Halina I. Makarova
Larissa M. Palamar
Nataliya K. Prishyazhnyuk

Learn Ukrainian-

An Elementary Practical Course in Conversational Ukrainian

LEARN UKRAIN-IAN

AN ELEMENTARY PRACTICAL COURSE IN CONVERSATIONAL UKRAINIAN

Halina I. MAKAROVA
Larissa M. PALAMAR
Nataliya K. PRISYAZHNYUK

„VYSHCHA SHKOLA" PUBLISHING HOUSE
KIEV — 1975

ВИВЧАЙТЕ УКРАЇН-СЬКУ МОВУ

Г. І. МАКАРОВА
Л. М. ПАЛАМАР
Н. К. ПРИСЯЖНЮК

ВИДАВНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «ВИЩА ШКОЛА»
ГОЛОВНЕ ВИДАВНИЦТВО
КИЇВ — 1975

CONTENTS

Preface 7

Part I 9

Introduction 9

Lesson 1 12
- Sounds [а], [м], [к] 12
- Sounds [е], [ф], [в] 13
- Sounds [у], [п], [б] 14
- Sounds [о], [т], [д] 15
- Intonation of the Declarative Sentence . . 16
- Sound [н]. 17
- Intonation of the Special Question . . 17
- Intonation of the General Question. Affirmative Answer 18

Lesson 2 22
- Sounds [с], [з], [и] 22
- Intonation of Sentences with the Conjunction *а* 23
- Sounds [ц], [ʒ], [л] 24
- Noun. General Information about the Plural Form 26

Lesson 3 30
- Sound [і]. Soft Consonants [тʼ], [дʼ], [нʼ] 30
- Noun. General Information about Gender 32
- Negative Sentences 32

Lesson 4 37
- Sound [й]. Conjunction *і (й)* 37
- Letters *я, ю, є, ї* 38
- Possessive Pronoun *мій* (my) 39
- Letters *я, ю, є* after Soft Consonant and Apostrophe 40
- Personal Pronoun *ти* (you) and Possessive Pronoun *твій* (your) 40

Lesson 5 43
- Sounds [ш], [ж] 43
- Sounds [ч], [дж] 45
- Personal Pronouns *ви* (you), *ми* (we). Possessive Pronouns *наш* (our), *ваш* (your), *їхній* (their). Interrogative Pronoun *чий* (whose)? 46
- Letter *щ* and Sound [х] 47
- Verb. Conjugation I. Present Tense . . . 48

Lesson 6 56
- Sound [р] 56
- Verb. Conjugation II. Present Tense . . 58
- Imperative Mood 59
- Long Consonants. Noun. Plural of Neuter Nouns 60
- Conjugation of the Verbs *жити* (to live), *розповідати* (to tell), *відповідати* (to answer) 61

Lesson 7 67
- Sounds [г], [ґ] 67
- Conjugation of the Verb *купувати* (to buy) 68
- Possessive Pronouns *його* (his) and *її* (her) 69
- Sound [лʼ]. 69
- Interchange of Initial у with в 70
- Conjugation of the Verb *робити* (to do) . 71
- Conjugation of the Verb *любити* (to like, to love) 72

Lesson 8 77
- Sound [рʼ] 77
- Noun. Plural Form 77
- Conjugation of the Verb *учитися, вчитися* (to study) 79
- Conjugation of the Verb *працювати* (to work) 79
- Adverbs *добре* (well) and *погано* (badly) 80
- Conjugation of the Verb *розмовляти* (to speak) 81
- Word Combination *будь ласка* 82

Lesson 9 (Review) 89
- Ukrainian Vowels 89
- Iotized Vowel Letters 90
- Apostrophe 90
- Ukrainian Consonants 90
- Soft Consonants 91
- Long Consonants 91
- Voiced and Voiceless Consonants 91
- Stress 92
- Intonation 92

Part II 100

Introduction 100

Lesson 1 102
- Animate and Inanimate Nouns 104
- The Gender of Nouns 104

The Plural of Nouns 105
The Nouns Denoting Trade, Profession, Nationality 106
The First Name and Patronymic in Ukrainian 107
Vocative Form 107

Lesson 2 108
The Verb. Past Tense 110
Adverbs of Time and Manner 112

Lesson 3 113
The Verb. Future Tense 115

Lesson 4 116
The Adjective. Gender and Number . . . 118
The Ordinal Numerals. Gender and Number 119
Expression of Time 119

Lesson 5 121
The Verb. Perfective and Imperfective Aspect 122

Lesson 6 128
The Noun. The Accusative Case Denoting Direct Object 129

Lesson 7 133
Adjectives in the Accusative Case 134
Possessive Pronouns in the Accusative Case 136

Lesson 8 139
Animate Nouns in the Accusative Case Singular 141
Personal Pronouns in the Accusative Case 141
Possessive Pronouns and Adjectives Modifying Animate Nouns in the Accusative Case Singular 142

Lesson 9 144
Verbs of Motion *іти, їхати* (to go) . . . 145
The Accusative Case of Direction 146
Verbs of Motion *ходити, їздити* 147

Lesson 10 150
The Accusative Case Denoting Object of Thinking 151
Days of the Week 153
Expression of Time of Day 154

Summary 155
The Accusative Case and its Use in Ukrainian 155

Lesson 11 158
The Noun. Genitive Case of Possession . . 160

Lesson 12 164
Genitive Case after Negation 166
Genitive Case after Cardinal Numerals 167

Lesson 13 170
Genitive Case of Direction 172
Genitive Case of Date 174

Lesson 14 177
The Noun. Locative Case of Place . . . 178

Lesson 15 183
Nouns in the Locative Case Plural . . . 184
Adjectives in the Locative Case 185
Demonstrative Pronouns *цей, той* . . . 186

Lesson 16 189
Expression of Time 190

Lesson 17 194
The Noun. Dative Case of Address 196
Personal Pronouns in the Dative Case . . 198
Dative Case of Age 198
Dative Case in Impersonal Sentences . . 199

Lesson 18 201
Nouns in the Dative Case Plural 203
Adjectives in the Dative Case 203
Possessive Pronouns in the Dative Case 203
Possessive Pronoun *свій* (one's own) . . . 204

Lesson 19 208
The Noun. Instrumental Case 209

Lesson 20 215
Nouns in the Instrumental Case Plural . 216
Adjectives in the Instrumental Case . . 217
Possessive Pronouns in the Instrumental Case 218
Personal Pronouns in the Instrumental Case 218

Lesson 21 221
Cases and how they are Used in the Ukrainian Language 223
Declension of Main Groups of Nouns and Adjectives which Modify them . 224
Declension of Personal Pronouns 226

Answers 229
Ukrainian-English Vocabulary 240
Appendix 254

Learn Ukrainian is an elementary practical course for English speaking persons who want to study Ukrainian either by themselves or in various groups with a teacher.

This course does not cover the entire lexical and structural richness of the Ukrainian language. However, it can serve as an introduction to a more deeper and fundamental study of the Ukrainian language.

This book is divided into two parts.

Part I (introductory phonetic course) consists of 9 lessons and they will acquaint the student with the Ukrainian phonetic system, articulation of the sounds, peculiarities of stress and intonation.

Part II (introductory course in grammar) consists of 21 lessons. They contain the main grammar patterns designed to develop everyday speech and serve as the basis for a more extensive study of the Ukrainian language. Part II presents the declension of nouns (all case forms), the main forms of the verbs, adjectives, numerals, personal, possessive and demonstrative pronouns and adverbs. The study of these morphological facts runs along syntactical lines. Besides syntax of a simple sentence, some types of complex and compound sentences are also included in the course.

The phonetical and grammar material is introduced in small portions, each of which is presented under its own paragraph. A paragraph consists of a commentary in English, phonetical or grammatical tables and various exercises. The latter are based on the vocabulary of preceding lessons. They are arranged according to the increasing degree of difficulties encountered by the student.

Through the selected vocabulary the authors introduce those words which are necessary for active everyday communication, taking into account the frequency of their usage and suitability to fill in the grammar patterns. The total number of words used in this book amounts to 1000.

The Ukrainian-English vocabulary and answers to each lesson exercises are presented at the end of Part II.

Here is a guide on how to work with this manual:

1. Study every lesson and every paragraph; do not omit anything, master the material in the given order.

2. Do not interrupt your studies in the middle of a lesson or paragraph, without having done all the given exercises.

3. Begin each new lesson with a recapitulation of the preceding one. Try to begin and finish each lesson by studying the dialogues.

4. Do all the exercises according to the given recommendations: do most of the exercises orally, but 3—4 exercises of every subject should be done in written form.

5. All the exercises are provided with answers: having done an exercise, compare it with the answer.

6. In classroom work teachers are recommended to make recordings of all dialogues and texts of the course so that students can imitate correct pronunciation.

7. Continuously consult the alphabetic Ukrainian-English vocabulary at the end of the book.

The authors wish to thank professors I. Kutcherenko and V. Massalsky of Kiev State University, professors V. Rusanivsky and I. Matvias from the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR, W. Biley, editor of *News from Ukraine*, for their valuable suggestions and advice.

PART I

INTRODUCTION

A language exists in its oral and written forms of speech. The sounds that we pronounce are indicated by written letters. The number of letters and sounds depends on the language used. In English there are 26 letters which indicate 44 sounds while in Ukrainian 38 sounds are indicated by 32 letters.

The Ukrainian alphabet is based largely on the Greek alphabet and is called the Cyrillic writing. This alphabet, with various additions and alternations, is also used by Russians, Byelorussians, Bulgarians and Serbians in their written language.

It should be noted that the greater number of letters makes possible for more accurate representation of the sounds in Ukrainian than in English. As a rule, one Ukrainian sound is indicated by one letter which seldom occurs in English. Compare how the same sound is written in both languages:

	[k]			
English:	Ukraine	Canada	school	hockey
Ukrainian:	Україна	Канáда	шкóла	хокéй

On the whole, the spelling of Ukrainian words coincides with their pronunciation. This makes reading and writing much easier than in English.

In comparison with English, some Ukrainian sounds have no counterparts in English, others are approximately the same as their English counterparts, and still others may differ with the corresponding English sounds.

In order to read and write in a foreign language it is necessary to learn the letters, but if you want to speak and understand what is said in that language, you must know the sounds and also have idea of what the organs of speech are and how they operate.

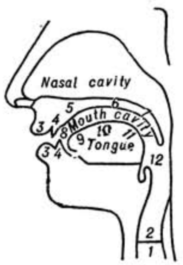

The Organs of Speech

1 — the windpipe; 2 — the vocal chords; 3 — the lips (upper and lower); 4 — the teeth (upper and lower); 5 — the teethridge; 6 — the hard palate; 7 — the soft palate with the uvula; 8 — the tip of the tongue; 9 — the front part of the tongue; 10 — the middle part of the tongue; 11 — the back part of the tongue; 12 — the pharynx.

Before starting to imitate the Ukrainian sounds, it is necessary to know what are **vowels** and **consonants** — the two main subdivisions of sounds.

In the pronunciation of **vowels**, the air passes through the mouth freely. Pronounce the English vowels [ɑ:], [ɔ:], [e] and control your organs of speech so as to understand the main peculiarity of these sounds *(cont'd on p. 12)*.

THE UKRAINIAN ALPHABET

Letters		Name of letter	Ukrainian sound indicated with the letter	Equivalent English sound	Example	Meaning
Printed	Written					
А а	*А а*	ah	[а]	**a** in part	а	and, but
Б б	*Б б*	beh	[б]	**b** in but	ба́ба	granny
В в	*В в*	veh	[в]	**w** in way	ва́за	vase
Г г	*Г г*	heh	[г]	**h** in hand **g** in get	магази́н гу́дзик	shop button
Д д	*Д д*	deh	[д]	**d** in breadth	дуб	oak-tree
Е е	*Е е*	eh	[е]	**e** in ten	не́бо	sky
Є є	*Є є*	yeh	[йе]	**ye** in yes	Євро́па	Europe
Ж ж	*Ж ж*	zheh	[ж]	**s** in pleasure	ніж	knife
З з	*З з з*	zeh	[з]	**z** in zone	зуб	tooth
И и	*И и*	ih	[и]	**i** in bit	син	son
І і	*І і*	ee	[і]	**ee** in meet	і	and
Ї ї	*Ї ї*	yee	[йі]	**yea** in yeast	Ки́їв	Kiev
Й й	*Й й*	yot	[й]	**y** in boy	музе́й	museum
К к	*К к*	kah	[к]	**k** in sky	мак	poppy
Л л	*Л л*	el	[л]	**l** in hill	стіл	table
М м	*М м*	em	[м]	**m** in man	ма́ти	mother

Letters		Name of letter	Ukrainian sound indicated with the letter	Equivalent English sound	Example	Meaning
Printed	Written					
Н н	*Н н*	en	[н]	**n** in nose	оди́н	one
О о	*О о*	o	[о]	**o** in or	óко	eye
П п	*П п*	peh	[п]	**p** in spoon	ла́мпа	lamp
Р р	*Р р*	err	[р]	**r** in sorry	брат	brother
С с	*С с*	ess	[с]	**s** in small	сад	garden
Т т	*Т т*	teh	[т]	**t** in step	тут	here
У у	*У у*	oo	[у]	**oo** in moon	друг	friend
Ф ф	*Ф ф*	eff	[ф]	**f** in fine	фóто	photo
Х х	*Х х*	kha	[х]	**ch** in Bach	хáта	house
Ц ц	*Ц ц*	tseh	[ц]	**ts** in gets	це	this
Ч ч	*Ч ч*	cheh	[ч]	**ch** in chair	дочкá	daughter
Ш ш	*Ш ш*	shah	[ш]	**sh** in shame	шкóла	school
Щ щ	*Щ щ*	shchah	[шч]	**shch** in fresh cheese	дощ	rain
Ю ю	*Ю ю*	yoo	[йу]	**you** in youth	юнáк	young man
Я я	*Я я*	yah	[йа]	**ya** in yard	я́блуко	apple
Ь	*ь*	myaki znak		has no sound, indicates softness of the consonants		

When **consonants** are pronounced the organs of speech form different obstructions for the stream of air that passes. Pronounce the English consonants [p], [t], [k] to catch the idea.

Now let's begin with Lesson 1 for a more detailed explanation and study of Ukrainian sounds and letters.

LESSON 1

Sounds [а], [м], [к]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[а]	А а	*А а*	The vowel similar to **a** in **arm** but somewhat shorter.
[м]	М м	*М м*	The consonant similar to **m** in **man**.
[к]	К к	*К к*	The consonant similar to **k** in **sky** but pronounced less energetically, without aspiration.

мак
poppy

ма́ма[1]
mother

In Ukrainian a word has as many syllables as it has vowel sounds. A syllable may end in a consonant (мак) or vowel (ма́-ма).

In Ukrainian the word stress is dynamic, i. e. the stressed syllable in a word is usually pronounced with more aspiration, and is heard more distinctly.

R e a d:

а — а — а — а

— мак — мак — мак — мак

— — мама — мама — мама — мама

[1] ⸺́ stressed syllable indicated.
— unstressed syllable indicated.

Write:

ААА ааа МММ ммм ККК ккк
мак, мама

Sounds [е], [ф], [в]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[е]	Е е	Е е	The vowel similar to **e** in **end**.
[ф]	Ф ф	Ф ф	The consonant similar to **f** in **fine**.
[в]	В в	В в	The consonant similar to **w** in **way**, but lips are not so protruded as in English.

—́ —
ка́ва
coffee

— —́
кафе́
café

In Ukrainian the stress has no constant place in words. The position of the stress for words having two or more syllables should be carefully memorized.

Read:

е — е — е — е   а — е — а — е

—́ мак — мак — мак

—́ — мама — мама — мама   кава — кава — кава

— —́ кафе — кафе — кафе

Write:

Е Е Е е е е Ф Ф Ф ф ф ф В В В в в в *кава, кафе*

Sounds [у], [п], [б]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[у]	У у	*У у*	The vowel similar to **oo** [u:] in **moon**, but shorter. Lips should be well protruded.
[п]	П п	*П п*	The consonant similar to **p** in **spoon**; pronounced less energetically, without aspiration.
[б]	Б б	*Б б*	The consonant similar to **b** in **but**.

ба́ба
grandmother

па́пка
folder for papers

бу́ква
letter

Read:

у — у — у — у   ́— мак
а — е — у   ́— — мама, кава, баба, папка, буква
а — у — е   — ́— кафе

Write:

У У У у у у П П П п п п Б Б Б б б б *баба, папка, буква*

Sounds [о], [т], [д]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[о]	О о	О о	The vowel similar to **o** in **sport**, but somewhat shorter. Round out and protrude the lips.
[т]	Т т	Т т	The consonant similar to **t** in **stop**, pronounced less energetically, without aspiration. Lower the tip of the tongue to the bottom teeth when pronouncing this sound. If you fail, put the tip of the tongue between upper and bottom teeth.
——— Ukrainian [т] – – – English [t]			
[д]	Д д	Д д	The consonant similar to **d** in **breadth**. The tongue is in the same position as when pronouncing [т] *(see above)*.

дуб
oak-tree

фóто
photo

тáто
daddy

водá
water

R e a d:

о — о — о — о
а — о — а — о
о — а — у — е
у — о — а — е

дуб — дуб — дуб
фото — фото — фото
тато — тато — тато
вода — вода — вода

W r i t e:

ООО ооо ТТТ ттт ДДД ддд
дуб, фото, тато, вода

Intonation of the Declarative Sentence

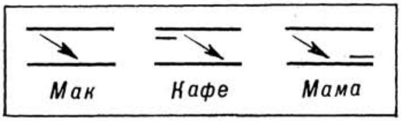

Intonation of the declarative sentence (also called the intonation of a full stop) is characterized by a falling tone (↘) which expresses finality. The fall of the tone is usually on the stressed syllable of the most important word in the sentence. We will call this syllable the intonational center of the sentence. The fall of the tone is continued and passed over the unstressed syllables (if there are any) which follow the stressed one (e. g. Тут ма́ма).

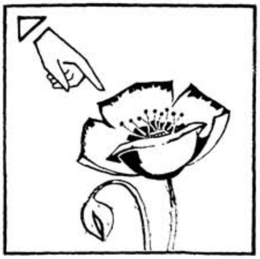

Мак ↘ тут.
The poppy is here.

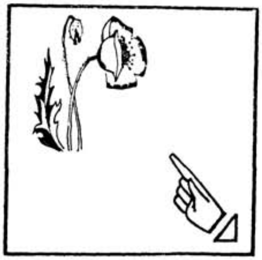

Мак↘там.
The poppy is there.

There is no article in Ukrainian.

The Ukrainian link-verb that corresponds to the English **to be** is usually omitted in the Present Tense.

Ба́ба↘тут.
Тут↘ба́ба.

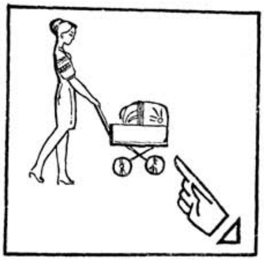

Ма́ма↘там.
Там↘ма́ма

Adverbs **тут** and **там** may begin or end a sentence.

R e a d:

Бу́ква А.	Бу́ква Б [бе].	Бу́ква В [ве].	Бу́ква Д [де].
Бу́ква Е.	Бу́ква К [ка].	Бу́ква М [ем].	Бу́ква О. Бу́ква П [пе].
Бу́ква Т [те].	Бу́ква У.	Бу́ква Ф [еф].	
Мак тут.	Тут мак.	Дуб там.	Там дуб.
Ма́ма тут.	Тут ма́ма.	Ба́ба там.	Там ба́ба.
Та́то тут.	Тут та́то.	Кафе́ там.	Там кафе́.
Ка́ва тут.	Тут ка́ва.	Вода́ там.	Там вода́.

Sound [н]

Sound	Printed letter	Written letter	Commentary
[н]	Н н	*Н н*	The consonant similar to n in **ninth.** The tongue is in same position as in pronouncing [т] and [д].

ону́к
grandson

каву́н
watermelon

фонта́н
fountain

Intonation of the Special Question

↑ Де ↘ ма́ма?
Where is mother?

Ма́ма тут.

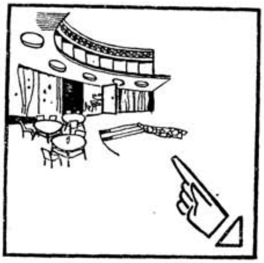

↑ Де ↘ кафе́?
Where is the café?

Кафе́ там.

In questions having an interrogative word, the intonational center is on the first word which is made prominent. It is pronounced with a little rise ↑ and a stronger stress owing to a very energetic articulation. The following syllables are pronounced with a falling tone.

Read:

Бу́ква Н [ен].

кову́н — кавýн — кавýн
онýк — онýк — онýк

фонтáн — фонтáн — фонтáн

—́ мак дуб тут там де

—́ — мама тато баба кава папка

— —́ кафе вода кавун онук фонтан

— Де мáма?
— Мáма тут.
— Де тáто?
— Тáто тут.
— Де бáба?
— Бáба там.

— Де дуб?
— Дуб там.
— Де мак?
— Мак тут.
— Де водá?
— Водá тут.

— Де кафé?
— Кафé тут.
— Де кáва?
— Кáва там.
— Де пáпка?
— Пáпка там.

Тут фонтáн.
Там бáба.
Тут онýк.
Там кавýн.

Де фонтáн? Тут.
Де бáба? Там.
Де онýк? Тут.
Де кавýн? Там.

Фонтáн тут.
Бáба там.
Онýк тут.
Кавýн там.

Write:

Н Н Н ннн
онук, кавун, фонтан

Intonation of the General Question. Affirmative Answer

— Тут ↗ кáва? — Is the coffee here?
— ↘ Так, тут ↘ кáва. — Yes, the coffee is here.
— ↘ Так, ↘ кáва. — Yes, it is.
— ↘ Так. — Yes.

General questions are formed only by intonation. No auxiliary verbs are used.

In such questions the intonational center is pronounced with a sudden rise of tone, the following syllables are pronounced with a sudden fall of tone.

An affirmative answer may be short or full; it is pronounced with a falling tone.

R e a d (control your intonation):

Тут ↘ мак.	↑ Де ↘ мак?	Тут ↗ мак?	↘ Так, тут ↘ мак.
Тут дуб.	Де дуб?	Тут дуб?	Так, тут дуб.
Там ма́ма.	Де ма́ма?	Там ма́ма?	Так, там ма́ма.
Там та́то.	Де та́то?	Там та́то?	Так, там та́то.
Ба́ба тут.	Де ба́ба?	Ба́ба тут?	Так, ба́ба тут.
Ону́к тут.	Де ону́к?	Ону́к тут?	Так, ону́к тут.
Каву́н там.	Де каву́н?	Каву́н там?	Так, каву́н там.
Вода́ тут.	Де вода́?	Вода́ тут?	Так, вода́ тут.

EXERCISES

A. Name the letters of the lesson:

А а = Буква А

Аа Бб Вв Дд Ее Кк Мм Нн Оо Пп Тт Уу Фф

B. Read (control your pronunciation):

[а] мак, ма́ма, ба́ба, ка́ва, та́то, вода́
[о] фо́то, та́то, ону́к, фонта́н
[у] тут, ону́к, бу́ква, каву́н
[е] кафе́, М [ем], П [пе], Б [бе]
[т] тут, та́то, фо́то, так, фонта́н
[д] дуб, вода́, де
[н] ону́к, каву́н, фонта́н
[п] па́пка
[б] ба́ба, бу́ква, дуб
[ф] фо́то, кафе́, фонта́н
[в] вода́, каву́н, ка́ва
[м] мак, ма́ма, там
[к] так, ка́ва, ону́к, бу́ква

C. Group the words according to the stress model:

_́	_́ _	_ _́

Мак, кавун, буква, мама, дуб, кафе, кава, так, папка, онук, баба, вода, тато, фото, тут, фонтан.

You can check your answers to all exercises for Part I on pp. 229—234

D. Look at the pictures and write what you see:

Тут ↘ ма́ма.

1

3

4

5

6

E. Look at the pictures, make up questions, and then answer them;

(1)

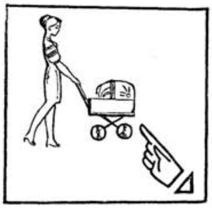

— Мáма ↗ там?
— ↘ Так, мáма ↘ там.

1

2

3

4

5

6

(2)

— ↑ Де ↘ кафé?
— Кафé ↘ тут.

1

2

3

4

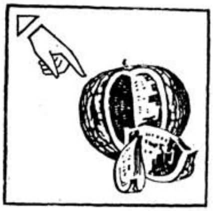

5

6

F. Read:

Тут кафé. Тут мáма. Тут тáто. Там бáба. Там онýк.
Тут кáва. Там водá. Там кавýн.
Тут фóто. Тут дуб. Тут фонтáн. Там мак.

G. Look at the picture and answer the questions:

1. Де мáма? 2. Де тáто?
3. Де бáба? 4. Де онýк?
5. Кафé тут? 6. Де фонтáн?
7. Де мак? 8. Кáва тут?
9. Водá там?

H. Look at the picture above and describe what you see.

I. Read the new words in the lesson:

мак (poppy)
дуб (oak-tree)
тут (here)
там (there)
де (where)
так (yes)

мама (mother)
тато (father)
баба (grandmother)
фото (photo)
кава (coffee)
буква (letter)
папка (folder for papers)

кафе (café)
онук (grandson)
фонтан (fountain)
вода (water)
кавун (watermelon)

LESSON 2

Sounds [с], [з], [и]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[с]	С с	*С с*	The consonant similar to s in **small**.
[з]	З з	*З з*	The consonant similar to z in **zone**.
[и]	И и	*И и*	The vowel may be compared with **i** in **bit**. Lower the jaw a little. The lips should not be tense.

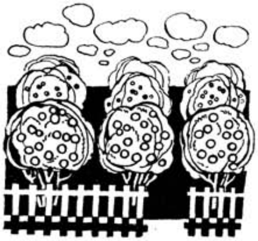

сад
orchard

син
son

ва́за
vase

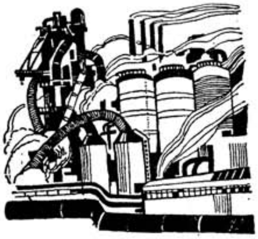

заво́д
plant

буди́нок
building

R e a d:

Бу́ква С [ес]. Бу́ква З [зе]. Бу́ква И

—́ мак, сад, син

—́ — мама, ваза, **пиво** (beer), **сумка** (bag)

— —́ вода, завод

— —́ — **дитина** (child), будинок

Тут сад. Там заво́д. Тут буди́нок. Там кафе́.
Тут дити́на. Тут ма́ма. Там та́то. Там син.
Тут ва́за. Там мак. Тут су́мка. Там па́пка.
Тут пи́во. Там ка́ва.

Write:

С С С с с с З З З з з з И И И и и и
сад, син, ваза, будинок, завод, дитина

Intonation of Sentences with the Conjunction *a*

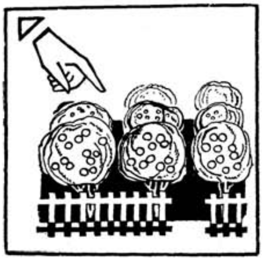

Тут ↘ сад.

А — там ↘ заво́д.

The Ukrainian conjunction *a* is used when there is contrast between words or sentences. This conjunction is never stressed; it fuses in pronunciation with the following word.

Тут↘сад, а там↘заво́д.
Тут↘ва́за, а там↘мак.

In sentences containing comparison, two intonations are possible before the conjunction *a*: intonation of a fall, or intonation of a rise. The latter underlines the contrast.

— Тут↘сад.	— Тут↘ма́ма.
— А↗там?	— А↗дити́на?
— Там↘заво́д.	— Дити́на↘там.

In incomplete questions having the conjunction *a*, syllables that precede the intonational center are pronounced with a brief fall of tone; the center and the following syllables are pronounced with a gradual rise. Such questions may be also pronounced with the intonation of a general question *(see Lesson 1)*.

R e a d (watch intonation):

— Де ва́за? — Де су́мка?
— Ва́за тут. — Су́мка там.
— А вода́? — А па́пка?
— Вода́ там. — Па́пка тут.
Тут та́то, а там син.
Тут сад, а там заво́д.
Тут ва́за, а там вода́.

— Тут ка́ва?
— Так, тут ка́ва.
— А там?
— Там пи́во.
Тут ба́ба, а там ону́к.
Тут сад, а там буди́нок.
Тут ма́ма, а там дити́на.

Sounds [ц], [ʒ̂], [л]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[ц]	Ц ц	*Ц ц*	This consonant consists of two fused elements: [т + + с] = [ц], it is similar to **ts** in **gets**.
[ʒ̂]	indicated in writing by дз		This consonant consists of two fused elements: [д + + з] = [ʒ̂], it is like **dz** in **adze**
[л]	Л л	*Л л*	The consonant similar to **l** in **health**, but the tongue is shaped like a scoop: the front part is pressed to the upper teeth, the tip is lowered to the bottom teeth (as for [т, д, н]), the middle part is lowered and the back is raised.
——— Ukrainian [л] - - - English [l]			

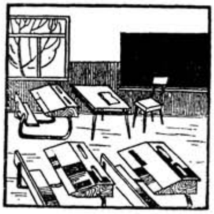

клас
classroom

ла́ва
bench

ла́мпа
lamp

дзво́ник
bell

бу́лка
bread roll

ма́сло
butter

молоко́
milk

Це Макси́м
This is Maksim.
Макси́м — студе́нт.
Maksim is a student.

Це Оле́на.
This is Olena.
Оле́на — студе́нтка.
Olena is a student.

Це фо́то.
Тут ↘ ма́ма, ↘ та́то, ↘ син.
Тут ↗ ма́ма, ↗ та́то, ↘ син.

In sentences containing enumeration, two intonations are possible: a falling tone or a gradual rise. The last word in the sentence is pronounced with a falling tone.

R e a d:

Бу́ква Ц [це]. Бу́ква Л [ел]

—́ мак, сад, син, клас

—́ — мама, лава, лампа, дзвоник, булка, масло, сало

— —́ вода, завод, студент, Максим, Семен

— —́ — дитина, Олена, Оксана, студентка

— — —́ молоко

Це фо́то. Тут ма́ма, та́то, ба́ба, дити́на.
Це сад. Тут дуб, ла́ва, фонта́н.
Це су́мка. Тут бу́лка, ма́сло, са́ло.
Це ла́ва. Тут Окса́на, Оле́на, Семе́н, Макси́м.
Тут ка́ва. А там пи́во, вода́, молоко́.
Це Окса́на. Окса́на — студе́нтка. А це Семе́н. Семе́н — студе́нт.

Write:

Ц Ц Ц ццц Л Л Л ллл
молоко, масло, булка, лампа
Це клас. Тут Максим. Максим-студент.

Noun. General Information about the Plural Form

мак

ма́ки

The plural of a majority of nouns is formed by the ending **-и.**

ва́за

ва́зи

Nouns that end in **-а**, change ending to **-и** in plural.

сад — **сади́**
ба́ба — **баби́**

The stress is shifted to the plural ending in some nouns in comparison with the singular form.

кафе́, ка́ва, ма́сло, молоко́, пи́во, фо́то, са́ло,. . .

Some nouns have no plural form.

Read:

мак — ма́ки	ва́за — ва́зи	сад — сади́	ба́ба — баби́
ону́к — ону́ки	ла́ва — ла́ви	син — сини́	па́пка — папки́
заво́д — заво́ди	ла́мпа — ла́мпи	дуб — дуби́	су́мка — сумки́
фонта́н — фонта́ни	студе́нтка — студе́нтки	каву́н — кавуни́	бу́лка — булки́

EXERCISES

A. Name the new letters in the lesson:

Аа = Бýква А
С с З з Ц ц Л л И и

B. Read (control your pronunciation):

[с] сад, син, сýмка, клас, мáсло, сáло, Оксáна, Семéн, Максúм, студéнт, студéнтка
[з] вáза, завóд
[ц] це
[ʒ] дзвóник
[и] син, дитúна, будúнок, пúво, Максúм, синú
[л] лáва, лáмпа, мáсло, бýлка, сáло, молокó, Олéна

C. Group the words according to the stress model:

_́	_́ _	_ _́	_ _́ _	_ _ _́

Сад, завод, ваза, студент, студентка, син, дитина, пиво, будинок, Максим, Оксана, Семен, молоко, лава, масло, булка, Олена, сало, лампа, клас.

D. Form the plural of the following nouns, note the stresses:

1. фонтáн; 2. студéнт; 3. пáпка; 4. мак; 5. сад; 6. завóд; 7. бýква; 8. вáза; 9. студéнтка; 10. кавýн; 11. будúнок; 12. лáва; 13. клас; 14. дуб; 15. онýк.

E. Make up dialogues, as shown in the example by using the following pictures:

— Це ↗ мáма?
— ↘ Так, ↘ мáма.
— ↑ Де ↘ мáма?
— Мáма ↘ тут.

1

2

3

4

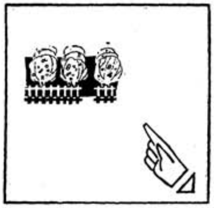
5
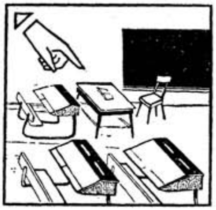
6
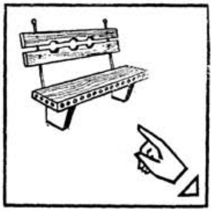
7
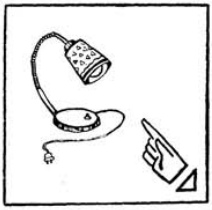
8

9

10

11

F. Make up dialogues, as shown in the example, by using the following sentences:

E x a m p l e: **Тут сад, а там заво́д.**

a) — ↑ Де ↘ сад?
— Сад ↘ тут.
— А ↗ заво́д?
— Заво́д ↘ там.

b) — Тут ↗ сад?
— ↘ Так, тут ↘ сад.
— А ↗ там?
— Там ↘ заво́д.

1. Тут студе́нт, а там студе́нтка. 2. Тут бу́лка, а там молоко́. 3. Тут буди́нок, а там сад. 4. Тут ла́ви, а там фонта́н. 5. Тут папки́, а там сумки́. 6. Тут Макси́м, а там Окса́на.

G. Read:

(1) Це клас. Тут ла́ви, а там ла́мпи. Тут папки́, а там сумки́. Це студе́нти. Тут Макси́м, Оле́на, Окса́на, Семе́н. А це Ната́лка. Ната́лка — студе́нтка. Це Степа́н. Степа́н — студе́нт.

— Це клас?
— Так, клас.
— А це?
— Це ла́ви.
— Тут студе́нти?
— Так, студе́нти.

— Це Макси́м?
— Так, Макси́м.
— Макси́м — студе́нт?
— Так, студе́нт.
— А Ната́лка?
— Ната́лка — студе́нтка.

(2) Це сад. Тут дуби́, ла́ви, фонта́н, кафе́. А там буди́нки. Це ла́ва. Тут та́то, ма́ма, син. А там ба́ба, ону́к, студе́нт, студе́нтка.

Це кафе́ «Мак». Тут студе́нти. Це Семе́н, а це Оле́на. Тут ка́ва, пи́во, вода́. А там ма́сло, молоко́, бу́лки.

— Це сад?
— Так, сад.
— Тут кафе́?
— Так, тут кафе́.
— Де ма́ма?
— Ма́ма тут.
— А ба́ба?
— Ба́ба там.

— Це ка́ва?
— Так, ка́ва.
— А це?
— Це пи́во.
— Там молоко́?
— Так, молоко́.
— А тут?
— Тут вода́.

H. Look at the pictures and answer the questions:

(1)

1. Це сад? 2. Тут кафе́? 3. Де фонта́н? 4. Ла́ви там? 5. Де та́то? 6. Де студе́нт? 7. Це Макси́м? 8. Де молоко́? 9. Де бу́лка?

(2)

1. Де студе́нти? 2. Де Семе́н? 3. Де Окса́на?

I. Look at the above pictures and describe what you see.

J. Read the new words in the lesson:

—́

сад (garden)
син (son)
клас (classroom)

—́ —

ваза (vase)
сумка (bag)
лава (bench)
лампа (lamp)

—́ —

масло (butter)
булка (bread roll)
сало (fat)
дзвоник (bell)

— —́

завод (plant)
студент (student)
Максим, Семен, Степан (men's names)

— —́ —

студентка (girl student)
дитина (child)
будинок (house)
Оксана, Олена, Наталка (women's names)

— — —́

молоко (milk)

LESSON 3
Sound [i]. Soft Consonants $[т^{ь}]$, $[д^{ь}]$, $[н^{ь}]$

Sound	Printed letter	Written letter	Commentary
[i]	I i	*I i*	The vowel similar to ee [i:] in **meet**, but not as long.
 ——— Ukrainian [i] – – – Ukrainian [и]			

Це фóто. Тут **бáтько,** father **мáти,** mother **дід,** grandfather **бáба,** grandmother **діти,** children

Besides the hard consonants, which we studied in the previous lessons, there are also soft ones.

Soft or palatalized consonants differ from the hard (non-palatalized) consonants in that they are pronounced with the tongue raised to the roof of the mouth or hard palate, as with vowel **i**. Thus the consonant receives a shade of the **i** sound.

Softness in writing is indicated by the soft sign **(ь)** following the letter representing a soft consonant. The soft sign is used only in combinations with consonants to make them soft. Otherwise, it is soundless.

All consonants, preceding **i** are more or less soft.

Це Максúм.
Максúм — **студéнт.**
student

Це Степáн.
Степáн — **фізик.**
physicist

Це Семéн.
Семéн — **пілóт.**
pilot

стіл
table

стіле́ць
chair

кімна́та
room

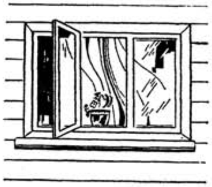

вікно́
window

сніда́нок
breakfast

обід
dinner

місто
town

інститу́т
college

Read:

Бу́ква І

а — о — у — е — и — і
і — и — у — е — о — а
і — и — е — у — о — а

—́ — мак, дід, стіл, **день** (day), **сік** (juice), **суп** (soup)

—́ — — мама, діти, батько, **тітка** (aunt), місто, фізик

— —́ — вода, Іван, вікно, стілець, обід, **село** (village), пілот

— —́ — — дитина, кімната, сніданок

— — —́ — молоко, інститут, **стадіон** (stadium)

Це місто. Тут заво́д, інститу́т, буди́нки. А там сад, кафе́, стадіо́н. Це інститу́т. Тут студе́нти: Іва́н, Макси́м, Окса́на.

Це фо́то. Тут дід, ба́ба, ону́ки. А це ба́тько, ма́ти, діти, тітка Ніна.

Це кімна́та. Тут стіл, стіле́ць, ла́мпа. А там вікно́.

Це сніда́нок. Тут бу́лка, ма́сло, молоко́. А там ка́ва, сік, вода́.

Це обід. Тут суп, а там каву́н.

Write:

І І І і і і

Іван, дід, вікно, інститут, місто

Noun. General Information about Gender

Це Максим.
Він студент.
He

Це Оксана.
Вона студентка.
She

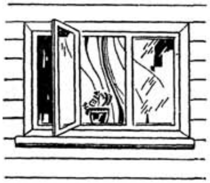

Де вікно?
Воно тут.
It

Де діти?
Вони тут.
They

There are three genders of Ukrainian nouns:

m a s c u l i n e: nouns which end in a consonant and may be substituted by the pronoun **він;**

f e m i n i n e: nouns which end in **-а** and may be substituted by the pronoun **вона́;**

n e u t e r: nouns which end in **-о** or **-е** and may be substituted by the pronoun **воно́;**

p l u r a l nouns may be substituted by the pronoun **вони́.**

він	**вона́**	**воно́**
студе́нт	студе́нтка	ма́сло
син	ба́ба	молоко́
сад	ва́за	пи́во
ону́к	су́мка	фо́то
дуб	ка́ва	вікно́
стіл	ла́ва	мі́сто
ба́тько	ма́ти	кафе́

Це Макси́м. Він студе́нт. Це Окса́на. Вона́ студе́нтка. Це Іва́н. Він фі́зик. Це Ні́на. Вона́ фі́зик. Це Семе́н. Він пілóт.

— Де інститу́т?
— Він тут.
— Де кафе́?
— Воно́ там.
— Де студе́нти?
— Вони́ там.

— Де кімна́та?
— Вона́ тут.
— Де вікно́?
— Воно́ там.
— Де ді́ти?
— Вони́ тут.

Negative Sentences

Negation is formed by means of the particle **не** placed before the negated word. The particle has no stress and fuses in pronunciation with the following word.

Це не ла́ва. This is not a bench. Це стіле́ць.

— Це ↗ ла́ва?	Is it a bench?
— ↘ Ні, це не ↘ ла́ва.	No, it is not a bench.
— ↘ Ні, не ↘ ла́ва.	No, it is not.
— ↘ Ні. Це ↘ стіл.	No. This is a table.

The negative answer, pronounced with a falling tone, may be full or short. The second part of the full answer repeats the contents of the question with the particle **не** before the negated word.

R e a d:

Це не ба́тько, а дід.
Це не вода́, а сік.
Це не заво́д, а інститу́т.
Це не місто, а село́.
Це не студе́нти, а діти.

Там не Макси́м, а Іва́н.
Він не піло́т, а студе́нт.
Це не ону́к, а син.
Тут не стадіо́н, а сад.
Це не сніда́нок, а обі́д.

— Це ба́тько?
— Ні, не ба́тько.
— Це дід?
— Так.
— А де ба́тько?
— Він там.
— А ба́ба тут?
— Ні, не тут.
— Де вона́?
— Вона́ там.

— Це заво́д?
— Ні, не заво́д.
— Це інститу́т?
— Так.
— А де студе́нти?
— Вони́ тут.
— Де Макси́м?
— Він тут.
— А Іва́н тут?
— Ні, він там.

— Це стіле́ць?
— Ні, не стіле́ць.
— Це ла́ва?
— Ні.
— Це стіл?
— Так, стіл.
— Молоко́ тут?
— Ні.
— А де воно́?
— Воно́ там.

EXERCISES

A. Name these letters:

Аа Бб Вв Дд Ее Зз Ии Іі Кк Лл Мм Нн Оо Пп Сс Тт Уу Фф Цц

B. Read (control your pronunciation):

[т] та́то, тут, Степа́н, дити́на, студе́нт
[тʲ] ба́тько, стіл, стіле́ць, ті́тка
[д] вода́, дуб, де, буди́нок, сад
[дʲ] дід, стадіо́н, ді́ти
[н] дити́на, ону́к, син, кав́ун, не
[нʲ] день, ні, сніда́нок, Ні́на

C. Group the words according to the stress model:

—́	—́ —	— —́	— —́ —	— — —́

Дід, діти, стіл, стілець, день, тітка, кімната, батько, Іван, фізик, ні, інститут, пілот, стадіон, не, місто, село, сніданок, вікно, мати.

2 4—1945

D. Give the negative answer, as shown in the example.

Example: Це ↗ мáти?
↘ Ні, це не ↘ мáти.

1. Це бáтько? 2. Це син? 3. Це бáба? 4. Це дід? 5. Це онýк? 6. Це тíтка? 7. Це завóд? 8. Це інститýт? 9. Це стіл? 10. Це молокó? 11. Це мíсто? 12. Це селó?

E. Make up dialogues, as shown in the example by using these pictures:

— Це ↗ сад?
— ↘ Ні, це не ↘ сад. Це ↘ будúнок.

1

Це лáва?

2

Це дід?

3

Це студéнти?

4

Це мáсло?

5

Це завóд?

6

Це тíтка?

7

Це вáзи?

8

Це сад?

9

Це селó?

10
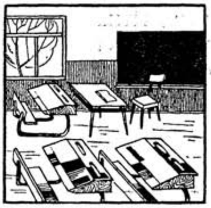
Це кафé?

11

Це студéнт?

12

Це обід?

F. Group the nouns according to their gender (*він, вонá, вонó*):

Бáтько, кімнáта, стілéць, мáти, дід, тíтка, лáва, кафé, будúнок, мíсто, бýлка, молокó, снідáнок, син, селó, інститýт, студéнтка, день, дитúна, мáсло, завóд.

G. Insert the needed pronoun *(він, вона́, воно́, вони́)*.

E x a m p l e: Це сад. ... тут.
Це сад. **Він** тут.

1. Це Іва́н. ... студе́нт. 2. Це Окса́на. ... студе́нтка. 3. Це Степа́н, Семе́н, Макси́м. ... студе́нти. 4. Це ті́тка Ні́на. ... тут.

5. — Макси́м тут?
— Так, ... тут.
— А де Окса́на?
— ... там.

6. — Тут сад?
— Так, ... тут.
— А де ді́ти?
— ... там.

7. — Це ма́сло?
— Так, це ... .
— А де молоко́?
— ... там.

H. Look at the pictures and answer the questions:

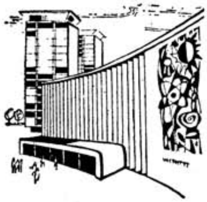

— Сад ↗ тут?
— ↘ Ні, він не ↘ тут. Він ↘ там.

1

Ба́тько тут?

2

Дід там?

3

Стіл тут?

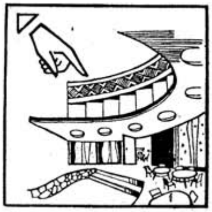
4

Кафе́ там?

5

Ді́ти тут?

6

Ва́за там?

7

Молоко́ тут?

8

Ма́ти там?

I. Make up dialogues, as shown in the example using these sentences.

E x a m p l e: **Ба́тько тут.**
— Це ↗ ба́тько?
— Так, ↘ ба́тько.
— Де ↘ він?
— Він ↘ тут.

1. Тут ма́ти. 2. Там ба́ба. 3. Тут дід. 4. Там ді́ти. 5. Там піло́т. 6. Там фі́зик. 7. Тут студе́нт. 8. Тут мі́сто. 9. Тут кімна́та. 10. Там кафе́. 11. Там заво́ди. 12. Тут стіл.

J. Read:

Це селó. Тут будúнок, а там сад. Тут дід, бáба, тітка. А там бáтько, мáти, діти. Це стіл. Тут снідáнок. Тут молокó, а там кáва. Тут мáсло, а там бýлка. А це кавýн. Він тут.

— Це місто?	— Бáтько тут?
— Ні, це селó.	— Ні, він не тут.
— Тут будúнок?	— Де він?
— Так, тут.	— Він там.
— А там?	— А діти тут?
— Там сад.	— Ні, вонú там.

Це кімнáта. Тут вікнó, а там стіл. А це вáза, пáпка, фóто. Тут студéнти: Максúм, Оксáна, Олéна. Це Максúм. Максúм — студéнт. Він фізик. А це Оксáна. Вонá студéнтка. Це Степáн. Він не студéнт. Він пілóт. Це стіл. Тут обід. Тут суп, а там бýлка й мáсло.

— Це кімнáта?	— Максúм — студéнт?
— Так.	— Так, він студéнт.
— Тут стіл?	— Оксáна — студéнтка?
— Ні, він там.	— Так, вонá студéнтка.
— Тут студéнти?	— Степáн — студéнт?
— Так, вонú тут.	— Ні, він пілóт.

K. Look at the picture and answer the questions:

1. Це місто? 2. Сад тут? 3. Бáтько й мáти там? 4. Діти тут? 5. Дід тут? 6. Бáба там? 7. Стіл тут? 8. Це снідáнок? 9. Кавýн тут? 10. Мáсло тут? 11. Хліб там?

L. Look at the picture above and describe what you see in it.

M. Read the new words from the lesson:

дід (grandfather)	мати (mother)	пілот (pilot)
стіл (table)	батько (father)	стілець (chair)
ні (no)	діти (children)	вікно (window)
не (not)	фізик (physicist)	обід (dinner)
сік (juice)	місто (town)	село (village)
суп (soup)	тітка (aunt)	Іван (man's name)
день (day)	Ніна (woman's name)	

сніданок (breakfast)	інститут (college)
кімната (room)	стадіон (stadium)

LESSON 4

Sound [й]. Conjunction і (й)

Sound	Printed letter	Written letter	Commentary
[й]	Й й	Й й	The consonant similar to **y** in **boy** or **day.**

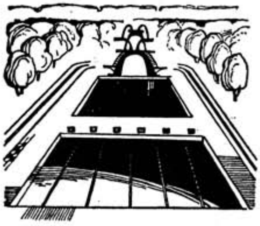

басе́йн
swimming pool

музе́й
museum

воді́й
driver

Це студе́нт **і** студе́нтка.
Це студе́нтка **й** студе́нт.

Це ба́ба **й** ону́к.
Це ону́к **і** ба́ба.

The Ukrainian conjunction **і** meaning **and** in English interchanges with **й.** Both are never stressed and fuse in pronunciation with the word following it. As a rule **і** is used between consonants and after a consonant; it is also used at the beginning of a sentence; **й** — is used between vowels.

Both forms of the conjunction may be used after a vowel and before a consonant depending upon the tempo and rhythm of speech.

R e a d:

— —́ музей, басейн, водій

Це студе́нт і студе́нтка.
Це дід і ба́ба.
Це сад і буди́нок.
Тут стіл і стіле́ць.
Там ма́сло й молоко́.

Тут ла́ва й стіл.
Тут кафе́ й музе́й.
Там ма́ти й син.
Там музе́й і кафе́.
Там інститу́т і заво́д.

Тут стадіо́н і басе́йн.
Тут ба́тько й ді́ти.
Це ба́ба й дід.
Це студе́нтка й студе́нт.

W r i t e:

Й Й Й ййй
музей, басейн, водій. Це баба й онук.

Letters я, ю, є, ї

Printed letters	Written letters	Pronuncia-tion	English equi-valents	Commentary
Я я	*Я я*	[йа]	as **ya** in **yard**	These letters at the beginning of a word and after a vowel are pronounced as two fused sounds,
Ю ю	*Ю ю*	[йу]	as **you** in **youth**	
Є є	*Є є*	[йе]	as **ye** in **yes**	
Ї ї	*Ї ї*	[йі]	as **yea** in **yeast**	

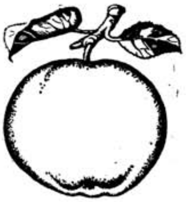

я́блуко
apple

юна́к
young man

Ки́їв
Kiev

кия́нин
Kievite

R e a d:

Бу́ква Я. Бу́ква Ю. Бу́ква Є. Бу́ква Ї

—́ — Київ

— —́ музей, басейн, водій, юнак

—́ — — яблуко

— —́ — киянин

— Це мі́сто?
— Так, це мі́сто.
— Це **Москва́?** (Moscow)
— Ні, це Ки́їв.
— Тут музе́й?
— Ні, тут інститу́т.

— А де музе́й?
— Він там.
— Це Макси́м?
— Ні, це Іва́н.
— Він кия́нин?
— Так, кия́нин.

— Він студе́нт?
— Ні, він піло́т.
— А Семе́н?
— Семе́н — водій.

Write:

Я Я Я яяя Ю Ю Ю ююю Є Є Є єєє Ї Ї Ї їїї
яблуко, юнак. Київ

Possessive Pronoun *мій* (my)

Це **моє́** (my) фо́то. Тут **мій** (my) ба́тько, **моя́** (my) ма́ти, **мої́** (my) ді́ти і **я** (I).

The possessive pronoun *мій* (my) refers to the 1st person singular and it always takes the gender and number of the noun it modifies.

Masculine	**мій**	дід, ба́тько, син, сад, буди́нок, стіл . . .
Feminine	**моя́**	ба́ба, ма́ти, ті́тка, па́пка, су́мка, кімна́та . . .
Neuter	**моє́**	мі́сто, село́, фо́то, вікно́, я́блуко . . .
Plural (all genders)	**мої́**	ді́ти, студе́нти, папки́, кімна́ти, сини́ . . .

Read:

´— мій, я — ´— моя, моє, мої

Я юна́к. Я студе́нт. Я кия́нин. Це моє́ мі́сто Ки́їв. А це буди́нок і сад. Тут мій дім (home). Це моя́ кімна́та. Тут мій стіл. Тут моє́ фо́то, а там моя́ па́пка. А це вікно́. Тут моя́ ва́за й мої́ ма́ки. Це мій ба́тько. А це моя́ ма́ти. Тут мій дід і моя́ ба́ба.

Letters я, ю, є after Soft Consonant and Apostrophe

дя́дько
uncle [д^{ь}а́д^{ь}ко]

костю́м
suit [кост^{ь}у́м]

су́кня
dress [су́кн^{ь}а]

ву́лиця
street [ву́лиц^{ь}а]

After a consonant the letters **я, ю, є** denote a **single** sound [а], [у], [е] respectively. The preceding consonant is always **soft.**

м'я́со
meat [мйа́со]

сім'я́
family [сімйа́]

Apostrophe (') denotes that the preceding consonant is hard. The letters **я, ю, є** denote **two** fused sounds [йа], [йу], [йе] respectively after it.

R e a d:

—́ — сукня, м'ясо, дядько

— —́ костюм, сім'я

—́ — — яблуко, вулиця

він	**вона́**	**воно́**
костю́м дя́дько	су́кня ву́лиця сім'я́	м'я́со

Це моє́ місто. Це Київ. Тут моя́ ву́лиця й мій дім. Це моя́ сім'я́: мій **ба́тько** й моя́ ма́ти. А це мій дя́дько й моя́ тітка. Вони́ **кия́ни** (Kievites). Я студе́нтка. Я **кия́нка** (Kievite, *f*).

Personal Pronoun *ти* (you) and Possessive Pronoun *твій* (your)

— **Ти** студе́нт?	— Are you a student?
— Так, **я** студе́нт.	— Yes, I am a student.
— Це **твій** інститу́т?	— Is this your college?
— Так, **мій.**	— Yes, it is mine.

The personal pronoun *ти* (you) is used in addressing the 2nd person **singular only in** cases of familiarity between close relatives and friends.

The possessive pronoun *твій* (your) also refers to the 2nd person singular and always takes gender and number of the noun it modifies.

Masculine	твій	дід, ба́тько, дя́дько, костю́м, дім . . .
Feminine	твоя́	ма́ти, ба́ба, ву́лиця, су́кня, сім'я́ . . .
Neuter	твоє́	мі́сто, село́, вікно́, я́блуко, молоко́ . . .
Plural (all genders)	твої́	ді́ти, костю́ми, сини́ . . .

R e a d:

— Це твоя́ ву́лиця?
— Так, моя́.
— Твій буди́нок там?
— Ні, він тут.
— А це твоє́ вікно́?
— Так, моє́.
— Там твоя́ кімна́та?
— Так.

— Це твій ба́тько?
— Ні, це мій дя́дько.
— Він воді́й?
— Ні, він пі́ло́т.
— А це твоя́ ті́тка?
— Так.
— Вона́ фі́зик?
— Ні, вона́ **музика́нт** (musician).

EXERCISES

A. Name the letters of the lesson:

Йй [йот] Яя Юю Єє Її

B. Read (control your pronunciation):

[й] музе́й, басе́йн, воді́й, мій, твій
[йа] я, я́блуко, кия́нин, сім'я́, м'я́со, моя́, твоя́
[йу] юна́к
[йі] Ки́їв, мої́
[йе] моє́, твоє́

C. Group the words according to the stress model:

⁄	⁄ — —	— ⁄	⁄ — — —	— ⁄ —	— — ⁄

Я, мій, музей, Київ, водій, киянин, яблуко, моя, сукня, костюм, басейн, вулиця, м'ясо, мої, сім'я, дядько, твій, твоя, музикант, моє, ти, твоє, твої, дім, Москва, юнак.

D. Group the nouns according to their gender *(він, вона́, воно́)*:

Ки́їв, музе́й, су́кня, м'я́со, юна́к, Москва́, басе́йн, воді́й, я́блуко, сім'я́, дя́дько, ву́лиця, кия́нин, кия́нка́, музика́нт, костю́м.

E. Insert the proper form of the conjunction *і* or *й*.

E x a m p l e: Іва́н ... Окса́на — студе́нти.
Іва́н і Окса́на — студе́нти.

1. Оле́на ... Окса́на — студе́нтки. 2. Іва́н ... Макси́м — фі́зики. 3. Степа́н ... Семе́н — піло́ти. 4. Тут ді́ти ... дід. 5. Там ба́тько ... ма́ти. 6. Тут буди́нок ... сад. 7. Там музе́й ... кафе́. 8. Там заво́д ... інститу́т.

F. Insert the correct form of the personal pronoun:

(1) ***мій, моя́, моє́, мої́***
(2) ***твій, твоя́, твоє́, твої́***

1. Це ... дім. 2. Тут ... ма́ти. 3. Там ... ба́тько. 4. Це ... кімна́та. 5. Тут ... вікно́. 6. Там ... діти. 7. Це ... су́кня. 8. Це ... костю́м. 9. Це ... місто. 10. Тут ... ву́лиця. 11. Там ... буди́нок. 12. Це ... студе́нти. 13. Там ... інститу́т. 14. Це ... сім'я́. 15. Це ... я́блуко. 16. Це ... дя́дько.

G. Make up dialogues as shown in the example, using the following sentences.

Example: Це ↗ **твій** стіл?
— ↘ Так, це ↘ **мій** стіл.
— ↘ Ні, це не ↘ **мій** стіл.
Це ↘ **твій** стіл.

— Це ↗ **мій** стіл?
— ↘ Так, це ↘ **твій** стіл.
— ↘ Ні, це не ↘ **твій** стіл.
Це ↘ **мій** стіл.

1. Це твій обід. 2. Там моя́ кімна́та. 3. Це твоє́ я́блуко. 4. Це моє́ фо́то. 5. Тут моя́ ка́ва. 6. Це твій стіле́ць. 7. Тут мої́ ва́зи. 8. Там твої́ папки́.

H. Make up dialogues, as shown in the examples.

Example: ↗ **Там моя́ ма́ти. Там мій ба́тько.**
— ↑ Де твої́ ма́ти й ↘ ба́тько?
— Мої́ ма́ти й ба́тько ↘ там.

1. Тут мій дід. Тут моя́ ба́ба. 2. Там моя́ тітка. Там мій дя́дько. 3. Тут мій ба́тько. Тут моя́ ма́ти.

Example: **Тут моя́ ма́ти. Там мій ба́тько.**
— ↑ Де твої́ ма́ти й ↘ ба́тько?
— Моя́ ма́ти ↗ тут, а мій ба́тько ↘ там.

1. Тут твоя́ ба́ба. Там твій дід. 2. Тут твій дя́дько. Там твоя́ тітка. 3. Тут твій ба́тько. Там твоя́ ма́ти.

I. Insert the correct form of the needed pronoun.

Example: — Це ... ма́ти?
— Так, ...
— Де ... ?
— ... тут.

— Це ↗ **твоя́** ма́ти?
— ↘ Так, ↘ **моя́**.
— ↑ Де ↘ **вона́?**
— **Вона́** ↘ тут.

1. — Це ... місто?
— Так, ...
— Де ...?
— ... тут.

2. — Це ... дім?
— Так, ...
— Де ...?
— ... тут.

3. — Це ... діти?
— Так, ...
— Де ...?
— ... там.

J. Read:

Це моє́ село́. Тут мій дім. Тут моя́ сім'я́. Це моя́ ву́лиця. Тут буди́нок, а там сад. Тут мій дід і моя́ ба́ба. А там мої́ ба́тько й ма́ти. Тут діти й моя́ тітка Тетя́на. Це стіл і ла́ви. А це обід. Тут суп, м'я́со, каву́н.

Мій дід — водій. Мій ба́тько — пілот. Моя́ ма́ти — музика́нт. А я студе́нт. Я фізик. Мій дя́дько Семе́н — фізик. Мій дя́дько й моя́ тітка — кия́ни.

— Це твоє́ село́?
— Так, моє́.
— Твій дім тут?
— Так, тут.
— А де твоя́ сім'я́?
— Вона́ тут.

— А дід і ба́ба?
— Вони́ там.
— Це твої́ діти?
— Так, мої́.
— Вони́ там?
— Ні, вони́ тут.

K. Look at the picture and answer the questions:

1. Це місто? 2. Тут буди́нок? 3. Сад тут? 4. Де дід і ба́ба? 5. Ді́ти тут? 6. Де ба́тько й ма́ти? 7. Це сніда́нок? 8. Тут суп? 9. Де м'ясо?

L. Look at the picture above and tell what you see.

M. Read the new words from the lesson:

і, й (and)
я (I)
мій (my)
твій (your)
ти (you)
дім (home)

Київ (Kiev)
сукня (dress)
дядько (uncle)
м'ясо (meat)

музей (museum)
басейн (swimming pool)
водій (driver)
костюм (suit)
сім'я (family)
Москва (Moscow)
юнак (young man)

яблуко (apple)
вулиця (street)

киянин (Kievite *m*)
киянка (Kievite *f*)
кияни (Kievites)

музикант (musician)

m	*f*	*n*	*pl*	
мій твій	моя́ твоя́	моє́ твоє́	мої́ твої́	my your

LESSON 5

Sounds [ш], [ж]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[ш]	Ш ш	*Ш ш*	A hard consonant similar to **sh** [ʃ] in **shoe**, but the tongue is shaped like a scoop and retracted as compared with the English; lips should be protruded and rounded.
[ж]	Ж ж	*Ж ж*	Hard consonant similar to **s** [ʒ] in **pleasure**; the tongue and lips are at the same position as for the consonant [ш] (*see above*).

ша́фа
bookcase

шу́ба
fur coat

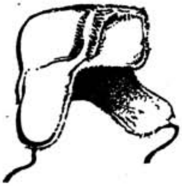

ша́пка
fur cap

зо́шит
copybook

кни́жка
book

шко́ла
school

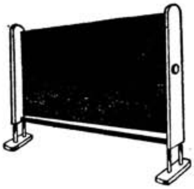

до́шка
blackboard

ло́жка
spoon

виде́лка [1]
fork

ніж
knife

R e a d:

Бу́ква Ш [ша]. Бу́ква Ж [же]

—́ ніж, теж

—́ — шафа, шапка, шуба, зошит, школа, дошка
ложка, книжка

— —́ — виделка

1. Я студе́нт. Макси́м **теж** (also) студе́нт. 2. Окса́на — фі́зик. Семе́н теж фі́зик. 3. Ба́тько — піло́т. Дя́дько теж піло́т. 4. Ло́жка тут. Ніж і виде́лка теж тут. 5. Ша́пка там. Шу́ба теж там. 6. Тут ша́фа. Там теж ша́фа. 7. Тут зо́шит. Там теж зо́шит. 8. Інститу́т там. Шко́ла теж там.

W r i t e:

Ш Ш Ш шшш Ж Ж жж

шафа, шуба, шапка, зошит, ложка, книжка

Я студент. Максим теж студент.

---

[1] Consonant **в** before **и** is pronounced like English **v** in **victory**.

Sounds [ч], [дж]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[ч]	Ч ч	Ч ч	Hard consonant similar to **ch** in **chair**. Round and protrude your lips.
[дж]	indicated in writing by дж		Consonant similar to **j** in **joke**. It is pronounced as one sound, though is always written with two letters.

ча́шка
cup

дочка́
daughter

дівчина
girl

у́чень
pupil

виклада́ч
college teacher

піджа́к
suit jacket

— Це ча́шка **чи** (or) ло́жка?
— Це ча́шка.

In questions having **чи** (or), intonation first rises (before **чи**), and then falls at the end of the question.

R e a d:

Бу́ква Ч [че]

—́ чи

—́ — чашка, учень

— —́ дочка, піджак

—́ — — дівчина

— — —́ викладач

— — —́ — учениця

1. Тут ча́шка, а там ніж і ло́жка. 2. Це піджа́к, а це шу́ба й ша́пка. 3. Тут юна́к, а там дівчина. 4. Це мій син. Він у́чень. А я виклада́ч. 5. Це моя́ дочка́. Вона́ теж учени́ця.

— Це мі́сто чи село́?
— Це мі́сто.
— Це шко́ла чи інститу́т?
— Це шко́ла.
— Тут студе́нт чи виклада́ч?
— Тут виклада́ч.
— Там вікно́ чи до́шка?
— Там до́шка.

— Це зо́шит чи кни́жка?
— Це кни́жка.
— Тут шу́ба чи піджа́к?
— Тут піджа́к.
— Дівчина тут чи там?
— Вона́ тут.
— Макси́м студе́нт чи у́чень?
— Він студе́нт.

Write:

Ч Ч Ч ччч

чашка, дочка, дівчина, учень, викладач, піджак

Personal Pronouns *ви* (you), *ми* (we).
Possessive Pronouns *наш* (our), *ваш* (your), *ї́хній* (their).
Interrogative Pronoun *чий* (whose)?

— **Ви** студе́нт?	— Are you a student?
— Так, **я** студе́нт.	— Yes, I am a student.
— Це **ваш** інститу́т?	— Is this your college?
— Так, **мій.**	— Yes, it is mine.
— **Ви** студе́нти?	— Are you students?
— Так, **ми** студе́нти.	— Yes, we are students.
— Це **ваш** інститу́т?	— Is this your college?
— Ні, не наш.	— No, it is not ours.
— **Чий** це інститу́т?	— Whose college is this?
— Це **ї́хній** інститу́т.	— This is their college.

The pronouns *ви* (you) and *ваш* (your, yours) are used in addressing the second person **singular** (strangers and elders) and in the **plural.**

The pronouns *наш* (our, ours), *ваш* (your, yours), *ї́хній* (their, theirs) and *чий*? (whose?) always take the number and gender of the nouns they modify.

PERSONAL PRONOUNS

Person	Singular		Plural	
1st	**я**	I	**ми**	we
2nd	**ти**	you	**ви**	you
3rd	**він**	he	**вони́**	they
	вона́	she		
	воно́	it		

R e a d:

		я	ти	ми	ви	вони́
m	**Чий** це син?	мій	твій	наш	ваш	ї́хній
f	**Чия́** це дочка́?	моя́	твоя́	на́ша	ва́ша	ї́хня
n	**Чиє́** це село́?	моє́	твоє́	на́ше	ва́ше	ї́хнє
pl	**Чиї́** це ді́ти?	мої́	твої́	на́ші	ва́ші	ї́хні

— Ви студе́нт?
— Ні, я виклада́ч.
— Це ваш інститу́т?
— Так, мій.
— Це ва́ші студе́нти?
— Ні, не мої́.

— Ти студе́нт?
— Ні, я у́чень.
— Це твоя́ шко́ла?
— Так, моя́.
— А чий це інститу́т?
— Вони́ студе́нти. Це ї́хній інститу́т.

— Ви студе́нти?
— Ні, ми пілóти.
— Це ваш буди́нок?
— Ні, не наш. Наш буди́нок там.

— Вони́ студе́нти?
— Ні, він виклада́ч, а вона́ музика́нт.
— Це ї́хні ді́ти?
— Так, ї́хні.

— Чий це буди́нок?
— Це наш буди́нок.
— Чий це сад?
— Це наш сад.
— Чия́ це дочка́?
— Це моя́ дочка́.
— А чий це син?
— Це теж мій син.

— Чия́ це ша́пка?
— Це моя́ ша́пка.
— Чия́ це шу́ба?
— Це твоя́ шу́ба.
— Чиї́ це зо́шити?
— Це ї́хні зо́шити.
— Чиї́ це книжки́?
— Це на́ші книжки́.

Letter щ and Sound [х]

Sounds	Printed letters	Written letters	Commentary
[шч]	Щ щ	*Щ щ*	This letter indicates two fused sounds which resemble English **shch** in **fresh cheese**.
[х]	Х х	*Х х*	Hard consonant similar to **ch** in **Bach**.

плащ
raincoat

пло́ща
square

ха́та
house

— Хто це?
Who is this?
— Це ді́вчина.

— Що це?
What is this?
— Це ча́шка.

The pronoun *хто* (who) asks about people and animals; pronoun *що* (what) — about things. Observe the intonation of the questions with interrogative words like: *де, хто, що. (Refer to Lesson 1)*.

R e a d:

Бу́ква Х [ха]. Бу́ква Щ [ща]

–́ хто, що, плащ

–́ — хата, площа

— Хто це?	— Що це?
— Це мій ба́тько.	— Це село́.
— Хто це?	— Що це?
— Це моя́ ма́ти.	— Це пло́ща.
— Хто тут?	— Що тут?
— Тут мій син.	— Тут ха́та.
— Хто там?	— Що там?
— Там моя́ дочка́.	— Там сад.

W r i t e:

Щ Щ Щ щщщ Х Х Х ххх

Хто це? Що це? хата, плащ, площа

Verb. Conjugation I. Present Tense

Студе́нт **чита́є.**
is reading

Студе́нтка **чита́є.**
is reading

Ді́ти **чита́ють.**
are reading

The Ukrainian Present Tense corresponds to the English Present Continuous and Present Indefinite:

Він чита́є = He is reading.
He reads.

чита́ти	to read
слу́хати	to listen
писа́ти	to write

The infinitive of the Ukrainian verbs usually has the ending **-ти.**

In the Present Tense all Ukrainian verbs are inflected for persons:

PRESENT TENSE

я	чита́ю	слу́хаю	пишу́
ти	чита́єш	слу́хаєш	пи́шеш
він, вона́	чита́є	слу́хає	пи́ше
ми	чита́ємо	слу́хаємо	пи́шемо
ви	чита́єте	слу́хаєте	пи́шете
вони́	чита́ють	слу́хають	пи́шуть

Each person has a definite ending added to the stem of the verb. The latter may end with a vowel or with a consonant (чита́-ю, пиш-у́).

According to the vowel of the personal inflections all the verbs are divided into two groups or conjugations. Let's start with Conjugation I.

To find the stem of a Conjugation I verb, drop the infinitival ending **-ти** and add the following personal endings.

PRESENT TENSE. CONJUGATION I.
PERSONAL ENDINGS OF THE VERB

Person	Stem in a consonant	Stem in a vowel
я	**-у**	**-ю**
ти	**-еш**	**-еш**
він, вона́	**-е**	**-е**
ми	**-емо**	**-емо**
ви	**-ете**	**-ете**
вони́	**-уть**	**-ють**

Read:

—́ — пишеш, пише, пишуть

— —́ пишу

—́ — — пишете, пишемо, слухати, слухаю, слухаєш, слухає, слухають

— —́ — читати, читаю, читаєш, читає, читають, писати

—́ — — — слухаємо, слухаєте

— —́ — — читаєте, читаємо

1. Я чита́ю, а мій син слу́хає і пи́ше. 2. Макси́м пи́ше, Окса́на чита́є, а Семе́н слу́хає. 3. Ба́тько чита́є, а ми слу́хаємо й пи́шемо. 4. Ма́ти слу́хає, а ді́ти чита́ють. 5. Ви чита́єте, а я слу́хаю і пишу́. 6. Ти пи́шеш, а я чита́ю.

Це мій стіл. Тут мій зо́шит, па́пка й кни́жка. Тут я пишу́ і чита́ю. Це на́ша кімна́та. Тут наш стіл. Тут ми пи́шемо й чита́ємо. Це клас. Тут ді́ти. Вони́ пи́шуть і чита́ють. Це інститу́т. Тут студе́нтка. Вона́ пи́ше й чита́є.

— Хто слу́хає?
— Юна́к слу́хає.
— Хто чита́є?
— У́чень чита́є.
— Хто пи́ше?
— Ді́вчина пи́ше.

— Хто чита́є?
— Я чита́ю.
— Хто пи́ше?
— Ми пи́шемо.
— Хто слу́хає?
— Ми слу́хаємо.

— Хто пи́ше?
— Макси́м пи́ше.
— Хто чита́є?
— Ді́ти чита́ють.
— Хто слу́хає?
— Я слу́хаю.

EXERCISES

A. Read the letters in the lesson:

Шш Жж Чч Хх Щщ

B. Read (watch your pronunciation):

[ш] ша́фа, шу́ба, ша́пка, ча́шка, шко́ла, до́шка, зо́шит, наш, ваш, на́ша, ва́ша, на́ше, ва́ше, пишу́, пи́ше
[ж] ніж, ло́жка, теж, кни́жка
[ч] чий, чия́, ча́шка, дівчина, виклада́ч, у́чень, чита́ти
[дж] піджа́к
[х] ха́та, хто, слу́хати, і́хній
[шч] плащ, пло́ща, що

C. Group the words according to the stress model:

´—	´— —	— ´—	´— — —	— ´— —	— — ´—

Шафа, хто, піджак, виделка, ложка, що, школа, теж, хата, площа, дочка, наш, наша, чий, чия, їхній, дівчина, викладач, зошит, шапка, ми, чашка, ви, учень, плащ, писати, пишу, слухаю, читати, читаю, пишуть, пишете, книжка.

D. Group the nouns according to their gender *(він, вона́, воно́)*:

Ша́фа, зо́шит, піджа́к, шу́ба, плащ, кни́жка, дівчина, виклада́ч, дочка́, ніж, ло́жка, ча́шка, у́чень, ха́та, пло́ща, місто, шко́ла, село́, виде́лка, ша́пка, кафе́.

E. Use the correct pronouns form:

(1) ***наш, на̀ша, на̀ше, на̀ші***

1. Це ... місто. 2. Тут ... ву́лиця. 3. Це ... дім. 4. Тут ... сад. 5. Там ... буди́нок. 6. Це ... кімна́ти. 7. Тут ... ша́фа. 8. Там ... стіл. 9. Це ... діти. 10. Там ... син, тут ... до́чки.

(2) ***ва̀ш, ва̀ша, ва̀ше, ва̀ші***

1. Це ... шко́ла. 2. Тут ... клас. 3. Це ... вікно́. 4. Там ... до́шка. 5. Це ... діти. 6. Тут ... ву́лиця. 7. Там ... студе́нти. 8. Це ... у́чень. 9. Тут ... кни́жка. 10. Тут ... зо́шити.

(3) ***і́хній, і́хня, і́хнє, і́хні***

1. Це ... діти. 2. Тут ... село́. 3. Там ... ха́та. 4. Це ... сад. 5. Там ... вікно́. 6. Тут ... кімна́та. 7. Там ... стіл. 8. Це ... фо́то. 9. Це ... зо́шити. 10. Тут ... кни́жка.

F. Read, watch the stresses:

зо́шит — зо́шити	піджа́к — піджаки́
шко́ла — шко́ли	ха́та — хати́
до́шка — до́шки	ло́жка — ложки́
ша́фа — ша́фи	ша́пка — шапки́
шу́ба — шу́би	ча́шка — чашки́
виде́лка — виде́лки	кни́жка — книжки́

дочка́ — до́чки

G. Change the sentences from the singular to plural. Mark the stresses.

Example: Це **наш** сад.
Це **на́ші** сади́.

1. Це моя́ ша́пка. 2. Це ї́хній буди́нок. 3. Тут на́ша ха́та. 4. Там твій син. 5. Це ва́ша дочка́. 6. Це моя́ ло́жка. 7. Тут твоя́ кни́жка. 8. Це на́ша шко́ла. 9. Це ваш інститу́т. 10. Це ї́хній стіле́ць.

H. Look at the pictures and make up dialogues:

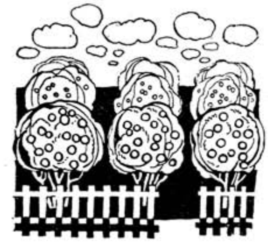

— Це ↗ ваш сад?
— ↘ Так, це ↘ мій (наш) сад.
— ↘ Ні, це не ↘ мій (наш) сад.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

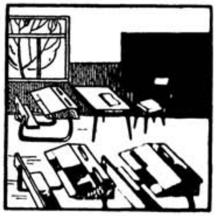

12

I. Make up questions from the following statements as shown in the example.

E x a m p l e: Це **мій** сад. **Чий** це сад?

1. Це мої́ діти. 2. Це твоя́ шко́ла. 3. Це на́ше місто. 4. Тут ваш стіл. 5. Там мій дім. 6. Це твій викладá́ч. 7. Це на́ша ша́фа. 8. Це ї́хня дочка́. 9. Тут ва́ші зо́шити. 10. Це ва́ше село́.

J. Look at the pictures and make up dialogues:

(1)

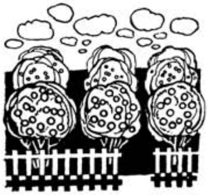

— ↑ Що ↘ це?
— Це ↘ сад.
— ↑ Чий це ↘ сад?
— Це ↘ мій сад.

1

2

3

4

5

6

7
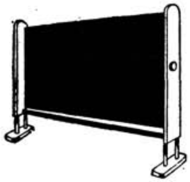

8

9

10

11

12

(2)

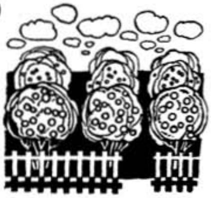

— ↑ Що ↘ це?
— Це ↘ сад.

— ↑ Хто ↘ це?
— Це ↘ студе́нт.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

K. Make one sentence from two.

Example: Я чита́ю. Він чита́є. Я чита́ю, він **теж** чита́є.
Я чита́ю. Він пи́ше. Я чита́ю, **а** він пи́ше.

1. Дід чита́є. Ону́к пи́ше. 2. Син пи́ше. Дочка́ пи́ше. 3. Юна́к пи́ше. Дівчина чита́є. 4. Діти чита́ють. Ма́ти слу́хає. 5. Ми чита́ємо. Ви чита́єте. 6. Ти пи́шеш. Я чита́ю. 7. Я пишу́. Окса́на чита́є. 8. Ти чита́єш. Вони́ слу́хають. 9. Ба́тько чита́є. Я чита́ю. 10. Тітка слу́хає. Дя́дько слу́хає.

L. Look at the pictures and answer the questions:

— Студе́нт пи́ше?
— Так, він пи́ше.

1. Студе́нт чита́є?

2. Ді́ти чита́ють?

3. Дівчина пи́ше?

4. Студе́нтка чита́є?

5. Юна́к пи́ше?

6. Ма́ти чита́є?

7. Ді́ти чита́ють?

8. Студе́нти пи́шуть?

M. Make up questions to the following answers as shown in the example.

Example: Я чита́ю.
↑ Хто ↘ чита́є?

1. Я чита́ю. 2. Макси́м пи́ше. 3. Окса́на слу́хає. 4. Ді́ти пи́шуть. 5. Дід чита́є. 6. Виклада́ч слу́хає. 7. Ти пи́шеш. 8. Ми слу́хаємо. 9. Ви чита́єте. 10. Я слу́хаю.

N. Use the correct form of the verb in brackets.

Example: Він (писа́ти). Він **пи́ше.**

1. Ба́тько (писа́ти), а дід (чита́ти). 2. Син (чита́ти), а дочка́ (слу́хати). 3. Студе́нти (писа́ти) і (чита́ти). 4. Ти (чита́ти), а я (слу́хати). 5. Я (чита́ти), а ви (слу́хати). 6. Ми (слу́хати, писа́ти) й (чита́ти).

O. Read:

(1) Це на́ша шко́ла. Тут наш клас. Тут вікно́, а там до́шка. Це мій стіл. Тут мій зо́шит і моя́ кни́жка. Окса́на чита́є, а ми слу́хаємо. Окса́на чита́є текст (text).

— Що це?
— Це шко́ла.
— Хто тут?
— Тут ді́ти.
— Ді́ти чита́ють?
— Ні, вони́ слу́хають.
— А хто чита́є?
— Окса́на чита́є.

— А Іва́н слу́хає?
— Ні, він пи́ше.
— Що це?
— Це зо́шит.
— Чий це зо́шит?
— Це мій зо́шит.
— Це теж зо́шит?
— Ні, це кни́жка.

— Там вікно́ чи до́шка?
— Там до́шка.
— Ви там пи́шете?
— Так, пи́шемо.

(2) Ми студе́нти. Я фі́зик. А це Мико́ла. Він теж студе́нт. Це на́ша кімна́та. Тут наш стіл. Тут ми чита́ємо й пи́шемо. А там на́ша ша́фа. Там костю́ми, шапки́, піджаки́. А це Окса́на й Ната́лка. Вони́ теж студе́нтки. Їхня кімна́та там. Мико́ла чита́є текст, а я слу́хаю. Окса́на пи́ше. Ната́лка теж пи́ше.

— Що це?
— Це кімна́та.
— Чия́ це кімна́та?
— На́ша.
— Хто тут?
— Тут студе́нти.

— Ви студе́нт?
— Так, студе́нт.
— А це хто?
— Це Ната́лка.
— Вона́ чита́є?
— Ні, вона́ пи́ше.

— А Окса́на?
— Окса́на теж пи́ше.
— Це і́хня кімна́та?
— Ні, це на́ша кімна́та.

P. Look at the following pictures and answer the questions:

(1)

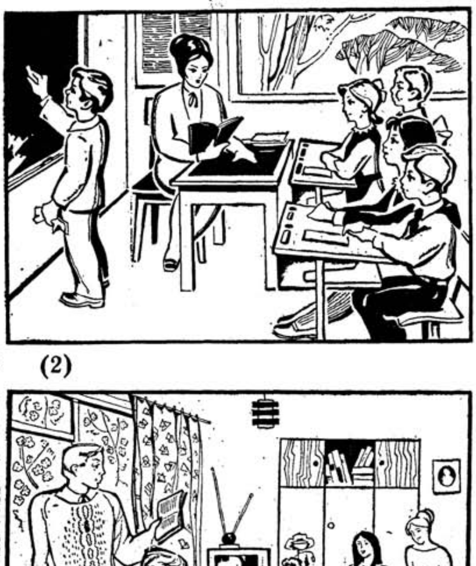

1. Це шко́ла? 2. Тут клас? 3. Хто тут? 4. Де вікно́? 5. Де до́шка? 6. Ді́ти пи́шуть? 7. Хто пи́ше? 8. Ді́вчина чита́є? 9. Де зо́шити? 10. Де папки́?

(2)

1. Що це? 2. Де вікно́? 3. Де стіл? 4. Де ша́фа? 5. Хто тут? 6. Де студе́нти? 7. Де студе́нтки? 8. Хто чита́є? 9. Хто слу́хає? 10. Хто пи́ше?

Q. Look at the pictures above and describe what you see in them.

R. Read the new words from the lesson:

хто? (who?)
що? (what?)
теж (also)
ми (we)
ви (you)

наш (our)
ваш (your)
чий? (whose?)
плащ (raincoat)
ніж (knife)
чи (or)

шафа (wardrobe)
шуба (fur coat)
шапка (fur cap)
школа (school)
дошка (blackboard)
ложка (spoon)

хата (house)
площа (square)
чашка (cup)
учень (pupil)
книжка (book)
їхній (their)

піджак (jacket)
дочка (daughter)
дівчина (girl)
слухати (to listen)

виделка (fork)
писати (to write)
читати (to read)
викладач (teacher)

	whose?	my	your *sing*	our	your *pl*	their
m	чий?	мій	твій	наш	ваш	ї́хній
f	чия́?	моя́	твоя́	на́ша	ва́ша	ї́хня
n	чиє́?	моє́	твоє́	на́ше	ва́ше	ї́хнє
pl	чиї́?	мої́	твої́	на́ші	ва́ші	ї́хні

LESSON 6

Sound [р]

Sound	Printed letter	Written letter	Commentary
[р]	Р р	*Рр*	The Ukrainian consonant [р] differs from the English [r] in that it is rolled. In order to pronounce this sound correctly the tongue should be raised to the teethridge and curled. The tip of the tongue vibrates and taps against the teethridge several times.

ру́чка
ball-point

па́рта
desk

ка́рта
map

шарф
scarf

сир
cheese

ра́діо
radio

журна́л
magazine

інжене́р
engineer

брат
brother

сестра́
sister

робітни́к
worker

R e a d:

—́ сир, брат, шарф

—́ — ручка, парта, карта, риба

— —́ журнал, сестра

—́ — — радіо

— — —́ інженер, робітник

— Хто це?
— Це мій брат.
— Хто він?
— Він виклада́ч.
— Хто це?
— Це моя́ сестра́.
— Хто вона́?
— Вона́ студе́нтка.

— Хто ваш ба́тько?
— Він інжене́р.
— Хто ваш брат?
— Він робітни́к.
— Чий це журна́л?
— Це мій журна́л.
— А чия́ це ру́чка?
— Це моя́ ру́чка.

— Чия́ це ка́рта?
— Це на́ша ка́рта.
— А що там?
— Це на́ша парта.
— Що це?
— Це сир.
— А що це?
— Це ри́ба.

Я у́чень. Це мій клас. Тут стіл і па́рти. Тут вікно́, а там до́шка й ка́рта. Це моя́ па́рта. Тут мій зо́шит і моя́ ру́чка. Тут я пишу́ і слу́хаю **уро́к** (lesson).

Це моя́ кімна́та. Тут мій стіл. Це мій сніда́нок. Тут ка́ва й молоко́. А там бу́лка, ма́сло, сир.

Це моя́ ша́фа. Тут мій костю́м і моя́ су́кня. Це моя́ шу́ба. А тут мій шарф і моя́ ша́пка.

Це Тара́с і Катери́на. Вони́ брат і сестра́. Катери́на — студе́нтка, а Тара́с — інжене́р. Катери́на чита́є журна́л, а Тара́с слу́хає ра́діо.

W r i t e:

Р Р Р р р р
ручка, парта, шарф, журнал, риба, робітник,
брат

Verb. Conjugation II. Present Tense

стоя́ти	to stand
сиді́ти	to sit
лежа́ти	to lie

These verbs belong to Conjugation II.

Студе́нт стої́ть.

Студе́нт сиди́ть.

Ру́чка лежи́ть.

In order to find the stem of a Conjugation II verb, the infinitival ending **-ти** with the vowel in front of it should be dropped.

PRESENT TENSE

я сто**ю́**	сидж**у́**	леж**у́**
ти сто**ї́ш**	сид**и́ш**	леж**и́ш**
він сто**ї́ть**	сид**и́ть**	леж**и́ть**
вона́ сто**ї́ть**	сид**и́ть**	леж**и́ть**
воно́ сто**ї́ть**	сид**и́ть**	леж**и́ть**
ми сто**їмо́**	сид**имо́**	леж**имо́**
ви сто**їте́**	сид**ите́**	леж**ите́**
вони́ сто**я́ть**	сид**я́ть**	леж**а́ть**

PRESENT TENSE. PERSONAL ENDINGS OF THE VERBS

Person	Conjugation I		Conjugation II	
	stems (in consonant)	stems (in vowel)	stems (in consonant)	stems (in vowel)
я	-у	-ю	-у	-ю
ти	-еш	-еш	-иш	-їш
він вона́	-е	-є	-ить	-їть
ми	-емо	-ємо	-имо	-їмо
ви	-ете	-єте	-ите	-їте
вони́	-уть	-ють	-ать	-ять

R e a d:

— ∸ стою, сиджу, лежу, стоїш, сидиш, лежиш, стоїть, сидить, лежить, стоять, сидять, лежать

— ∸ — стояти, сидіти, лежати

— — ∸ стоїмо, сидимо, лежимо, стоїте, сидите, лежите

Макси́м сиди́ть і чита́є. Окса́на сиди́ть і пи́ше. Ді́ти сидя́ть і пи́шуть. Я сиджу́ і чита́ю. Ми сидимо́ і слу́хаємо. Брат лежи́ть і слу́хає ра́діо. Дід сиди́ть, а ді́ти стоя́ть. Журна́л лежи́ть тут. Ва́за й чашки́ стоя́ть там. Зо́шити лежа́ть там. Ру́чка лежи́ть тут.

— Це ва́ша па́рта?
— Так, моя́.
— Ви тут сидите́?
— Так, я сиджу́ тут.
— Хто **ще** (else) тут сиди́ть?
— Тут сиди́ть Петро́.
— Хто чита́є журна́л?
— Тара́с чита́є.
— Він стої́ть чи сиди́ть?
— Він сиди́ть.
— Хто пи́ше бу́кви?
— Учи́тель пи́ше.
— Він сиди́ть чи стої́ть?
— Він стої́ть.

— Хто слу́хає уро́к?
— Ді́ти слу́хають.
— Вони́ сидя́ть чи стоя́ть?
— Вони́ сидя́ть.
— Хто чита́є текст?
— У́чень чита́є текст.
— Він стої́ть чи сиди́ть?
— Він стої́ть.
— Де лежи́ть ру́чка?
— Вона́ лежи́ть тут.
— Де лежа́ть зо́шити?
— Вони́ лежа́ть там.
— Кни́жка лежи́ть чи стої́ть?
— Кни́жка лежи́ть.

Imperative Mood

чита́ти		**писа́ти**	
Чита́й! Чита́йте!	Read!	Пиши́! Пиші́ть!	Write!
Чита́ймо!	Let's read!	Пиші́мо!	Let's write!

The verbs in the imperative mood serve to express a command, request or wish.

The intonational center is made prominent by a rise of the tone and very energetic articulation of the stressed syllable. The syllables following the intonational center (if there are any) are pronounced with a falling tone.

↑ Чита́йте↘уро́к!
↑ Пиші́ть↘бу́кви!
↑ Слу́хайте↘текст!

In order to form the imperative, it is necessary to find a common stem with the Present Tense and to add the following:

		Stem in consonant	Stem in vowel
2nd person singular	ти	**-и**	**-й**
2nd person plural	ви	**-іть**	**-йте**
1st person plural	ми	**-імо**	**-ймо**

R e a d:

—́ стій

—́ — слухай, стійте, стіймо

— —́ читай, пиши, сиди, лежи, пишіть, сидіть, лежіть

—́ — — слухайте, слухаймо

— —́ — читайте, читаймо, пишімо, сидімо, лежімо

чита́ти	Чита́й!	Чита́йте!	Чита́ймо!	Чита́й текст!
слу́хати	Слу́хай!	Слу́хайте!	Слу́хаймо!	Пиши́ бу́кви!
стоя́ти	Стій!	Сті́йте!	Сті́ймо!	Сиди́ тут!
писа́ти	Пиши́!	Пиші́ть!	Пиші́мо!	Сті́йте там!
сиді́ти	Сиди́!	Сиді́ть!	Сиді́мо!	Слу́хаймо текст!
лежа́ти	Лежи́!	Лежі́ть!	Лежі́мо!	Чита́ймо бу́кви!

Long Consonants. Noun. Plural of Neuter Nouns

взуття́
footwear

оповіда́ння story
[оповіда́н^ь:а]
завда́ння task
[завда́н^ь:а]
взуття́ [взут^ь:а́]

In Ukrainian there are short consonants and also long ones. The long sounds are somewhat prolonged in pronunciation. Long consonants may be hard or soft. They are indicated in writing by double letters.

As a rule nouns in double consonant plus **-я** (in pronunciation long soft consonant plus [a]) are of neuter gender. They take the same form in the plural as in the singular.

Оле́на чита́є **моє́** **опові́дання.**
Оле́на чита́є **мої́** **опові́дання.**

Neuter nouns ending in **-о** receive the **-а** ending in the plural.
Observe the change of stress.

я́блуко	— я́блука
село́	— се́ла
вікно́	— ві́кна
мі́сто	— міста́
сло́во (word)	— слова́

Read:

—́ — села, вікна, місто, слово

— —́ село, вікно, міста, слова, взуття

—́ — — яблуко

— —́ — завдання

— — — —́ — оповідання

Це буди́нок. Тут шко́ла. Тут наш клас. Тут ві́кна, а там до́шка. А це ка́рта. Тут міста́ і се́ла. Це моя́ па́рта. Тут лежа́ть мої́ зо́шити, кни́жка й ручки́. **За́раз** (now) я пишу́ завда́ння. А Тара́с пи́ше слова́. **По́тім** (then) Катери́на чита́є опові́дання «Я́блука». Ми слу́хаємо.

Conjugation of the Verbs *жи́ти* (to live), *розповіда́ти* (to tell), *відповіда́ти* (to answer)

Conjugation I. Present Tense

жи́ти

я	живу́	ми	**живемо́**
ти	живе́ш	ви	**живете́**
він, вона́	живе́	вони́	**живу́ть**

Живи́! Живі́ть! Живі́мо!

Read:

Це місто Ки́їв. Тут я живу́. Я кия́нин. Мої́ ба́тько й ма́ти теж живу́ть тут. А там село́. Там живе́ мій дід. Тара́с теж живе́ там. А Катери́на живе́ тут. Вона́ кия́нка.

— Це твій дім?
— Так, тут я живу́.
— А де живе́ твоя́ сім'я́?
— Вона́ теж живе́ тут.

— Де ви живете́?
— Ми живемо́ тут.
— Це ваш буди́нок?
— Так, наш.

Conjugation I. Present Tense

розповіда́ти

я розповіда́ю	ми розповіда́ємо
ти розповіда́єш	ви розповіда́єте
він, вона́ розповіда́є	вони́ розповіда́ють
Розповіда́й!	Розповіда́йте!

відповіда́ти

я відповіда́ю	ми відповіда́ємо
ти відповіда́єш	ви відповіда́єте
він, вона́ відповіда́є	вони́ відповіда́ють
Відповіда́й!	Відповіда́йте!

Read:

— — — —́ — розповідати, відповідати, розповідаю, відповідаю, розповідаєш, відповідаєш, розповідає, відповідає, розповідають, відповідають, розповідайте, відповідайте

— — — —́ — — розповідаємо, відповідаємо, розповідаєте, відповідаєте

Я сиджу́ і чита́ю оповіда́ння. Тара́с слу́хає. По́тім я розповіда́ю. Катери́на відповіда́є уро́к. Вона́ розповіда́є текст. Оле́на пи́ше бу́кви, а Окса́на пи́ше **впра́ви** (exercises).

EXERCISES

A. Read the following letters:

Аа Бб Вв Дд Ее Єє Жж Зз Ии Іі Її Йй Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс Тт Уу Фф Хх Цц Чч Шш Щщ Юю Яя

B. Read (watch your pronunciation):

[р] сир, брат, ру́чка, сестра́, ра́діо, па́рта, ка́рта, ри́ба, журна́л

C. Group the words according to the stress model:

—́	—́ —	— —́	—́ — —	— —́ —	— — —́	— — — —́ —

Брат, сестра, риба, сир, робітник, взуття, карта, журнал, інженер, радіо, парта, ручка, шарф, стояти, оповідання, сидіти, стою, сиджу, лежати, лежу, завдання, урок, текст, читай, читайте, відповідати, стійте, слово, міста, вікна, яблуко, села, жити, живу, живемо, розповідати.

D. Group the nouns according to their gender *(він, вона́, воно́)*:

Сир, брат, сестра́, оповіда́ння, робітни́к, ка́рта, журна́л, ра́діо, інжене́р, па́рта, ру́чка, ша́рф, взуття́, уро́к, текст, сло́во, завда́ння, ри́ба.

E. Insert the correct pronoun forms:

(1) *мій, моя́, моє́, мої́*

1. ... брат чита́є. 2. ... сестра́ пи́ше. 3. Це ша́фа. Тут стої́ть ... взуття́. 4. ... ді́ти чита́ють. 5. ... ба́тько — робітни́к. 6. Це ... завда́ння.

(2) *наш, на́ша, на́ше, на́ші*

1. Це ... журна́л. 2. ... брат — інжене́р. 3. Там живе́ ... сестра́. 4. ... студе́нти слу́хають ра́діо. 5. ... вікна тут. 6. ... дочка́ — учени́ця.

F. Put the following sentences into the plural. Mark the stresses:

E x a m p l e: На́ша дочка́ чита́є.
На́ші до́чки чита́ють.

1. Наш брат — робітни́к. 2. Це твоє́ оповіда́ння. 3. Ї́хня сестра́ — інжене́р. 4. Мій син живе́ тут. 5. Ва́ше село́ там. 6. Це мій журна́л. 7. Тут ї́хнє вікно́. 8. На́ша дочка́ — студе́нтка. 9. Мій брат пи́ше. 10. Твій зо́шит лежи́ть тут.

G. Look at the pictures, make up questions and answer them:

Що це? Хто це?

1

2

3

4

5

6

7
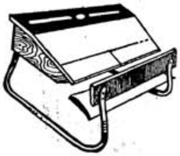
8

9

10

11

12

H. Insert the needed pronoun *(я, ти, він, вона́, воно́, ми, ви, вони́)*.

E x a m p l e: ... сиди́ть.
Він сиди́ть.

1. Це моя́ па́рта. Тут ... сиджу́. 2. А це Макси́м. ... теж сиди́ть тут. 3. А це Окса́на. ... теж сиди́ть і пи́ше. 4. Там Тара́с і Катери́на. ... сидя́ть і слу́хають. 5. Це уро́к. ... сидимо́ й слу́хаємо. 6. ... сидите́ тут, а ... сиджу́ там. 7. Це моє́ взуття́. ... стої́ть тут. 8. А це ва́за. ... стої́ть там. 9. Це книжки́. ... лежа́ть там. 10. Де ... сиди́ш?

I. Insert the correct form of the verb:

(1) *лежа́ти*

1. Дід ... і чита́є. 2. Зо́шити ... тут, а ру́чка ... там. 3. Ти ..., а ми сидимо́. 4. Сир ... тут, а ма́сло ... там. 5. Ви ... й слу́хаєте ра́діо. 6. Я ... і чита́ю оповіда́ння.

(2) ***сиді́ти***

1. Ба́тько ... і чита́є журна́л. 2. Ді́ти ... і слу́хають уро́к. 3. Брат ... і пи́ше завда́ння. 4. Ви ... тут, а ми ... там. 5. Я ... і пишу́ слова́ і бу́кви. 6. Де ти ...?

(3) ***стоя́ти***

1. Виклада́ч ... і розповіда́є уро́к. 2. У́чень ... і пи́ше. 3. Ка́ва ... тут, а чашки́ ... там. 4. Ти ..., а я сиджу́. 5. Ви ... тут, а ми ... там. 6. Ва́зи ... тут.

J. Look at the pictures, and make up dialogues using the verbs *стоя́ти, сиді́ти, лежа́ти:*

— ↑ Що тут ↘ стої́ть?
— Тут стої́ть ↘ ва́за.

— ↑ Хто тут ↘ стої́ть?
— Тут стої́ть ↘ студе́нт.

1

2

3

4

5

6

7

8

K. Insert the correct form of the appropriate verb:
стоя́ти, лежа́ти

1. Ча́шка ... тут, а ло́жка ... там. 2. Зо́шити ... тут, а ру́чка ... там. 3. Ва́за ... тут, а ма́ки ... там. 4. Де ... молоко́? 5. Де ... сир і ма́сло? 6. Ша́фа ... тут, а стіл ... там. 7. Ша́пка ... тут, а шарф ... там. 8. Де ... ка́рти?

L. Open the brackets using the correct verb forms:

1. Ба́тько (сиді́ти) і (чита́ти) журна́л. 2. Юна́к (стоя́ти) і (слу́хати) ра́діо. 3. Ді́ти (сиді́ти) і (слу́хати) уро́к. 4. Ми (жи́ти) тут, а вони́ (жи́ти) там. 5. Студе́нти (писа́ти) і (чита́ти). 6. Я (розповіда́ти), а ти (слу́хати). 7. Журна́л (лежа́ти) тут, а зо́шити (лежа́ти) там. 8. Я (сиді́ти), а брат (стоя́ти). 9. Учени́ця (відповіда́ти) уро́к. 10. Де ти (сиді́ти)? 11. Хто (чита́ти) журна́л? 12. Хто (писа́ти) слова́? — Ви (писа́ти).

M. Form the imperative mood of the verbs in the brackets.

Example: (чита́ти) текст

Чита́й текст! Чита́йте текст! Чита́ймо текст!

1. (Сиді́ти) тут! 2. (Слу́хати) й (писа́ти) слова́! 3. (Розповіда́ти)! 4. (Відповіда́ти) уро́к! 5. (Лежа́ти) і (чита́ти) книжки́! 6. (Стоя́ти) там!

N. Look at the pictures and read the text:

Це шко́ла. Це клас. Тут сидя́ть ді́ти. За́раз уро́к.

Це стіл і до́шка. Тут стої́ть учи́тель. Він розповіда́є. Ді́ти слу́хають.

Це вікно́. Тут сидя́ть Тара́с і Катери́на. Це ї́хня па́рта. За́раз вони́ слу́хають оповіда́ння.

А тут сидя́ть Петро́ й Окса́на. Вони́ брат і сестра́. Вони́ теж слу́хають оповіда́ння.

А це до́шка. Тут стої́ть Іва́н. Він пи́ше слова́.

А це Оле́на. Вона́ сиди́ть і пи́ше завда́ння.

За́раз Тара́с відповіда́є уро́к. Учи́тель слу́хає. Ді́ти теж слу́хають.

По́тім Окса́на розповіда́є, а учи́тель і ді́ти слу́хають.

O. Look at the pictures above and describe what you see.
P. Look at the pictures below and read the text:

Я студéнт. Це моя́ кімнáта. Тут я живý. Зáраз я пишý завдáння.

А це мій **товáриш** (comrade) Петрó. Він теж студéнт. Він теж живé тут.

Це наш стіл. Тут лежáть нáші зóшити. Тут ми пи́шемо й читáємо. А це нáша лáмпа. Рáдіо теж стої́ть тут.

Це нáша кáрта. Тут **Украї́на** (Ukraine). Тут містá й сéла.

Це наш інститýт. А там сад, стадіóн, басéйн.

Це **аудитóрія** (lecture-room). Тут наш викладáч. Він розповідáє, а ми слýхаємо.

Q. Look at the pictures above and describe what you see.

R. Read the new words from the lesson:

брат (brother)
сир (cheese)
шарф (scarf)
текст (text)

риба (fish)
карта (map)
парта (desk)
ручка (pen)

слово (word)
зараз (now)
потім (then)
жити (to live)

радіо (radio)

завдання (task)
стояти (to stand)
сидіти (to sit)
лежати (to lie)
товариш (comrade)

інженер (engineer)
робітник (worker)

оповідання (story)
відповідати (to answer)
розповідати (to tell)

LESSON 7

Sounds [г], [ґ]

Sounds	Printed letter	Written letter	Commentary
[г] [ґ]	Г г	Гг	The hard consonant is pronounced with resonance of the voice in contrast with the English **h** in **have**.
 ——— Ukrainian [г] – – – Ukrainian [ґ]			In a number of words the same letter presents the sound corresponding to the English **g** in **get**: e. g. ґу́дзик [ґу́ ʒ ик].

Це Гнат.
Він мій **друг.**
friend

Це Га́нна.
Вона́ моя́ **по́друга.**
girlfriend

газе́та
newspaper

магази́н
shop

ґу́дзик
button

R e a d:

—́ друг　　　— —́ — газета

—́ — гудзик, ганок　　　— — —́ магазин

—́ — — подруга

Це газе́та «Пра́вда». Тут фо́то. Це Москва́. Це Черво́на пло́ща (Red Square). Тут мій друг Іва́н Си́доров. Він москви́ч. Він студе́нт. А це його́ сестра́ Ма́ша. Вона́ моя́ по́друга.

Це місто Киї́в. Тут моя́ ву́лиця і мій буди́нок. Тут я живу́. А там магази́ни. Це магази́н **«О́дяг»** (clothes). А там **книга́рня** (book shop) і магази́н «Взуття́». А це не магази́н, це **кіо́ск** (kiosk). Тут книжки́, газе́ти, журна́ли. Там **гастроно́м** (food shop), а тут кафе́. Це магази́н «Молоко́».

Я студе́нтка. А це Гали́на. Вона́ моя́ по́друга. Вона́ теж студе́нтка.

Це наш **гурто́житок** (dormitory). Тут живу́ть студе́нти. Ми теж живемо́ тут. А це на́ша кімна́та. Тут вікно́. Тут стої́ть наш стіл. Тут лежа́ть мої́ зо́шити й книжки́, ручки́ й газе́ти. А там стої́ть ва́за й лежа́ть я́блука. На́ша ша́фа стої́ть там. Там лежи́ть наш о́дяг. На́ше взуття́ теж стої́ть там.

W r i t e:

Г Г Г гг

газета, друг, гудзик

Conjugation of the Verb *купува́ти* (to buy)

C o n j u g a t i o n I. P r e s e n t T e n s e

купува́ти

я купу́ю	ми купу́ємо
ти купу́єш	ви купу́єте
він, вона́ купу́є	вони́ купу́ють

Купу́й! Купу́йте!

Included in Conjugation I is the group of verbs with the suffix **-ува** (купува́ти).

To form the Present Tense of such verbs it is necessary to drop **-вати** from the infinitive form and add the needed personal ending.

R e a d:

— —́ — купую, купуєш, купує, купують, купуйте

— —́ — — купуємо, купуєте

— — —́ — купувати

Це магази́н «Молоко́». Тут я купу́ю молоко́, а ти купу́єш сир і ма́сло. А це книга́рня. Тут студе́нти купу́ють книжки́. А ми купу́ємо журна́ли й газе́ти. Ді́ти купу́ють зо́шити й ручки́.

Це гастроно́м. Тут я купу́ю булки́ й ма́сло. Моя́ по́друга купу́є м'я́со. Мій друг купу́є сир. Оле́на й Гали́на купу́ють я́блука, а Га́нна купу́є каву́н.

Це **універма́г** (department store). Тут я купу́ю костю́м. Тара́с купу́є пiджа́к i плащ. Іва́н i Макси́м купу́ють шапки́. Гали́на купу́є ґу́дзики, а Оле́на купу́є папки́ й ка́рти.

Це кіо́ск. Тут ви купу́єте газе́ти, а я купу́ю журна́ли. Гнат купу́є тут книжки́.

Possessive Pronouns *його́* (his) and *її́* (her)

Хто це?	Це мій друг.	Це моя́ по́друга.
Чий це брат?	Це **його́** брат.	Це її́ брат.
Чия́ це сестра́?	Це **його́** сестра́.	Це її́ сестра́.
Чиє́ це мі́сто?	Це **його́** мі́сто.	Це її́ мі́сто.
Чиї́ це ді́ти?	Це **його́** ді́ти.	Це її́ ді́ти.

Pronouns *його́* (his) and *її́* (her) do not take the number or gender of the noun they modify.

R e a d:

— —́ його, її

— Хто тут сиди́ть?
— Мій друг Петро́.
— Це його́ зо́шити?
— Так, його́.
— А хто сиди́ть там?
— Там сиди́ть Га́нна.
— Це її́ ру́чка?
— Ні, це моя́ ру́чка.

— Хто чита́є оповіда́ння?
— Гали́на.
— Це її́ кни́жка?
— Так, її́.
— Хто чита́є газе́ти?
— Гнат.
— Це його́ газе́ти?
— Ні, це на́ші газе́ти.

PERSONAL AND POSSESSIVE PRONOUNS

Хто?	Чий?	Чия́?	Чиє́?	Чиї́?
я	мій	моя́	моє́	мої́
ти	твій	твоя́	твоє́	твої́
він		його́		
вона́		її́		
ми	наш	на́ша	на́ше	на́ші
ви	ваш	ва́ша	ва́ше	ва́ші
вони́	ї́хній	ї́хня	ї́хне	ї́хні

Sound [ль]

—— Ukrainian [л]
– – – Ukrainian [ль]

The soft consonant [ль] differs from the hard [л] in that the tongue is raised to the roof of the mouth, its tip lowered to the bottom teeth, with the front part of the tongue touching the teethridge. The English consonant [l] is intermediate between Ukrainian hard [л] and soft [ль].

лікар
doctor

учи́тель
school teacher

Кремль
Kremlin

ліжко
bed

пальто́
coat

Interchange of Initial *у* with *в*

In a number of words the initial **у** is changed into **в.**

Іва́н — учи́тель.	Петро́ — вчи́тель.
Він учи́тель.	Вона́ вчи́телька.

у — is used at the beginning of the sentence or if the preceding word ends in a consonant;
в — is used if the preceding word ends in a vowel.

Read:

—́ хліб (bread)
—́ — лікар, ліжко, вчитель
— —́ пальто
—́ — — вчителька
— —́ — учитель
— —́ — — учителька

[л]	[л^{ь}]
ло́жка	ліжко
журна́л	учи́тель
Павло́	пальто́
клас	хліб
ла́ва	лікар
стіл	Васи́ль
виде́лка	учи́телька

Мій брат — учи́тель.
Наш друг — учи́тель.
Мій син — учи́тель.
Макси́м — учи́тель.

Мій ба́тько — вчи́тель.
Мико́ла — вчи́тель.
Моя́ по́друга — вчи́телька.
Окса́на теж учи́телька.

— Чиє́ це пальто́?
— Це моє́ пальто́.
— Це ва́ше лі́жко?
— Ні, моє́ лі́жко там.
— Тут лежи́ть бу́лка чи хліб?
— Тут лежи́ть хліб.

— Хто це?
— Це Павло́.
— Хто він?
— Він лікар.
— А ви хто?
— Я вчи́тель.

Conjugation of the Verb *роби́ти* (to do)

Conjugation II. Present Tense

роби́ти

я	**роблю́**	ми **ро́бимо**
ти	**ро́биш**	ви **ро́бите**
він, вона́	**ро́бить**	вони́ **ро́блять**

Роби́! Робі́ть!

All the verbs ending in **-ити** with the preceding **б, п, в, м** are conjugated in the same way.

Студе́нт пи́ше.
Що ро́бить студе́нт?
What is the student doing?
Що він ро́бить?
What is he doing?

Студе́нтка чита́є.
Що ро́бить студе́нтка?
Що вона́ ро́бить?

Ді́ти слу́хають.
Що ро́блять ді́ти?
Що вони́ ро́блять?

Read:

$\acute{-}$ — робиш, робить, роблять

— $\acute{-}$ роблю

$\acute{-}$ — — робимо, робите

Я чита́ю текст.
Ти пи́шеш завда́ння.
Він купу́є газе́ти.
Вона́ чита́є журна́л.
Ми купу́ємо книжки́.
Ви слу́хаєте ра́діо.
Вони́ пи́шуть оповіда́ння.

Що я роблю́?
Що ти ро́биш?
Що він ро́бить?
Що вона́ ро́бить?
Що ми ро́бимо?
Що ви ро́бите?
Що вони́ ро́блять?

Гнат читáє.	Що рóбить Гнат?	Що Гнат рóбить?	Що він рóбить?
Івáн пи́ше.	Що рóбить Івáн?	Що Івáн рóбить?	Що він рóбить?
Олéна читáє.	Що рóбить Олéна?	Що Олéна рóбить?	Що вонá рóбить?
Гáнна пи́ше.	Що рóбить Гáнна?	Що Гáнна рóбить?	Що вонá рóбить?
Діти пи́шуть.	Що рóблять діти?	Що діти рóблять?	Що вони́ рóблять?
Студéнти читáють.	Що рóблять студéнти?	Що студéнти рóблять?	Що вони́ рóблять?

— Що ти рóбиш?
— Я пишу́ завдáння.
— Що рóбить Гнат?
— Він читáє журнáл.
— Що рóбить Гáнна?
— Вонá слу́хає рáдіо.

— Що рóбить бáтько?
— Він купу́є газéти.
— Що рóбить мáти?
— Вонá купу́є хліб і мáсло.
— Що рóблять діти?
— Вони́ купу́ють зóшити.

Conjugation of the Verb *люби́ти* (to like, to love)

Conjugation II. Present Tense

люби́ти

я люблю́	ми лю́бимо
ти лю́биш	ви лю́бите
він, вонá лю́бить	вони́ лю́блять

Люби́! Любíть!

Read:

— — любиш, любить, люблять

— — люблю

— — — любимо, любите

1. Я кия́нин. Я **ду́же** (very much) люблю́ Київ. 2. А це мій друг Тарáс. Він теж кия́нин. Він теж лю́бить нáше місто. 3. Ми студéнти. Ми лю́бимо наш інститу́т. 4. Ви інженéри. Ви лю́бите ваш завóд. 5. Івáн лю́бить місто, а Петрó лю́бить селó. 6. Олéна лю́бить я́блука, а Катери́на лю́бить кавуни́.

— Ти лю́биш молокó?
— Так, я люблю́ молокó.
— А ви лю́бите молокó?
— Ні, не люблю́.

люби́ти + infinitive

1. Я люблю́ читáти, а Петрó лю́бить слу́хати. 2. Діти лю́блять слу́хати оповідáння. 3. Ви лю́бите читáти, а ми лю́бимо писáти. 4. Він лю́бить лежáти й читáти газéти. 5. Ти лю́биш читáти журнáли, а вонá лю́бить читáти книжки́.

EXERCISES

A. Read and learn the Ukrainian alphabet:

Аа Бб Вв Гг Дд Ее Єє Жж Зз Ии Іі Її Йй Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс Тт Уу Фф Хх Цц Чч Шш Щщ Юю Яя ь (м'який знак)

B. Read (watch your pronunciation):

[г] газе́та, магази́н, друг, по́друга, о́дяг, книга́рня, гастроно́м, гурто́житок,
[ґ] Гали́на, Га́нна, Гнат, його́, ґу́дзик, га́нок
[лʲ] учи́тель, лі́кар, пальто́, хліб, учи́телька, лі́жко, Васи́ль, роблю́, ро́блять, люблю́, лю́блять

C. Group the words according to the stress model:

—́	—́ —	— —́	—́ — —	— —́ —	— — —́	— —́ — —	— — — —́

Друг, люблю, ґудзик, пальто, подруга, хліб, ганок, ліжко, його, роблю, робимо, робите, газета, магазин, купую, купуємо, універмаг, гуртожиток, одяг, лікар, робиш, Ганна, її, Василь, гастроном, любить, любите.

D. Group the nouns according to their gender(*він, вона́, воно́*):

Газе́та, по́друга, пальто́, книга́рня, Васи́ль, хліб, лі́жко, магази́н, учи́тель, учи́телька, друг, ґу́дзик.

E. Insert the needed pronoun *його́* or *її́*.

E x a m p l e: Це Іва́н. Тут ... дім.
Це Іва́н. Тут **його́** дім.

1. Це Мико́ла. Тут ... дім. 2. Це Іва́н. Це ... книжки́. 3. Це Окса́на. Тут ... брат. 4. Це Макси́м. Тут ... кімна́та. 5. Це Га́нна. А там ... сестра́. 6. Це Гали́на. Тут ... зо́шити. 7. Це Гнат. Там ... ді́ти. 8. Це Васи́ль. Це ... син.

F. Insert the correct form of the needed pronoun:

мій, твій, його́, її́, наш, ваш, ї́хній

1. Павло́ купу́є книжки́. Це ... книжки́. 2. Окса́на й Тара́с купу́ють о́дяг. Це ... о́дяг. 3. Мій друг живе́ тут. Це ... буди́нок. 4. Моя́ по́друга живе́ там. Це ... кімна́та. 5. Тут ми живемо́. Це ... дім. 6. Я живу́ тут. Це ... село́. 7. Гнат купу́є газе́ти. Це ... газе́ти. 8. Ти купу́єш зо́шити. Це ... зо́шити. 9. Ви лю́бите Ки́їв. Це ... мі́сто. 10. Га́нна лю́бить чита́ти. Це ... журна́ли.

G. Look at the pictures, make up questions and answer them:

Хто це? Що це?

1

2

3

4

5

6

7

8

9

H. Insert the needed word: *учи́тель* or *учи́телька*. Observe the interchange of initial *у* with *в*:

1. Мій ба́тько ... . 2. Моя́ сестра́ теж ... . 3. Мій брат ... . 4. Це ваш... . 5. Ва́ша тут. 6. Мико́ла — ... . 7. Чия́ це ...?

I. Insert the correct form of the verb:

(1) *купува́ти*

1. Мій друг ... книжки́. 2. Я ... зо́шити. 3. Гали́на ... ручки́. 4. Ми ... о́дяг. Ви ... взуття́. 6. Ді́ти ... журна́ли. 7. Ти ... папки́, а я ... сумки́.

(2) *люби́ти*

1. Я ... Ки́їв. 2. Петро́ ... наш стадіо́н. 3. Ба́тько ... на́ше село́. 4. Сестра́ ... наш сад. 5. Ти ... молоко́, а друг ... пи́во. 6. Ді́ти ... наш музе́й. 7. Ви ... на́ше мі́сто. 8. Брат ... наш дім.

J. Make up questions and answer them using the following sentences.

E x a m p l e: **Це Ки́їв.**
— Ви ↗ лю́бите Ки́їв?
— ↘ Так, я ду́же люблю́ ↘ Ки́їв.

1. Це мі́сто. 2. Це оповіда́ння. 3. Це книжки́. 4. Це село́. 5. Це молоко́. 6. Це кавуни́.

K. Make up questions and answer them in the negative.

E x a m p l e: **Павло́ лю́бить чита́ти.**
— Павло́ ↗ лю́бить чита́ти?
— ↘ Ні, він не ↘ лю́бить чита́ти.

1. Ти лю́биш слу́хати ра́діо. 2. Ді́ти лю́блять чита́ти те́ксти. 3. Гнат лю́бить розповіда́ти. 4. Гали́на лю́бить відповіда́ти уро́к. 5. Ба́тько лю́бить купува́ти о́дяг. 6. Ви лю́бите писа́ти.

L. Make up questions for the verbs.

(1) E x a m p l e: Він **пи́ше**. Що він ро́бить?

1. Ми чита́ємо текст. 2. Ви слу́хаєте ра́діо. 3. Він пи́ше бу́кви. 4. Вона́ розповіда́є оповіда́ння. 5. Я купу́ю костю́м. 6. Ти купу́єш пальто́. 7. Вони́ чита́ють журна́л.

(2) E x a m p l e: Тара́с **пи́ше**. ↑ Що ро́бить ↘ Тара́с?
↑ Що він ↘ ро́бить?

1. Ма́ти купу́є молоко́. 2. Ба́тько купу́є хліб. 3. Ді́вчина купу́є книжки́. 4. Юна́к купу́є журна́ли. 5. Ді́ти купу́ють зо́шити. 6. Дід слу́хає ра́діо. 7. Ба́ба чита́є газе́ти. 8. Студе́нти слу́хають уро́к.

M. Look at the pictures and make up dialogues as shown in the example:

— ↑ Що він ↘ ро́бить?
— Він купу́є ↘ книжки́.

1

2

3

4

5

6

7

8

N. Look at the pictures and read the text:

Я студе́нт. Це мій гурто́житок. Тут живу́ть студе́нти. Я теж живу́ тут.

Це на́ша кімна́та. Тут живемо́ ми: Павло́, Васи́ль і я. Павло́ — мій друг. Васи́ль теж мій друг. Павло́ й Васи́ль теж студе́нти. **За́раз** (now) Павло́ лежи́ть і чита́є, а Васи́ль сиди́ть і пи́ше.

А це моя́ по́друга Га́нна. Вона́ теж студе́нтка. Це її кімна́та. Тут стоїть її стіл. Тут лежа́ть її зо́шити й книжки́. За́раз Га́нна чита́є.

Це на́ше кафе́. За́раз сніда́нок. Тут сидя́ть студе́нти. А це наш виклада́ч. Це його́ стіл. Тут його́ сніда́нок. Тут ка́ва, ма́сло, хліб, бу́лки, сир.

Це наш кіо́ск. Тут ми купу́ємо газе́ти й журна́ли. За́раз я купу́ю **конве́рт** (envelope), **листі́вки** (postcards) й газе́ту «Пра́вда». Тут фо́то. Це Москва́. Це Черво́на пло́ща. Тут Кремль.

А це магази́н. Тут я купу́ю книжки́ й зо́шити. Це на́ша виклада́чка. Вона́ теж купу́є книжки́.

O. Look at the pictures above and describe what you see.

P. Read the new words from the lesson:

друг (friend)
хліб (bread)

ґудзик (button)
ганок (porch)
одяг (clothes)
лікар (doctor)
ліжко (bed)
дуже (very much)
зараз (now)

кіоск (kiosk)
пальто (coat)
конверт (envelope)
його (his)
її (her)

подруга (girlfriend)

газета (newspaper)
книгарня (bookshop)
учитель (school teacher)
робити (to do)
любити (to like, to love)
листівка (postcard)
магазин (shop)
гастроном (food shop)
купувати (to buy)
універмаг (department store)
гуртожиток (dormitory)

LESSON 8

Sound [рь]

річка
river

тарілка
plate

вечéря
supper

The soft consonant [рь] differs from the hard [р] in that the middle part of the tongue is raised to the roof of the mouth. The entire tongue is thrust forward in comparison with the hard [р]. The lips are spread apart and tip of the tongue vibrates.

R e a d:

річка тарілка вечеря

[р] рýчка, пóдруга, сестрá
[рь] рíчка, тарíлка, вечéря

Це стіл. Тут вечéря. Тут стоїть тарíлка, лежáть ніж і видéлка. Тут хліб, бýлка, мáсло, а там сир. Там стоїть чáшка. Там **чай** (tea).

Це місто Кúїв. Тут садú й пáрки. Там завóди, шкóли, будúнки. А тут річка. Це **Дніпрó** (Dnieper). Тут **міст** (bridge). Я люблю моє місто. Я люблю Кúїв і Дніпрó.

Noun. Plural Form

Singular	Plural
учúтель	— учителí
плащ	— плащí

Nouns of the masculine gender that end in a **soft consonant** (spelled with the soft sign **-ь** at the end) as well as nouns ending in **ж, ч, ш, щ** form their plural by the ending **-і.**

ýчень — ýчні	олівéць — олівці́	плащ — плащí
день — дні	стілéць — стільці́	ніж — ножí

Observe that in the plural form masculine nouns in **-éнь, -éць** omit the vowel **-е.**

Singular	Plural
сýкня —	сýкні
плóща —	плóщі

Nouns of the feminine gender that end in **-я** with the preceding soft consonant or in **-а** with the preceding **ж, ч, ш, щ** also form the plural by the ending **-і.**

вýлиця — вýлиці	книгáрня — книгáрні
учени́ця — учени́ці	плóща — плóщі

Singular	Plural
музéй —	музéї
сім'я́ —	сíм'ї

The plural of masculine nouns that end in **-й** and feminine nouns that end in **-я** with the preceding hard consonant or vowel are formed with the ending **-ї.**

водíй — водії́ екскýрсія — екскýрсії

Singular	Plural	Endings
студéнт студéнтка	студéнти студéнтки	**-и**
ýчень учени́ця плащ плóща	ýчні учени́ці плащí плóщі	**-і**
музéй сім'я́ екскýрсія	музéї сíм'ї екскýрсії	**-ї**
мíсто	містá	**-а**

Read (observe the stresses):

стілéць — стільці́	друг — дрýзі
олівéць — олівці́	сýкня — сýкні
плащ — плащí	вýлиця — вýлиці
товáриш — товаришí	книгáрня — книгáрні
викладáч — викладачí	учени́ця — учени́ці
музéй — музéї	плóща — плóщі
лíкар — лікарí	сім'я́ — сíм'ї

Це мíсто Київ. Тут вýлиці, плóщі, буди́нки й сади́. Там стадіóни, музéї, інститýти, шкóли й завóди.

Це кімнáта. Тут вíкна, а там стіл і стільці́. Це мій стіл. Тут лежáть зóшити, книжки́, ручки́ й олівці́. А там стоїть вáза. Там лежáть я́блука.

Це шкóла. Тут клас. Тут сидя́ть ýчні і учени́ці. Мої́ дрýзі теж тут. Викладáч пи́ше бýкви й словá. Мої́ дрýзі пи́шуть завдáння.

Це магази́н «Óдяг». Тут ми купýємо костю́ми, сýкні, шапки́, шýби, плащí й шáрфи.

Conjugation of the Verb *учи́тися, вчи́тися* (to study)

Conjugation II. Present Tense

учи́тися (вчи́тися)

я вчу́ся (вчусь)	ми вчимо́ся (вчимо́сь)
ти вчи́шся	ви вчите́ся (вчите́сь)
він у́читься	вони́ вча́ться (вча́цьа)
вона́ вчи́ться (вчи́цьа)	

Учи́сь! Учі́ться!

There is a group of verbs with the particle **-ся**.

This particle follows the personal endings. In the 1st person singular **and in the ist** and the 2nd persons plural it may have the form -сь. Pay attention to the pronunciation of the personal endings in the 3rd persons singular and plural.

The verb **учи́тися** belongs to those words in which the initial **у** changes into **в** *(see Lesson 7)*.

вчи́ться, вча́ться, у́читься, у́чаться, учі́ться

Read:

´— вчусь, вчись

´— — вчуся, вчишся, вчиться, вчаться

— ´— вчимось, вчитесь, учись

´— — — вчитися, учиться, учишся, учаться, учимось, учитесь

— ´— — учуся, учіться

— ´— — — учитися

Я студе́нт. Це мій інститу́т. Тут я вчу́ся. Я люблю́ вчи́тися. Мій друг теж у́читься. Він теж лю́бить учи́тися. Мій брат уже́ не вчи́ться. Він інжене́р. Мої́ се́стри вча́ться. Вони́ студе́нтки.

— Це ваш інститу́т?
— Так, ми тут у́чимось.
— А де вчи́ться ва́ша сестра́?
— Вона́ не вчи́ться. Вона́ лі́кар.

— Твій брат у́читься?
— Так, він студе́нт.
— А ти теж у́чишся?
— Так, я у́чень.

Conjugation of the Verb *працюва́ти* (to work)

Conjugation I. Present Tense

працюва́ти

я працю́**ю**	ми працю́**емо**
ти працю́**еш**	ви працю́**ете**
він, вона́ працю́**е**	вони́ працю́**ють**

Працю́й! Працю́йте!

This verb belongs to the same group as the verb *купува́ти (see Lesson 7)*.

Adverbs *до́бре* (well) and *пога́но* (badly)

Як (how) працю́є Тара́с?
Тара́с працю́є **до́бре** (well).
Тара́с до́бре працю́є.

Як (how) працю́є Петро́?
Петро́ працю́є **пога́но** (badly).
Петро́ пога́но працю́є.

до́бре ≠ пога́но

Adverbs answering the question *як?* (how?) may precede the verb or follow it.

R e a d:

— як

— — добре

— — — погано, працюю, працюєш, працює, працюють

— — — — працюємо, працюєте

— — — — працювати

— Ви працю́єте?
— Так, я працю́ю і вчусь.
— Хто ви?
— Я робітни́к і студе́нт.
— Ва́ша **дружи́на** (wife) теж у́читься?
— Ні, вона́ працю́є.
— Хто вона́?
— Вона́ лі́кар.
— А ді́ти вча́ться?
— Так, у́чаться.

— Ти працю́єш чи вчи́шся?
— Я вчусь.
— Твоя́ сестра́ теж у́читься?
— Так, ми вчимо́ся **ра́зом** (together).
— Твій ба́тько працю́є?
— Так, він інжене́р.
— А дід?
— Він не працю́є.
— А ма́ти працю́є?
— Так, вона́ вчи́телька.

Як пи́ше Оле́на?	Вона́ пи́ше до́бре.	Вона́ до́бре пи́ше.
Як пи́ше Іва́н?	Він пи́ше пога́но.	Він пога́но пи́ше.
Як ти чита́єш?	Я чита́ю до́бре.	Я до́бре чита́ю.
Як ти пи́шеш?	Я пишу́ пога́но.	Я пога́но пишу́.
Як працю́є Гнат?	Він працю́є до́бре.	Він до́бре працю́є.
Як працю́є Іва́н?	Він працю́є пога́но.	Він пога́но працю́є.
Як у́чаться ді́ти?	Вони́ вча́ться до́бре.	Вони́ до́бре вча́ться.
Як ви вчите́сь?	Я вчусь до́бре.	Я до́бре вчу́ся.

А = МАКСИ́М, *В* = ОЛЕ́НА

А: **Добри́день!** (Good day!)
В: Добри́день!
А: **Як ви живете́?** (How are you?)
В: **Дя́кую до́бре.** (Fine, thank you). А ви?
А: Дя́кую, теж до́бре.
В: Ви вчите́сь?
А: Ні, я **вже** (already) не вчусь. Я працю́ю.
В: Хто ви?
А: Я лікар.
В: А ва́ша дружи́на за́раз працю́є?
А: Ні, вона́ вчи́ться. Вона́ студе́нтка.
В: Це ду́же до́бре. А як у́читься ва́ша дочка́?

A: Дя́кую, вона́ вчи́ться до́бре. Ва́ша дочка́ вже учени́ця?
B: Так. Вона́ теж у́читься до́бре. А син **ще** (as of yet) не **вчи́ться**.
A: А ви працю́єте?
B: Ні, я не працю́ю.
A: А ваш **чолові́к** (husband) працю́є **чи** вчи́ться?
B: Він працю́є і вчи́ться.
A: Як живу́ть ва́ші **батьки́** (parents)?
B: Дя́кую, до́бре. Вони́ вже не працю́ють. Вони́ **пенсіоне́ри** (pensioners).

Conjugation of the Verb *розмовля́ти* (to speak)

Conjugation I. Present Tense

розмовля́ти

я розмовля́**ю**	ми розмовля́**ємо**
ти розмовля́**єш**	ви розмовля́**єте**
він, вона́ розмовля́**є**	вони́ розмовля́**ють**

Розмовля́й! Розмовля́йте!

Петро́ — **украї́нець.** Він розмовля́є **по-украї́нськи.**
Petro is a Ukrainian. He speaks Ukrainian.

Іва́н — **росія́нин** (Russian). Він розмовля́є **по-росі́йськи** (Russian).
Джон — **кана́дець** (Canadian). Він розмовля́є **по-англі́йськи** (English).
Майкл — **англі́єць** (Englishman). Він розмовля́є **по-англі́йськи** (English).

Read:

— —́ — канадець, англієць

— — —́ — українець, росіянин, розмовляти, розмовляю, розмовляєш, розмовляє, розмовляють, розмовляєте, по-англійськи, по-російськи

— — —́ — — розмовляємо, розмовляєте

— — — —́ — по-українськи

— Ви вчите́сь?
— Так, я студе́нт.
— Ви розмовля́єте по-англі́йськи?
— Так, я **тро́хи** (a little) розмовля́ю.
— **Ду́же прие́мно?** (Very nice!) Я — Джон. А це моя́ дружи́на Джейн.
— Ду́же прие́мно! Я — Тара́с. Я украї́нець. А ви кана́дці чи англі́йці?
— Ми кана́дці. Ми до́бре розмовля́ємо по-англі́йськи і тро́хи по-украї́нськи. Ме́рі розмовля́є по-украї́нськи до́бре, а я пога́но.
— Ва́ші батьки́ розмовля́ють по-украї́нськи?
— Так. Мій ба́тько — украї́нець. Він до́бре розмовля́є, чита́є і пи́ше по-украї́нськи.
— А ва́ші ді́ти теж розмовля́ють по-украї́нськи?
— Так, вони́ ду́же до́бре розмовля́ють і чита́ють по-украї́нськи.
— А хто ї́хні вчителі́?
— Наш ба́тько, Джейн і я.

Word Combination *будь ла́ска*

— Да́йте, будь ла́ска, зо́шит!	— Give me the notebook, please!
— Будь ла́ска.	— Here you are.
— Дя́кую!	— Thank you!
— Будь ла́ска.	— Don't mention it.
— Ви́бачте!	— Excuse me!
— Будь ла́ска.	— You are welcome.

The Ukrainian *будь ла́ска* is not only used as a polite form of request, but it is also the polite form of answering. These two words fuse in pronunciation with the stress on the second word.

— ↑ Ви́бачте, будь ↘ ла́ска ... Excuse me please ...
— ↑ Скажі́ть, будь ↘ ла́ска ... Tell me please ...

These word combinations are pronounced with an intonation similar to questions having an interrogative word: the first stressed syllable is made prominent owing to an energetic rise in articulation; the following syllables are pronounced with a fall in intonation.

Read:

—́ — дайте

— —́ скажіть

—́ — — вибачте, дякую

— —́ — будь ласка

— Скажі́ть, будь ла́ска, ви розмовля́єте по-украї́нськи?
— Так.
— Ви украї́нець?
— Ні, я росія́нин.
— Ви кия́нин?
— Ні, я москви́ч. Але́ я люблю́ Ки́їв. А ви кана́дець?
— Так. Скажі́ть, будь ла́ска, де готе́ль «Москва́»?
— Тут **бли́зько** (nearly).
— А музе́й?
— Тро́хи **да́лі** (further).

— Скажі́ть, будь ла́ска, це **словни́к** (dictionary)?
— Так, словни́к.
— Да́йте, будь ла́ска, словни́к і журна́л «Украї́на».
— Будь ла́ска, це словни́к. А журна́ли купу́ють по́ряд.
— Дя́кую!
— Будь ла́ска.

— Ви́бачте, будь ла́ска, ви Петро́ Бо́йко?
— Ні, його́ кімна́та по́ряд.
— Скажі́ть, а він **удо́ма** (at home)?
— Так, удо́ма.

— Дя́кую!
— Будь ла́ска.
— **До поба́чення!** (Good-bye!)
— До поба́чення!

— Алло́!
— Добри́день! Це Іва́н?
— Ні, я його́ брат.
— Ви́бачте, будь ла́ска, Іва́н удо́ма?
— Ні, він за́раз працю́є.
— Дя́кую, до поба́чення!
— До поба́чення!

EXERCISES

A. Read (control your pronunciation):

[р] ри́ба, ра́діо, Украї́на, украї́нець

[рʼ] рі́чка, вече́ря, тарі́лка

B. Group the words according to the stress model:

_́	_́ _	_ _́	_́ _ _	_ _́ _	_ _ _́
_ _́ _ _	_ _ _́ _	_ _ _́ _ _	_ _ _ _́ _		

Річка, вечеря, тарілка, чай, Дніпро, міст, лікарі, вчитися, учитися, вчусь, вчишся, добре, погано, працювати, працюю, працюємо, добридень, дякую, вже, розмовляти, ще, росіянин, канадець, українець, по-українськи, вибачте, будь ласка, поряд, трохи, вдома.

C. Group the nouns according to their gender (*він, вона́, воно́*):

Дніпро́, міст, рі́чка, мі́сто, книга́рня, чолові́к, вече́ря, англі́єць, тарі́лка, украї́нець, Украї́на, готе́ль, село́, дружи́на, пальто́, пенсіоне́р.

D. Form the plural of the following nouns. Mark the stresses.

Example: студе́нт — студе́нти

1. шарф; 2. мі́сто; 3. олі́ве́ць; 4. виклада́ч; 5. я́блуко; 6. ша́фа; 7. стіл; 8. лі́жко; 9. су́кня; 10. у́чень; 11. ка́рта; 12. село́; 13. учи́тель; 14. плащ; 15. вікно́; 16. ву́лиця; 17. сім'я́; 18. шко́ла; 19. стіле́ць; 20. музе́й; 21. пло́ща.

E. Look at the pictures and answer the questions:

1

1. Це тарі́лка?

2

2. Це вече́ря?

3

3. Це ву́лиця?

4

4. Це стіл?

5

6

7

8

5. Це пло́ща? 6. Це село́? 7. Це ка́ва? 8. Це сад?

F. Look at the pictures, make up questions and answer them:

Хто це? Що це?

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

G. Make up dialogues as shown in the examples using the following words.

(1) Example: **Син — у́чень.**

— ↑ Скажі́ть, будь ↘ ла́ска, ↑ хто ваш ↘ **син?**
— Мій син ↘ **у́чень.**

1. Ба́тько — інжене́р. 2. Ма́ти — вчи́телька. 3. Дру́зі — студе́нти. 4. Сестра́ — учени́ця. 5. Чолові́к — робітни́к. 6. Дружи́на — студе́нтка. 7. Това́риш — фі́зик. 8. Ді́ти — у́чні.

(2) Example: **мій брат**

— ↑ Скажі́ть, будь ↘ ла́ска, ↑ чий це ↘ **брат?**
— Це ↘ **мій** брат.

1. Моя́ кімна́та; 2. Моє́ лі́жко; 3. Мої́ тарілки́; 4. Її́ брат; 5. Ї́хня ха́та; 6. Його́ взуття́; 7. Моя́ сестра́; 8. Її́ шко́ла; 9. Наш стіле́ць; 10. Ї́хнє село́.

(3) Example: **друг**

— ↑ Скажі́ть, будь ↘ ла́ска, це ↗ **ваш друг?**
— ↘ Так, це ↘ **наш друг.**

1. Сестра́; 2. Кімна́та; 3. Ді́ти; 4. Вікно́; 5. Брат; 6. Плащі́; 7. О́дяг; 8. Дру́зі; 9. Ба́тько; 10. Товариші́.

(4) Example: **Іва́н (чита́ти)**

— ↑ Скажі́ть, будь ↘ ла́ска, ↑ що ро́бить ↘ Іва́н?
— Він ↘ чита́є.

1. Макси́м (сиді́ти) і (чита́ти). 2. Ба́тько (працюва́ти). 3. Окса́на (чита́ти) книжки́. 4. Син (учи́тися). 5. Ді́ти (слу́хати) оповіда́ння. 6. Дру́зі (розмовля́ти). 7. Студе́нтка (купува́ти) журна́ли. 8. У́читель (розповіда́ти) уро́к.

H. Insert the correct verb form:

(1) ***працюва́ти***

1. Де ... ваш ба́тько? 2. Ти за́раз ...? — Ні, я не ... . 3. Моя́ ба́ба не ... . 4. Мої́ дру́зі до́бре ... . 5. Як ви ...? Ми ... до́бре.

(2) ***учи́тися***

1. Мій син ... до́бре. 2. Моя́ дочка́ теж ... до́бре. 3. Ми за́раз не ..., а працю́ємо. 4. Тут ... моя́ сестра́. 5. Ти за́раз ...? — Так, я ... . 6. Ви ... до́бре? — Так.

(3) ***розмовля́ти***

1. Я тро́хи ... по-англі́йськи. 2. Джон пога́но ... по-украї́нськи. 3. Моя́ по́друга не ... по-англі́йськи. 4. Кана́дці до́бре ... по-украї́нськи. 5. Ви ... по-англі́йськи. 6. Ми до́бре ... по-росі́йськи.

I. Make up questions and answer them as shown in the example.

Example: **Іва́н пи́ше.**

— ↑ Як пи́ше ↘ Іва́н?
— Іва́н пи́ше ↘ до́бре (пога́но).

1. Сестра́ чита́є. 2. Ма́ти розмовля́є по-англі́йськи. 3. Брат у́читься. 4. Дру́зі працю́ють. 5. Виклада́ч розповіда́є. 6. Ді́ти слу́хають оповіда́ння.

J. Insert the proper word in its correct form. Observe the interchange of the initial letters:

(1) ***учи́тися, вчи́тися***

1. Сестра́ ... до́бре, а брат ... пога́но. 2. Ми ... тут, а вони́ ... там. 3. Окса́на ..., а її́ по́друга працю́є. 4. Де ... Макси́м?

(2) ***уже́, вже***

1. Я ... до́бре розмовля́ю по-украї́нськи. 2. Макси́м ... працю́є. 3. Сестра́ ... чита́є по-англі́йськи. 4. Син ... до́бре пи́ше й чита́є по-украї́нськи.

(3) ***удóма, вдóма***

1. Зáраз він працю́є ... . 2. Скажі́ть, будь лáска, Івáн ...? 3. Бáтько зáраз ... . 4. Я люблю́ працювáти ... .

K. Open the brackets, using the correct form of the verb:

1. Я дóбре (розмовля́ти) по-украї́нськи. 2. Мій брат ужé (працювáти), а я ще (вчи́тися). 3. Бáба (розповідáти), а діти (слу́хати). 4. Ми (сиді́ти) і (розмовля́ти) по-украї́нськи. 5. Макси́м (купувáти) плащ, а Олéна й Тарáс (купувáти) пáльта. 6. Я (сиді́ти) і (писáти) текст. 7. Дід (лежáти) і (читáти) журнáл. 8. Я (люби́ти) працювáти. 9. Ми (люби́ти) слу́хати рáдіо. 10. Студéнти дóбре (розмовля́ти) по-украї́нськи.

L. Form the imperative of the verbs in the brackets:

(Читáти) Читáйте!

1. (Розмовля́ти) по-украї́нськи! 2. (Працювáти) і (вчи́тися) дóбре! 3. (Купувáти) книжки́! 4. (Слу́хати) рáдіо! 5. (Люби́ти) вірші!

M. Answer the following questions:

1. Ви працю́єте? 2. Ви вчитéсь? 3. Хто ви? 4. Хто ваш бáтько? 5. Хто вáша мáти? 6. Ваш дід працю́є? 7. Вáша бáба працю́є? 8. Ви украї́нець? 9. Ви розмовля́єте по-украї́нськи? 10. Ви читáєте по-украї́нськи? 11. Ви пи́шете по-украї́нськи? 12. Вáші батьки́ розмовля́ють по-украї́нськи? 13. Ви розмовля́єте по-англі́йськи? 14. Ви розмовля́єте по-росі́йськи? 15. Вáші друзі розмовля́ють по-украї́нськи?

N. Look at the pictures and read the text:

Це ву́лиця. Тут буди́нок. Тут живé моя́ сім'я́. Мої́ батьки́ теж живу́ть тут. Я робітни́к.

Це нáша кімнáта. Тут моя́ дружи́на й мій син. Дружи́на читáє оповідáння, а син слу́хає.

Тут живу́ть мої́ батьки́. Це ї́хня кімнáта. Тут стіл, стільці́, шáфа й ліжка.

Це наш сусі́д (neighbor). Він живé тут. Він робітни́к. Йогó дружи́на не працю́є. Вонá вчи́ться. Вонá студéнтка.

Це шкóла. Це клас. Тут у́читься моя́ дочкá. Зáраз вонá слу́хає урóк.

А це її́ вчи́телька. Зáраз вонá читáє оповідáння. А у́чні слу́хають.

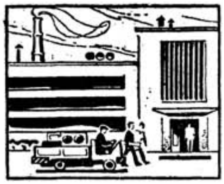

Це заво́д. Тут я працю́ю. Мій ба́тько теж працю́є тут. Він інжене́р.

Це **ліка́рня** (hospital). Тут працю́є моя́ ма́ти. Вона́ лі́кар.

А це інститу́т. Тут у́чаться мої́ брат і сестра́. Вони́ студе́нти. Мої́ дру́зі теж у́чаться тут.

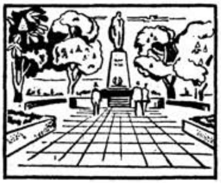

Це наш парк. Тут стої́ть **па́м'ятник** (monument). Це **поe̓т** (poet) Тара́с Шевче́нко. Ми ду́же лю́бимо наш парк.

O. Look at the pictures above and describe what you see.

P. Look at the pictures below and read the text:

Я **тури́ст** (tourist). Я **інозе́мець** (foreigner). Я кана́дець. Я інжене́р.

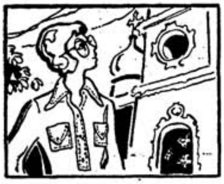

А це моя́ дружи́на Джейн. Вона́ теж **кана́дка** (Canadian *f*). Вона́ вчи́телька. Вона́ до́бре розмовля́є по-украї́нськи. За́раз вона́ **тури́стка** (tourist *f*).

Це мі́сто Ки́їв. Тут наш **готе́ль** (hotel) «Дніпро́». А там ву́лиця Хреща́тик. Там магази́ни, **рестора́ни** (restaurants), кафе́. За́раз ми тут живемо́.

Це наш **гід** (guide). Він украї́нець. Він до́бре розмовля́є по-англі́йськи. Він кия́нин. Він ду́же лю́бить Ки́їв.

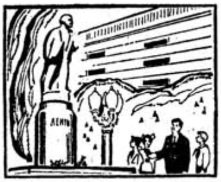

Це па́м'ятник. Це Ле́нін. За́раз тут ді́ти. Їхній учи́тель розповіда́є, а вони́ слу́хають.

Гід розповіда́є:
— Це наш **парк**(park). Тут па́м'ятник. Це пое́т Тара́с Шевче́нко. Ми ду́же лю́бимо його́ **вірші** (poems).

Це парк. А да́лі Дніпро́. Кия́ни ду́же лю́блять па́рки й Дніпро́.

А це музе́й. Гід розповіда́є, а ми слу́хаємо. Це студе́нти. Вони́ теж слу́хають. Вони́ до́бре розмовля́ють по-англі́йськи.

Q. Look at the pictures above and describe what you see.

R. Read the new words from the lesson:

чай (tea)
міст (bridge)
як? (how?)
ще (yet)
вірш (poem)
гід (guide)

річка (river)
добре (well)
поряд (nearby)
далі (further)

дякую (thank you)
вибачте (excuse)
пам'ятник (monument)

удома (at home)
вечеря (supper)
тарілка (plate)
погано (badly)
добридень (How do you do!)
дружина (wife)
будь ласка (please)
лікарня (hospital)

Дніпро (Dnieper)
уже (already)
батьки (parents)
сусід (neighbour)
турист (tourist)

учитися (to study)

працювати (to work)
розмовляти (to speak)
українець (Ukrainian)
росіянин (Russian)
іноземець (foreigner)

чоловік (husband)
ресторан (restaurant)

пенсіонер (pensioner)

по-російськи (in Russian)
по-англійськи (in English)
до побачення (Good-bye!)

по-українськи (in Ukrainian)

Review

LESSON 9

Ukrainian Vowels

There are 6 simple vowel sounds in Ukrainian: [a], [o], [y], [и], [i] and [e]. In contrast to English, where there are both long and short vowels, all the Ukrainian vowels do not fall into such divisions. In unstressed syllables the Ukrainian vowels are pronounced rather distinctly.

Ukrainian vowels are classified according to the position of the body of the tongue and according to the height of the raised part of the tongue.

UKRAINIAN VOWELS

Height of the raised part of the tongue		Horizontal position of the tongue		
				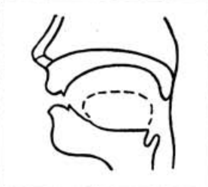
		Front	Mixed	Back
	High	[i]	[и]	[у]
	Middle	[e]		[o]
	Low		[a]	

N o t e. The Ukrainian vowels **е**, **и**, **о** in unstressed position often resemble other vowels in pronunciation, namely:

1) unstressed **е** is pronounced like **и**: село́ [се^{и}ло́] (village);
2) unstressed **и** resembles **е**: він живе́ [жи^{е}ве́] (he lives);
3) unstressed **о** is pronounced sometimes like **у**: голу́бка [го^{у}лу́бка] (dove).

Iotized Vowel Letters

Each of the letters **я, ю, є** and **ї** indicate two sounds [йа], [йу], [йе], [йі] respectively at the beginning of a word or after a vowel.

Sound	Letter	Example
[йа]	Я я	я́блуко apple
[йу]	Ю ю	юна́к young man
[йе]	Є є	Євге́н man's name — Yevhen
[йі]	Ї ї	ї́хній their

If the above letters follow a consonant it means that the preceding consonant is soft. In such cases, the letters **я, ю** and **є** indicate **one sound:** [а], [у], [е].

дя́дько	[д^{ь}а́д^{ь}ко]	uncle
ву́лиця	[ву́лиц^{ь}а]	street
тютю́н	[т^{ь}ут^{ь}у́н]	tobacco

Apostrophe

Each of the iotized vowels **я, ю** and **є** after a consonant may indicate **two sounds** [йа], [йу], [йе]. In such cases the apostrophe (') is used in writing after a consonant. The apostrophe is used mainly after consonants **м, в, п** and **б.**

м'я́со	[мйа́со]	meat
п'ю	[пйу]	(I) drink
п'є	[пйе]	(he) drinks

Ukrainian Consonants

Ukrainian consonant sounds are classified according to the organs of articulation and manner of articulation.

UKRAINIAN CONSONANTS

According to the manner of articulation		According to the organ of articulation						
		Labial		Lingual				Pharyngal
		Bilabial	Labio-dental	Dental	Alveola	Midlingual	Backlingual	
Voiced	Soft			[д^{ь}] [з^{ь}] [ʒ^{ь}] [н^{ь}] [л^{ь}] [р^{ь}]		[й]		
	Hard	[б] [в] [м]		[д] [з] [ʒ] [н] [л] [р]	[ж] [дж]		[ґ] [к]	[г]
Voiceless	Hard	[п]	[ф]	[т] [с] [ц]	[ш] [ч]		[х]	
	Soft			[т^{ь}] [с^{ь}] [ц^{ь}]				

Soft Consonants

One of the most typical peculiarities of the Ukrainian consonants is their softness. The pronunciation of soft consonants differs from that of hard consonants in that the middle part of the tongue is raised to the soft palate when we pronounce these sounds.

Softness is indicated in writing by:

1) the soft sign **(ь)** which may follow seven consonants **д, т, с, з, ц, н** and **л**

дь	дя́дько	uncle
ть	шість	six
сь	весь	whole
зь	бли́зько	near
ць	стіле́ць	chair
нь	день	day
ль	учи́тель	teacher

2) the vowels **я, ю** and **є** following the consonant

[дь]	дя́кувати	to thank
[ть]	тютю́н	tobacco
[нь]	пісня	song
[сь]	сюди́	here
[ȝь]	дзюрча́ти	to ripple
[ць]	ву́лиця	street
[ль]	люби́ти	to love
[рь]	ряд	row

3) before the vowel **і** all the Ukrainian consonants, to a more or less degree, become softer.

Long Consonants

In contrast to English, the Ukrainian language has long consonants. These sounds are indicated in writing by double letters. Long consonants may be hard or soft: *завда́ння* [завда́нь:а] (task), *Га́нна* [га́н:а] (woman's name).

When pronouncing the long consonants you should extend them a little.

[ть:]	життя́	life	[нь:]	оповіда́ння	story
[дь:]	суддя́	judge	[ль:]	весі́лля	wedding
[сь:]	воло́сся	hair	[ць:]	міццю	strength
[зь:]	галу́ззя	branches	[жь:]	узбере́жжя	coast
[чь:]	сторіччя	century	[шь:]	підда́шшя	porch

Voiced and Voiceless Consonants

All consonants are divided into voiced and voiceless, depending upon whether they are pronounced with a resonance of the voice or without it. The position of the organs of speech is the same for both voiced and voiceless consonants. But the voiceless sound

is pronounced with the vocal cords kept apart. The voiced consonant is pronounced with the vocal cords drawn together and vibrating.

Voiceless	Voiced
[п]	[б]
[к]	[ґ]
[х]	[г]
[т] [т^{ь}] [т^{ь}:]	[д] [д^{ь}] [д^{ь}:]
[ч]	[дж]
[ш]	[ж]
[с] [с^{ь}] [с^{ь}:]	[з] [з^{ь}] [з^{ь}:]
[ц] [ц^{ь}]	[ʒ] [ʒ^{ь}]

Stress

In Ukrainian, as in English, the word stress is dynamic. The stressed syllable in the words is heard more distinctly. The position of the word stress is not fixed for all words. There are words with the stress on the first syllable, on the last syllable or on any syllable in the middle of the word. That is why the place of the stress in the words of two or more syllables should be carefully studied.

Besides this, the Ukrainian word stress may change its place in the word when the latter undergoes different changes i. e. takes plural forms, personal forms, etc.:

син — сини́	пишу́ — пи́шеш
па́пка — папки́	роби́ти — роблю́

Intonation

There are several types of intonation in Ukrainian. Intonation is a very complex phenomenon which may be defined as a unity of speech melody, sentence stress and tempo of speech.

Each type of intonation has its own peculiarities. The correct use of a certain type of intonation is very important in conversation. It helps the speaker to express not only the meaning of the sentence but his emotions as well.

This course presents the major types of intonation.

MAIN TYPES OF INTONATION

1. **Declarative sentence** Це мій↘друг. Це↘інститу́т.	Intonation of a full stop is characterized by a gradual fall of tone.
2. **Special questions** ↑Хто тут↘живе́? ↑Як він↘у́читься? ↑Що вона́↘ро́бить?	The interrogative word in this question is made prominent due to the more energetic stress and a slight rise of tone. The next syllables are pronounced at a low pitch.
3. **Exclamation** ↗Як він↘чита́є! ↗Що він↘ро́бить!	In contrast to the special question, the interrogative word is pronounced here with a considerable rise of tone. The next syllables are pronounced at the same high level. The last stressed syllable is pronounced with a fall of tone.

4. **General question** Це↗твій друг? Це↗інститу́т? Це↗вона́? Так.	The stressed syllable of the most important word in the general question is pronounced with a considerable rise of tone. The next syllables are pronounced at a low pitch.
5. **Incomplete question** А↗твій друг? А↗інститу́т? А↗вона́?	In such questions the stressed syllable of the most important word is pronounced at a low pitch. The next syllables are pronounced with a gradual rise of tone.

EXERCISES

I. Read:

[і]	дід	місто	лі́кар	рі́чка	інжене́р
[и]	дити́на	Мико́ла	лист	ри́ба	син

Це наш дім. Тут моя кімната. Це наші меблі: стіл, стілець, ліжко, шафа. Зараз тут мій син Микола й мій дід Іван. Вони розмовляють.

— Що ти пишеш?
— Я пишу лист.
— Що ти читаєш?
— Я читаю оповідання.

II. Write:

Це мій д...м.— Це мій дім.

1. Це моє м...сто К...їв. 2. Тут р...чка Дн...про. 3. Тут м...ст. 4. Там вул...ця Хрещат...к. 5. Там м...й д...м. 6. Це моє в...кно. 7. Тут моя к...мната. 8. Тут ст...л і ст...лець. 9. Там шафа й л...жко. 10. Я ...нженер. 11. Це м...й с...н. 12. В...н студент. 13. Це його ...нститут. 14. Це наш ун...верс...тет. 15. М...й батько вч...тель. 16. А м...й д...д — л...кар.

III. Read:

[д]	дуб	вода́	заво́д
[т]	тут	та́то	студе́нт

Ми туристи. Я студент. А це мій друг Степан і моя подруга Катерина. Зараз ми читаємо газети. Степан читає оповідання «Друзі». Потім ми слухаємо радіо.

А це річка Дніпро. Тут село. Там наша хата. Там живе моя сестра Наталка. Вона вчителька.

IV. Write:

Це мій ...руг. Це мій друг.

1. Це мій ...руг ...арас. 2. Він с...у...ент. 3. Він пише зав...ання. 4. Зараз він чи...ає опові...ання. 5. Це моя по...руга Оксана. 6. Тут с...оїть сні...анок. 7. Це хліб, масло, во...а й молоко. 8. Це газе...а. 9. Ма...и чи...ає газе...и. 10. Учи...ель чи...ає ...екст «Заво...». 11. Потім ми ві...пові...аємо. 12. Мій та...о — робі...ник.

V. Read:

[дь] [ть]	дя́дько тітка	дід стіл	діти стоїть

Це кімната. Тут Тарас і Юрко пишуть завдання. Це стіл. Тут стоїть фото. Тарас і Юрко розмовляють.

— Хто це?
— Це мій дядько Степан.
— Хто він?
— Він учитель.
— А це хто?
— Це моя тітка Тетяна. Вона лікар. А це їхні діти.
— Що вони роблять?
— Вони зараз учаться.
— Вони студенти?
— Так, вони студенти.

VI. Write:

Це мій . . .ім. Це мій дім.

1. Це село. Тут живу...ь мої ...ядько й ...ітка. 2. Це школа. Тут уча...ься мої ...іти. 3. Це мій ...ід. Тут його кімната. Тут ліжко, с...іл і с...ілець. 4. Скажі...ь, бу...ь ласка, де магазин «О...яг»? 5. Він поря.... ...якую.

VII. Read:

[л] [ль]	ла́ва лікар	клас учи́тель	молоко́ люби́ти

Це наша вулиця. Тут школа. Тут учаться мої діти. Зараз урок. Це клас. Тут стоять парти й столи. Тут дошка. Тут стоїть стіл і стілець. Діти слухають урок. Учитель запитує, діти відповідають.

— Що це?
— Це сніданок: хліб, масло, молоко, сир.
— А що це?
— Це фото. Тут село й річка.
— Ви любите наше село?
— Так. Ми любимо ваше село.

VIII. Write:

[л]	[ль]
ла́ва	лікар

Лампа, клас, школа, лікар, молоко, масло, стілець, вулиця, меблі, хліб, слухати, любити, ліжко, олівець, стіл.

IX. Read:

[р]	ра́діо	брат	сестра́	урок
[р^ь]	тарілка	річка	вече́ря	

Це ресторан «Україна». Зараз вечеря. Тут Тарас і Катерина. Вони брат і сестра. Вони туристи. Тут лежать ложки, ножі, виделки, стоять тарілки. Тут риба й салат. Там м'ясо й борщ. А це фрукти й кава. Тарас любить фрукти.

— Скажіть, будь ласка, хто це?
— Це моя подруга Катерина.
— Вона лікар?
— Ні, вона інженер.
— А Тарас теж інженер?
— Ні, він робітник.
— Він українець?
— Так, Тарас — українець.

X. Write:

[р]	[р^ь]
ра́діо	тарілка

Україна, урок, вечеря, турист, Тарас, річка, риба, ручка, ресторан, сестра, лікар, друг, тарілка.

XI. Read:

[г]	друг	готе́ль
[х]	ха́та	хто

— Це вулиця Хрещатик?
— Так.
— Скажіть, будь ласка, де готель «Дніпро»?
— Тут. А хто ви?
— Я турист. А ви хто?
— Я теж турист.
— Скажіть, будь ласка, де купують газети?
— Поряд кіоск. Тут купують газети, журнали, книжки.
— Дякую! До побачення!

XII. Write:

Це мій дру. . . . Це мій друг.

1. Це вулиця ...рещатик. 2. Тут ма...азин «Одя...». 3. Це ма...азин. Тут я купую ...ліб. 4. Це наше село. Тут наша ...ата. 5. Це мій дру... . 6. Він слу...ає оповідання. 7. Я читаю ...азети й журнали. 8. Сестра й брат слу...ають радіо.

XIII. Read:

´—	´— —	— ´—
син	мати	студент
дід	батько	дочка
брат	дядько	сестра

Це моє місто. Тут наш дім. Тут живе моя сім'я: мій дід, моя баба, батько, мати, брат, сестра, моя дружина й діти: син і дочка.

Це мій дядько Іван. Він фізик. А це моя тітка. Вона лікар. Це мій друг. Він студент. Це його стіл. Тут стоїть лампа, лежать зошит, ручка й книжка. А там стоїть його шафа. Там одяг: шапка, шарф, шуба, костюм.

XIV. Write:

´—	´— —	— ´—

Текст, онук, стіл, буква, вода, фото, студент, брат, місто, сім'я, клас, лампа, обід, хліб, школа, дочка, син, фізик, друг, кафе, міст, діти, стілець, шапка, дім, хата, річка, шуба, шарф, готель.

XV. Read:

´— — —	— ´— —	— — ´—
вулиця	кімната	інститут
подруга	студентка	інженер
радіо	газета	молоко

Я студентка. Це мій інститут. А це мій чоловік. Він інженер. Там його завод. Зараз сніданок. Тут тарілка, виделка й ніж. Там хліб, ковбаса, молоко, салат. Я дуже люблю салат. А мій чоловік любить молоко. Зараз він читає газети й слухає радіо.

XVI. Write:

´— — —	— ´— —	— — ´—

Студентка, інженер, вулиця, сніданок, ковбаса, кімната, ресторан, подруга, виделка, олівець, радіо, завдання, інститут, магазин, молоко, чоловік.

XVII. Read:

´— — —	— ´— —	— — ´— —	— — — ´— —
слухати	читати	купувати	відповідати
слухаю	читаю	купую	відповідаю
слухаєш	читаєш	купуєш	відповідаєш
слухає	читає	купує	відповідає
слухають	читають	купують	відповідають
		працювати	розповідати

Я студент. Я слухаю текст, пишу слова, читаю оповідання. Це магазин. Тут я купую книжки, зошити, ручки й олівці. Це завод. Тут працює мій брат. Мої друзі теж працюють тут. Це клас. Тут урок. Учитель розповідає. Учні слухають. Потім учні відповідають урок, а вчитель слухає.

— Хто це?
— Це Тарас.
— Що він зараз робить?
— Він читає тексти.
— А що ти робиш?
— Я слухаю й пишу завдання.
— Що робить учитель?
— Він стоїть і пише слова.
— Ви любите писати?
— Ні, я люблю читати.
— Хто любить писати?
— Олена любить писати.
— Вона зараз пише?
— Так, вона пише букви.

XVIII. Read:

Це↘сад.

а) Тут сад. Тут мак. Там мама. Це сестра. Це подруга. Вона студентка. Це мій інститут. Я теж студент. Я українець. Я читаю текст. Я слухаю оповідання. Я люблю слухати оповідання.

б) Це урок. Тут Тарас. Він студент. А це його подруга Оксана. Вона теж студентка. Вона українка. Вони читають текст. Оксана читає текст. Тарас слухає. Зараз Тарас розповідає текст. Оксана слухає.

XIX. Read:

↑Де↘сад?

— Де сад?
— Він тут.
— Де мама?
— Вона там.
— Де вікно?
— Воно там.

— Хто він?
— Він студент.
— Хто тут?
— Тут Тарас.
— Хто це?
— Це лікар.

— Що це?
— Це хата.
— Що тут?
— Тут кімната.
— Що там?
— Там ліжко.

— Чий це сад?
— Це наш сад.
— Чия це книжка?
— Це її книжка.
— Чиї це діти?
— Це їхні діти.

— Як він читає?
— Він добре читає.
— Як вона пише?
— Вона пише погано.
— Як ви живете?
— Ми живемо добре.

— Що робить брат?
— Він учиться.
— Що робить сестра?
— Вона працює.
— Що роблять батьки?
— Вони теж працюють.

XX. Read:

Це↗сад?	↘Так, це↘сад. ↘Ні, це не↘сад.

— Це сад?
— Так, це сад.
— Тут студенти?
— Так, вони тут.
— Вони працюють?
— Так, вони працюють.
— Ви студент?
— Так, студент.
— Ви розмовляєте по-англійськи?
— Так, але погано.
— Де ви живете?
— Я живу поряд.
— Там ваш дім?
— Так, там я живу.

— Це місто?
— Ні, це не місто. Це село.
— Це ваша хата?
— Так, наша.
— Ваш син теж живе тут?
— Ні, він тут не живе.
— Хто вона?
— Вона учениця.
— Хто ваші батьки?
— Мій батько — інженер, а мати — вчителька.
— Хто ваш дід?
— Мій дід — робітник.

XXI. Read:

Я↘студéнт. А↗ви?

— Я робітник. А ви?
— Я колгоспник.
— Ви любите читати книжки?
— Так, дуже.
— А журнали?
— Теж.

— Ваша дочка вчиться?
— Так, а ваша?
— Моя вже працює.
— А син?
— Син ще вчиться. А ваш?
— Мій уже працює.

XXII. Read:

↑ Добри́день!

Добридень!
Скажіть, будь ласка!
Вибачте!

Дякую!
До побачення!
Дайте, будь ласка, журнал!

XXIII. Read the dialogue:

МОЯ СІМ'Я

— Скажіть, будь ласка, це ваше фото?
— Так, тут моя сім'я.
— Це ваша мати?
— Так, це моя мати.
— Хто вона?
— Вона робітниця.
— А це хто?
— Це мій дід.
— Він ще працює?
— Ні, він уже не працює.
— А батько?
— Він працює.
— Він інженер?
— Ні, він робітник.
— А це ваші брат і сестра?
— Так, вони студенти.
— А це хто?
— Це моя баба.
— Вона працює?
— Ні.
— Це теж ваша сестра?
— Ні, це моя дружина.
— Хто вона?
— Вона студентка.

XXIV. Read the text:

НАШЕ СЕЛО

Це Україна. Тут моє село. Тут річка Дніпро. А це наша хата. Тут живе моя сім'я: дід, баба, батько, мати, брати й сестри. Це моя кімната. Тут ліжко, шафа, стіл, стільці. Тут стоять мої книжки. Це газети й журнали. Я дуже люблю читати. Там радіо. Тут телевізор.

Там наш сад. Там зараз дід і баба. Вони працюють. Це наша вулиця. Тут школа. Тут учаться мої брати й сестри. Вони учні. А я вже студент.

Це наша площа. Тут магазини. Це книгарня. Тут я купую книжки. Поряд універмаг. Тут мати любить купувати одяг. А це гастроном. Тут ми купуємо продукти.

Я люблю наше село. Тут ми живемо й працюємо. Тут живуть мої друзі. Вони колгоспники. Вони теж люблять наше село.

XXV. Read the texts:

КИЇВ

Це місто Київ. Тут ми живемо. Це вулиця Хрещатик. Тут магазини, готелі, ресторани. А це наш будинок. Тут живе наша сім'я: моя дружина, діти й я. Я робітник. Я працюю. Моя дружина теж працює. Вона лікар. Наші діти вчаться. Це їхня школа. Наші батьки теж живуть тут. Але їхній будинок трохи далі. А тут парки, стадіони. Там далі Дніпро, мости. Ми любимо наше місто. Ми любимо його вулиці й площі, парки й сади. Ми любимо Дніпро. Мої друзі теж кияни. Вони теж люблять Київ.

НАШ ІНСТИТУ́Т

Це інститут. Тут студенти. Зараз заняття. Викладач розповідає, студенти слухають і пишуть. Потім викладач запитує, а студенти відповідають.

Це аудиторія. Тут сидять студенти. Вони канадці. Зараз вони розмовляють по-українськи. Викладач пише букви, а студенти читають. Потім студенти пишуть алфавіт. Вони вже добре читають і пишуть букви.

XXVI. Read the Ukrainian Alphabet:

Аа Бб [бе] Вв [ве] Гг [ге] Дд [де] Ее Єє [йе] Жж [же] Зз [зе] Ии Іі Її [йі] Йй [йот] Кк [ка] Лл [ел] Мм [ем] Нн [ен] Оо Пп [пе] Рр [ер] Сс [ес] Тт [те] Уу Фф [еф] Хх [ха] Цц [це] Чч [че] Шш [ша] Щщ [ща] Юю [йу] Яя [йа] ь (м'який знак)

PART II

INTRODUCTION

You have just completed an elementary course in modern Ukrainian phonetics and now are about to begin Part II.

While studying Part I you became acquainted not only with the Ukrainian sounds, letters, stresses and intonations but also with some grammar material as well.

You made your first steps in Ukrainian grammar which will be further presented in dialogues, commentary and exercises.

First, several general remarks on grammar.

Parts of Speech

In Ukrainian, as in other languages, all words are divided into certain classes by their meaning, grammatical properties and functions in a sentence.

In Ukrainian words fall into the following parts of speech:

independent parts of speech: noun; pronoun; adjective; verb; numeral; adverb;

form-words: preposition; conjunction; particle; interjection.

The first six parts of speech are called independent and are very important in a sentence, while the following three parts of speech (form-words) have no independent function in a sentence. Interjection, which expresses feelings, emotion, intention (like the English Oh! Ah!) is a separate class among parts of speech.

In Ukrainian the first five parts of speech are inflected (i. e. they receive different endings or undergo changes depending on their function in the sentence). The other parts of speech are not inflected (i. e. they do not change their form).

In Part I you learned some peculiarities of the Ukrainian noun, verb, pronoun, adverb, etc. A more detailed presentation of the parts of speech will be given in Part II. You will also meet adjectives, numerals, prepositions which were not included into Part I.

CHANGEABLE PARTS OF SPEECH

Parts of speech	Function	Example
Noun	Denotes things, living beings or certain facts or phenomena.	**стіл** — table **студéнт** — student
Verb	Expresses action or state of being.	**читáти** — to read **стоя́ти** — to stand
Pronoun	Denotes persons or things, their quality and number but does not name them.	**я** — I **хто?** — who? **мій** — my

Parts of speech	Function	Example
Adjective	Denotes a property.	нови́й — new вели́кий — big
Numeral	Denotes number or order of objects in counting.	оди́н — one пе́рший — first

UNCHANGEABLE PARTS OF SPEECH

Parts of speech	Function	Example
Adverb	Denotes an additional circumstance attending the action or state of being.	за́раз — now до́бре — well
Conjunction	Is used to connect words or sentences.	і — and а — but
Particle	Gives a word or a sentence an additional shade of meaning.	це — this теж — also ті́льки — only
Preposition	Serves to show the relations of nouns to other words in a sentence.	в — in на — on з — from

Each of these parts of speech possesses a number of properties which are realized in a sentence.

Subject and Predicate

The sentence is a group of words or a single word expressing a complete thought.

The simple sentence usually has two principal parts: a subject and predicate.

The **subject** is a principal part of a sentence which denotes the thing or a person we are speaking about answers the questions *хто?* (who?) or *що?* (what?).

The **predicate** denotes an action performed by the subject or anything that is said about the subject.

Subject	Predicate	
Іва́н	— студе́нт.	(pattern I)
Іва́н	чита́є.	(pattern II)

The subject is mostly expressed by the noun, pronoun, numeral with a noun or group of words in a sentence.

The predicate is mostly expressed by the verb. A noun, adjective, adverb or numeral may also be used in the function of predicate *(see pattern I)*.

Secondary Parts of the Sentence

A sentence which consists only of a subject and a predicate is called an unextended sentence.

Extended sentences have, in addition to the principal parts, secondary parts which characterize a subject and a predicate.

In Ukrainian the secondary parts of the sentence are: 1) attribute; 2) object; 3) adverbial modifier.

The **attribute** is a secondary part of a sentence which denotes the property of another part of the sentence, expressed by a noun, and it usually answers the questions *якúй?* (what kind?), *чий?* (whose?), *котрúй?* (which?).

Мій (attribute) друг читáє.

The **object** is a secondary part of a sentence which denotes persons or things at which the action is directed.

Мій друг читáє **журнáл** (object).

The **adverbial modifier** is a secondary part of a sentence which denotes time, place and manner of the action.

Мій друг **зáраз** (time) **тут** (place). Він **дóбре** (manner) читáє.

LESSON 1

DIALOGUES

•

— Вúбачте, будь лáска, ви Джон Грáбар?
— Так, я.
— Добрúдень! Я ваш **гід** (guide) і **перекладáч** (interpreter).
— Добрúдень! Дýже приéмно!
— Моє́ ім'я́ Микóла. **Прíзвище** (surname) Іванéнко.
— А **по батькові** (patronymic)?
— Івáнович.
— **Повторíть** (repeat), будь лáска, вáше ім'я́.
— Микóла Івáнович.
— Дýже приéмно, Микóло Івáновичу!
— Це вáші **валíзи** (suitcases)?
— Так, мої́.
— **Прóшу** (please)! Це нáше **таксí** (taxi).
— Дя́кую!

•

— Це вжé мíсто?
— Так, це Кúїв.
— А що там дáлі?
— Там наш Дніпрó.
— Микóло Івáновичу, ви **кия́нин** (Kievite)?
— Так, Тут **живé** (lives) моя́ сім'я́. А ви **знáєте** (know) Кúїв?
— **На жáль** (unfortunately), ні. Я тут **упéрше** (for the first time).
— Ви **канáдець** (Canadian)?

— Так, моє́ мі́сто Торо́нто. Мої́ батьки́ кана́дці **украї́нського похо́дження** (of Ukrainian origin). А ви украї́нець?
— Так. Ви́бачте, будь ла́ска, це наш **готе́ль** (hotel) «Дніпро́».

•

— До́брий де́нь!
— **Знайо́мтесь** (meet; become acquainted), будь ла́ска, це Окса́на Петрі́вна.
— Ду́же приє́мно! Джон Гра́бар — **тури́ст** (tourist) з Кана́ди.
— **Ласка́во про́симо** (Welcome)!
— Дя́кую.
— Ви пи́шете **по-украї́нському** (in Ukrainian)?
— Так.
— Будь ла́ска, це ва́ша **анке́та** (form).
(Джон пи́ше)

Анке́та

Прі́звище — Гра́бар
Ім'я́ — Джон
Краї́на (country) — Канада
Профе́сія — інжене́р

— Про́шу, це моя́ анке́та.
— Дя́кую. Да́йте, будь ла́ска, ваш **па́спорт** (passport) теж.
— Будь ла́ска.

•

— Це ва́ша кімна́та. **Но́мер** (number) 10 (де́сять).
— Дя́кую.
— Це ваш **ключ** (key). Ва́ші валі́зи вже там.
— Дя́кую!
— А ва́ші **сусі́ди** (neighbors) тако́ж кана́дці.
— Як ї́хнє прі́звище?
— Лапчуки́, Ме́рі й Петро́.
— О, Петро́ Лапчу́к мій друг! Де ї́хня кімна́та?
— Но́мер 9 (де́в'ять). Це по́ряд.
— **Щи́ро дя́кую** (Thank you ever so much). До поба́чення!
— До поба́чення!

WORDS AND EXPRESSIONS

гід guide
вже (ужé) already
анкéта form (application)
ключ key
таксí taxi
країна country
профéсія profession
впéрше (упéрше) for the first time
Дніпрó Dnieper River
жúти to live *I conj*
украї́нського похóдження of Ukrainian origin
знáти to know *I conj*
по бáтькові patronymic
Дóбрий день! Good afternoon!
Знайóмтесь, будь лáска, це... Meet... please...
Ласкáво прóсимо! Welcome!
Повторíть, будь лáска. Repeat, please.
Прóшу! (Будь лáска!) Please!

На жаль unfortunately
Щи́ро дя́кую! Thank you ever so much.
сусі́д neighbor
тури́ст tourist
валі́за suitcase
прі́звище surname
но́мер number
па́спорт passport

COMMENTARY AND EXERCISES

Animate and Inanimate Nouns

The noun is a changeable part of speech which denotes livings beings, things and phenomena. Nouns may denote:

a) persons: *ма́ти* (mother), *ба́тько* (father);
b) animals: *кіт* (cat), *пі́вень* (cock);
c) inanimate objects: *стіл* (table), *кни́жка* (book);
d) geographical names: *Украї́на* (Ukraine), *Ки́їв* (Kiev);
e) abstract notions: *мир* (peace), *життя́* (life).

Nouns are divided into those that denote living beings and answer the question *хто?* (who?) and those that denote inanimate objects and answer the question *що?* (what?).

Gender	Хто це?	Що це?
Masculine	Це Іва́н, студе́нт, украї́нець	Це буди́нок, готе́ль, ключ
Feminine	Це Окса́на, студе́нтка, украї́нка	Це ла́мпа, ву́лиця, пло́ща
Neuter	—	Це село́, по́ле, оповіда́ння
Plural (all genders)	Це студе́нти, украї́нці, студе́нтки, украї́нки	Це буди́нки, готе́лі, ла́мпи, ву́лиці, се́ла

A. Make up questions as shown in the example.

Example: Це студе́нт — Хто це?
Це стіл — Що це?

1. Це гід. 2. Це па́спорт. 3. Це готе́ль. 4. Це украї́нець. 5. Це таксі́. 6. Це прі́звище. 7. Це ім'я́. 8. Це Мико́ла Іва́нович. 9. Це ключі́. 10. Це тури́сти.

You can check your answers to all exercises for Part II on pp. 234—239.

The Gender of Nouns

Every noun (except those that are used only in the plural) is of a definite gender: masculine, feminine or neuter. The gender of a noun may be defined by its ending in the vocabulary form:

Gender	Examples	Typical endings	Examples	Non-typical endings
Masculine	студéнт украї́нець	hard consonant soft consonant	дя́дько Микóла суддя́	-о -а -я
Feminine	студéнтка вýлиця сім'я́	-а -я	тінь річ любóв	soft consonant hard consonant
Neuter	селó пóле оповідáння ім'я́	-о -е -я	дівчá	-а

B. Group the words according to their gender ***(він, вонá, вонó):***

Краї́на, знайóмство, сусíд, валíза, анкéта, Дніпрó, прíзвище, нóмер, тури́стка, таксí, Ки́їв, гід, профéсія.

C. Make up dialogues as shown in the example.

Example: **Тут** фóто.
Де **фóто?**
Вонó тут.

1. Тут таксí. 2. Там перекладáч. 3. Тут Дніпрó. 4. Там тури́стка. 5. Тут ключ. 6. Там кімнáта. 7. Тут валíза. 8. Там селó. 9. Тут вýлиця. 10. Там кафé.

The Plural of Nouns

In Ukrainian the majority of nouns have both the singular and plural forms: *брат — брати́; сестрá — сéстри; вікнó — вíкна,* though some nouns are used only in the singular: *мир* (peace), *Ки́їв* (Kiev), *молокó* (milk), etc. Others, such as *грóші* (money), *двéрі* (door) are used only in the plural.

Nouns get their plural form through the endings **-и, -і, -ї, -а, -я:**

Gender	Groups of nouns	Vocabulary form	Drop	Add	Plural form
Masculine	*a*) ending in hard consonant *b*) ending in soft consonant *c*) ending in **ж, ч, ш, щ, р** *d*) ending in **-й**	студéнт учи́тель олівéць ключ лíкар музéй	— — — —	-и -і -ї	студéнти учителí олівцí ключí лікарí музéї
Feminine	*e*) ending in **-а** *f*) ending in **-я** *g*) ending in consonant *h*) ending in **-а** after **ж, ч, ш, щ** *i*) ending in **-ія** and **-'я**	студéнтка вýлиця тінь річ плóща надíя сім'я́	-а -я -ь -а -я	-и -і -ї	студéнтки вýлиці тíні рéчі плóщі надíї сім'ї

Gender	Groups of nouns	Vocabulary form	Drop	Add	Plural form
Neuter	j) ending in **-o** *k*) ending in **-e** *l*) ending in **-я** after long consonant	селó пóле оповідáння	**-o** **-é** no change	**-a** **-я**	сéла поля́ оповідáння

Irregular plural forms of nouns: мáти — *мáтері,* дити́на — *діти,* дру́г — *дру́зі.*

D. Transform the following sentences into the plural.

Example: Це студéнт.
Це студéнти.

1. Це тури́ст. 2. Це готéль. 3. Це су́кня. 4. Це ключ. 5. Тут валізка. 6. Там олівéць. 7. Тут інженéр. 8. Це сестрá. 9. Тут музéй. 10. Це сусід. 11. Це сім'я́. 12. Це плóща. 13. Тут плащ. 14. Це перекладáч. 15. Тут лікар. 16. Це украї́нець. 17. Тут у́чень. 18. Це друг. 19. Це мáти. 20. Це дити́на. 21. Там пóле. 22. Це селó. 23. Тут мóре. 24. Це прізвище.

The Nouns Denoting Trade, Profession, Nationality

When speaking about the trade, profession or nationality of a person, note whether it is a man or a woman:

Хто він?		Хто вонá?	
він	студéнт тури́ст украї́нець робітни́к у́чень	вонá	студéн**тка** тури́**стка** украї́**нка** робітни́**ця** учени́**ця**

він / вонá } інженéр, гід, суддя́.

Оксáна — студéнтка.	Олéна — студéнтка.	Вони́ студéнтки.
Макси́м — студéнт.	Петрó — студéнт.	Вони́ студéнти.
Оксáна — студéнтка.	Макси́м — студéнт.	Вони́ студéнти.

E. Complete the sentences as shown in the example.

Example: Джон — канáдець. Мéрі — такóж канáдка. Вони́ канáдці.

1. Бáтько — вчи́тель. Мáти — такóж ... . Вони́ ... .
2. Дя́дько — росія́нин. Тітка — такóж ... . Вони́ ... .
3. Івáн — у́чень. Оксáна — такóж ... . Вони́ ... .
4. Микóла — студéнт. Натáлка — такóж ... . Вони́ ... .
5. Степáн — робітни́к. Гáнна — такóж ... . Вони́ ... .
6. Петрó — украї́нець. Олéна — такóж ... . Вони́ ... .
7. Друг — кия́нин. Сестрá — такóж ... . Вони́ ... .
8. Васи́ль — інженéр. Дружи́на — такóж ... . Вони́ ... .

The First Name and Patronymic in Ukrainian

In speaking about a person by name Ukrainians use the individual's first name and patronymic (exceptions are children, young people, relatives and friends).

Іва́н Петро́**вич** — учи́тель.	Оле́на Петрі́**вна** — вчи́телька.
Семе́н Іва́**нович** — робітни́к.	Га́нна Іва́**нівна** — робітни́ця.
Мико́ла Гна́**тович** — лі́кар.	Гали́на Гна́**тівна** — лі́кар.
Степа́н Микола́**йович** — інжене́р.	Катери́на Микола́**ївна** — філо́лог.

F. Form the patronymic for the names given in brackets:

1) Іва́н (Петро́), 2) Семе́н (Іва́н), 3) Мико́ла (Макси́м), 4) Степа́н (Семе́н), 5) Петро́ (Мико́ла), 6) Оле́на (Петро́), 7) Гали́на (Іва́н), 8) Окса́на (Макси́м), 9) Катери́на (Мико́ла).

Vocative Form

In Ukrainian the vocative form is used to address someone by name. The vocative form has special endings which are added to the stem of the noun.

Іва́не Петро́вичу!	Оле́но Петрі́вно!
Семе́не Іва́новичу!	Га́нно Іва́нівно!
Пе́тре Макси́мовичу!	Гали́но Макси́мівно!
Мико́ло Гна́товичу!	Катери́но Гна́тівно!
Степа́не Микола́йовичу!	Окса́но Микола́ївно!

G. Make up dialogues as shown in the example.

E x a m p l e:

Га́нна чита́є.	**Іва́н Петро́вич** пи́ше.
Га́нно, **ти** чита́єш?	Іва́не Петро́вичу, **ви** пи́шете?
Так, чита́ю.	Так, пишу́.

1. Іва́н пи́ше. 2. Тара́с Іва́нович працю́є. 3. Окса́на Петрі́вна відпочива́є. 4. Мико́ла слу́хає ра́діо. 5. Оле́на повто́рює завда́ння. 6. Гали́на Семе́нівна розповіда́є. 7. Джон чита́є газе́ти. 8. Гнат Макси́мович живе́ тут.

H. Insert the appropriate word:

ім'я́, по ба́တькові, пр́ізвище

1. Моє́ ... Іва́н, ... Семе́нович, а ... Іване́нко. 2. Це мій друг. Його́ ... Петро́, а ... Лапчу́к. 3. Це моя́ сестра́. Її́ ... Окса́на, а ... Семе́нівна. 4. Як ва́ше ... ? — Джон. Як ва́ше ... ? — Гра́бар.

I. Make up dialogues as shown in the example.

E x a m p l e: Брат — студе́нт.
— Хто це?
— Це брат.
— Хто він?
— Він студе́нт.

1. Ма́ти — вчи́телька. 2. Сестра́ — учени́ця. 3. Джон — тури́ст. 4. Петро́ і Ме́рі — студе́нти. 5. Ді́ти — украї́нці. 6. Ті́тка — інжене́р. 7. Дя́дько — робітни́к. 8. Брат і сестра́ — філо́логи. 9. Дружи́на — лі́кар. 10. Друг і по́друга — кана́дці.

The vocative form is used not only with names:

студе́нт — студе́нт**е**!
брат — бра́т**е**!
юна́к — юна́ч**е**!
інжене́р — інжене́р**е**!
Ки́їв — Ки́єв**е**!
Дніпро́ — Дні́пр**е**!
друг — дру́ж**е**!

учи́тель — учи́тел**ю**!
у́чень — у́чн**ю**!
лі́кар — лі́кар**ю**!
това́риш — това́риш**у**!
ба́тько — ба́тьк**у**!
син — си́н**у**!

студе́нтка — студе́нтк**о**!
вчи́телька — вчи́тельк**о**!
дочка́ — до́чк**о**!
сестра́ — се́стр**о**!
ді́вчина — ді́вчин**о**!
Украї́на — Украї́н**о**!
учени́ця — учени́ц**е**!

J. Open the brackets forming the vocative form:

1. Добри́день, (юна́к)! 2. До́брий день, (сестра́)! 3. Ласка́во про́симо, (друг)! 4. Щи́ро дя́кую, (това́риш)! 5. Скажі́ть, (юна́к), де тут шко́ла? 6. До поба́чення, (ба́тько)! 7. Скажі́ть, (ді́вчина), це готе́ль? 8. Добри́день, (Украї́на)! 9. Будь ла́ска, (дочка́). 10. До поба́чення, (Ки́їв)!

ADDITIONAL READING

Виклада́ч: До́брий день, дру́зі!
Студе́нти: До́брий день!
Виклада́ч: Я ваш виклада́ч. Моє́ прі́звище — Кова́ль, ім'я́ та по ба́тькові — Іва́н Петро́вич.
Джон: Ду́же прие́мно! А я Джон Гра́бар, кана́дець. Це мої́ дру́зі, тако́ж кана́дці.
Виклада́ч: Ду́же прие́мно! За́раз заня́ття. Скажі́ть, будь ла́ска, Джо́не, що це?
Джон: Це бу́кви. Це алфаві́т.
Виклада́ч: Чита́йте, будь ла́ска.
Джон: А, Б [бе], В [ве], Г [ге] ...
Виклада́ч: До́бре! А що це, Гна́те?
Гнат: Це слова́: стіл, ша́фа, лі́жко, ме́блі.
Виклада́ч: Пе́тре, чита́йте, будь ла́ска, завда́ння.
Петро́: «Це стіл. Він тут. Це ша́фа. Вона́ там. Це лі́жко. Воно́ тут. Це ме́блі. Вони́ там.»
Виклада́ч: Пра́вильно! А тепе́р пиші́ть.

він	вона́	воно́
стіл міст	ша́фа рі́чка	лі́жко по́ле

LESSON 2

DIALOGUES

●

Ме́рі: Мико́ло, добри́день!
Мико́ла: До́брий день, Ме́рі! **Як спра́ви?** (How are things with you?)
Ме́рі: Дя́кую, до́бре.
Мико́ла: **Ви працюва́ли сього́дні?** (Did you work today?)

Мéрі: Так, сьогóдні я **багáто** (a lot) працювáла. **Врáнці** (in the morning) я читáла тéксти й писáла **впрáви** (exercises). **Пóтім був** (then there was) урóк. **Удéнь** (in the afternoon) я читáла оповідáння.

Микóла: Ви вже дóбре читáєте?

Мéрі: На жаль, ні. Я **ще** (still) погáно читáю.

Микóла: А **як** (how) ви пи́шете?

Мéрі: Теж погáно.

Микóла: **Ви вивчáли украї́нську мóву рані́ше?** (Did you study the Ukrainian language before?)

Мéрі: Ні, Петрó вивчáв, а я не вивчáла.

Микóла: Петрó такóж багáто працю́є зáраз?

Мéрі: О, ні! Він працю́є дýже **мáло** (little). Він слýхає рáдіо, читáє газéти й **оглядáє мíсто** (goes sightseeing).

Микóла: А як він читáє й пи́ше?

Мéрі: **Не дýже** (not very) дóбре. Алé він дóбре говóрить по-украї́нськи.

Микóла: Ви теж дóбре говóрите.

Мéрі: О, дя́кую, алé я ще говорю́ не дýже дóбре.

●

Микóла: Дóбрий день, Пéтре!

Петрó: Дóбрий день!

Мéрі: Як спрáви?

Петрó: Дя́кую, дóбре.

Микóла: Де ви були́ **вчóра** (yesterday)?

Петрó: Учóра ми слýхали **концéрт** (concert). Це булó чудóво!

Мéрі: А що ти робив сьогóдні?

Петрó: Сьогóдні я слýхав по рáдіо **пісні́** (songs). Пóтім був урóк. А вдень я купувáв **сувенíри** (souvenirs) і писáв **листи́** (letters).

Мéрі: А **коли́** (when?) ти вивчáв мóву?

Петрó: Коли́ я слýхаю рáдіо **абó** (or) читáю газéти, я вивчáю україї́нську мóву. А впрáви я не **люблю́** (don't like) писáти.

Микóла: Пéтре, ви знáєте, хто ваш сусíд зáраз?

Петрó: Раніше там жив Івáн Бóйко. А хто там живé зáраз, я не знáю.

Микóла: Ваш друг Джон Грáбар.

Мéрі: Грáбар? Коли́ він **приї́хав** (did arrive)?

Микóла: Сьогóдні врáнці.

Петрó: О, це чудóво! Йогó кімнáта нóмер **10** (дéсять)?

Микóла: Так.

Петрó: Дя́кую, Микóло. До побáчення! **Ходíмо** (Let's go), Мéрі!

Мéрі: До побáчення, Микóло!

Микóла: **На все дóбре** (All the best), дрýзі!

●

Петрó: Джóне, добри́день!

Джон: Мéрі, Пéтре, дóбрий день. Як чудóво, що ви тут!

Мéрі: Ви приї́хали сьогóдні?

Джон: Так, я приї́хав урáнці.

Петрó: Джейн теж приїхала?
Джон: Ні, вонá ще вдóма. А ви **давнó** (long ago) приїхали?
Петрó: Так, ми давнó тут живемó.
Джон: Що ви тут рóбите?
Мéрі: Ми студéнти. Ми вивчáємо украïнську мóву.
Джон: Це дýже дóбре. Ви вже дóбре говóрите по-украïнському?
Петрó: **Звичáйно!** (Of course!) Джóне, а ви вже оглядáли місто?
Джон: Ще ні.
Мéрі: Ви не дýже **стоми́лися** (tired)?
Джон: О, ні, ні.
Петрó: Чудóво! Ходíмо оглядáти місто.

WORDS AND EXPRESSIONS

абó or
бáгáто much
вивчáти *I conj* to study
впрáва exercise
вчóра (учóра) yesterday
давнó *adv* long ago
коли́ when
концéрт concert
лист letter
мáло *adv* little
пíсня song
пóтім then
працювáти to work
приїхати to arrive
рáнíше *adv* before
сувенíр souvenir
сьогóдні today
ввéчері (увéчері) in the evening
вдень (удéнь) in the afternoon
врáнці (урáнці) in the morning
ще yet, still
як how
вивчáти украïнську мóву to study the Ukrainian language
звичáйно of course, certainly, sure
люби́ти + *inf* to like to do something
оглядáти мíсто to go sightseeing
На все дóбре! All the best!
трéба + *inf* it's necessary to do something
Ходíмо! Let's go!
Як спрáви? How are things with you?
дýже very

COMMENTARY AND EXERCISES

The Verb. Past Tense

The Ukrainian Past Tense corresponds to the English Past Indefinite and Past Continuous:

Він писáв. = He was writing. / He wrote.

In the Past Tense verbs have all genders and numbers:

Gender	Singular				
Masculine Feminine Neuter	він (я, ти) вонá (я, ти) вонó	**був** **булá** **булó**	**роби́в** **роби́ла** **роби́ло**	**стоя́в** **стоя́ла** **стоя́ло**	**писáв** **писáла** **писáло**
	Plural				
All genders	вони́ (ми, ви)	**були́**	**роби́ли**	**стоя́ли**	**писáли**

The Past Tense is formed from the infinitive by dropping the infinitival ending **-ти** and adding the appropriate ending:

-в for masculine singular
-ла for feminine singular
-ло for neuter singular
-ли for all genders plural

A. Make up questions to the verb.

Example: Петро́ **слу́хав** ра́діо. — Що **роби́в** Петро́?
Га́нна **слу́хала** ра́діо. — Що **роби́ла** Га́нна?
Ді́ти **слу́хали** ра́діо. — Що **роби́ли** ді́ти?

1. Батьки́ відпочива́ли. 2. Гали́на писа́ла листи́. 3. Петро́ вивча́в украї́нську мо́ву. 4. Ма́ти працюва́ла. 5. Сестра́ чита́ла оповіда́ння. 6. Тури́ст огляда́в мі́сто.

B. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Студе́нт слу́хав.
— Що роби́в студе́нт?
— Він слу́хав.

1. Брат писа́в лист. 2. По́друга слу́хала конце́рт. 3. Ді́ти чита́ли оповіда́ння. 4. Га́нна вивча́ла мо́ву. 5. Дру́зі купува́ли сувені́ри. 6. Тара́с огляда́в мі́сто.

C. Change the sentences into the Past Tense.

(1)

Example: Студе́нт **чита́є.**
Студе́нт **чита́в.**

1. Ма́ти працю́є. 2. Студе́нти купу́ють книжки́. 3. Сестра́ слу́хає ра́діо. 4. Я студе́нт. Я пишу́ впра́ви. 5. Дру́зі огляда́ють мі́сто. 6. Олі́ве́ць лежи́ть тут. 7. Ба́тько сиди́ть і чита́є газе́ти. 8. Молоко́ стої́ть там. 9. Ді́вчина слу́хає конце́рт. 10. Зо́шити лежа́ть там.

(2)

Example: Студе́нт тут.
Студе́нт **був** тут.

1. Тут стіл. 2. Молоко́ там. 3. Там ва́за. 4. Тут зо́шити й олівці́. 5. Там мі́сто. 6. Сестра́ там. 7. Там студе́нти. 8. Тут конце́рт.

D. Using the words given in brackets, complete the sentences by putting the verbs into the proper form of the Past Tense:

1. Учо́ра Петро́ (слу́хати) конце́рт. Ме́рі теж (бу́ти) там. 2. Ура́нці Ме́рі (писа́ти) впра́ви. 3. Молоко́ (стоя́ти) тут, а хліб (лежа́ти) там. 4. Джон не (вивча́ти) украї́нську мо́ву. 5. Учи́тель (чита́ти), а ді́ти (слу́хати). 6. Що ти (роби́ти) учо́ра? — Я (купува́ти) сувені́ри. 7. Коли́ ви (писа́ти) листи́? — Уве́чері. 8. Ме́рі бага́то (працюва́ти) сього́дні. 9. Джон (приї́хати) ура́нці. 10. Уде́нь Джон (огляда́ти) мі́сто.

Learn the conjugation of the following verb:

люби́ти (to like)

я **люблю́**	ми лю́**бимо**
ти лю́**биш**	ви лю́**бите**
він (вона́) лю́**бить**	вони́ лю́**блять**

E. Use the proper form of the verb *люби́ти* in the Present Tense to complete the sentences:

1. Ви ... чита́ти? — Так, я ду́же ... чита́ти. 2. Петро́ не ... писа́ти впра́ви. 3. Ме́рі ... працюва́ти. 4. Мико́ла ... слу́хати пісні́. 5. Тури́сти ... огляда́ти мі́сто.

F. Change the sentences as shown in the example.

Example: Студе́нт **чита́є.**
Студе́нт **лю́бить чита́ти.**

1. Іва́н пи́ше впра́ви. 2. Окса́на слу́хає пісні́. 3. Я огляда́ю мі́сто. 4. Ми купу́ємо книжки́. 5. Петро́ працю́є. 6. Ді́ти чита́ють. 7. Ти пи́шеш листи́. 8. Оле́на купу́є ма́ки.

Adverbs of Time and Manner

коли́?	**як?**
сього́дні	до́бре
вчо́ра (учо́ра) [1]	пога́но
рані́ше	бага́то
вра́нці (ура́нці)	ма́ло
вдень (уде́нь)	ду́же
вве́чері (уве́чері)	

G. Make up questions to the adverbs *як*? or *коли́*?

Example: Оле́на **до́бре** чита́є.
Як чита́є Оле́на?

1. Сього́дні ми відпочива́ємо. 2. Учо́ра вони́ працюва́ли. 3. Він пога́но розмовля́є по-англі́йськи. 4. Ура́нці ми сні́дали. 5. Сестра́ ма́ло чита́є. 6. Студе́нти ува́жно слу́хали уро́к. 7. Він бага́то пи́ше. 8. Вона́ ду́же лю́бить розповіда́ти. 9. Рані́ше я вивча́в украї́нську мо́ву. 10. Брат до́бре працю́є.

ADDITIONAL READING

Учо́ра були́ заня́ття. Ми вивча́ли украї́нську мо́ву. Виклада́ч чита́в впра́ви, ми повто́рювали. По́тім ми слу́хали те́ксти і розповіда́ли. Виклада́ч ува́жно слу́хав.

Виклада́ч: Слу́хайте ува́жно! «За́раз я чита́ю.— Учо́ра я чита́в.» Повторі́ть це, Джо́не!

Джон: За́раз я чита́ю. Учо́ра я чита́в.

Виклада́ч: Ме́рі, запита́йте, що роби́в Джон учо́ра вра́нці, вдень та вве́чері.

Ме́рі: Джо́не, що ви роби́ли вчо́ра вра́нці?

Джон: Учо́ра вра́нці я чита́в текст.

Ме́рі: Що ви роби́ли вдень?

Джон: Уде́нь я відпочива́в, по́тім огляда́в мі́сто.

Ме́рі: Що ви роби́ли вве́чері?

Джон: Уве́чері я слу́хав конце́рт.

---

[1] On the interchange of the letters *в* and *у* see *Part I, Lesson 7.*

Викладач: Добре! А тепер пишіть.

Коли він читав?	Учора
Коли вона читала?	Раніше
Коли вони читали?	

Мері, ви розумієте це?

Мері: Так, я це добре розумію.

Викладач: А ви, Гнате?

Гнат: На жаль, ні.

Викладач: Слухайте ще раз, будь ласка!

Коли ви працюєте? — Я працюю сьогодні.
Коли він працює? — Він працює зараз.
Коли ви працюєте?
Я працюю сьогодні, а він працював учора.
Я працював уранці, а вона працювала ввечері.
Ми працювали учора, а вони працювали сьогодні.

Гнат: Дякую, Іване Петровичу. Я вже розумію це.

Він працював. Вона працювала. Вони працювали.
Коли? — сьогодні, учора, зараз, раніше ...
Як? — добре, погано, уважно ...

Викладач: Добре, Гнате.

LESSON 3

DIALOGUES

•

Офіціантка: **Доброго ранку!** (Good morning!) **Що ви будете замовляти?** (What are you going to order?)

Петро: **Мері, що ти будеш їсти?** (What will you eat?)

Мері: Будь ласка, сир, масло, **салат** (salad).

Петро: А ви, Джоне, що будете їсти?

Джон: Я буду їсти салат і **яйце** (egg).

Петро: Я **їстиму вареники** (I shall eat dumplings.)

Офіціантка: **Що ви будете пити?** (What will you drink?)

Мері: Я питиму **чай** (tea).

Джон: Я також.

Петро: А я питиму **кефір** (kefir, a beverage similar to buttermilk).

Джон: Петре, що ви будете робити сьогодні?

Петро: Уранці буде урок, **потім** (then) ми будемо **відпочивати** (rest), а ввечері **я дивитимуся футбол** (shall watch soccer).

Джон: Мері, ви теж будете дивитися футбол?

Мері: О, ні. **Я дивитимуся передачу по телевізору** (I shall watch a TV program). Сьогодні буде фільм «Тарас Шевченко». А ви, Джоне, що робитимете ввечері?

Джон: Я ще не знаю.

Офіціантка: Будь ласка, ваш сніданок. **Смачного!** (Good appetite!)

Петро: Дякуємо!

•

Джон: Мико́ло Іва́новичу, що ми бу́демо роби́ти сьогóдні?

Мико́ла: **Спочáтку** (at first) ми оглядáтимемо **центр** (center) мíста, пóтім бу́демо **обíдати** (to dine). Удéнь ви відпочивáтимете, а пóтім ми бу́демо оглядáти музéй.

Джон: А коли́ ми оглядáтимемо **університéт** (university)?

Мико́ла: Зáвтра.

Джон: Мико́ло Іва́новичу, я хóчу вивчáти украї́нську мóву.

Мико́ла: Ви хóчете **відвíдувати занятт́я** (to attend classes)?

Джон: Так, так.

Мико́ла: Дóбре. Ми оглядáтимемо університéт сьогóдні, а музéй зáвтра. Так?

Джон: Дя́кую.

•

Мико́ла: Дóбрий день, Івáне Петрóвичу!

Викладáч: А, це ви, Мико́ло? Дóбрий день!

Мико́ла: Івáне Петрóвичу, знайóмтеся, це Джон Грáбар. Він канáдець.

Викладáч: Ду́же приє́мно!

Мико́ла: Джон Грáбар хóче вивчáти украї́нську мóву.

Викладáч: А ви вивчáли мóву ранíше?

Джон: Так, алé ду́же мáло. А як я вивчáтиму мóву тут?

Викладáч: Ви слу́хатимете й читáтимете тéксти, оповідáння, бу́дете трóхи писáти й ду́же багáто говори́ти по-украї́нськи.

Джон: Це ду́же дóбре. Ми бу́демо багáто працювáти?

Викладáч: Так, алé ви дóбре знáтимете украї́нську мóву.

Джон: Скажíть, будь лáска, Петрó й Мéрі Лапчуки́ вáші студéнти?

Викладáч: Так, вони́ такóж відвíдують занят́тя. Вони́ вже давнó вивчáють украї́нську мóву.

Джон: Ми працювáтимемо **рáзом** (together)?

Викладáч: Так.

Джон: Коли́ я відвíдуватиму заня́ття?

Викладáч: Урáнці.

Джон: Ду́же дóбре. Щи́ро дя́кую! До побáчення!

Викладáч: На все дóбре!

WORDS AND EXPRESSIONS

варéники *pl* dumplings
відвíдувати заня́ття to attend classes or lessons
відпочивáти *I conj* to rest
диви́тися *II conj* to view, to watch
Дóброго рáнку! Good morning!
Дя́куємо! (We) thank you!
Дя́кую! (I) thank you!
зáвтра tomorrow
замовля́ти *I conj* to order
ї́сти to eat
кефíр kefir (beverage similar to buttermilk)
обíдати *I conj* to dine
офіціáнтка waitress
пи́ти *I conj* to drink
пóтім then
рáзом together
салáт salad
спочáтку first, at first
телевíзор TV set
університéт university
фíльм film
футбóл soccer
центр center
чай tea
яйцé egg
Смачнóго! Good appetite!
диви́тися передáчу по телевíзору to watch a TV program

COMMENTARY ADN EXERCISES

The Verb. Future Tense

The Ukrainian Future Tense corresponds to the English Future Indefinite and Future Continuous:

Він бу́де чита́ти. = He will read. / He will be reading.

There are two parallel forms of the Future Tense in Ukrainian:

a) analytical is a combination of the verb *бу́ти* (to be) as an auxiliary and the infinitive of the principal verb.

b) synthetical is formed from the infinitive of the principal verb plus the suffix **-м-** followed by the same personal endings as used for the Present Tense.

Compare:

Я бу́ду чита́ти	Я чита́тиму
Ти бу́деш чита́ти	Ти чита́тимеш
Він (вона́) бу́де чита́ти	Він (вона́) чита́тиме
Ми бу́демо чита́ти	Ми чита́тимемо
Ви бу́дете чита́ти	Ви чита́тимете
Вони́ бу́дуть чита́ти	Вони́ чита́тимуть

A. Change the following sentences into the negative.

Example: Я **бу́ду** чита́ти. Я **не бу́ду** чита́ти.

1. Ми бу́демо обі́дати ра́зом. 2. Вони́ бу́дуть слу́хати конце́рт. 3. Петро́ бу́де купува́ти сувені́ри. 4. Ме́рі бу́де диви́тися футбо́л. 5. Джон бу́де огляда́ти музе́й. 6. Я бу́ду відпочива́ти вра́нці.

B. Change the analytical forms of the verbs into synthetical using the text of exercise A.

C. Change the forms of the verbs in the sentences given in the Present Tense into the Past and Future Tenses.

Example: **Він пи́ше.** Учо́ра він писа́в. За́втра він бу́де писа́ти (писа́тиме).

1. Джон огляда́є мі́сто. 2. Ме́рі пи́ше завда́ння. 3. Петро́ купу́є сувені́ри. 4. Ми відпочива́ємо. 5. Ді́ти чита́ють оповіда́ння. 6. Студе́нти вивча́ють мо́ву.

D. Complete the sentences using both forms of the Future Tense for the verbs given in brackets:

1. Ура́нці Джон (огляда́ти) мі́сто. 2. За́втра я (писа́ти) листи́. 3. Коли́ ти (обі́дати)? 4. Що ви (роби́ти) вве́чері? 5. Ме́рі (слу́хати) конце́рт за́втра. 6. Що ви (ї́сти)? 7. Ми (пи́ти) чай. 8. Ме́рі й Петро́ (відпочива́ти) вдень.

Learn the conjugation of the following verb:

хоті́ти (to want)

я хо́ч**у**	ми хо́ч**емо**
ти хо́ч**еш**	ви хо́ч**ете**
він (вона́) хо́ч**е**	вони́ хо́ч**уть**

E. Fill in the blanks with the verb *хоті́ти* in the appropriate person and number for the Present Tense:

1. Я ... ї́сти. 2. Іва́н не ... писа́ти. 3. Джон ... вивча́ти украї́нську мо́ву. 4. Ме́рі ... диви́тися фі́льм. 5. Ви ... пи́ти? 6. Ді́ти ... відпочива́ти. 7. Ми не ... диви́тися футбо́л. 8. Що ти ... роби́ти?

F. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Іва́н чита́є.
Він бу́де чита́ти?
Так, він хо́че чита́ти.

1. Сестра́ пи́ше. 2. Ді́ти гуля́ють. 3. Ба́тько відпочива́є. 4. Ми працю́ємо. 5. Дру́зі вивча́ють мо́ву. 6. Вони́ обі́дають. 7. Брат п'є кефі́р. 8. Тури́сти огляда́ють мі́сто. 9. Ми слу́хаємо конце́рт. 10. Дід чита́є. 11. Петро́ купу́є сувені́ри.

ADDITIONAL READING

Ме́рі: Пе́тре, що ми роби́тимемо сього́дні?
Петро́: За́раз ми бу́демо сні́дати, по́тім гуля́тимемо.
Ме́рі: А коли́ ми слу́хатимемо конце́рт?
Петро́: Споча́тку ми бу́демо вече́ряти. По́тім слу́хатимемо конце́рт.
Ме́рі: А що ми роби́тимемо за́втра?
Петро́: Ура́нці ми бу́демо вивча́ти украї́нську мо́ву. По́тім огляда́тимемо музе́ї. Уде́нь ми бу́демо гуля́ти.
Ме́рі: Ні, уде́нь я готува́тиму завда́ння. А вве́чері диви́тимуся кінофі́льм.
Петро́: А я вве́чері диви́тимуся футбо́л.
Ме́рі: Коли́ ж ти бу́деш готува́ти завда́ння? За́втра бу́де уро́к!
Петро́: Я бу́ду готува́ти завда́ння сього́дні вве́чері. Споча́тку я слу́хатиму ра́діо, по́тім повто́рюватиму уро́к.
Ме́рі: А я обов'язко́во слу́хатиму діало́ги. По́тім вже чита́тиму те́ксти й діало́ги.
Петро́: Ти за́вжди бага́то працю́єш, Ме́рі! Ти молоде́ць!
Ме́рі: Я хо́чу до́бре зна́ти украї́нську мо́ву, до́бре розмовля́ти по-украї́нському.
Петро́: Ти до́бре зна́тимеш украї́нську мо́ву, тому́ що ти бага́то працю́єш.

LESSON 4

DIALOGUES

●

Петро́: До́брого ра́нку, Джо́не. Як спра́ви?
Джон: Дя́кую, до́бре. Учо́ра була́ моя́ **пе́рша екску́рсія** (first excursion). Я огляда́в центр мі́ста.
Ме́рі: **Що са́ме** (what exactly)?
Джон: Споча́тку ми огляда́ли Хреща́тик. Це **центра́льна** (central) ву́лиця. Вона́ не ду́же **вели́ка** (big), але́ ду́же **га́рна** (beautiful). Скажі́ть, Ме́рі, Хреща́тик — це нова́ ву́лиця?
Ме́рі: Ні, це **стара́** (old) ву́лиця. Але́ там **нові́** (new) буди́нки, готе́лі, **кінотеа́три** (movies), рестора́ни, кафе́ й магази́ни.
Джон: Так, так. Я **ба́чив** (saw) **нови́й** (new) готе́ль **«Москва́»** (Moscow), **пошта́мт** (post office), нові́ магази́ни й рестора́ни.
Петро́: А **киї́вське метро́** (Kiev subway) ви огляда́ли?
Джон: Так, звича́йно. Метро́ теж **нове́** (new). Воно́ ду́же **га́рне** (beautiful) й **зручне́** (convenient).

Мéрі: А я дýже люблю́ **киї́вські пáрки** (Kiev parks) й Дніпрó. Дніпрó — дýже **гáрна** (beautiful) рікá.

Джон: Киї́в дýже **вели́ке** (big) й **гáрне** (beautiful) мíсто-сад.

Петрó: Ви́бачте, алé **котрá зáраз годи́на?** (What time is it now?)

Мéрі: О, вже **дев'ята!** (9 o'clock). Скóро бýде урóк.

Петрò: Джóне, ви такóж відвíдуватимете нáші занЯ́ття?

Джон: Так, сьогóдні бýде мій **пéрший** (first) урóк.

Мéрі: Ходíмо рáзом, дрýзі!

•

Викладáч: Дóброго рáнку, дрýзі! Знайóмтеся, це наш нови́й студéнт Джон Грáбар. Він канáдець. А це мої́ старí студéнти: Мéрі, Гáнна, Петрó й Богдáн. Мéрі й Петрó вáші дáвні дрýзі, **чи не так?** (isn't it so?)

Петрó: Так, ми дáвні дрýзі.

Джон: Ми **хорóші** (good) дрýзі.

Викладáч: Це дýже дóбре. Ви, Джóне, **сідáйте** (sit down), будь лáска. Зáраз ми бýдемо повтóрювати старí тéксти. Гáнно, **котри́й** (which) текст ви **готувáли** (did prepare)?

Гáнна: Ми готувáли **дрýгий** (second) і **трéтій** (third) тéксти.

Викладáч: **Це легкí** (easy) тéксти?

Петрó: О, так. Впрáви теж дýже легкí.

Мéрі: Івáне Петрóвичу, дрýгий текст легки́й, а трéтій **важки́й** (difficult). **П'ята** (fifth) впрáва теж дýже важкá.

Викладáч: Дóбре, дрýзі. Спочáтку я бýду **запи́тувати** (ask), а ви **відповідáтимете** (answer). А пóтім бýдемо читáти тéксти. Богдáне, **яки́й** (what kind?) це стіл, стари́й чи нови́й?

Богдáн: Це нови́й стіл.

Викладáч: Джóне, якá це кни́га?

Джон: Це новá кни́га.

Викладáч: Пéтре, якí це кни́ги?

Петрó: Це новí кни́ги.

Викладáч: А зáраз читáтимемо трéтій текст.

WORDS AND EXPRESSIONS

бáчити *II conj* to see
важки́й *adj* difficult
вели́кий *adj* big, large
малéнький *adj* little
нови́й *adj* new
відповідáти *I conj* to answer
гáрний *adj* beautiful, lovely
готувáти *I conj* to prepare
запи́тувати *I conj* to ask
зручни́й *adj* comfortable, convenient
киї́вський *adj* Kiev, of Kiev
кінотеáтр movie theater
котри́й? which? (by number)
Котрá годи́на? What time is it?
легки́й *adj* easy
пéрший *num* first
погáний *adj* bad
поштáмт post office
сáме exactly
сідáйте sit down
стари́й *adj* old
хорóший *adj* good
центрáльний central, main
чи не так? is it (not) so?
яки́й? what kind?

COMMENTARY AND EXERCISES

The Adjective. Gender and Number

Ukrainian adjectives agree in number and gender with the noun they modify and answer the questions *який? яка? яке? які?* (what kind?).

Singular			Plural (all genders)
Masculine	Feminine	Neuter	
який? нови́й стари́й сад вели́кий	яка́? нова́ стара́ шко́ла вели́ка	яке́? нове́ старе́ мі́сто вели́ке	які́? нові́ сади́ старі́ шко́ли вели́кі міста́

Antonyms: нови́й ≠ стари́й
вели́кий ≠ мале́нький
легки́й ≠ важки́й
хоро́ший ≠ пога́ний

A. Make up questions to the adjectives:

який? яка? яке? які?

1. Це га́рна ді́вчина. 2. Це вели́кі магази́ни. 3. Там бу́де нове́ мі́сто. 4. Це важки́й текст. 5. Тут була́ стара́ шко́ла. 6. Він хоро́ший студе́нт. 7. Це вели́ке село́. 8. Тут відпочива́ють мале́нькі ді́ти.

B. Fill in the blanks with the appropriate form of the adjective:

нови́й, нова́, нове́, нові́

1. Це ... готе́ль. 2. Тут бу́де ... ву́лиця. 3. Це ... мі́сто. 4. Це мої́ ... дру́зі. 5. Там ... кінотеа́три.

га́рний, га́рна, га́рне, га́рні

6. Які́ це па́рки? — Це ... па́рки. 7. Яке́ це метро́? — Це ... метро́. 8. Яки́й це буди́нок? — Це ... буди́нок. 9. Яка́ це ді́вчина? — Це ... ді́вчина.

вели́кий, вели́ка, вели́ке, вели́кі

10. Це ... мі́сто. 11. Тут ... ву́лиці. 12. Там бу́де ... пло́ща. 13. Ліво́руч ... бульва́р, а право́руч ... фонта́н. 14. По́руч ... рестора́н «Метро́». 15. Це ... кінотеа́тр «Дру́жба».

C. Make up questions to every part of the sentence.

Example: Це моя́ нова́ кімна́та.
Чия́ тут нова́ кімна́та? — **Моя́.**
Яка́ тут кімна́та? — **Нова́.**
Що це? — **Кімна́та.**

1. Це нови́й готе́ль. 2. Ось на́ша мале́нька кімна́та. 3. Тут га́рні ме́блі. 4. Ліво́руч моя́ стара́ кана́па. 5. Право́руч ваш стари́й стіл. 6. Там лежа́ть нові́ газе́ти й журна́ли. 7. Право́руч стої́ть вели́ке крі́сло. 8. По́руч на́ша га́рна ла́мпа. 9. А це вели́ке вікно́. 10. Тут стої́ть нова́ ва́за й га́рні кві́ти.

D. Make up dialogues using the antonyms as shown in the example.

Example: Це стара́ ву́лиця.
— **Яка́** це ву́лиця — **стара́ чи нова́?**
— Це **стара́** ву́лиця.

1. Це мале́нький буди́нок. 2. Це нові́ газе́ти. 3. Це вели́ке кафе́. 4. Там стари́й готе́ль. 5. Це стара́ ха́та. 6. Тут вели́кий готе́ль. 7. Це старе́ вікно́. 8. Тут нові́ ву́лиці.

The Ordinal Numerals. Gender and Number

Ukrainian ordinal numerals, like adjectives agree in number and gender with the noun they modify. They answer the questions *котри́й? котра́? котре́? котрі́?* (which? by number):

Singular			Plural (all genders)
Masculine	Feminine	Neuter	
котри́й?	котра́?	котре́?	котрі́?
1st пе́рший 2nd дру́гий 3rd тре́тій 4th четве́ртий 5th п'я́тий } уро́к	пе́рша дру́га тре́тя четве́рта п'я́та } бу́ква	пе́рше дру́ге тре́тє четве́рте п'я́те } сло́во	пе́рші дру́гі тре́ті четве́рті п'я́ті

E. Change the sentences into questions using the appropriate gender and number for the ordinal numeral.

Example: Це **пе́рша** впра́ва. **Котра́** це впра́ва?

1. За́раз п'я́та годи́на. 2. Я чита́ю четве́ртий уро́к. 3. Це моя́ дру́га екску́рсія. 4. Це тре́тя впра́ва. 5. Це його́ пе́рші студе́нти. 6. Це моє́ пе́рше знайо́мство.

F. Fill in the blanks with the proper form of the ordinal numeral;

пе́рший, пе́рша, пе́рше, пе́рші

1. Це мої́ ... ві́рші. 2. Я чита́ю ... уро́к. 3. ... впра́ва важка́. 4. Це твоє́ ... опові́дання. 5. За́раз бу́де моя́ ... екску́рсія.

Expression of Time

In Ukrainian, ordinal numerals are used in the feminine gender to express time of day.

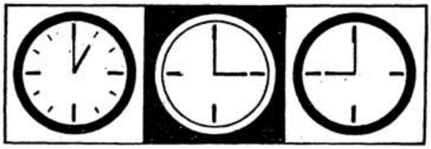

Пе́рша годи́на. Тре́тя годи́на. Дев'я́та годи́на.

Котра́ годи́на?

1.00 — пе́рша годи́на	7.00 — сьо́ма годи́на
2.00 — дру́га годи́на	8.00 — во́сьма годи́на
3.00 — тре́тя годи́на	9.00 — дев'я́та годи́на
4.00 — четве́рта годи́на	10.00 — деся́та годи́на
5.00 — п'я́та годи́на	11.00 — одина́дцята годи́на
6.00 — шо́ста годи́на	12.00 — двана́дцята годи́на

G. Look at the pictures and answer *котра́ годи́на*? (What time is it?):

ADDITIONAL READING

●

Викладач: Сього́дні на́ше четве́рте заня́ття. Це ваш пе́рший підру́чник «Вивча́йте украї́нську мо́ву». За́раз ми повто́рюватимемо украї́нський алфаві́т. Яка́ бу́ква пе́рша, Джо́не?

Джон: Пе́рша бу́ква — А.

Викладач: Яка́ бу́ква дру́га?

Гнат: Дру́га бу́ква — Б [бе].

Викладач: А яка́ бу́ква тре́тя?

Петро́: Тре́тя бу́ква — В [ве].

Викладач: До́бре! Пе́тре, за́раз ви запи́туєте, а Джон відповіда́є.

Петро́: Яка́ це кімна́та?

Джон: Це вели́ка кімна́та.

Петро́: Яке́ це вікно́?

Джон: Це вели́ке вікно́.

Петро́: Які́ це столи́?

Джон: Це вели́кі столи́.

Викладач: До́бре! А тепе́р Гнат запи́тує, а Ме́рі відповіда́є.

Гнат: Котра́ за́раз годи́на?

Ме́рі: За́раз деся́та годи́на.

Гнат: Котри́й це уро́к?

Ме́рі: Це дру́гий уро́к.

Гнат: Котре́ це завда́ння?

Ме́рі: Це четве́рте звда́ння. Ось на́ші пе́рші слова́: та́то, ма́ма, мак.

Викладач: До́бре! Ви зна́єте четве́ртий уро́к.

●

Джон: Скажі́ть, будь ла́ска, юна́че, це ву́лиця Хреща́тик?

Хло́пчик: Так, це вона́. А ви не кия́нин?

Джон: Ні, я тут упе́рше. Я тури́ст.

Хло́пчик: Ду́же прие́мно! Ви ще пога́но зна́єте на́ше мі́сто?

Джон: Так, я хо́чу огля́нути Ки́їв.

Хло́пчик: Дозво́льте, я покажу́ вам Ки́їв. Я до́бре зна́ю на́ше мі́сто.

Джон: Ду́же ра́дий! Я — Джон Гра́бар, кана́дець. А ти?

Хло́пчик: А я Юрко́ Бо́йко, кия́нин.

Джон: Юрко́ — це га́рне ім'я́! О́тже, ти мій пе́рший гід. Ході́мо, дру́же!

Хло́пчик: Це на́ша центра́льна ву́лиця Хреща́тик. Тут вели́кі буди́нки, висо́кі дере́ва.

Джон: А що це тут право́руч?

Хло́пчик: Це пло́ща. Право́руч пошта́мт, ліво́руч — консервато́рія.

Джон: А це яки́й магази́н?

Хлóпчик: Це книгáрня «Дрýжба».
Джон: Вонá лівóруч чи правóруч?
Хлóпчик: Вонá правóруч. А лівóруч — центрáльна стáнція метрó «Хрещáтик». Тут вели́кий ресторáн «Метрó», кафé. Пóряд магази́ни «Óдяг», «Взуття́».
Джон: А що там?
Хлóпчик: То вели́кий буди́нок. Там я живý. А це кінотеáтр «Дрýжба». Правóруч — універмáг і гастронóм.
Джон: Це вели́кі магази́ни.
Хлóпчик: Ось пáм'ятник. Це Володи́мир Ілліч Лéнін.
Джон: Тут гáрні квіти.
Хлóпчик: Тут завжди́ квіти.
Джон: А це такóж Хрещáтик?
Хлóпчик: Ні, це вже íнша вýлиця, а правóруч бульвáр.
Джон: Бульвáр дýже гáрний.
Хлóпчик: Це бульвáр Шевчéнка. Там дáлі університéт ...
Джон: А Хрещáтик?
Хлóпчик: А Хрещáтик ми вже огля́нули.
Джон: Я гадáв, що Хрещáтик дýже вели́ка вýлиця!
Хлóпчик: Ні, вонá не дýже вели́ка, алé дýже гáрна.
Джон: Спрáвді, Хрещáтик дýже гáрний!
Хлóпчик: А ви знáєте, де ваш готéль?
Джон: Знáю. Він недалéко.
Хлóпчик: Ходíмо, ми ще раз огля́немо Хрещáтик.
Джон: Звичáйно! Ти чудóвий гід, Юркó!
Хлóпчик: Дя́кую. Я люблю́ Ки́їв, люблю́ йогó вýлиці, плóщі, буди́нки ...
Джон: О, та ти поéт, Юрку! Я рáдий, що ми познайóмилися.

LESSON 5

DIALOGUES

●

Мéрі: Пéтре, я читáю текст, алé **не зóвсім розумію** (don't quite understand), коли́ **ми вживáємо слóво** (use the word) «писáти», а коли́ «написáти».
Петрó: Зáраз я твій викладáч. Я бýду запи́тувати, а ти відповідáтимеш. Дóбре?
Мéрі: Я слýхаю, Пéтре Гнáтовичу.
Петрó: Що ви роби́ли вчóра ввéчері?
Мéрі: Спочáтку я відпочивáла, а пóтім писáла завдáння.
Петрó: Ви **дóвго** (a long time) відпочивáли?
Мéрі: Ні, я трóхи відпочи́ла, а пóтім **почалá** (began) писáти.
Петрó: Ви дóвго писáли?
Мéрі: Так, я писáла дóвго.
Петрó: Коли́ ви **закінчили** (did you finish) писáти завдáння?
Мéрі: Я не закíнчила. Учóра булó важкé завдáння.
Петрó: **Óтже** (so), ви **писáли** (wrote) завдáння, алé **не написáли** (have not written).

Мéрі: О, я вже **зрозуміла** (understood). Я дóвго писáла, алé не написáла. Ти такóж писáв дóвго, алé написáв. **Прáвильно?** (Is that right?)

Петрó: Молодéць, Мéрі. Ти дýже **здібна** (capable) студéнтка.

Мéрі: О, ні. Це ти, Пéтре, здібний викладáч.

Петрó: Дякую. **Ти сьогóдні вечéряла?** (Did you have supper today?)

Мéрі: Ні, ще не вечéряла.

Петрó: Я такóж не вечéряв. Алé вже вóсьма годúна. Ходíмо повечéряємо. А текст ти прочитáєш пóтім.

Мéрі: Звичáйно! Я теж хóчу їсти.

•

Джон: **Дóбрий вéчір!** (Good evening), дрýзі!

Петрó: А, це ви, Джóне! Дóбрий вéчір! **Захóдьте, будь лáска!** (Come in, please).

Мéрі: Сідáйте, будь лáска!

Джон: Дякую. А Мéрі, як **зáвжди** (as always), готýє завдáння?

Мéрі: Ні, завдáння я вже приготувáла. Зáраз пишý **листú** (letters).

Петрó: Це вáші **грамплатúнки** (records), Джóне?

Джон: Так, я купúв сьогóдні, алé ще не слýхав.

Мéрі: Це **українські** (Ukrainian) пісні?

Джон: Так, це **сучáсні** (contemporary) українські пісні. Пéтре, ваш **програвáч** (record player) працює?

Петрó: Звичáйно! Прóшу! Я теж хóчу послýхати.

Джон: А ви, Мéрі, бýдете слýхати?

Мéрі: Так. Я вже закінчую писáти.

WORDS AND EXPRESSIONS

розуміти, зрозуміти to understand
(не) зóвсім (not) quite
вживáти, вжúти to use
слóво word
починáти, почáти to begin
зрозуміти understand
закінчувати, закінчити to finish
óтже so, thus
Прáвильно? Is that correct?
ще yet
Пробáчте! Excuse (me)!
вечéряти, повечéряти to have supper
Дóбрий вéчір! Good evening!
здібний capable
Захóдьте! Come in!
як зáвжди as always
грамплатúнка phonograph record
лист letter
сучáсний modern, contemporary
український *adj* Ukrainian
програвáч record player
дóвго a long time

COMMENTARY AND EXERCISES

The Verb. Perfective and Imperfective Aspect

In Ukrainian, verbs may express an action limited as to the time of its duration or a completed action. Other verbs may denote a durative action without any reference to its completion. Accordingly, all verbs are divided into verbs of the perfective and imperfective aspects:

a) i m p e r f e c t i v e expresses the process of action without reference to its completion.

b) p e r f e c t i v e expresses the completion of the action, the achieving of a definite result.

Що він роби́в?
Він **писа́в** лист.
He wrote a letter.
(He was writing a letter.)

Що він зроби́в?
Він **написа́в** ли́ст.
He has written a letter.
(He had written a letter.)

Almost every imperfective infinitive has a corresponding perfective infinitive, which is formed from the imperfective either by adding a prefix or by changing the respective suffix. Both imperfective and perfective infinitives, usually given in pairs, should be carefully learned.

Imperfective	Perfective	Meaning
Що роби́ти?	**Що зроби́ти?**	
чита́ти (I)	**про**чита́ти (I)	to read
писа́ти (I)	**на**писа́ти (I)	to write
готува́ти (I)	**при**готува́ти (I)	to prepare, to cook
розумі́ти (I)	зрозумі́ти (I)	to understand
слу́хати (I)	**по**слу́хати (I)	to listen
обі́дати (I)	**по**обі́дати (I)	to dine
вече́ряти (I)	**по**вече́ряти (I)	to have supper
відпочива́ти (I)	відпочи́ти (I)	to rest
почина́ти (I)	поча́ти (I)	to begin
закі́нчувати (I)	закі́нчити (II)	to finish
купува́ти (I)	купи́ти (II)	to buy

Note. The number of the conjugation to which each verb belongs is given in brackets.

A. Find corresponding perfective infinitives for the imperfective verb forms:

1) писати; 2) купувати; 3) готувати; 4) починати; 5) обідати; 6) читати; 7) відпочивати; 8) розуміти.

The Past Tense of perfective verbs is formed in the same way as the Past Tense of imperfective verbs *(see Part II, Lesson 2):*

Aspect	він	вона́	вони́
Imperfective	писа́**в**	писа́**ла**	писа́**ли**
Perfective	написа́**в**	написа́**ла**	написа́**ли**

B. Open the brackets forming the Past Tense:

1. Мéрі вже (приготувáти) завдáння. 2. Івáн (прочитáти) новé оповідáння 3. Діти (купи́ти) книжки́. 4. Богдáн не (зрозуміти) завдáння. 5. Ми вже (закінчити) інститýт.

Perfective verbs have no Present Tense.

Tense	Imperfective	Perfective
Present Past Future	Він пи́ше. Він писáв. Він бýде писáти. (Він писáтиме)	— Він написáв. Він напи́ше.

The Future Tense of perfective verbs is formed exactly like the Present Tense imperfective verbs, using the same personal endings as the Present Tense of the corresponding imperfective verbs *(see Part I, Lesson 6):*

Imperfective Present Tense	Perfective Future Tense
я пиш**ý** ти пи́ш**еш** він (вонá) пи́ш**е** ми пи́ш**емо** ви пи́ш**ете** вони́ пи́ш**уть**	я напиш**ý** ти напи́ш**еш** він (вонá) напи́ш**е** ми напи́ш**емо** ви напи́ш**ете** вони́ напи́ш**уть**

C. Learn the conjugation of the following perfective verbs in the Future Tense:

	Conjugation I		Conjugation II	
	почáти	**відпочи́ти**	**купи́ти**	**закінчити**
я	почнý	відпочи́ну	куплю́	закінчу
ти	почнéш	відпочи́неш	кýпиш	закінчиш
він, вонá	почнé	відпочи́не	кýпить	закінчить
ми	почнéмо	відпочи́немо	кýпимо	закінчимо
ви	почнéте	відпочи́нете	кýпите	закінчите
вони́	почнýть	відпочи́нуть	кýплять	закінчать

D. Complete the sentences by putting the words given in brackets into the appropriate form of the Future Tense:

1. Зáвтра я (написáти) лист. 2. Ми (пообідати) рáзом. 3. Вони́ (прочитáти) оповідáння. 4. Увéчері Джон (послýхати) пісні. 5. Ти (приготувáти) снідáнок? — Так. 6. Джон (почáти) вивчáти мóву зáвтра. 7. Ми дóбре (відпочи́ти) там. 8. Коли́ ви (закінчити) інститýт? 9. Я (купи́ти) газéти, а ти (купи́ти) журнáл. 10. Вони́ (почáти) працювáти зáвтра.

E. Transform the sentences as shown in the example (note the verb aspect).

E x a m p l e: Учóра я **читáв** текст.
Зáраз я **читáю** текст.
Зáвтра я **бýду читáти (читáтиму)** текст.

1. Учóра я читав оповідáння. 2. Вонá написáла листи́. 3. Тури́сти оглядáли місто. 4. Дрýзі огля́нули завóд. 5. Ми снідали рáзом. 6. Ми дóбре пообідали.

7. Брат закінчи́в інститу́т. 8. Сестра́ купи́ла книжки́. 9. Ми відпочива́ли тут. 10. Мої батьки́ до́бре відпочи́ли. 11. Виклада́ч поча́в уро́к. 12. Студе́нти слу́хали оповіда́ння.

F. Make up questions to the verb. Observe the aspect of the verb.

Example: Я **чита́в** текст. — Що ти **роби́в?**
Я **прочита́в** текст. — Що ти **зроби́в?**

1. Учо́ра Джон писа́в завда́ння. 2. Наш виклада́ч розповів текст. 3. Студе́нти написа́ли слова́. 4. Ме́рі до́вго розповіда́ла текст. 5. Гнат слу́хав ра́діо. 6. Богда́н до́бре ви́вчив оповіда́ння. 7. Юрко́ ще раз повтори́в дру́гий уро́к. 8. Уде́нь ми купува́ли підру́чники. 9. По́тім ми пообі́дали. 10. Уве́чері друзі прослу́хали конце́рт. 11. По́тім вони́ відпочива́ли. 12. Ми до́бре огля́нули мі́сто.

G. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Іва́н **написа́в** текст.
— Іва́н до́вго **писа́в** текст?
— Так, але́ він уже́ **написа́в.**

1. Га́нна прочита́ла оповіда́ння. 2. Богда́н зроби́в впра́ви. 3. Тури́сти огля́нули Ки́їв. 4. У́чні повтори́ли алфаві́т. 5. Дру́зі приготува́ли конце́рт. 6. Степа́н прослу́хав пласти́нки.

The adverbs *щодня́, ча́сто, рі́дко, за́вжди, до́вго* are used with the verbs of the imperfective aspect:

Брат щодня́ купу́є (купува́в) газе́ти.
Ба́тько ча́сто пи́ше (писа́в) листи́.
Син рі́дко слу́хає (слу́хав) ра́діо.
Ма́ти за́вжди готу́є (готува́ла) сніда́нок.
Дочка́ до́вго чита́є (чита́ла) оповіда́ння.

H. Insert the appropriate verb in the correct form.

Example: Іва́н до́вго ... оповіда́ння.
(чита́ти, прочита́ти)
Іва́н до́вго чита́в оповіда́ння.

1. Учо́ра ми до́вго ... (обі́дати, пообі́дати). 2. Ва́силь ча́сто ... пісні (слу́хати, послу́хати). 3. Я вже ... оповіда́ння (чита́ти, прочита́ти). 4. Вони́ за́вжди ... кві́ти (купува́ти, купи́ти). 5. Сестра́ щодня́ ... вдо́ма (вече́ряти, повече́ряти). 6. Мико́ла вже ... інститу́т (закі́нчувати, закі́нчити). 7. Вона́ рі́дко ... листи́ (писа́ти, написа́ти).

I. Complete the sentences by filling in the blanks with the proper aspect of the words given in brackets to the right. Make sure you use the necessary tense, person and number:

1. Учора я ... костюм, але не ... . (купувати, купити)
2. Мері вже ... вправи, а текст вона ... потім. (писати, написати), (читати, прочитати)
3. Богдан довго не ... текст, а потім ... . (розуміти, зрозуміти)
4. Джон уже ... читати оповідання. (закінчувати, закінчити)
5. Завтра я ... грампластинки, і ми разом ... . (купувати, купити), (слухати, послухати)
6. Ми довго ... обід. (готувати, приготувати)
7. Учитель уже ... урок. (починати, почати)
8. Вони часто ... тут. (обідати, пообідати)

ADDITIONAL READING

•

Джон: Добри́день, Іва́не Петро́вичу!

Виклада́ч: Добри́день! Сіда́йте, будь ла́ска.

Джон: Я не запізни́вся?

Виклада́ч: Ні, не запізни́лися. А де Гнат?

Джон: Він ще сніда́є.

Гнат: Ні, я вже посніда́в. Ви́бачте, я тро́хи запізни́вся!

Виклада́ч: Сіда́йте, Гна́те. Почина́ємо уро́к. Сього́дні ми чита́тимемо дру́гий уро́к. А пе́рший уро́к ви вже прочита́ли.

Джон: Так. Учо́ра ми прочита́ли те́ксти, прослу́хали пе́рший уро́к, повтори́ли алфаві́т і написа́ли завда́ння.

Виклада́ч: До́бре. Чита́йте дру́гий уро́к, Гна́те.

Гнат: «Дру́гий уро́к. Це мій інститу́т. Тут я і мої дру́зі. Ми вивча́ємо украї́нську мо́ву. Учо́ра ми чита́ли оповіда́ння, писа́ли впра́ви, слу́хали те́ксти. Це моя́ аудито́рія. Тут до́шка, там столи́ і стільці́. Це ка́рта. Ось Украї́на. Ура́нці я чита́в пе́рший уро́к, а дру́гий уро́к я ще не чита́в. По́тім я до́вго чита́в дру́гий уро́к, але́ не прочита́в до кінця́. Він ду́же важки́й.»

Виклада́ч: До́бре, Гна́те! Ме́рі, чита́йте впра́ви.

Ме́рі: «чита́ти — що роби́ти? прочита́ти — що зроби́ти?
слу́хати — що роби́ти? послу́хати — що зроби́ти?
сні́дати — що роби́ти? посні́дати — що зроби́ти?
обі́дати — що роби́ти? пообі́дати — що зроби́ти?
вече́ряти — що роби́ти? повече́ряти — що зроби́ти?

Виклада́ч: Пра́вильно! За́раз пере́рва. Відпочива́йте!

•

Богда́н: Гна́те, що ти роби́тимеш за́раз?

Гнат: Я бу́ду повто́рювати дру́гий уро́к.

Богда́н: А ти вже повтори́в слова́?

Гнат: Ні, я повтори́в ті́льки те́ксти. А за́раз повто́рюватиму слова́.

Богда́н: Ти до́бре відповіда́в сього́дні?

Гнат: Так. Виклада́ч сказа́в: «Ви до́бре відповілі́ сього́дні». Учо́ра я до́бре ви́вчив те́кст і слова́. Сього́дні ми ще чита́ли оповіда́ння, а по́тім розповіда́ли. Я поча́в розповіда́ти, а наш нови́й студе́нт закі́нчив.

Богда́н: А хто він, ваш нови́й студе́нт?

Гнат: Його́ звуть Фе́дір. Він студе́нт-філо́лог. Він тако́ж вивча́є украї́нську мо́ву. Фе́дір до́бре розпові́в текст. Виклада́ч сказа́в: «Ви до́бре чита́єте й розмовля́єте по-украї́нському, але́ пога́но пи́шете».

Богда́н: А хто ще вивча́є мо́ву?

Гнат: Ме́рі Лапчу́к. Вона́ кана́дка. Ме́рі й Петро́ — брат і сестра́. Сього́дні Ме́рі до́вго розповіда́ла те́кст. Рані́ше вона́ не вивча́ла украї́нської мо́ви. Вона́ ще пога́но пи́ше й розмовля́є по-украї́нському. Але́ чита́є вже до́бре.

Богда́н: А що ти роби́тимеш вве́чері?

Гнат: Уве́чері я писа́тиму завда́ння. По́тім бу́ду відпочива́ти: слу́хати ра́діо, чита́ти газе́ти.

Богда́н: А я за́раз обі́датиму, а по́тім піду́ купува́ти книжки́.

Гнат: Ході́мо ра́зом пообі́даємо, а по́тім пі́демо купува́ти книжки́. Я хо́чу купи́ти ще зо́шити й олі́ве́ць.

Богда́н: А я купува́тиму словни́к.

Гнат: Ти ще не купи́в словника́?

Богда́н: Ні, не купи́в.

Гнат: А як ти вчив слова́?

Богда́н: Я ува́жно слу́хав, а по́тім повто́рював слова́.

Гнат: Ти не писа́в їх?

Богда́н: Ні, не писа́в. Сього́дні виклада́ч сказа́в: «Ви пога́но зна́єте слова́». Тепе́р я куплю́ словни́к і запишу́ нові́ слова́.

●

Виклада́ч: Джо́не, розповіда́йте, будь ла́ска, текст «Уро́к».

Джон: «Це на́ша аудито́рія. Тут ка́рти, до́шка, стіл, стільці́. Там ка́рта. Тут вікно́. Ми студе́нти. Ми вивча́ємо украї́нську мо́ву. Виклада́ч почина́є уро́к. Він говорить, ми слу́хаємо. По́тім виклада́ч запи́тує, а ми відповіда́ємо. Спочатку ми слу́хаємо магнітофо́н, по́тім розповіда́ємо те́ксти. Ми пи́шемо завда́ння. Виклада́ч гово́рить: «Ви написа́ли до́бре».

Виклада́ч: Ду́же до́бре, Джо́не! Ви розповіли́ текст пра́вильно. Гна́те, а ви зрозумі́ли те́кст?

Гнат: Так. Але́ я хо́чу запита́ти. Мо́жна?

Виклада́ч: Будь ла́ска.

Гнат: Коли́ ми вжива́ємо сло́во «писа́ти», а коли́ «написа́ти»?

Виклада́ч: Так, я зрозумі́в ва́ше запита́ння. За́раз ми повто́римо. Слу́хайте ува́жно мої́ запита́ння і відповіді. Джо́не, що ви роби́ли вчо́ра?

Джон: Учо́ра вра́нці я сні́дав, а по́тім чита́в текст.

Виклада́ч: Ви прочита́ли текст?

Джон: Ні, я чита́в, але́ не прочита́в до кінця́. Я ті́льки поча́в, але́ не закі́нчив. Текст був ду́же важки́й.

Виклада́ч: До́бре, Джо́не! Ме́рі, скажі́ть, будь ла́ска, що ви роби́ли вчо́ра?

Ме́рі: Учо́ра я працюва́ла і відпочива́ла.

Виклада́ч: А що ви зроби́ли вчо́ра?

Ме́рі: Учо́ра я подиви́лась фі́льм, написа́ла завда́ння і прочита́ла оповіда́ння.

Виклада́ч: Пе́тре, що ви роби́ли вчо́ра?

Петро́: Учо́ра Гнат і я працюва́ли й відпочива́ли ра́зом.

Виклада́ч: А що ви зроби́ли?

Петро́: Я купи́в підру́чник, прочита́в те́ксти, прослу́хав магнітофо́нний за́пис, написа́в завда́ння і ви́вчив слова́.

Виклада́ч: Ви зроби́ли дру́ге завда́ння?

Петро́: Ні, я поча́в писа́ти дру́ге завда́ння, але́ не написа́в.

Виклада́ч: Пра́вильно! А тепе́р, Гна́те, ви зрозумі́ли?

Гнат: Так, дя́кую. Я зрозумі́в: писа́ти — що роби́ти?, написа́ти — що зроби́ти? Мо́жна сказа́ти: «Я до́вго писа́в завда́ння і написа́в, закі́нчив. Вона́ писа́ла завда́ння, але́ не написа́ла, не закі́нчила».

Виклада́ч: До́бре, Гна́те! Ви зрозумі́ли пра́вильно. За́раз ми закі́нчуємо уро́к. За́втра ми вивча́тимемо тре́тій уро́к. А ви повторі́ть пе́рший і дру́гий уро́ки. До поба́чення!

Студе́нти: До поба́чення, Іва́не Петро́вичу!

LESSON 6

DIALOGUES

●

Мико́ла: Добри́день, Джо́не!
Джон: До́брого ра́нку, Мико́ло Іва́новичу!
Мико́ла: Ви сні́дали?
Джон: Так, я вже посні́дав.
Мико́ла: Де ви посні́дали?
Джон: Я люблю́ кафе́ «Кашта́н». Там сма́чно готу́ють.
Мико́ла: Я тако́ж там ча́сто сні́даю. Що там було́ сього́дні?
Джон: Ря́жанка, пирі́г, варе́ники...
Мико́ла: Ви ї́ли пирі́г чи варе́ники?
Джон: Я їв смачні́ варе́ники й пив смачну́ ря́жанку.
Мико́ла: Ви вже пили́ ка́ву?
Джон: Ще ні. Тут бли́зько буфе́т. Там ми ви́п'ємо ка́ву.
Мико́ла: Чудо́во!

●

Петро́: Скажі́ть, будь ла́ска, це **ві́льний** (vacant) стіл?
Офіціа́нт: Так. Сіда́йте, будь ла́ска. Про́шу, на́ше **меню́** (menu).
Джон: Пе́тре, тут готу́ють украї́нські стра́ви?
Петро́: Звича́йно! Тут ду́же до́бре готу́ють. Що бу́демо ї́сти **на пе́рше** (for the first course)?
Джон: Я ї́стиму **борщ** (borshch).
Ме́рі: Я тако́ж.
Петро́: До́бре. **На дру́ге** (for the main dish): украї́нська **ковбаса́** (sausage), **ри́ба** (fish), варе́ники...
Ме́рі: Тут **сма́чно** (tasty) готу́ють украї́нську ковбасу́.
Петро́: Ви тако́ж ї́стимете ковбасу́?
Джон: **Я поклада́юсь на ваш смак** (I rely on your taste).
Офіціа́нт: Що ви бу́дете замовля́ти?
Петро́: Будь ла́ска, **на заку́ску** (for an appetizer) сала́ти, на пе́рше борщ, на дру́ге украї́нську ковбасу́.
Офіціа́нт: Що ви пи́тимете: **вино́** (wine), **пи́во** (beer)?
Петро́: Ме́рі, ти п'єш пи́во?
Ме́рі: О ні! Я люблю́ **шампа́нське** (champagne).
Петро́: **Принесі́ть** (bring), будь ла́ска, шампа́нське й во́ду. А на десе́рт — **фру́кти** (fruit), ка́ву, **ті́стечка** (pastry)...
Ме́рі: ... і **моро́зиво** (ice cream).

●

Ме́рі: Гали́но, це наш друг Джон Гра́бар.
Гали́на: Ду́же прие́мно! Захо́дьте, будь ла́ска!
Петро́: Джо́не, на́ша Гали́на закінчи́ла інститу́т.

Джон: **Поздоровля́ю!** (Congratulations!)

Гали́на: Дя́кую! Знайо́мтеся, будь ла́ска, це мої дру́зі Тара́с, Оле́на й Фе́дір. Вони́ тако́ж сьо́годні **оде́ржали дипло́ми** (received diplomas). А це кана́дці — Ме́рі, Петро́ й Джон.

Тара́с: Ду́же прие́мно! Сіда́йте, будь ла́ска!

Ме́рі: О, **яки́й га́рний** (what a nice) стіл! Гали́но, це ти приготува́ла?

Гали́на: Ні, не тільки я. Я готува́ла сала́ти, ри́бу й варе́ники. А **ку́рку** (chicken) й ті́стечка готува́ла Оле́на.

Джон: Це ду́же га́рно й сма́чно!

Оле́на: Фе́дір і Тара́с тако́ж готува́ли **вече́рю** (supper).

Петро́: А що вони́ зроби́ли?

Гали́на: Вони́ купи́ли ви́но.

Фе́дір: **І кві́ти теж!** (And flowers, too!)

Ме́рі: Кві́ти ду́же га́рні.

Тара́с: Дру́зі, **я пропону́ю тост за ва́ше здоро́в'я!** (I propose a toast to your health!)

Джон: **За ва́ші у́спіхи!** (To your successes!)

WORDS AND EXPRESSIONS

стра́ва dish
ві́льний *adj* vacant
меню́ menu
на пе́рше for the first course
борщ borshch (Ukr. cabbage or beet soup)
на дру́ге for the main course
ковбаса́ sausage
ри́ба fish
сма́чно tasty
на заку́ску for an appetizer
вино́ wine
пи́во beer
Принесі́ть! Bring!
шампа́нське champagne
на десе́рт for dessert
фру́кти *pl* fruit
ті́стечко pastry
моро́зиво ice cream
Поздоровля́ю! Congratulations!
оде́ржати дипло́м to receive a diploma
га́рний *adj* good, nice, lovely
га́рно *adv* well, good
ку́рка hen, chicken
кві́ти *pl* flowers
Я поклада́юсь на ваш смак. I rely on your taste.
За ва́ше здоро́в'я! To your health.
За ва́ші у́спіхи! To your successes.

COMMENTARY AND EXERCISES

The Noun. The Accusative Case Denoting Direct Object

The noun in Ukrainian has seven different forms called cases, which denote the relationship that a noun has to the other words in the same sentence. In the previous lessons we gave two cases: the nominative case (initial form of the noun) which answers the questions *що? хто?* (what? who?) and the vocative form of address.

Now we are ready to begin the accusative case which answers the question *що?* (what?) and is used to denote the direct object of the action expressed by the verb.

N o m i n a t i v e

Що це?
Це газéта.

A c c u s a t i v e

Що він читáє?
Він читáє газéт**у**.

Read the following sentences. Observe the endings **-у, -ю** received by feminine nouns in the accusative case singular:

N o m i n a t i v e	A c c u s a t i v e
Що це?	Що вонá купýє?
Це костю́м.	Вонá купýє костю́м.
Це олівé**ць**.	Вонá купýє олівé**ць**.
Це шáпк**а**.	Вонá купýє шáпк**у**.
Це сýкн**я**.	Вонá купýє сýкн**ю**.
Це молокó.	Вонá купýє молокó.
Це квíти.	Вонá купýє квíти.

Every verb requires a particular case which in practice can be determined by means of the questions that should be memorized when learning the verbs: e. g. *писáти (що?)* means that the verb *писáти* requires the accusative case answering the question *що?* (what?).

Read the following. Observe the verbs which govern the accusative case.

Що він **читáє?**	Він читáє журнáл і газéту.
Що вонá **слýхає?**	Вонá слýхає пíсню.
Що вони́ **писáли?**	Вони́ писáли впрáву.
Що ти **купи́ла?**	Я купи́ла вáзу й квíти.
Що вонá **готýє?**	Вонá готýє вечéрю.
Що вони́ **огля́нули?**	Вони́ огля́нули мíсто.
Що вони́ **замóвили?**	Вони́ замóвили снідáнок.
Що ви **вивчáєте?**	Ми вивчáємо украї́нську мóву.

A. Open the brackets and answer the questions.

E x a m p l e: **Що** він купýє? (зóшит)
Він купýє зóшит.

1. Що читáє Петрó? (кни́жка) 2. Що готýє мáти? (вечéря) 3. Що пи́ше брат? (листи́) 4. Що ви купýєте? (сувенíр) 5. Що слýхає сестрá? (пíсня) 6. Що лю́блять дíти? (морóзиво) 7. Що писáв друг? (впрáва) 8. Що оглядáють тури́сти? (музéй)

B. Read these examples:

Що ви бу́дете ї́сти?
Ми бу́демо ї́сти:

борщ, суп, сала́т, холоде́ць; са́ло, м'я́со, ма́сло, ті́стечко; ри́бу, ку́рку, ковбасу́, смета́ну, яє́чню; варе́ники, котле́ти, фру́кти ...

Що ви бу́дете пи́ти?
Ми бу́демо пи́ти:

чай, сік, компо́т; пи́во, вино́, молоко́; ка́ву, ря́жанку, во́ду ...

— Що ви лю́бите — борщ чи суп?
— Я люблю́ борщ.
— Що ви бу́дете ї́сти — ку́рку чи ри́бу?
— Я ї́стиму ри́бу.
— Що ви бу́дете пи́ти — чай чи ка́ву?
— Я пи́тиму ка́ву.

C. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Борщ. Суп.
Ви бу́дете ї́сти борщ чи суп?
Ми ї́стимемо борщ (суп).

Ка́ва. Молоко́.
Ви бу́дете пи́ти ка́ву чи молоко́?
Ми пи́тимемо ка́ву (молоко́).

1. Са́ло. М'я́со. 2. Сала́т. Холоде́ць. 3. Ри́ба. Ку́рка. 4. Чай. Ка́ва. 5. Ковбаса́. Яє́чня. 6. Варе́ники. Котле́ти. 7. Молоко́. Ря́жанка. 8. М'я́со. Ри́ба. 9. Пи́во. Вода́. 10.Фру́кти. Ті́стечка. 11. Вода́. Сік.

D. Learn the conjugation of the following verbs:

ї́сти (to eat) **пи́ти** (to drink)

Present Tense						Past Tense		
я ти він, вона́	їм, їси́, їсть,	п'ю п'єш п'є	ми ви вони́	їмо́, їсте́, їдя́ть,	п'ємо́ п'єте́ п'ють	він (я, ти) вона́ (я, ти) вони́ (ми, ви)	їв, ї́ла, ї́ли,	пив пила́ пили́

E. Choose the needed verb for each sentence and use it in the Present and Past Tenses:

Example: **ї́сти пи́ти**
Він ... молоко́, а вона́ ... ті́стечко.
Він п'є молоко́, а вона́ їсть ті́стечко.
Він пив молоко́, а вона́ ї́ла ті́стечко.

1. На пе́рше ми ... суп, а Мико́ла ... борщ. 2. Га́нно, що ти ...? — Я ... варе́ники. 3. Петро́ ... кефі́р, а Ме́рі й Джон ... чай. 4. Моя́ по́друга ... моро́зиво, а я ... ка́ву. 5. Що Петро́ ... на заку́ску? — Він ... сала́т, а Ме́рі ... сік. 6. Я ... ри́бу, а мій брат ... ковбасу́. 7. Дру́зі ... украї́нські стра́ви. 8. Ти ... варе́ники вра́нці? — Ні, я ... варе́ники вдень.

F. Answer the questions using the words given in brackets.

Example: Що він їв? (сала́т, ри́ба)
Він їв **сала́т і ри́бу.**

1. Що ти їси́ за́раз? (борщ, м'я́со, яє́чня). 2. Що ти п'єш? (ка́ва). 3. А що їсть Га́нна? (варе́ники, смета́на). 4. Що ми їмо́? (ковбаса́). 5. Що ви пили́? (ря́жанка, молоко́). 6. Що ви лю́бите? (ку́рка). 7. Що він за́вжди їсть? (ри́ба, сала́т). 8. Що вона́ за́вжди п'є? (чай, сік). 9. Що вони́ лю́блять? (фру́кти, ті́стечка). 10. Що купи́ла Джейн? (ху́стка, нами́сто). 11. Що купи́в Петро́? (кни́жка, журна́л).

ADDITIONAL READING

●

Ми вивча́ємо украї́нську мо́ву. Сього́дні шо́стий уро́к. Ми пи́шемо слова́ й ре́чення. Ми чита́ємо те́ксти. Ми розповіда́ємо оповіда́ння. По́тім готу́ємо завда́ння.

За́раз наш виклада́ч запи́тує, а ми відповіда́ємо.

Виклада́ч: Ме́рі, ви чита́ли шо́стий те́кст?

Ме́рі: Так, чита́ла.

Виклада́ч: Ви зрозумі́ли слова́?

Ме́рі: Так. Я ті́льки не мо́жу зрозумі́ти впра́ву.

Виклада́ч: А ви, Богда́не, написа́ли впра́ву?

Богда́н: Так.

Виклада́ч: Чита́йте, будь ла́ска!

Богда́н: «Це смета́на. Я їм смета́ну.
Це ка́ва. Я п'ю ка́ву.
Це ря́жанка. Я п'ю ря́жанку.
Це ковбаса́. Я їм ковбасу́.»

Виклада́ч: До́бре, Богда́не! Ме́рі, ви вже зрозумі́ли?

Ме́рі: Так. «Що це? — Це ря́жанка.
Що я п'ю? — Я п'ю ря́жанку.»

Виклада́ч: Пра́вильно. Да́лі, бу́дь ла́ска, Джо́не.

Джон: «Що тут? — Тут борщ, суп, сала́т.
Що я їм? — Я їм борщ, суп, сала́т.
Що там? — Там м'я́со, ма́сло, молоко́.
Що я їм і п'ю? — Я їм м'я́со й ма́сло, я п'ю молоко́.
Що це? — Це ри́ба й ковбаса́.
Що я їм? — Я їм ри́бу й ковбасу́.
Що там? — Там котле́ти, варе́ники, фру́кти.
Що ми їмо́? — Ми їмо́ котле́ти, варе́ники й фру́кти.»

Виклада́ч: До́бре! Ви зрозумі́ли завда́ння.

●

Васи́ль: Ма́мо, це мій друг Джон.

Ма́ти: Ду́же прие́мно, Джо́не! Сіда́йте, будь ла́ска!

Джон: Добри́день, Окса́но Микола́ївно!

Васи́ль: Сіда́й, Джо́не, будь ла́ска, бу́демо за́раз обі́дати.

Ма́ти: Так, так. Що ви бу́дете ї́сти? Тут сала́ти, ковбаса́, са́ло, холоде́ць, ри́ба. Що ви лю́бите?

Джон: Будь ла́ска, сала́т і ри́бу.

Ма́ти: І ті́льки?! Ї́жте, будь ла́ска, холоде́ць! А ти, Васи́лю, що ї́стимеш?

Васи́ль: Ковбасу́. Вона́ ду́же смачна́.

Ма́ти: Холоде́ць тако́ж смачни́й. Ти ж ду́же лю́биш холоде́ць.

Васи́ль: Зна́ю, мату́сю, ти чудо́во готу́єш! Джо́не, що ти пи́тимеш?

Джон: Ка́ву.

Васи́ль: Це по́тім. А за́раз що?

Джон: Я люблю́ вино́.

Васи́ль: Будь ла́ска! А ти, ма́мо?

Ма́ти: Ні, я не хо́чу пи́ти.

Васи́ль: До́бре. За твоє́ здоро́в'я, мату́сю!

Джон: За ва́ше здоро́в'я!

Мáти: Пи́йте на здорóв'я! А тепéр борщ.
Джон: Ви чудóво готýєте, Оксáно Миколáївно!
Мáти: Дя́кую, Джóне. А тепéр, будь лáска, м'я́со, кýрку, ри́бу ...
Васи́ль: Джóне, берíть кýрку. Вонá дýже смачнá.
Джон: А я хóчу сказáти тост.
Васи́ль: Будь лáска.
Джон: За мир і дрýжбу!
Васи́ль: Чудóво! Я такóж хóчу підня́ти тост за мир, дрýжбу, сóнце!

●

Джон: Скажíть, будь лáска, це вíльне мíсце?
Семéн: Так, сідáйте, будь лáска. Ви інозéмець?
Джон: Так, я канáдець, Джон Грáбар.
Семéн: Дýже приє́мно! А я Семéн Гнатéнко.
Джон: А по бáтькові?
Семéн: Семéн Макси́мович.
Джон: Дýже приє́мно! Ви чáсто тут вечé́ряєте?
Семéн: Не дýже. Алé я люблю́ ресторáн «Метрó». Тут смáчно готýють.
Джон: А я тут упéрше.
Семéн: Тут вели́кий ви́бір. Я не знáю, що ви лю́бите. Алé мóжу допомогти́. Тут смачні котлéти по-ки́ївськи, котлéти «Метрó», салáт.
Джон: Дя́кую, я, мáбуть, ї́стиму котлéти по-ки́ївськи. Мій друг казáв, що вони́ смачні.
Семéн: Сьогóдні тут чудóві ви́на. Що ви бýдете пи́ти?
Джон: Я покладáюсь на ваш смак.
Семéн: Дóбре, я дýмаю, що закарпáтські ви́на ви лю́бите?
Джон: Я ще нікóли не пив закарпáтські ви́на.
Семéн: Тоді я пропонýю винó «Промени́сте». Вонó чудóве!
Джон: Дя́кую!
Семéн: За вáше здорóв'я!
Джон: За нáшу зýстріч!

LESSON 7

DIALOGUES

●

Джон: Дóбрий день, Пéтре! Ви теж тут?
Петрó: Дóбрий день, Джóне! Що ви купи́ли?
Джон: **Цікáву** (interesting) кни́жку. Тут украї́нські **вíрші** (poems) й оповідáння. Мéрі лю́бить вíрші, чи не так?
Петрó: Так, Мéрі дýже лю́бить читáти вíрші.
Джон: Зáвтра її́ **день нарóдження** (birthday). А кни́жка — це мій подарýнок.
Петрó: Цікáва кни́жка — це чудóвий подарýнок. Я такóж **дýмаю** (think), що **подарувáти** (to present). **Жінки́** (women) лю́блять гáрні **прикрáси** (jewelry).

Джон: О, це я до́бре зна́ю! Я ба́чив га́рне **нами́сто** (necklace). Ході́мо ра́зом і **поди́вимося** (have a look).
Петро́: **Диві́ться** (look), Джо́не. Яка́ га́рна **черво́на ху́стка** (red kerchief). А там **біла** (white), **зеле́на** (green), **си́ня** (blue).
Джон: Так, хустки́ чудо́ві! Яку́ ху́стку ви ку́пите?
Петро́: Я куплю́ си́ню ху́стку. Ме́рі ду́же лю́бить си́ній **ко́лір** (color). Я ще хо́чу купи́ти су́мку й нами́сто.
Джон: Яке́ нами́сто ви хо́чете купи́ти?
Петро́: Я куплю́ біле нами́сто й бі́лу су́мку.
Джон: Бі́ла су́мка ду́же га́рна.
Петро́: **Покажі́ть** (show), будь ла́ска, бі́лу су́мку!
Продаве́ць: Вели́ку чи мале́ньку?
Петро́: Мале́ньку, будь ла́ска.
Продаве́ць: Про́шу!

●

Джон: Пе́тре, ми **забу́ли** (forgot) купи́ти кві́ти.
Петро́: О, так! Ме́рі ду́же лю́бить кві́ти.
Джон: Які́ кві́ти вона́ лю́бить?
Петро́: Черво́ні **троя́нди** (roses), бі́лі **ліле́ї** (lilies) ...
Джон: Вчо́ра я **відві́дав** (visited) нови́й магази́н «Ліле́я». Там я ба́чив чудо́ві троя́нди й ліле́ї.
Петро́: Магази́н «Ліле́я» бли́зько. Там ми ку́пимо кві́ти.
Джон: Які́ кві́ти ви бу́дете купува́ти?
Петро́: Я хо́чу купи́ти черво́ні троя́нди.
Джон: А я куплю́ черво́ні ма́ки ... Це тако́ж ду́же га́рні кві́ти.

WORDS AND EXPRESSIONS

ціка́вий *adj* interesting
подару́нок present
вірш poem
день наро́дження birthday
жі́нка woman
прикра́са jewelry
нами́сто necklace
черво́ний red
ху́стка kerchief
бі́лий white
бли́зько near
зеле́ний green
си́ній blue
ко́лір color
продаве́ць salesman
троя́нда rose
ліле́я lily
ду́мати, поду́мати *I conj* to think
дарува́ти, подарува́ти *I conj* to present
диви́тися, подиви́тися *II conj* to look, to view
забува́ти, забу́ти *I conj* to forget
відві́дувати, відві́дати *I conj* to visit
неодмі́нно definitely
Покажі́ть! Show!

COMMENTARY AND EXERCISES

Adjectives in the Accusative Case

Adjectives in Ukrainian agree in gender, case and number with the noun they modify. It follows, that adjectives modifying a noun in the accusative case must also be put into the accusative.

Nominative

Що це?
Це газéта.
Якá це газéта?
Це **украї́нська** газéта.

Accusative

Що він читáє?
Він читáє газéту.
Якý газéту він читáє?
Він читáє **украї́нську** газéту.

The following table presents the forms of the adjectives in the nominative and accusative cases:

Gender	Nominative Що це?	Accusative Що ми купи́ли?
Feminine	новá си́ня хýстка якá?	новý си́ню хýстку якý?
Masculine	нови́й си́ній костю́м яки́й?	
Neuter	новé си́нє нами́сто якé?	
Plural (all genders)	нові́ си́ні хýстки які́? костю́ми нами́ста	

Note that the nominative endings **-а, -я** for feminine adjectives change to **-у, -ю** in the accusative case.

A. Make up questions using the corresponding interrogative pronoun *яки́й?* in the correct form for each of the adjectives.

Example: Джон купи́в **цікáву** кни́жку.
Якý кни́жку купи́в Джон?

1. Петрó купи́в бíле нами́сто. 2. Джон купи́в червóні мáки. 3. Мáти купи́ла гáрну сýмку. 4. Бáтько подарувáв си́ню хýстку. 5. Гали́на бáчила гáрний костю́м. 6. Я люблю́ червóний кóлір. 7. Ми вивчáємо украї́нську мóву. 8. Дíти диви́лися цікáвий фільм.

B. Open the brackets forming the accusative.

Example: Я купи́в (червóна хýстка).
Я купи́в **червóну хýстку.**

1. Ми бáчили (нови́й цікáвий фільм). 2. Учóра я купи́ла (си́нє нами́сто й бíла сýмка). 3. Джон вивчáє (украї́нська мóва). 4. Я люблю́ (украї́нські стрáви).

5. Ба́тько чита́є (нови́й ціка́вий журна́л). 6. Ми слу́хали (украї́нська пі́сня). 7. Тури́сти відві́дали (Київський університе́т). 8. Дру́зі подарува́ли (га́рна су́мка). 9. Ді́ти лю́блять (ціка́ві оповіда́ння). 10. Студе́нти відві́дали (ціка́вий музе́й).

C. Answer the following questions using the given adjectives in the correct form:

(1) ***га́рний, га́рна, га́рне, га́рні***

1. Які́ кві́ти ви лю́бите? 2. Яку́ су́мку купи́в Петро́? 3. Яки́й костю́м ба́чила Гали́на? 4. Яке́ нами́сто подарува́в Петро́? 5. Яку́ су́кню купу́є ва́ша по́друга? 6. Яка́ це ву́лиця?

(2) ***ціка́вий, ціка́ва, ціка́ве, ціка́ві***

1. Яки́й фі́льм ви диви́лися? 2. Які́ книжки́ ви купи́ли? 3. Яке́ оповіда́ння слу́хають ді́ти? 4. Яку́ кни́жку ви чита́єте? 5. Яки́й музе́й відві́дали тури́сти? 6. Яка́ це газе́та?

Possessive Pronouns in the Accusative Case

Like adjectives possessive pronouns agree in gender, number and case with the noun they modify:

Gender	Nominative	Accusative
Feminine	чия́? Що це? моя́ твоя́ на́ша газе́та ва́ша ї́хня його́ її́	чию́? Що він чита́є? **мою́** **твою́** **на́шу** газе́ту **ва́шу** **ї́хню** його́ її́
Masculine	**мій, твій, наш, ваш, ї́хній, його́, її́** чий?	журна́л
Neuter	**моє́, твоє́, на́ше, ва́ше, ї́хнє, його́, її́** чиє?	оповіда́ння
Plural (all genders)	**мої́, твої́, на́ші, ва́ші, ї́хні, його́, її́** чиї?	журна́ли газе́ти оповіда́ння

D. Make up questions by replacing the underlined possessive pronouns with the appropriate interrogative pronoun.

Example: Я чита́ю **твою́** газе́ту.
Чию́ газе́ту я чита́ю?

1. Він чита́є мою́ кни́жку. 2. Ді́ти слу́хають на́ше оповіда́ння. 3. Я ба́чив твоє́ мі́сто. 4. Джон відві́дав наш музе́й. 5. Ми лю́бимо його́ ві́рші. 6. Я люблю́ ї́хню ву́лицю. 7. Тури́сти ба́чили ва́шу шко́лу. 8. Вона́ чита́є твої́ журна́ли.

E. Complete the sentences using the appropriate form of the necessary possessive pronoun.

Example: Це я. Ви ба́чите ... сад.
Ви ба́чите **мій** сад.

1. Це я. Ви ба́чите ... фо́то. 2. Це вони́. Ми слу́хали ... пі́сню. 3. Це ти. Я чита́ю ... лист. 4. Це Джон. Я ба́чив ... кімна́ту. 5. Це ми. Ви огля́нули ... мі́сто. 6. Це ви. Ми лю́бимо ... ві́рші.

F. Insert the given adjective or pronoun in its correct form:

(1) ***смачний, смачна́, смачне́, смачні́***

1. Джон їв ... холоде́ць і ... сала́т. 2. Ба́тько купи́в ... ковбасу́. 3. Ми ї́ли ... са́ло. 4. Ма́ти приготува́ла ... варе́ники і ... пирі́г.

нови́й, нова́, нове́, нові́

5. Ми ба́чили ... ву́лиці, ... пло́щу, ... теа́тр, ... мі́сто. 6. Вони́ огля́нули ... село́. 7. Сестра́ чита́є ... кни́жку.

бі́лий, бі́ла, бі́ле, бі́лі

8. Ме́рі лю́бить ... кві́ти: ... ліле́ю, ... троя́нду, ... роме́н. 9. Я купи́ла ... нами́сто. 10. Ма́ти купи́ла ... су́кню і ... костю́м.

украї́нський, украї́нська, украї́нське, украї́нські

11. Я люблю́ ... мо́ву, ... пісні́. 12. Петро́ й Ме́рі вивча́ють ... мо́ву. 13. Вони́ пили́ ... вино́. 14. Учо́ра ми до́вго слу́хали ... наро́дних пісе́нь.

(2) ***мій, моя́, моє́, мої́***

1. Ви ба́чили ... село́. 2. Тут ви ба́чите ... дім. 3. Вона́ зна́є ... дружи́ну. 4. Вона́ чита́є ... листи́.

твій, твоя́, твоє́, твої́

5. Ми огля́нули ... мі́сто. 6. Я зна́ю ... сім'ю́. 7. Ми зустрі́ли ... дружи́ну. 8. Я люблю́ ... ві́рші.

її́, його́

9. Це Окса́на. Я ба́чив ... дім. 10. Це Оле́на. Я люблю́ ... сестру́. 11. Це Макси́м. Ми зустрі́ли ... ба́тька. 12. Це Семе́н. Я ба́чив ... кімна́ту, ... лі́жко, ... ша́фу, і ... стіл.

наш, на́ша, на́ше, на́ші

13. Тури́сти огля́нули ... мі́сто. 14. Вони́ ба́чили ... буди́нки, сади́, па́рки. 15. Вони́ огля́нули ... університе́т і ... бібліоте́ку. 16. Вони́ ба́чили ... Дніпро́. 17. Вони́ полюби́ли ... Украї́ну.

ї́хній, ї́хня, ї́хнє, ї́хні

18. Я ба́чив ... готе́ль, ... кімна́ту. 19. Я зна́ю ... прі́звище. 20. Ми огля́нули ... заво́ди.

G. Learn the Present Tense of the verb *диви́тися* (to look, to watch). Note the pronunciation for the 3rd person:

я дивлю́ся (дивлю́сь)	ми ди́вимося (ди́вимось)
ти ди́вишся	ви ди́витеся (ди́витесь)
він (вона́) ди́виться	вони́ ди́вляться
(ди́виц^{ь}:а)	(ди́вл^{ь} ац^{ь}:а)

H. Fill in the blanks with the appropriate form of the verb *диви́тися* in the Present Tense:

1. Що ти ро́биш? — Я ... фільм. 2. А що ... ма́ти? Вона́ ... переда́чу по телеві́зору. 3. Ба́тько й брат ... футбо́л. 4. Коли́ сестра́ ... переда́чі по телеві́зору? — Уве́чері. 5. Ді́ти ... конце́рт по телеві́зору. 6. Ви ... фільм? — Так, ми за́вжди ... фільми по телеві́зору.

●

Викладáч: Дрýзі! Новúй урóк дýже легкúй. Ви зрозуміли сьóмий урóк, Богдáне?

Богдáн: Так. Наприклад: Це стіл. Якúй це стіл? — Це новúй стіл. Якúй стіл ви бáчите? — Я бáчу новúй стіл.

Викладáч: Дóбре! А тепéр, Джóне, читáйте впрáву.

Джон: «Це вікнó. Якé це вікнó? — Це новé велúке вікнó.
Якé вікнó ви бáчите? —Я бáчу новé велúке вікнó. Це дóшка. Якá це дóшка? — Це старá дóшка.
Якý дóшку ви бáчите? — Я бáчу старý дóшку.
Це стільці. Які це стільці? — Це нові стільці.
Які стільці ви бáчите? — Я бáчу нові стільці.

Викладáч: Прáвильно! Дáлі, будь лáска, Мéрі.

Мéрі: «Я люблю моє місто. Я люблю мою вýлицю, мій дім. Ми лю́бимо її вýлицю, її дім.»

Викладáч: Дóбре! А зáраз пишіть, будь лáска.

Це нáша кімнáта.	Я бáчу нáшу кімнáту.
Це наш стіл.	Я бáчу наш стіл.
Це нáше селó.	Я бáчу нáше селó.
Це нáші стільці.	Я бáчу нáші стільці.

Богдáн: Івáне Петрóвичу, я погáно зрозумів п'ятий урóк. Повторіть, будь лáска, ще раз.

Викладáч: Будь лáска. Зáраз я пишý завдáння. Учóра я теж писáв завдáння, алé не закінчúв, не написáв. Це завдáння дýже велúке. Я викóнуватиму це завдáння зáвтра. Я хóчу написáти це завдáння, закінчити йогó. Ви розумієте це, Богдáне?

Богдáн: Так ...

Викладáч: Читáйте, Богдáне, п'ятý впрáву.

Богдáн: Я дóвго працювáв. Я дóвго відпочивáв. Я дóвго писáв. Агá! Зрозумів! Дóвго працювáв, писáв, читáв, відпочивáв, слýхав. Ужé написáв, прочитáв, відпочúв, зробúв. Я прáвильно зрозумів?

Викладáч: Так, цілкóм прáвильно!

●

Джон: Пéтре, де магазúн «Лілéя»? Зáвтра я зустрічáтиму Джейн і Олéся. Я хóчу купúти гáрні квіти.

Петрó: Ходімо рáзом! Я такóж хóчу купúти квіти. Магазúн блúзько.

Джон: О, які чудóві квіти! Я тільки не знáю, як вонú назвивáються по-українськóму.

Петрó: Я допоможý. Це білі лілéї. Тут сúні волóшки й білі ромéни.

Джон: А це червóні мáки.

Петрó: А там троя́нди — білі, червóні ...

Джон: Джейн лю́бить троя́нди.

Петрó: А які, червóні чи білі?

Джон: Не знáю. Я куплю́ і білі, і червóні. А ви які квіти хóчете купúти?

Петрó: Я хóчу купúти червóні мáки. Ви знáєте пíсню «Червóні мáки»?

Джон: Звичáйно! Пам'ятáєте? «Червóні мáки — квіти кохáння...»

Петрó: Так, червóні мáки дýже гáрні. Я куплю́ їх!

●

Джон: Алло́, Джейн! Це ти? До́брий день, лю́ба!
Джейн: Добри́день, лю́бий! Як спра́ви?
Джон: Дя́кую, до́бре! Коли́ ви прии̂дете?
Джейн: За́втра вра́нці. Ти нас зустрі́неш?
Джон: Неодмі́нно!
Джейн: А яки́й наш готе́ль?
Джон: «Дніпро́». Це вели́кий нови́й готе́ль. Кімна́ти теж чудо́ві.
Джейн: А Ки́їв?
Джон: Це чудо́ве місто! Я вже полюби́в Ки́їв. Це вели́ке, га́рне, зеле́не, нове́ місто.
Джейн: Що ти гово́риш?! Ки́їв — це старови́нне місто. Ти, ма́буть, забу́в істо́рію?
Джон: Ні, не забу́в! Але́ тут я ба́чив нові ву́лиці, пло́щі, буди́нки, шко́ли, інститу́ти. Це нове́ місто.
Джейн: А що ще ти ба́чив?
Джон: Я вже огля́нув Ла́вру, Софію, істори́чний музе́й ...
Джейн: А Дніпро́?
Джон: Звича́йно! За́втра зустріну вас і бу́демо ра́зом огляда́ти чудо́вий Ки́їв, його́ па́рки, стари́й Дніпро́ ...
Джейн: До зу́стрічі, лю́бий! Оле́сь віта́є тебе́!
Джон: До за́втра, лю́бі мої̂!

LESSON 8

DIALOGUES

●

Петро́: Ме́рі, ти зна́єш, **кого́** (whom) студе́нти **запроси́ли на ве́чір** (invited to the evening party)?
Ме́рі: Ні. Я тільки зна́ю, що за́втра бу́де **студе́нтський** (student) ве́чір.
Петро́: Це бу́де чудо́вий ве́чір. Студе́нти запроси́ли Дмитра́ Гнатюка́ [1].
Ме́рі: **Та невже́?** (Really?) Він мій **улю́блений співа́к** (favorite singer). Я ду́же хо́чу послу́хати **його́** (him). За́втра він **співа́тиме** (to sing)?
Петро́: Звича́йно! Бу́дуть **виступа́ти** (to perform) студе́нти й **акто́ри** (actors).
Ме́рі: Пе́тре, а **ти ма́єш запро́шення** (do you have an invitation) на ве́чір?
Петро́: **Я́кже!** (It goes without saying). Я ще хо́чу запроси́ти Джо́на й ...
Ме́рі: Кого́?
Петро́: Твою́ по́другу.
Ме́рі: Яку́ по́другу? **Як її̂ звуть?** (What is her name?)
Петро́: Її̂ звуть Джейн Гра́бар.
Ме́рі: Дже́йн уже́ прии̂хала? Коли́?
Петро́: Ні, вона́ бу́де тут за́втра вра́нці.
Ме́рі: Я за́вжди **ра́да ба́чити її̂** (glad to see her).
Петро́: За́втра вра́нці ми зустрі́немо Джейн, а вве́чері запро́симо її̂ і Джо́на на студе́нтський ве́чір.

[1] Дмитро́ Гнатю́к — People's Artiste of the USSR, well-known Ukrainian singer.

•

Джон: До́брого ра́нку, Гали́но! **Ра́дий вас ба́чити!** (Glad to see you!)

Гали́на: О, Джо́не! Добри́день! **Кого́** (whom) ви **зустріча́єте?** (are you meeting?)

Джон: Дружи́ну й си́на.

Гали́на: Чудо́во! Ви бу́дете відпочива́ти ра́зом?

Джон: Так. А ви, Гали́но, зустріча́єте чи **проводжа́єте**? (seeing off).

Гали́на: О, я не люблю́ проводжа́ти. Я зустріча́ю ба́тька й бра́та.

Джон: Ви ма́єте бра́та? Як його́ звуть?

Гали́на: Його́ звуть Павло́. Він ще **школя́р** (schoolboy). Я запроси́ла його́ й ба́тька відві́дати Ки́їв. Павло́ ще **ні́коли** (never) не був тут. **А як зва́ти ва́шого си́на?** (What is your son's name?)

Джон: Оле́сь. Він тако́ж школя́р.

Гали́на: Ва́шу дружи́ну зва́ти Джейн?

Джон: Так. Ви зна́єте її?

Гали́на: Ні. Ме́рі до́бре її зна́є.

Джон: Так, так. Вони́ **ра́зом учи́лися** (went to school together).

Гали́на: А ви давно́ ба́чили дружи́ну й си́на?

Джон: Ні. Але́ ду́же хо́чу поба́чити **їх** (them).

Гали́на: **Диві́ться!** (Look!) Там Петро́ й Ме́рі.

Джон: Вони́ **чека́ють мене́** (are waiting for me).

Гали́на: Петро́ вже поба́чив **нас** (us).

Петро́: Ува́га, дру́зі! По́їзд!

Джон: Оле́сю, Джейн! Яки́й я ра́дий!

Олесь: Тату́сю! Ми вже приї́хали!

Джейн: Добри́день, лю́бий! О, Пе́тре, Ме́рі! Ви тако́ж тут? Яка́ прие́мна зу́стріч!

Петро́: Ласка́во про́симо, лю́бі дру́зі! Ки́їв чека́є на вас!

Джейн: Добри́день, Ки́єве!

WORDS AND EXPRESSIONS

кого́ *acc* whom
ве́чір evening party
студе́нтський *adj* student
Невже́? Really?
улю́блений *adj* favorite
співа́к singer
акто́р actor
запро́шення invitation
Аякже! It goes without saying!
Як вас зва́ти (звуть)? What is your name? (*lit* How do they call you?)
Ра́дий (ра́да) вас ба́чити! Glad to see you!
Добри́день! Good afternoon!
школя́р schoolboy
ні́коли never
Диві́ться! Look!
учени́ця girl pupil
колго́спниця collective farmer (female)
запро́шувати *I conj* **запроси́ти** *II conj* to invite
виступа́ти *I conj* **ви́ступити** *II conj* to perform
співа́ти *I conj* to sing
ма́ти *I conj* to have
зустріча́ти, зустрі́ти *I conj* to meet
проводжа́ти, прове́сти *I conj* to see off
чека́ти *I conj* to wait
вчи́тися (учи́тися) *II conj* to study
вокза́л railway station

COMMENTARY AND EXERCISES

Animate Nouns in the Accusative Case Singular

The accusative case may also denote a person toward whom the action is directed and answers the question *когó?* (whom?).

Nominative		Accusative
Хто це?		Когó він зустрів?
Це брат.	Він зустрів	**брáта.**
Це друг.		**дрýга.**
Це вчи́тель.		**учи́теля.**
Це канáдець.		**канáдця.**
Це сестрá.		**сестрý.**
Це пóдруга.		**пóдругу.**
Це учени́ця.		**учени́цю.**
Це мáти.		**мáтір.**

Note the endings **-а, -я** for masculine animate nouns in the accusative case.

A. Make up questions according to the example.

Example: Я бáчу **дрýга. Когó** я бáчу?

1. Гали́на лю́бить брáта. 2. Ми зустрíли викладачá. 3. Дíти слýхають мáтір. 4. Вони́ запроси́ли канáдця. 5. Я мáю сестрý. 6. Джон зустрічáє дружи́ну. 7. Петрó чекáє дрýга. 8. Івáн проводжáє бáтька.

B. Answer the questions using the nouns given in brackets.

Example: **Когó** ви лю́бите? (сестрá). Я люблю́ **сестрý.**

1. Когó зустрічáє Гали́на? (бáтько й брат). 2. Когó зустрічáє Джон? (дружи́на й син). 3. Когó ви дóбре знáєте? (друг). 4. Когó слýхають ýчні? (учи́тель). 5. Когó він чекáє? (пóдруга). Когó лю́бить мáти? (дочкá). 7. Когó зустрíли дíти? (колгóспниця). 8. Когó ви запроси́ли на вéчір? (канáдець).

Personal Pronouns in the Accusative Case

Nominative	Accusative	
хто?	когó?	
я	менé	(me)
ти	тебé	(*sing* you)
він	йогó	(him)
вонá	її́	(her)
ми	нас	(us)
ви	вас	(*pl* you)
вони́	їх	(them)

C. Make up questions to the words in bold faced type.

Example: **Я** читáю газéту. **Хто** читáє газéту?
Мáти лю́бить **менé. Когó** лю́бить мáти?

1. **Він** багáто працю́є. 2. Макси́м зустрів **нас** урáнці. 3. **Я** люблю́ Ки́їв. 4. Бáтько знáє **йогó**. 5. Сестрá зáвжди проводжáла **нас**. 6. **Ви** були́ там. 7. **Ми** відпочивáли рáзом. 8. **Їх** бáчили тут. 9. **Ти** готýєш завдáння. 10. Брат лю́бить **її́**.

D. Complete the sentences by putting the personal pronouns given in brackets into the accusative case:

1. Я ба́чив (ти) вчо́ра. 2. Гали́на зустрі́ла (я) вра́нці. 3. Ма́ти ду́же лю́бить (він). 4. Ми до́бре зна́ємо (вони́). 5. Ба́тько за́вжди слу́хає (ми). 6. Сестра́ чека́є (вона́). 7. Як (він) зва́ти? 8. Як (ви) зва́ти?

E. Fill in the blanks with the corresponding personal pronouns.

Example: Це мій **брат**. Я люблю ... .
Я люблю **його́**.

1. Це мій **ба́тько.** Я люблю́... . 2. Це моя́ **по́друга.** Я зустрі́в ... вра́нці. 3. Це на́ша **ма́ти.** Ми ду́же лю́бимо ... . 4. Це мої́ **ді́ти.** Я чека́ю ... . 5. Це наш улю́блений **співа́к.** Ми лю́бимо слу́хати ... . 6. Це на́ші **дру́зі.** Ми запроси́ли ... на ве́чір.

Possessive Pronouns and Adjectives Modifying Animate Nouns in the Accusative Case Singular

Possessive pronouns and adjectives modifying masculine nouns denoting persons in the accusative case singular receive the following endings:

Nominative	Accusative
Чий? Яки́й? мій, твій, його́, її́, наш, ваш, і́хній } мале́нький син	Чийо́го? Яко́го? мого́, твого́, його́, її́, на́шого, ва́шого, і́хнього } мале́нького си́на

Compare the forms of adjectives modifying animate and inanimate nouns in the accusative case singular:

Gender	Що я ба́чив?	Кого́ я ба́чив?
Masculine	Я ба́чив ваш мале́нький сад.	Я ба́чив ва́шого мале́нького си́на.
Feminine	Я ба́чив ва́шу мале́ньку кни́жку.	Я ба́чив ва́шу мале́ньку дочку́.

F. Make up questions to the adjectives and possessive pronouns:

1. Я зустрі́в **твого́** ба́тька. 2. Сестра́ зна́є **ва́шу** по́другу. 3. Я купи́в **га́рний** костю́м. 4. Джон лю́бить **мале́нького** Оле́ся. 5. Ми проводжа́ли **мого́ старо́го** дру́га. 6. Він запита́в **на́шого** викладача́. 7. Ти зна́єш **його́** дя́дька. 8. Студе́нти запроси́ли **чудо́вого** співака́. 9. Іва́н зустрі́в **на́шу** сестру́. 10. Я чита́ю **ціка́вий** журна́л.

G. Complete the sentences by putting the words in brackets into the accusative case:

1. Ви зна́єте (мій ба́тько). 2. Він чита́є (мій нови́й журна́л). 3. Ми запроси́ли (наш стари́й виклада́ч). 4. Він чека́є (і́хній дя́дько). 5. Ми лю́бимо (наш га́рний

дім). 6. Га́нна лю́бить (ваш мале́нький син). 7. Вона́ зустрі́ла (його́ вчи́тель). 8. Ми ба́чили (ї́хній нови́й інститу́т). 9. Я ба́чила (твій стари́й друг). 10. Тури́сти лю́блять (наш музе́й). 11. Він зустрі́в (її́ стара́ ма́ти). 12. Ді́ти слу́хають (твій брат).

H. Make up questions and give answers using the given words.

Example: **Мій син** Гнат.

Як зва́ти **ва́шого** си́на?
Його́ зва́ти Гнат.

1. Мій брат Петро́; 2. Моя́ дружи́на Га́нна; 3. Мій ба́тько Дмитро́; 4. Моя́ сестра́ Ната́лка; 5. Моя́ ма́ти Оле́на; 6. Мій друг Оле́сь.

ADDITIONAL READING

Виклада́ч: До́брий день, дру́зі!
Студе́нти: До́брий день, Іва́не Петро́вичу!
Виклада́ч: Сіда́йте, будь ла́ска! Сього́дні ми повто́римо во́сьмий уро́к. Слу́хайте ува́жно й відповіда́йте. Ме́рі, куди́ ви ходи́ли вчо́ра?
Ме́рі: Учо́ра ми ходи́ли в теа́тр.
Виклада́ч: Що ви там слу́хали?
Ме́рі: Ми слу́хали о́перу.
Виклада́ч: Джейн, кого́ ви там зустрі́ли?
Джейн: Там ми зустрі́ли на́шого дру́га Петра́ Семе́новича і його́ дочку́ Марі́ю.
Виклада́ч: До́бре! Ви відповіда́ли пра́вильно. За́раз я ще раз повторю́ нову́ те́му. А ви пиші́ть, будь ла́ска.

Що я ба́чу?	Я ба́чу мі́сто, буди́нок, ву́лицю, пло́щу.
Кого́ я ба́чу?	Я ба́чу дру́га, по́другу.

А тепе́р, Богда́не, чита́йте впра́ву.
Богда́н: «Це мій друг. Він зна́є мого́ дру́га.
Це твій брат. Він зна́є твого́ бра́та.
Це наш ба́тько. Він зна́є на́шого ба́тька.
Це ваш сусі́д. Він зна́є ва́шого сусі́да.
Це ї́хній дя́дько. Він зна́є ї́хнього дя́дька.
Це його́ син. Він зна́є його́ си́на.
Це її́ ону́к. Він зна́є її́ ону́ка.»
Виклада́ч: До́бре, Богда́не! А тепе́р пиші́ть.

чий?		чийо́го?		чия́?		чию́?	
мій твій його́ її́ наш ваш ї́хній	син	мого́ твого́ його́ її́ на́шого ва́шого ї́хнього	си́на	моя́ твоя́ його́ її́ на́ша ва́ша ї́хня	дочка́	мою́ твою́ його́ її́ на́шу ва́шу ї́хню	дочку́

LESSON 9

DIALOGUES

Олéсь: Тáту, **ти щоднá їздив на екскýрсію?** (did you go on an excursion every day?)

Джон: **Мáйже** (almost) щоднá. Я не тільки багáто їздив, я багáто **ходи́в** (walked).

Олéсь: А **куди́** (where) ти вже ходи́в?

Джон: Я вже ходи́в **на ви́ставку** (to the exhibition), в музéй, на концéрт, **у теáтр** (to the theater) ...

Олéсь: А на стадіóн?

Джон: І на стадіóн. Я диви́вся там футбóл.

Олéсь: **Чудóво!** (Splendid!). Я такóж хóчу **піти́** (to go) на футбóл.

Джон: **Неодмíнно** (certainly) піде́мо!

Олéсь: А **на пляж** (to the beach) ти їздив?

Джон: Ще ні. Ми поїдемо на пляж рáзом, дóбре?

Олéсь: А коли́? Сьогóдні?

Джон: Ні, сьогóдні ми поїдемо на екскýрсію і оглáнемо місто.

Олéсь: А Петрó й Мéрі Лапчуки́ теж поїдуть?

Джон: Ні, вони́ сьогóдні ідýть у музéй. А вдень ми рáзом піде́мо **гуля́ти в парк** (for a walk in the park). Тут чудóві пáрки!

Олéсь: Я не хóчу гуля́ти, я хóчу **плáвати** (to swim).

Джон: **Ти ще встúгнеш** (You still have time), си́ну. **Скóро** (soon) ми поїдемо **на Чóрне мóре** (to the Black Sea). Там ти плáватимеш щоднá.

Олéсь: Ми оглáнемо Київ і Кáнів, а пóтім поїдемо на мóре?

Джон: Ми ще не їздили в селó. Там живé мій дя́дько Степáн.

Олéсь: О так, наш **дідýсь** (grandpa) дýже хотів побáчити йогó. А пóтім поїдемо на мóре?

Джон: Спочáтку ми поїдемо в **Карпáти** (to the Carpathian Mountains), пóтім на Чóрне мóре.

Олéсь: А пóтім куди́?

Джон: А пóтім ми поїдемо вже **додóму** (home).

Олéсь: Тáту, я дýже рáдий, що ми приїхали **на Україну** (to the Ukraine).

Джон: **Диви́сь** (Look), си́ну! Нáша мáма йде.

Олéсь: Мáмо, мáмо! Ми поїдемо в селó, в гóри, а пóтім на Чóрне мóре. Я бýду плáвати!

Джейн: Знáю, знáю, си́ну! Я такóж дýже рáда!

WORDS AND EXPRESSIONS

щоднá every day
їздити to go, to drive
ходи́ти to go on foot
мáйже almost
кýди where to
ви́ставка exhibition
теáтр theater
Чудóво! Splendid!
іти́, піти́ to go on foot
скóро soon
пляж beach
гуля́ти *I conj* to walk, to go for a walk
плáвати *I conj* to swim
Ти ще встúгнеш! You'll still have time!
скóро soon
Чóрне мóре Black Sea
дідýсь grandpa
Карпáти Carpathian Mountains
додóму home (direction homeward)
їхати, поїхати to go, to drive

COMMENTARY AND EXERCISES

Verbs of Motion *іти́, ї́хати* (to go)

In Ukrainian the action of going is expressed by two different verbs: *іти́* (to go on foot) and *ї́хати* (to go, to drive) whereas in English there is only one verb (to go) which encompasses the action of going both on foot and by vehicle.

Він іде́.

Він ї́де.

Learn the conjugation of the following verbs:

Present Tense			Past Tense		
я	іду́	ї́ду	він (я, ти)	ішо́в	ї́хав
ти	іде́ш	ї́деш	вона́ (я, ти)	ішла́	ї́хала
він (вона́)	іде́	ї́де	вони́ (ми, ви)	ішли́	ї́хали
ми	ідемо́	ї́демо			
ви	ідете́	ї́дете			
вони́	іду́ть	ї́дуть			

Note. The і in the stem of the verb *іти́* may change to **й** if the preceding word ends in a vowel:

Джон **іде́** сні́дати.
Петро́ **йде** обі́дати.

A. Fill in the blanks with the correct forms for the Present and Past Tenses of the given verbs.

Example: Я ... гуля́ти **(іти́)**.
Я **іду́** гуля́ти. Я **ішо́в** (**ішла́**) гуля́ти.

іти́

1. Ми ... сні́дати. 2. Ді́ти ... гуля́ти. 3. Джон ... вече́ряти. 4. Куди́ ти ...? — Я ... додо́му. 5. Гали́на теж ... додо́му? 6. А ви ... додо́му? — Так.

ї́хати

7. Я ... відпочива́ти. 8. Куди́ ви ... відпочива́ти? — Ми ... на мо́ре. 9. Петро́ ... у го́ри. 10. Окса́на ... в село́. 11. Коли́ ти ... додо́му? — Вра́нці. 12. Коли́ твої́ дру́зі ... додо́му? — Уве́чері.

The imperfective verbs *іти́* and *ї́хати* have the corresponding perfective forms: *іти́, піти́, ї́хати, пої́хати*. The verbs *піти́, пої́хати* denote the action in the initial stage (to start going), while the imperfective *іти́, ї́хати* denote the motion in process (to be going).

B. Insert the perfective verbs *піти́, поїхати* in the correct form of Past and Future Tenses using the text of Exercise A.

Example: Я ... гуля́ти (піти́).
Я пішо́в (пішла́) гуля́ти.
Я піду́ гуля́ти.

The Accusative Case of Direction

The noun in the accusative case with the prepositions **на** or **у (в)** meaning **to** denotes the direction of motion and answers the question *куди́?* (where to?). The accusative case of direction is used only with the verbs of motion.

The words used in the accusative with the preposition **на** and those with **у (в)** must be memorized:

Куди́ ви ідете́ (ї́дете)?	
на Украї́ну	у (в) Карпа́ти
на мо́ре	у (в) Крим
на ви́ставку	у (в) музе́й
на рі́чку	у (в) го́ри
на стадіо́н	у (в) кіно́
на конце́рт	у (в) теа́тр
на екску́рсію	у (в) парк
на пляж	у (в) магази́н

C. Make up questions as shown in the example.

Example: Він іде́ **на стадіо́н.**
Куди́ він іде́?

(1) 1. Ура́нці ми поїхали на ви́ставку. 2. Ба́тько пішо́в на заво́д. 3. Ді́ти ї́дуть у кіно́. 4. Уве́чері тури́сти піду́ть на конце́рт. 5. За́втра ми пої́demo в Карпа́ти. 6. Ма́ти пішла́ в магази́н. 7. Дру́зі йдуть на пляж. 8. Мій брат пої́де відпочива́ти на мо́ре.

(2) 1. Вона́ йде в магази́н. 2. Він іде́ в кіно́. 3. Він іде́ в музе́й. 4. Ми йдемо́ на ви́ставку. 5. Джон іде́ на екску́рсію. 6. Я йду на пляж. 7. Ми йдемо́ на конце́рт. 8. Вони́ йдуть на стадіо́н. 9. Ми йдемо́ на бале́т.

(3) 1. Я ї́ду в парк. 2. Ді́ти ї́дуть на ви́ставку. 3. Брат ї́де в центр. 4. Ми ї́демо в го́ри. 5. Дру́зі ї́дуть у село́. 6. Ме́рі ї́де на по́шту. 7. Я ї́ду на Украї́ну. 8. Тури́сти ї́дуть у Карпа́ти. 9. Студе́нти ї́дуть на мо́ре. 10. Вони́ ї́дуть на Кавка́з.

D. Make up questions as shown in the example.

Example: **Джон** пої́де **в Крим.**
Хто пої́де в Крим?
Джон.
Куди́ пої́де Джон?
Він пої́де в Крим.

1. Ура́нці тури́сти поїхали на екску́рсію. 2. Споча́тку вони́ пішли́ на ви́ставку. 3. Петро́ пішо́в в університе́т удe҆нь. 4. Дру́зі прийшли́ в готе́ль уве́чері. 5. Джейн і Оле́сь приї́хали на Украї́ну. 6. Сестра́ пішла́ на заво́д. 7. Ба́тько прийшо́в додо́му вве́чері. 8. Гнат поїхав у го́ри. 9. Га́нна приї́хала в колго́сп учо́ра. 10. По́други пішли́ на конце́рт. 11. Ма́ти пішла́ в магази́н. 12. У́чні поїхали на Чо́рне мо́ре.

E. Make up questions and answer them using the given words.

Example: Він ідé (стадіóн).
Кудú він ідé?
Він ідé на стадіóн.

1. Я іду́ (музéй). 2. Він ідé (кінó). 3. Джон ідé (теáтр). 4. Вонú йдуть (вокзáл). 5. Дру́зі йдуть (вúставка). 6. Сестрá ї́де (Карпáти). 7. Турúсти ї́дуть (екску́рсія). 8. Друг ідé (пóшта). 9. Студéнт ідé (університéт). 10. Канáдці приї́хали (Украї́на). 11. Бáтько поїхав (завóд). 12. Сестрá пішлá (пляж).

F. Insert the correct form of the given verb. Open the brackets:

ітú

1. Я ... (університéт) урáнці. 2. Пóтім ми ... обíдати (ресторáн). 3. А ви ... (парк абó пляж). 4. Кудú вонú ...? Вонú ... (концéрт), а ми ... (кінó).

ї́хати

5. Микóла врáнці ... (робóта). 6. Ми рáзом ... (екску́рсія). 7. Джон і Джейн ... (вúставка) вдень. 8. Увéчері я ... на студéнтський вéчір, а ти ... (теáтр).

пітú

9. Учóра ми ... снíдати (ресторáн). 10. Петрó ... (кафé). 11. Зáвтра Галúна ... (університéт). 12. Сестрá вже ... (стадіóн).

поїхати

13. Учóра ввéчері ми ... (екску́рсія). 14. Нáші дру́зі ... (Крим). 15. Я ... зáвтра (пляж). 16. Мій брат ... (гóри) вчóра. 17. Зáвтра ти ... (завóд). 18. Сестрá вже ... (пóшта).

Verbs of Motion *ходúти, ї́здити*

The verbs of motion can be divided into two groups:

a) denoting the action of going performed once in a definite direction:

Він ідé.

b) denoting the action of going in general, a repeated habitual action in different directions:

Він хóдить.

ітú, ходúти
ї́хати, ї́здити

Learn the conjugation for the Present Tense of the imperfective verbs of motion:

ходúти		ї́здити	
я ходжу́	ми хóдимо	я ї́жджу	ми ї́здимо
ти хóдиш	ви хóдите	ти ї́здиш	ви ї́здите
він (вонá) хóдить	вонú хóдять	він (вонá) ї́здить	вонú ї́здять

The Past Tense of these verbs is formed according to the general rule.

G. Complete the sentences using the correct forms of the Present and Past Tenses for the following verbs.

Example: Я ча́сто ... на стадіо́н
Я ча́сто **ходжу́ (ходи́в, ходи́ла)** на стадіо́н.

ходи́ти

1. Я ча́сто ... у теа́тр. 2. Ми ... на ви́ставку ра́зом. 3. Щодня́ вона́ ... у магази́н. 4. Мій брат рі́дко ... на пляж. 5. Ді́ти ... гуля́ти в парк.

ї́здити

6. Ми ... на пляж щодня́. 7. Ба́тько ча́сто ... на мо́ре. 8. Щодня́ сестра́ ... на заво́д. 9. Я рі́дко ... в Крим. 10. Ви ча́сто ... в го́ри? — Ні, ми ... у го́ри рі́дко.

The adverbs *щодня́, ча́сто, рі́дко, за́вжди* are usually used with the verbs of motion denoting repeated action:

Щодня́ я ходжу́ (ї́жджу) на заво́д.
Вона́ *ча́сто* хо́дить (ї́здить) на по́шту.
Ми *рі́дко* хо́димо (ї́здимо) на пляж.
Він *за́вжди* хо́дить (ї́здить) на стадіо́н ура́нці.

H. Use the appropriate verb in the correct form:

іти́, ходи́ти

1. Я за́вжди ... в магази́н ура́нці. 2. Коли́ я ... в університе́т, я зустрі́в виклада́ча́. 3. Моя́ дружи́на лю́бить ... на ви́ставки. 4. Коли́ ми ... на по́шту, ми купи́ли газе́ти. 5. Я люблю́ ... . 6. Вони́ ча́сто ... на стадіо́н.

ї́хати, ї́здити

7. Ми ча́сто ... на екску́рсії. 8. Коли́ ми ... у Крим, ми ба́чили поля́, ліси́, го́ри. 9. Я люблю́ ... у ліс. 10. Дру́зі ча́сто ... на Чо́рне мо́ре. 11. Я за́вжди ... в університе́т уде́нь. 12. Вони́ лю́блять ... в Карпа́ти.

I. Answer the questions using the words given in brackets:

Example: **Куди́** ви ї́дете? (екску́рсія).
Ми ї́демо на **екску́рсію.**

1. Куди́ поїхали ва́ші дру́зі? (Украї́на). 2. Куди́ ви ча́сто ї́здите? (го́ри). 3. Куди́ ви пої́дете відпочива́ти? (Чо́рне мо́ре). 4. Куди́ поїхав ваш брат? (Карпа́ти). 5. Куди́ пішла́ Окса́на? (конце́рт). 6. Куди́ іду́ть ді́ти? (парк). 7. Куди́ поїхали тури́сти? (ви́ставка). 8. Куди́ ча́сто хо́дить Петро́? (стадіо́н). 9. Куди́ ї́дуть ва́ші батьки́? (Крим). 10. Куди́ пішли́ студе́нти? (музе́й).

ADDITIONAL READING

●

Студе́нти: До́брий день, Іва́не Петро́вичу!
Виклада́ч: До́брий день, дру́зі! Як спра́ви? Куди́ ви за́раз ідете́?
Джон: Ми йдемо́ в університе́т. Ско́ро заня́ття.
Виклада́ч: Куди́ ви ходи́ли вчо́ра?
Гнат: Учо́ра ми бага́то ходи́ли і ї́здили. Ми ї́здили на ви́ставку, ходи́ли в музе́й, по́тім на пляж.
Виклада́ч: А ви вже ходи́ли в теа́тр?
Петро́: Ні. Ми сього́дні вве́чері пі́демо в о́перний теа́тр. Бу́демо диви́тися бале́т «Ліле́я».
Виклада́ч: А коли́ ви пої́дете додо́му?

Джон: Спочáтку ми поїдемо подорожувáти. Ми відвідаємо Львів, Чернівці, Ýжгород. Пóтім ми поїдемо в Одéсу, дáлі в Крим і знов у Київ. Тільки пóтім ми повéрнемося додóму.

Викладáч: А кудú сáме?

Джон: В Торóнто. Пóтім я поїду в Éдмонтон. Там живé мій бáтько.

Викладáч: А Джейн?

Джон: Вонá чáсто їздить у Ванкýвер. Там живé її мáти.

Викладáч: Джóне, а ви розумíєте, колú ми кáжемо «їхати», а коли — «їздити», «ітú» абó «ходúти»?

Джон: Ні, не зóвсім.

Викладáч: Зáраз я поясню. Чáсто абó рідко — «ходúти», «їздити». А одúн раз — «ітú» або «їхати». Напрúклад:

Ви сьогóдні ідетé в теáтр.
Зáвтра ви їдете в Кáнів.
Ви чáсто їздите на екскýрсії.

Джон: Дякую, я вже зрозумів.

Викладáч: Ось ми й прийшлú в аудитóрію. Сідáйте, друзі. Бýдемо читáти впрáви. Спочáтку я бýду запúтувати, а ви відповідáтимете. Джóне, кудú ви йдетé?

Джон: Я ідý в теáтр, на екскýрсію, на вúставку.

Викладáч: Мéрі, кудú ви ходúли й їздили?

Мéрі: Ми ходúли в кінó, в кафé, ми їздили в селó.

Викладáч: Тепéр пишíть, будь лáска.

Що я бáчу?	Кудú я ідý?
Я бáчу теáтр.	Я ідý **в** теáтр.
Я бáчу кафé.	Я ідý **в** кафé.
Я бáчу вýлицю.	Я ідý **на** вýлицю.

●

Джон: Дóбрий день, Микóло Івáновичу!

Микóла: Добрúдень, друзі! Дýже дóбре, що ви прийшлú! Сідáйте, будь лáска!

Джон: Микóло Івáновичу, ми дýже хóчемо поїхати у Львів, Чернівці, Ýжгород, побувáти в Карпáтах.

Микóла: Так, дóбре. Це дýже цікáва пóдорож.

Джейн: А там мóжна дóбре відпочúти?

Микóла: Звичáйно! Карпáти — це чудóве місце. Мóжна поїхати в Ярéмчу. Там дýже гáрно: гóри, лісú, свіже повітря. Мóжна поїхати в міжнарóдний тáбір «Верховúна». Там такóж гáрно.

Джон: Алé ми ще хóчемо поїхати в Крим.

Джейн: Так, так. Ми дýже хóчемо поїхати на Чóрне мóре.

Микóла: Будь лáска. Там мóжна прекрáсно провéсти час. Ви оглянете чудóві містá, Крúмські гóри ...

Джон: А мóжна поїхати і в Крим, і в Одéсу?

Микóла: Звичáйно! Óтже, я записýю вáшу прогрáму. Спочáтку екскýрсія в Кáнів. Пóтім пóдорож до Львóва, Чернівців, Ýжгорода. Там ви трóхи відпочúнете, а дáлі поїдете в Одéсу і в Крим. Дóбре?

Джейн: Це дýже цікáва прогрáма. Алé ми ще хóчемо поїхати в колгóсп «Дрýжба». Там живé наш старúй дядько Степáн.

Микóла: Будь лáска, колгóсп «Дрýжба» недалéко. Ви мóжете поїхати тудѝ зáвтра абó пíслязáвтра.
Джон: Дя́куємо, Микóло Івáновичу! Це чудóво!
Микóла: Зáвтра я замóвлю квиткѝ.
Джейн: Щѝро дя́куємо!

●

Олéсь: Тáту, що ми бýдемо робѝти сьогóдні?
Джон: Спочáтку ми пíдемо в кафé, поснíдаємо. Пóтім я хóчу пітѝ на пóшту, відпрáвити листѝ додóму.
Олéсь: Я теж хóчу пітѝ на пóшту. Я хóчу купѝти мáрки.
Джейн: А в магазѝн ми пíдемо?
Джон: Будь лáска. Мóжна пітѝ в магазѝн «Каштáн». Там чудóві сувенíри. Пóтім пíдемо в універмáг «Украї́на».
Олéсь: Я не хóчу в магазѝн. Я хóчу на стадіóн. Там сьогóдні бýдуть цікáві змагáння.
Джон: Ми пíдемо в університéт на урóк, а ти пíдеш на стадіóн.
Джейн: Ні, я не дозволя́ю! Стадіóн далéко.
Олéсь: Мамýсю! Павлó і Галѝна Івáнівна такóж пíдуть. Вонѝ запрóшували менé.
Джейн: Дóбре! Алé сам не ходѝ!
Олéсь: Сам не підý, слóво чéсті!
Джейн: Джóне, а колѝ ми поїдемо на екскýрсію? Я дýже хóчу огля́нути мíсто.
Джон: Екскýрсія бýде зáвтра врáнці.
Джейн: А ввéчері кудѝ ми пíдемо?
Джон: Мóжна пітѝ в кафé «Хрещáтик», мóжна пітѝ в ресторáн «Млин». Там мóжна дóбре повечéряти, дóбре відпочѝти, послýхати украї́нських пісéнь. Мóжна пітѝ на концéрт, у теáтр. Мóжна пітѝ на студéнтський вéчір в університéт. Мóжна пітѝ ...
Джейн: Усé це дýже цікáво! Я все хóчу побáчити!
Джон: Ти все це побáчиш.

LESSON 10

DIALOGUES

Джейн: Олéсю, **ти ще не спиш**? (aren't you sleeping yet?) Вже **пíзно** (late), **чверть на дванáдцяту** (a quarter past eleven).
Олéсь: Ні, мáмо. Я читáв і чекáв вас. Це дýже цікáва книжка **про** (about) Київ і **кия́н** (Kievites).
Джейн: А ти **все** (everything) розумíєш?
Олéсь: Не зóвсім. Алé тут чудóві фóто. Я вже дóбре знáю мíсто.
Джон: Молодéць! Як ти **провíв** (spend) вéчір?
Олéсь: Дóбре! Павлó і я ходѝли гуля́ти.
Джейн: Галѝна Івáнівна теж ходѝла?
Олéсь: Так. Вонá **дýже** цікаво **розповідáла** (very interestingly told) про мíсто, про **пáм'ятники** (monuments), про кия́н. Увéчері Київ дýже гáрний.
Джон: Галѝна Івáнівна **дóбре знáє істóрію** (history). Вонá вчѝтелька.
Олéсь: Павлó такóж багáто знáє. Він розповідáв про мíсто Донéцьк, про **шáхти** (mines), про бáтька. Йогó бáтько — **шахтáр** (miner).

Джейн: Павло́ до́брий хло́пець. Я ра́да, **що ви познайо́милися** (that you've gotten acquainted).

Оле́сь: Павло́ ще розповіда́в про шко́лу, про дру́зів. Він ду́же **весе́лий** (merry) хло́пець і тако́ж **збира́є ма́рки** (collects stamps).

Джон: А ти розпові́в про на́ше мі́сто?

Оле́сь: Так, звича́йно. Я розпові́в тро́хи про Кана́ду, про на́ше мі́сто, про діду́ся. Але́ розповіда́ти по-украї́нськи ду́же ва́жко.

Джейн: Ми тако́ж до́бре провели́ **час** (time).

Джон: Так. Ми слу́хали **о́перу** (opera) «Ната́лка Полта́вка». Огля́нули **о́перний теа́тр** (Opera House).

Джейн: А ти зна́єш, куди́ ми пі́демо **в неді́лю** (on Sunday)?

Оле́сь: На футбо́л?

Джон: Ні. На футбо́л ми пі́демо **в субо́ту** (on Saturday). А в неді́лю пі́демо в теа́тр.

Джейн: Та́то вже купи́в **квитки́ на бале́т** (tickets for a ballet). Ти ра́дий, си́ну?

Оле́сь: Ду́же! **А яки́й сього́дні день?** (What day is it today?)

Джон: Сього́дні **п'я́тниця** (Friday).

Оле́сь: О́тже, за́втра ми пі́демо на футбо́л, а **післяза́втра** (day after tomorrow) на бале́т. Я давно́ **мрі́яв** (dreamed) про це!

Джон: До́бре, си́ну. **Уже́ час** (It's time) спа́ти.

Джейн: О, так. Уже́ **пів на двана́дцяту** (half past eleven). **На добра́ніч** (Good night), си́ну!

Оле́сь: На добра́ніч!

WORDS AND EXPRESSIONS

спа́ти to sleep
пі́зно *adv* late
про about
все everything
прово́дити, прове́сти to spend
ціка́во *adv* interestingly
розповіда́ти, розпові́сти to tell
па́м'ятник monument
істо́рія history
ша́хта mine
шахта́р miner
знайо́митися, познайо́митися to get acquainted
весе́лий merry
збира́ти ма́рки to collect stamps
час time
о́пера opera
о́перний теа́тр Opera House
квито́к ticket
бале́т ballet
післяза́втра the day after tomorrow
мрі́яти to dream
На добра́ніч! Good night!

COMMENTARY AND EXERCISES

The Accusative Case Denoting Object of Thinking

After certain verbs the accusative case with the preposition *про* (about) denotes the object of thinking:

	Про ко́го?	Про що?
писа́ти	про вчи́теля	про Украї́ну
чита́ти	про поета	про Кана́ду
розповіда́ти	про дру́зів	про мі́сто
мрі́яти	про ді́вчину	про зу́стріч

A. Use the sentences to make up questions as shown in the example.

E x a m p l e: Він пи́ше **про мі́сто.**
Про що він пи́ше?

1. Оле́сь розповіда́є про дру́га. 2. Ма́ти ча́сто ду́має про си́на. 3. Учо́ра ми чита́ли про теа́тр. 4. Студе́нти співа́ли про Ки́їв. 5. Шевче́нко писа́в про Украї́ну. 6. Я ча́сто ду́маю про ба́тька. 7. Ми розповілі́ про по́другу. 8. Гали́на розповіда́ла про шко́лу.

B. Make up questions to the nouns in the accusative case.

E x a m p l e: Ми зустрі́ли **дру́га.**
Кого́ ми зустрі́ли?

1. Джон і Джейн зустрі́ли Петра́ Хмелька́. 2. Хмелько́ розповіда́в про мі́сто Доне́цьк. 3. Лі́кар розповіда́в про дружи́ну й дочку́. 4. Він ці́каво розповіда́в про Украї́ну. 5. Марі́я чека́ла ба́тька. 6. Ми прочита́ли кни́жку про Ки́їв. 7. Ми ча́сто чита́ємо газе́ти.

C. Make up dialogues as shown in the example.

E x a m p l e: Це **студе́нт** (ба́чити).
Кого́ ви ба́чили?
Ми ба́чили **студе́нта.**
Це **студе́нт** (розповіда́ти).
Про ко́го ви розповіда́єте?
Ми розповіда́ємо **про студе́нта.**

1. Це син (люби́ти). 2. Це шахта́р (розповіда́ти). 3. Це лі́кар (зга́дувати). 4. Це студе́нт (ду́мати). 5. Це Украї́на (писа́ти). 6. Це виклада́ч (запита́ти). 7. Це по́дорож (мрі́яти). 8. Це по́друга (чека́ти). 9. Це статтю́ (писа́ти). 10. Це Васи́ль (люби́ти).

Personal pronouns in the accusative case:

Nominative	Accusative	
Хто?	Кого́?	Про ко́го?
я	**мене́**	про **ме́не**
ти	**тебе́**	про **те́бе**
ми	**нас**	про **нас**
ви	**вас**	про **вас**
він	**його́**	про **ньо́го**
вона́	**її́**	про **не́ї**
вони́	**їх**	про **них**

D. Open the brackets forming the accusative of the personal pronouns.

E x a m p l e: Він ба́чив (**я**). Він ба́чив **мене́.**

1. Ба́тько розповіда́є (я). 2. Ми зустрі́ли (він) вра́нці. 3. Я ча́сто ба́чив (ви) там. 4. Я ду́же ра́дий ба́чити (вона́). 5. Ме́рі бага́то ду́мала (вона́). 6. Гали́на чита́ла кни́жку (він). 7. Петро́ ду́же лю́бить (він). 8. За́втра я проводжу́ (ти). 9. Він бага́то писа́в (вони́). 10. Ми запроси́ли (вони́) на ве́чір.

The animate nouns in the accusative case:

Gender	Nominative singular	Accusative Singular	Accusative Plural
	Хто?	Кого́?	
Masculine	брат учи́тель друг кия́нин	бра́та учи́теля дру́га кия́нина	браті́в учителі́в дру́зів кия́н
Feminine	по́друга учени́ця дочка́ студе́нтка сестра́ **ма́ти**	по́другу учени́цю дочку́ студе́нтку сестру́ **ма́тір**	по́друг учени́ць **до́чок** **студе́нток** **сесте́р** **матері́в**

Note. In the accusative plural of some feminine nouns the vowel **-о** or **-е** are sometimes inserted so as to avoid the combination of several consonants at the end of a word.

E. Change the nouns from the accusative singular to the accusative plural.

Example: Він зустрів **бра́та.**
Він зустрів **браті́в.**

1. Я люблю́ **сестру́**. 2. Ми чека́ємо **си́на**. 3. Учи́телька зустрі́ла **учени́цю**. 4. Ма́ти ча́сто розповіда́є **про дочку́**. 5. Вони́ ча́сто ду́мають **про ма́тір.** 6. Ти запроси́в **викладача́**. 7. Петро́ написа́в про **шахтаря́**. 8. Я ду́же люблю́ **бра́та**. 9. Ба́тько зна́є **студе́нтку**. 10. Тури́сти зустрі́ли **кия́нина**.

Days of the Week

Nouns denoting the days of the week when used in the accusative case with the preposition **у (в)** (on) answer the question *коли́?* (when?).

	Яки́й сього́дні день?	Коли́?
Monday	понеді́лок	у (в) понеді́лок
Tuesday	вівто́рок	у (в) вівто́рок
Wednesday	середа́	у (в) се́реду
Thursday	четве́р	у (в) четве́р
Friday	п'я́тниця	у (в) п'я́тницю
Saturday	субо́та	у (в) субо́ту
Sunday	неді́ля	у (в) неді́лю

F. Answer the questions using the words given in brackets.

Example: **Коли́** ви ходи́ли на конце́рт? (субо́та).
Ми ходи́ли на конце́рт **у субо́ту.**

1. Коли́ Джон зустрі́в дружи́ну? (вівто́рок)
2. Коли́ Оле́сь ходи́в на стадіо́н? (п'я́тниця)
3. Коли́ ви поі́дете відпочива́ти? (субо́та)
4. Коли́ Оле́сь пі́де в теа́тр? (неді́ля)
5. Коли́ ви ба́чили бра́та? (четве́р)
6. Коли́ студе́нти ходи́ли в музе́й? (понеді́лок)
7. Коли́ ви ї́здили на екску́рсію? (середа́)

Expression of Time of Day

The accusative case of the ordinal numerals used with the preposition **на** denotes time of day.

Котрá годи́на?

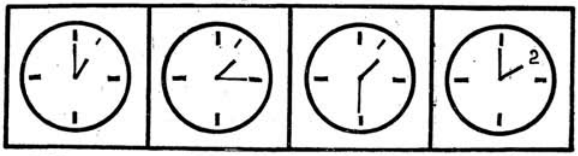

Пéрша годи́на.	Чверть на дрýгу.	Пів на дрýгу.	Дрýга годи́на.

N o t e. After the preposition *на* you must name the hour which has already begun (not passed as in English). *(See also Part II, Lesson 4).*

G. Answer the question *котрá годи́на?* (What time is it?)

E x a m p l e: 2.15 — чверть на трéтю.

(1) 1) 5.30; 2) 12.00; 3) 9.30; 4) 3.00; 5) 4.15; 6) 7.15;
(2) 7) 11.30.

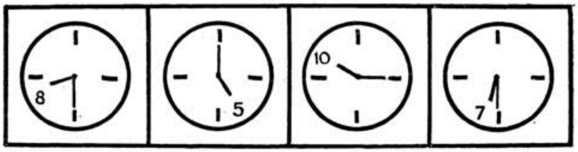

ADDITIONAL READING

Хмелькó: Добри́день, Джóне!

Джон: Дóбрий день, Пéтре Семéновичу!

Хмелькó: Вáша дружи́на вже приї́хала?

Джон: Так, дружи́на і син Олéсь.

Хмелькó: Могó си́на теж звáти Олéсь. Ваш син, мáбуть, ще малéнький?

Джон: Так, він ýчень. А ваш?

Хмелькó: А мій ужé дорóслий. Він шахтáр. Дýже дóбре працю́є. Він бригади́р. Увéчері вчи́ться. Скóро закíнчить інститýт.

Джон: Молодéць! А вáша дочкá? Розкажíть і про нéї, будь лáска!

Хмелькó: Моя́ дочкá — студéнтка-біóлог. Вонá закíнчує Ки́ївський університéт. Крім тóго вонá вивчáє мóви.

Джон: А вáша дружи́на такóж біóлог?

Хмелькó: Ні, вонá дитя́чий лíкар. Дýже лю́бить дітéй. І вдóма весéла, розýмна, дóбра ... Ми дýже лю́бимо її́. А вáша дружи́на хто?

Джон: Джейн — учи́телька. Вонá виклáдає мóви. Вонá дóбре знáє украї́нську мóву, вíльно розмовля́є по-украї́нському. Алé зáвжди говóрить, що вонá ще не дóсить знáє украї́нську мóву.

Хмелькó: Це дóбре. Мóву трéба вивчáти все життя́.

Джон: Так, мóва допомагáє зрозуміти людéй. Я зáраз теж почáв вивчáти украї́нську мóву. Хóчу дóбре її́ знáти.

Хмелькó: Це прáвильно! Бажáю вам ýспіхів, дрýже!

Джон: Дя́кую!

SUMMARY

The Accusative Case and its Use in Ukrainian

The accusative case may denote:

1) a person toward whom the action is directed

Когó?
Вонá лю́бить **си́на.**

2) an object at which the action is directed

Що?
Він читáє **газéту.**

3) an object of speech or thought

Про що?
Вонá розповідáє **про Украї́ну.**

Про кóго?
Він ду́має **про дівчину.**

4) direction of a motion

Куди́?
Він ідé **на пляж.**

Куди́?
Він íде **в гóри.**

5) time of action

Колú?
Він піде на концéрт **у субóту.**

6) time of day

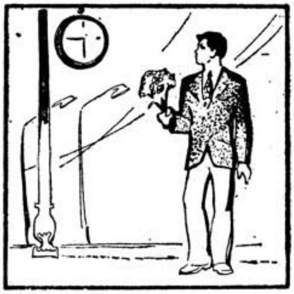

Котрá годúна?
Вже **пів на десяту.**

Endings for the accusative case of animate nouns:

Gender		Nominative Хто?	Accusative Когó?	Endings
Singular	Masculine	студéнт учúтель	студéнта учúтеля	**-а** **-я**
	Feminine	пóдруга ученúця	пóдругу ученúцю	**-у** **-ю**
Plural	Masculine	студéнти учителí	студéнт**ів** учителí**в**	**-ів** **-ів**
	Feminine	пóдруги ученúці	пóдруг ученúць	no ending

Endings for the accusative case of inanimate nouns and adjectives which modify them:

Gender		Nominative Що це?	Accusative Що вонá купúла?	Endings
Singular	Feminine	цікáва газéта сúня сýкня	цікáву газéту сúню сýкню	**-у** **-ю**
	Masculine Neuter	цікáвий журнáл сúнє намúсто	цікáвий журнáл сúнє намúсто	
Plural	All genders	цікáві газéти журнáли сúні сýкні намúста	цікáві газéти журнáли сúні сýкні намúста	Same as in the nominative case

Endings for the accusative case of possessive pronouns and adjectives which modify animate nouns:

Gender		Nominative	Accusative	Endings
Singular	Masculine	наш нови́й студе́нт ї́хній стари́й учи́тель	**на́шого ново́го** студе́нта ї́хнього **старо́го** учи́теля **чийо́го? яко́го?**	**-ого**
	Feminine	на́ша нова́ по́друга ї́хня стара́ ті́тка	на́шу нову́ по́другу ї́хню стару́ ті́тку **чию́? яку́?**	**-у** **-ю**
All genders		на́ші нові́ студе́нти ї́хні старі́ тітки́	на́ших нови́х студе́нтів ї́хніх стари́х тіто́к **чиї́х? яки́х?**	**-их** **-іх**

Review

EXERCISES

A. Answer the questions using the appropriate form of the words given to the right:

1. Хто співа́в украї́нських пісе́нь?
2. Про ко́го пи́шуть газе́ти? } молоди́й співа́к
3. Ко́го студе́нти запроси́ли на ве́чір?
4. Хто живе́ тут?
5. Ко́го Тара́с зустрі́в учо́ра? } моя́ нова́ по́друга
6. Про ко́го розповіда́ла Окса́на?
7. Ко́го Джон до́бре зна́є?
8. Хто вивча́є украї́нську мо́ву? } на́ші дру́зі
9. Про ко́го Гали́на ча́сто ду́має?

B. Answer the questions in the affirmative and at the same time replace the underlined nouns with personal pronouns.

E x a m p l e: **Петро́** ба́чив **Джо́на?**
Так, він ба́чив **його́.**

1. **Ба́тько** розповіда́в **про дочку́**? 2. **Ді́ти** чита́ли про **Тара́са Шевче́нка**? 3. **Га́нна** написа́ла **про батькі́в**? 4. **Іва́н** проводжа́в **дру́зів**? 5. **Сестра́** зна́є **Іва́на**? 6. **Дру́зі** чека́ли **Джейн?**

C. First complete the given questions by taking out of from the brackets and combining it with the appropriate preposition *у (в)*. Then answer each question using the words given in the column to the right.

E x a m p l e: Коли́ ви ходи́ли (кіно́)? (субо́та)
Коли́ ви ходи́ли **в кіно́?**
Ми ходи́ли в кіно́ **у субо́ту.**

1. Коли́ ви пої́дете відпочива́ти (мо́ре)? (субо́та)
2. Коли́ ва́ші дру́зі ї́дуть (село́)? (п'я́тниця)
3. Коли́ ви ходи́ли (теа́тр)? (вівто́рок)
4. Коли́ ви пої́дете (Украї́на)? (середа́)
5. Коли́ ва́ші ді́ти пі́дуть (ви́ставка)? (неді́ля)

D. Fill in the blanks with the appropriate verb of motion in the proper form (tense, person, gender and number):

іти́, ходи́ти

1. Я рі́дко ... в кіно́. 2. Вони́ ча́сто ... на пляж. 3. Коли́ я ... на конце́рт, я зустрі́в дру́зів. 4. Куди́ ти за́раз ..., Пе́тре? — Я ... на стадіо́н. 5. Я люблю́ ... в теа́тр.

їхати, їздити

6. Коли́ ми ... на екску́рсію, ми огля́нули метро́. 7. Мої́ дру́зі ча́сто ... у го́ри. 8. Моя́ ма́ти рідко ... на мо́ре. 9. За́раз ми ... на заво́д. 10. Я люблю́ ... в Карпа́ти.

E. Put the verbs into the Future Tense:

1. Я прочита́в нови́й журна́л. 2. Виклада́ч розповіда́в про Украї́ну. 3. Я купи́в га́рні сувені́ри. 4. Гали́на приготува́ла обід і запроси́ла дру́зів. 5. Мій брат закінчив шко́лу. 6. Ми до́бре відпочива́ли тут.

F. Fill in the blanks with the correct form of the appropriate verb chosen from the pairs on the right:

1. Вчо́ра я до́вго ... лист, але́ не ... . (писа́ти, написа́ти)
2. Коли́ я ... листи́, я пішо́в на пошта́мт.
3. Я ча́сто ... дру́зів, коли́ іду́ на заво́д. (зустріча́ти, зустрі́ти)
4. Коли́ ми ї́хали в теа́тр, ми ... Петра́.
5. Петро́ лю́бить ... про Ки́їв. (розповіда́ти, розпові́сти)
6. Я вже ... про на́ше місто.
7. Ти вже ... оповіда́ння? — Так, але́ Окса́на, ще ... його́. (чита́ти, прочита́ти)
8. Ми ... квитки́ і пішли́ в кіно́. (купува́ти, купи́ти)
9. Я люблю́ ... книжки́. За́втра я ... кни́жку про Тара́са Шевче́нка.

G. Make up questions as shown in the example.

E x a m p l e: **Петро́ зустрів бра́та.**
Хто зустрів бра́та? — Петро́.
Що зроби́в Петро́? — Зустрі́в бра́та.
Кого́ зустрів Петро́? — Бра́та.

1. Тури́сти огля́нули нове́ місто. 2. У субо́ту ми відві́дали музе́й. 3. Студе́нти слу́хали молодо́го викладача́. 4. Ба́тько розпові́в про В. І. Ле́ніна. 5. Вчо́ра ми зустрі́ли на́шого ба́тька. 6. Гали́на до́бре співа́є украї́нських пісе́нь. 7. Дру́зі ходи́ли на конце́рт у неді́лю.

LESSON 11

DIALOGUES

•

Оле́сь: Па́вле, це фо́то твоє́ї сестри́?
Павло́: Так. Це Гали́на. Диви́сь, Оле́сю, а це **рі́дне** (native) село́ мого́ ба́тька. Тут він **народи́вся** (was born).
Оле́сь: А чиє́ це фо́то?
Павло́: Це фо́то на́шого дя́дька. Він колго́спник.
Оле́сь: Наш дя́дько Степа́н теж колго́спник.
Павло́: Чий дя́дько?
Оле́сь: Дя́дько Степа́н — брат мого́ ді́да. Він запроси́в нас відві́дати село́. За́втра ми пої́демо **туди́** (there).
Павло́: О, це ду́же ціка́во. Але́ я ду́мав, що ми за́втра ра́зом пі́демо на футбо́л.
Оле́сь: На жаль, ні. Але́ **я ско́ро поверну́сь** (I'll return soon).
Павло́: До́бре, я чека́тиму тебе́. **Бажа́ю до́бре прове́сти час!** (Have a nice time!)
Оле́сь: Дя́кую, Па́вле.

●

Олéсь: Тáту, це вже селó нáшого дя́дька Степáна?
Джон: Так, си́ну. Ми вже приї́хали.
Джейн: Дя́дько Степáн вже чекáє нас. Ходíмо.
Дя́дько: Добри́день, **дорогí гóсті** (dear guests). Ласкáво прóсимо!
Марíя: **Прийміть хліб-сíль**! (Traditional Ukrainian bread and salt welcome; *here* — words of welcome.)
Джон: Дя́куємо! **Низьки́й уклíн від нáшого бáтька**! (Best regards from our father!)
Дя́дько: Щи́ро дя́куємо! Захóдьте до нáшої хáти!
Джон: Дя́куємо!
Дя́дько: Знайóмтеся, це моя́ дружи́на Катери́на Петрíвна. А це нáші дíти. Петрó — **комбáйнер** (combine operator), Семéн — **трактори́ст** (tractor driver), Марíя — **агронóм** (agronomist) колгóспу. Кили́на — лíкар. А ось і нáші онýки.
Джон: Дýже приє́мно бáчити вас рáзом. А ви, Степáне Макáровичу, ще працю́єте?
Дя́дько: Нi. Дружи́на і я вже **пенсіонéри** (pensioners), відпочивáємо.
Джейн: **Доглядáєте** (look after) онýків?
Тíтка: Онýки хóдять у **дитя́чий садóк** (kindergarten), у шкóлу, а Степáн Макáрович — на рíчку.
Дя́дько: Аякже! Я **завзя́тий рибáлка** (enthusiastic fisherman). Ви нáшу рíчку бáчили?
Джон: Так, ми бáчили рíчку, вели́кі **поля́** (fields), **фéрми** (farms) вáшого колгóспу **«Дрýжба»** («Friendship»).
Олéсь: А **що такé** (what is) колгóсп?
Дя́дько: Колгóсп — це **колекти́вне господáрство** (collective farm). Колгóсп має поля́, **ліси́** (forests), **стави́** (ponds), **трактори́** (tractors), **комбáйни** (combines), **худóбу** (cattle).
Джон: Бáтько розповідáв, що вáше селó булó дýже бíдне.
Дя́дько: Так, алé це булó дýже давнó. Зáраз наш колгóсп **багáтий** (rich). Ми мáємо **Палáц культýри** (Palace of Culture), стадíон, шкóлу і **нáвіть** (even) музéй.
Джон: Так, ви дóбре живетé. Наш бáтько мріє приї́хати на Украї́ну і побáчити рíдне селó.
Дя́дько: Ми бýдемо **щасли́ві** (happy) зустрíти йогó тут!

WORDS AND EXPRESSIONS

рíдний native, dear
бабýся granny
туди́ there (direction)
нарóджуватися to be born
гість guest
дороги́й dear
комбáйнер combine operator
трактори́ст tractor driver
агронóм agronomist
пенсіонéр pensioner
завзя́тий enthusiastic
рибáлка fisherman
Палáц культýри Palace of Culture
колгóсп collective farm
фотографувáти (когó, що) to photograph (someone)
доглядáти (когó, що) to look after
повернýтися (куди́) to return
Бажáю дóбре провéсти час! Have a nice time!
Прийміть хліб-сíль! Traditional welcome among Ukrainians by presenting guests with bread and salt. In everyday speech, words of welcome.
пóле field

фе́рма farm
дру́жба friendship
Низьки́й уклі́н від на́шого ба́тька! Best regards from our father! (*lit* a low bow from...)
ліс forest
тра́ктор tractor
комба́йн combine
став pond
худо́ба cattle
бага́тий rich
на́віть even
щасли́вий happy
дитя́чий садо́к kindergarten
колго́спник collective farmer

COMMENTARY AND EXERCISES

The Noun. Genitive Case of Possession

In Ukrainian the genitive case, which answers the question *чий? чия́?, чиє́?, чиї?* (whose?), is used to denote possession.

Чиє́ це фо́то?
Це фо́то **бра́та.**
brother's

Чиє́ це фо́то?
Це фо́то **сестри́.**
sister's

Endings of animate nouns in the genitive case:

Gender		Nominative Хто це?	Accusative Кого́ я ба́чу?	Genitive Чиє́ це фо́то?	Endings
Singular	Feminine	по́друга учени́ця ма́ти	по́друг**у** учени́ц**ю** ма́тір	по́друг**и** учени́ц**і** ма́тер**і**	**-и** **-і**
	Masculine	студе́нт учи́тель	студе́нт**а** учи́тел**я**	студе́нт**а** учи́тел**я**	Same as in the accusative case
Plural	All genders	по́други студе́нти	по́друг студе́нт**ів**	по́друг студе́нт**ів**	

A. Make up questions as shown in the example. Observe case, number and gender of the word followed by the noun in the genitive case.

E x a m p l e: Це син **сестри́.** — **Чий** це син?
Я зустрі́в си́на **сестри́.** — **Чийо́го** си́на я зустрі́в?
Це дочка́ **бра́та.** — **Чия́** це дочка́?
Ми лю́бимо дочку́ **бра́та.** — **Чию́** дочку́ ми лю́бимо?

1. Це село́ дя́дька. 2. Ми зустрі́ли бра́та по́други. 3. Це журна́л сестри́. 4. Ми зустрі́ли по́друг сестри́. 5. Це буди́нок учителі́в. 6. Тури́сти ба́чили буди́нок колго́спників. 7. Це дочка́ агроно́ма. 8. Ді́ти чита́ли кни́жку ба́тька. 9. Ма́ти лю́бить дру́зів си́на. 10. Ми лю́бимо ві́рші Шевче́нка. 11. Вони́ чека́ють по́друг сестри́. 12. Я ма́ю фо́то сестри́.

B. Make up questions according to the example.

Example: Я зустрі́в **по́друг.** **Кого́** я зустрі́в?
Це сумки́ **по́друг.** **Чиї́** це сумки́?

1. Ми чека́ємо на бра́та. 2. Це кни́жка бра́та. 3. Я ба́чив дочку́ бра́та. 4. Іва́н запроси́в дру́зів. 5. Ми лю́бимо дру́зів си́на. 6. Це буди́нок дру́зів. 7. Я люблю́ сестру́. 8. Тут кімна́та сестри́. 9. Він лю́бить сесте́р. 10. Тут живе́ сестра́.

Endings of possessive pronouns and adjectives in the genitive case:

Gender		Nominative Хто це?	Genitive Чий це брат?	Endings
Singular	Feminine	моя́ нова́ по́друга на́ша стара́ ті́тка	моє́ї ново́ї по́други на́шої старо́ї ті́тки	**-ої** **-еї**
	Masculine	мій нови́й друг	мого́ ново́го дру́га	Same as in the accusative case
Plural	All genders	мої́ нові́ дру́зі / по́други	мої́х нови́х дру́зів / по́друг	

C. Complete the sentences by putting the words given in brackets into the genitive case as shown in the example.

Example: Це син (мій друг).
Це син **мого́ дру́га.**

1. Це кімна́та (мій ба́тько). 2. Я давно́ не ба́чив си́на (твоя́ сестра́). 3. Оле́сь — син (Джон). 4. Брат чита́в про колго́сп (ї́хній дя́дько). 5. Павло́ — брат (Гали́на). 6. Ми ба́чили фо́то (його́ молода́ дружи́на). 7. Тут живе́ сім'я́ (украї́нська колго́спниця). 8. Тут живе́ син (наш стари́й учи́тель). 9. Ми чита́ємо лист (молоді́ кана́дці). 10. Ми слу́хали конце́рт (молоді́ украї́нські співаки́).

The genitive case answering the question *яки́й?* (what kind?) denotes possession or belonging in a wider sense, i. e. concerning not only people.

Яка́ це ка́рта?
Це **ка́рта Украї́ни** (map of Ukraine).
Яка́ це ка́рта?
Це ка́рта УРСР (Ukrainian SSR).

Яки́й це конце́рт? Це конце́рт украї́нської пі́сні.
Яка́ це ву́лиця? Це ву́лиця на́шого села́.
Яке́ це фо́то? Це фо́то ново́го заво́ду.
Які́ це студе́нти? Це студе́нти на́шого інститу́ту.

1. In the genitive singular some masculine nouns denoting premises or buildings have the ending **-у, -ю**:

Nom. *Gen.*

заво́д — заво́ду
інститу́т — інститу́ту
колго́сп — колго́спу
буди́нок — буди́нку
музе́й — музе́ю

2. In the genitive singular neuter nouns have the ending **-а, -я**:

Nom. *Gen.*

мі́сто — мі́ста
село́ — села́
по́ле — по́ля
мо́ре — мо́ря

D. Complete the sentences by putting the words given in brackets into the genitive case:

1. Учо́ра ми ходи́ли на конце́рт (украї́нська пі́сня). 2. Я люблю́ ві́рші (украї́нські поети). 3. Вчо́ра виступа́ли акто́ри (наш теа́тр) і студе́нти (наш інститу́т). 4. Студе́нти запроси́ли на ве́чір робітникі́в (нови́й заво́д). 5. Сього́дні Джон ма́є уро́к (украї́нська мо́ва). 6. Ми купи́ли ка́рту (Украї́на). 7. Ми огля́нули фе́рми (вели́кий колго́сп). 8. Дя́дько розповіда́в про життя́ (старе́ село́). 9. Вони́ ба́чили ву́лиці (нове́ мі́сто). 10. Я ча́сто ба́чу буди́нок (наш стари́й музе́й). 11. Ми ба́чили Пала́ц (культу́ра) «Украї́на». 12. Ми відві́дали село́ (наш дя́дько).

E. Make up dialogues as shown in the example.

Example: **Мій брат — комба́йнер.**
Кого́ він ба́чив?
Він ба́чив мого́ бра́та-комба́йнера.
Про ко́го він розповіда́в?
Він розповіда́в про мого́ бра́та-комба́йнера.

1. Це наш дя́дько Петро́. 2. Це колго́спники колго́спу «Дру́жба». 3. Твій брат — трактори́ст. 4. Моя́ сестра́ — агроно́м. 5. Це ваш ба́тько. 6. Це ї́хня бабу́ся. 7. Це її́ син. 8. Це наш нови́й студе́нт. 9. Це наш рі́дний брат. 10. Це мій кана́дський друг. 11. Це наш виклада́ч.

F. Complete the sentences using the words in brackets in the correct form.

Example: Це син (мій друг).
Це син **мого́ дру́га.**

1. Ми слу́хали конце́рт (молоді́ украї́нські співаки́). 2. Джон — син (мій брат). 3. Сього́дні го́сті огля́нуть поля́ (наш колго́сп). 4. Тут наш парк (культу́ра й відпочи́нок). 5. Вона́ лю́бить слу́хати за́писи (украї́нська му́зика). 6. Я зустріча́ю (наш кана́дський друг). 7. Він розповіда́є про (наш стари́й дя́дько). 8. Вони́ чека́ють (ваш гід і переклада́ч). 9. Прийми́ть низьки́й укло́н від (мій ба́тько). 10. Я чита́ю кни́жку (моя́ сестра́). 11. Це оповіда́ння (Оле́сь Гонча́р). 12. Тут карти́ни (Тара́с Григо́рович Шевче́нко). 13. Я люблю́ па́рки (Ки́їв). 14. Сього́дні уро́к (украї́нська мо́ва). 15. Це словни́к (Гнат). 16. Це кімна́та (моя́ по́друга).

G. Answer the questions, using the words in brackets.

Example: **Чий** це дім? (мій ба́тько).
Цей дім **мого́ ба́тька.**

1. Чий це стіл? (мій брат). 2. Чия́ це кімна́та? (твій дя́дько). 3. Чиє́ це фо́то? (мій син). 4. Чиї́ це ді́ти? (наш друг). 5. Чий це підру́чник? (моя́ дружи́на). 6. Чия́ це кни́жка? (твоя́ дочка́). 7. Чиє́ це пальто́? (ва́ша бабу́ся). 8. Чиї́ це кві́ти? (ї́хня по́друга). 9. Чий це Пала́ц культу́ри? (наш колго́сп). 10. Чиї́ це дитя́чі я́сла? (ваш заво́д). 11. Чиє́ це господа́рство? (ї́хній колго́сп). 12. Чий це парк? (мій інститу́т).

ADDITIONAL READING

●

Джон: Ви́бачте, Іва́не Петро́вичу, ми купува́ли пласти́нки і запізни́лися.

Викладач: Які за́писи ви купи́ли?

Джон: Тут за́писи симфоні́чної му́зики, естра́дних конце́ртів, а це за́писи наро́дних пісе́нь, віршів Шевче́нка.

Викладач: Ми влашту́ємо ве́чір української му́зики й пое́зії.

Джон: Ми ду́же лю́бимо українську му́зику.

Викладач: До́бре! Почнемо́ наш уро́к. Богда́не, чита́йте, будь ла́ска, впра́ву!

Богдан: «Це мій брат. Чий це підру́чник? — Це підру́чник мого́ бра́та. Це моя́ сестра́. Чия́ це книжка? — Це книжка моє́ї сестри́. Це твій брат. Чий це словни́к? — Це словни́к твого́ бра́та. Це твоя́ сестра́. Чия́ це ру́чка? — Це ру́чка твоє́ї сестри́».

Викладач: Пра́вильно! Да́лі, Ме́рі, будь ла́ска!

Ме́рі: «Це її брат. Чий це костю́м? — Це костю́м її бра́та. Це його́ сестра́. Чия́ це су́кня? Це су́кня його́ сестри́. Це наш друг. Чий це буди́нок? Це буди́нок на́шого дру́га. Це на́ша по́друга. Чия́ це ха́та? — Це ха́та на́шої по́други.»

Викладач: До́бре! А тепе́р пиші́ть!

наш — на́шого	на́ша — на́шої
на́ше — на́шого	на́ші — на́ших

Зрозуміли?

Студе́нти: Так, зрозуміли.

Викладач: Чита́йте, будь ла́ска, да́лі, Пе́тре!

Петро́: «Це наш кана́дський друг. Чия́ це кни́жка? — Це кни́жка на́шого кана́дського дру́га. Це українська пі́сня. Яки́й сього́дні бу́де ве́чір? — Сього́дні бу́де ве́чір української пі́сні. Це українська мо́ва. Яки́й за́раз уро́к? — За́раз уро́к української мо́ви.»

Викладач: До́бре! Відпочива́йте!

●

Джейн: Пе́тре, чий це підру́чник?

Петро́: Це підру́чник Богда́на (Це Богда́нів підру́чник).

Джейн: А чий це словни́к? Тако́ж Богда́на?

Петро́: Ні, не Богда́на.

Джейн: Ваш?

Петро́: На жаль, ні. Це словни́к Гна́та.

Джейн: А чий це зо́шит?

Петро́: Це зо́шит Гна́та (Це Гна́тів зо́шит).

Джейн: Богда́на, Гна́та. .. Але́ це ваш стіл?

Петро́: Так, мій, а кни́жка й зо́шити не мої. Ми ра́зом чита́ли те́ксти й писа́ли завда́ння.

Джейн: Мо́жна взя́ти підру́чник і словни́к? Я хо́чу записа́ти нові слова́.

Петро́: Звича́йно!

●

Дя́дько: Ходімо, діти! Я хо́чу показа́ти на́ше село́. За́раз ви ба́чите центр на́шого села́. Тут вели́ка пло́ща. Право́руч нова́ шко́ла колго́спу. По́ряд — дитя́чий садо́к і я́сла.

Джон: А що це? Яки́й га́рний буди́нок!

Дя́дько: Це музе́й колго́спу. Ліво́руч — правлі́ння колго́спу і Пала́ц культу́ри.
Джейн: А це парк чи сад?
Дя́дько: Це парк культу́ри й відпочи́нку. Наш фрукто́вий сад тро́хи да́лі.
Джейн: Який га́рний па́рк!
Дя́дько: Коли́сь тут був маєток па́на, а тепе́р ми збудува́ли буди́нок відпочи́нку колго́спу. Тут відпочива́ють колго́спники й ї́хні ді́ти.
Джон: А це магази́ни?
Дя́дько: Так. Тут універма́г, гастроно́м. А там книга́рня.
Джон: Так, центр села́ чудо́вий! Я не ду́мав, що поба́чу таке́. Скажі́ть, дя́дьку Степа́не, а де була́ ха́та мого́ ді́да?
Дя́дько: Ході́мо! Я покажу́ вам, де вона́ стоя́ла.

●

Джейн: Диві́ться, які вели́кі поля́! Чиї́ вони́?
Дя́дько: Це поля́ на́шого колго́спу «Дру́жба». За́раз я покажу́ на́ше господа́рство.
Джейн: Це фе́рми?
Дя́дько: Так, тут на́ша худо́ба, а там да́лі ставо́к. Там птахи́.
Джон: Господа́рство вели́ке! Це вла́сність колго́спу?
Дя́дько: Так. І фе́рми, і трактори́, й комба́йни — все це вла́сність колго́спу. А ми колго́спники — господа́рі колго́спу. Ми тепе́р самі́ буду́ємо щасли́ве життя́.
Джон: Я ду́же ра́дий, що поба́чив це.

LESSON 12

DIALOGUES

●

Оле́сь: Па́вле, ти збира́єш **листі́вки** (post cards)?
Павло́: Так. **У ме́не є** (I have) вели́ка **коле́кція** (collection) вдо́ма. А це **альбо́м** (album) моєї сестри́. **У неї є** (she has) не тільки листі́вки, вона́ до́бре **фотографу́є** (takes photos).
Оле́сь: О, тут є ціка́ві фо́то! А що це?
Павло́: Це **святко́вий** (festive) Ки́їв уве́чері.
Оле́сь: Яке́ це **свя́то** (holiday)?
Павло́: Це **Жовтне́ве** (October) свя́то, свя́то **револю́ції** (of the Revolution).
Оле́сь: А це твоя́ сестра́?
Павло́: Так, це Гали́на і її дру́зі. Вони́ йдуть на святко́ву **демонстра́цію** (demonstration).
Оле́сь: **Які́ в них га́рні украї́нські костю́ми!** (What nice Ukrainian costumes they have!) А це що?
Павло́: Це **військо́вий пара́д** (military parade) і пара́д **спортсме́нів** (of sportsmen).
Оле́сь: Здо́рово! А це **салю́т** (firevorks display)?
Павло́: Так, це святко́вий салю́т.
Оле́сь: Я ду́же хо́чу поба́чити святко́вий Ки́їв.
Павло́: Я теж хо́чу приї́хати **сюди́ на** (here for) Жовтне́ве свя́то.

●

Олéсь: Мáмо, ми бýдемо купувáти сувеніри сьогóдні?
Джейн: Так, сúну.
Олéсь: Ми пíдемо чи поїдемо?
Джейн: Ми поїдемо на метрó.
Олéсь: О, я дýже люблю їздити на метрó! **А скíльки кóштує квитóк?** (How much does a ticket cost?)
Джейн: Квитóк кóштує 5 (п'ять) **копíйок** (kopecks).
Олéсь: Так, так. Я вже **згадáв** (remembered). Квитóк на **трамвáй** (tram, streetcar) кóштує 3 (три) копíйки, на **тролéйбус** (trolleybus) — 4 (чотúри) копíйки, а на метрó й **автóбус** (bus) — 5 (п'ять) копíйок.
Джейн: Прáвильно!
Олéсь: А скíльки кóштує морóзиво?
Джейн: Я не знáю.
Олéсь: А я знáю. Морóзиво кóштує **дéшево** (inexpensive) — 20 (двáдцять) копíйок.
Джейн: Я вже зрозумíла, про що ти дýмаєш. Алé спочáтку ми пíдемо в магазúн, кýпимо сувеніри, а пóтім пíдемо в кафé.
Олéсь: Мáмо, ти все розумíєш!
Джейн: Я знáю, що ти лю́биш морóзиво, Олéсю.

●

Джейн: Скажíть, будь лáска, **у вас є** (have you) українські сувеніри?
Продавéць: Звичáйно! Прóшу! **У нас є** (we have) українські **сорочкú** (shirts), **рушникú** (towels), сýкні, сумкú, хусткú, **скатéрки** (tablecloths), **керáміка** (ceramics) ...
Джейн: Якí тут гáрні **глéчики** (pitchers) й **куманці** (earthenware jugs).
Олéсь: Мáмо, дивúсь, які тут гáрні **іграшки** (toys).
Продавéць: **Це закарпáтське різьблення** (Transcargrapathian carvings).
Джейн: Скíльки кóштує однá íграшка?
Продавéць: 2 (два) **карбóванці** (roubles).
Джейн: Дя́кую! А скíльки кóштує намúсто?
Продавéць: Вонó кóштує **дóрого** (expensive) — 10 (дéсять) карбóванців.
Джейн: Це дýже гáрне намúсто. А скíльки кóштує **гаманéць** (purse)?
Продавéць: Він кóштує 3 (три) карбóванці 20 (двáдцять) копíйок.
Джейн: А грамплатúнки у вас є?
Продавéць: Так. Однá грамплатúнка кóштує 1 (одúн) карбóванець.
Олéсь: А мáрки у вас є?
Продавéць: На жаль, ні. У нас є тíльки фóто й **малю́нки** (drawings) Кúєва. Одúн малю́нок кóштує 6 (шíсть) карбóванців, однé фóто кóштує 2 (дві) копíйки.
Джейн: Дя́кую! Я куплю́ скатéрку, рушнúк, 2 (дві) грамплатúнки, 3 (три) глéчики, 4 (чотúри) íграшки і 5 (п'ять) куманців.
Продавéць: Це кóштує 34 (трúдцять чотúри) карбóванці.
Олéсь: **У мéне є** (I have) 20 (двáдцять) копíйок. Я хóчу купúти фóто Кúєва.
Продавéць: Будь лáска, тут 10 (дéсять) фóто.
Джейн: Щúро дя́куємо!
Продавéць: Прóшу!

WORDS AND EXPRESSIONS

Скільки це кóштує? How much does it cost?
листíвка postcard
колéкція collection
альбóм album
фотографувáти to take a photo
свя́то holiday
святкóвий *adj* festive
військóвий *adj* military
парáд parade
спортсмéн sportsman
салю́т fireworks display
сюди́ here (direction)
демонстрáція demonstration
копíйка kopeck
дéшево *adv* inexpensive, cheap
згадáти to remember
трамвáй tram, streetcar
тролéйбус trolleybus
автóбус bus
сорóчка shirt
рушни́к towel
скатéрка tablecloth
керáміка ceramics
глéчик pitcher
куманéць Ukr. earthenware jug
íграшка toy
закарпáтський Transcarpathian
різьблення carvings
дóрого *adv* expensive
гаманéць purse
малю́нок drawing
словни́к dictionary
карбóванець rouble
Жовтнéва револю́ція October Revolution

COMMENTARY AND EXERCISES

Genitive Case after Negation

A. Read the following sentences. Observe the use of the linking verb *є* (is, are) to denote presence and *немáє* (is no, are no) to denote absence. The word *немáє* requires the use of the genitive case after it:

Тут є зóшит.	**Тут немáє зóшита.**
There is a notebook here.	There is no notebook here.
Тут є зóшити.	**Тут немáє зóшитів.**
There are notebooks here.	There are no notebooks here.

B. Form negative sentences according to the example.

Example: Тут є зóшит.— Тут немáє зóшита.

1. Тут є кни́жка. 2. Там є сýкня. 3. Тут є олівéць. 4. Там є нами́сто. 5. Тут є журнáл. 6. Там є студéнти.

C. When used with the preposition *у*, the genitive case of nouns denoting persons indicates possessor. Observe the English equivalents:

У кóго є син?	**У брáта є син.**
Who has a son?	**У сестри́ є син.**
(*lit* By whom is there a son?)	**У дрýзів є син.**

D. Answer the questions using the words given in brackets.

Example: У кóго є син? (брат) — У брáта є син.

1. У кóго є нами́сто? (сестрá). 2. У кóго є сувенíри? (дружи́на). 3. У кóго є квитки́ у теáтр? (бáтько). 4. У кóго є гáрна сорóчка? (дід). 5. У кóго є малéнька дочкá? (дрýзі). 6. У кóго є словни́к? (студéнти).

The possessor may be denoted by the personal pronouns in the genitive case together with the preposition у.

	у мéне	**у нас**
У кóго є син?	**у тéбе**	**у вас**
	у ньóго	**у них**
	у неї	

E. Answer the questions using the personal pronoun given in brackets.

Example: У кóго є син? (я) — У мéне є син.

1. У кóго є малéнькі діти? (я). 2. У кóго є брат і сестрá? (ти). 3. У кóго є гáрні малю́нки? (він). 4. У кóго є запрóшення на вéчір? (ми). 5. У кóго є українська керáміка? (вони́).

F. Form negative sentences as shown in the example.

Example: У мéне є син.— У мéне немáє си́на.

1. У мéне є цікáва кни́жка. 2. У дружи́ни є гáрне нами́сто. 3. У нас є нови́й словни́к. 4. У брáта є квитки́ на футбóл. 5. У ньóго є нові вíрші. 6. У дíда є українська сорóчка. 7. У Джейн є українська керáміка.

G. Learn the given cardinal numerals in Ukrainian:

1 оди́н	6 шість	11 одинáдцять	17 сімнáдцять
2 два	7 сім	12 дванáдцять	18 вісімнáдцять
3 три	8 вісім	13 тринáдцять	19 дев'ятнáдцять
4 чоти́ри	9 дéв'ять	14 чотирнáдцять	20 двáдцять
5 п'ять	10 дéсять	15 п'ятнáдцять	21 двáдцять оди́н
		16 шістнáдцять	30 три́дцять

H. Read the following numerals in Ukrainian:

25, 14, 6, 8, 12, 16, 23, 30, 7, 2, 10, 4, 20

Genitive Case after Cardinal Numerals

Cardinal numerals must agree with the nouns which they modify:

1 + Nominative singular	2, 3, 4 + Nominative plural	5, 6, . . . + Genitive plural
m оди́н костю́м *n* однé нами́сто *f* однá хýстка	два костю́ми два, три, чоти́ри нами́ста дві хýстки	п'ять, шість костю́мів нами́ст хýсток

I. Complete the sentences by putting the noun given in brackets into the proper form of the genitive case. Write out the cardinal numerals.

Example: У мéне є 1 (брат).— У мéне є **оди́н** брат.

1. У мéне є 1 (сестрá). 2. У Петрá є 2 (сестрá). 3. У тéбе є 5 (зóшит). 4. У нас є 4 (квитóк). 5. У мéне є 3 (брат). 6. У них є 8 (студéнт). 7. Тут є 10 (студéнтка).

The word *карбóванець* is the Ukrainian word for rouble, the monetary unit used throughout the Soviet Union. Pay special attention to abbreviations:

1 КАРБÓВАНЕЦЬ = 100 КОПІЙОК

Скільки кóштує словни́к?
Він кóштує:
1 крб. (оди́н карбóванець);
2, 3, 4 крб. (два, три, чоти́ри карбóванці); 5, 6, ... крб. (п'ять, шість, ... карбóванців).

Скільки кóштують зóшити?
Вони́ кóштують:
1 коп. (однý копíйку);
2, 3, 4 коп. (дві, три, чоти́ри копíйки);
5, 6, ... коп. (п'ять, шість ... копíйок).

J. Make up questions and answer them using the given words.

Example: **Словни́к — 2 крб.**
Скі́льки ко́штує **словни́к?**
Словни́к ко́штує **два карбо́ванці.**

1. Кни́жка — 1 крб. 10 коп. 2. Куманe̋ць — 2 крб. 3. Малю́нок Ки́єва — 3 крб. 4. Скате́рка — 5 крб. 5. Грампласти́нка — 1 крб. 6. Нами́сто — 6 крб. 7. Соро́чка — 7 крб. 8. Квито́к на трамва́й — 3 коп. 9. Квито́к на метро́ — 5 коп. 10. Моро́зиво — 20 коп. 11. Квито́к на троле́йбус — 4 коп. 12. Газе́та — 2 коп. 13. Квито́к у кіно́ — 30 коп. 14. Су́кня — 12 крб. 20 коп.

ADDITIONAL READING

Гу́мор Humor

— Скі́льки ко́штує квито́к?
— Три́дцять копі́йок.
— У ме́не є ті́льки п'ятна́дцять. Да́йте, будь ла́ска, оди́н квито́к. Я диви́тимуся **одни́м о́ком** (with one eye).

— Іва́сику, у те́бе є брат **або́** (or) сестра́?
— Так, у ме́не є мале́нький брат.
— Він уже́ хо́дить?
— Ні, він ду́же **леда́чий** (lazy).

Дочка́: Та́ту, дай, будь ла́ска, оди́н карбо́ванець.
Син: Та́ту, дай, будь ла́ска, два карбо́ванці.
Дружи́на: Пе́тре, дай, будь ла́ска, два́дцять карбо́ванців.
Ба́тько: А що ви хо́чете купи́ти?
Син: Пода́рунок. За́втра твій **день наро́дження** (birthday).

— Тара́се, твоя́ ма́ти вчи́телька, а ти пога́но пи́шеш і в те́бе нема́є ру́чки.
— А твій ба́тько **зубни́й лі́кар** (dentist), але́ в твого́ мале́нького бра́та нема́є **зубі́в** (teeth).

●

Виклада́ч: До́брий день, дру́зі! У вас є підру́чники сього́дні?
Петро́: Так, у нас є підру́чники.
Виклада́ч: А зо́шити у вас є?
Петро́: Так, у нас є зо́шити.
Виклада́ч: Джейн, чита́йте, будь ла́ска, впра́ву.
Джейн: «У ме́не є брат. У те́бе нема́є бра́та.
У не́ї є сестра́. У ньо́го нема́є сестри́.
У нас є дя́дько. У вас нема́є дя́дька.
У них є ті́тка. У ме́не нема́є ті́тки.»
Виклада́ч: До́бре. А за́раз пиші́ть, будь ла́ска:

Є брат.	Нема́є бра́та.
Є сестра́.	Нема́є сестри́.

Джо́не, чита́йте, будь ла́ска, дру́гу впра́ву!

Джон: «Я хо́чу купи́ти сувені́р. Ти не хо́чеш купува́ти сувені́ра. Він хо́че купи́ти кумане́ць. Вона́ не хо́че купува́ти куманця́. Ми хо́чемо купи́ти гамане́ць. Ви не

хо́чете купува́ти гаманця́. Вони́ хо́чуть купи́ти зо́шити. А я не хо́чу купува́ти зо́шитів.»

Виклада́ч: Пра́вильно! Як ще мо́жна сказа́ти?

Джон: Мо́жна й так: «Я не хо́чу купува́ти зо́шити, гамане́ць, кумане́ць, сувені́р.»

Виклада́ч: До́бре. Да́лі, Ме́рі, чита́йте, будь ла́ска!

Ме́рі: «Є зо́шит. Нема́є зо́шита.
Є кни́жка. Нема́є кни́жки.
Є зо́шити. Нема́є зо́шитів.
Є книжки́. Нема́є книжо́к.»

Виклада́ч: Ду́же до́бре. Слу́хайте й пиші́ть: 1 (оди́н) зо́шит, 2 (два) зо́шити, 3 (три), 4 (чоти́ри) зо́шити, але́ 5 (п'ять), 6 (шість), 7 (сім), 8 (вісім), 9 (де́в'ять), 10 (де́сять), 15 (пятна́дцять), 20 (два́дцять), 25 (два́дцять п'ять) ... зо́шитів. Написа́ли?

Студе́нти: Так.

Виклада́ч: Богда́не, чита́йте впра́ву!

Богда́н: 2 (два) зо́шити, 2 (дві) ху́стки.
22 (два́дцять два) зо́шити, 22 (два́дцять дві) ху́стки.
5 (п'ять) зо́шитів, 5 (п'ять) ху́сток.
25 (два́дцять п'ять) зо́шитів, 25 (два́дцять п'ять) ху́сток.

•

Джейн: Добри́день, Пе́тре! Що ви тут ро́бите?

Петро́: Добри́день, Джейн! Я купу́ю конве́рти. А ви?

Джейн: А я хо́чу купи́ти листі́вки й ма́рки. Але́ я ще пога́но зна́ю, як по-украї́нському назива́ти гро́ші.

Петро́: Це про́сто. Це оди́н карбо́ванець. Оди́н карбо́ванець — це 100 (сто) копі́йок. По́тім ще є 3 (три) карбо́ванці, 5 (п'ять) карбо́ванців, 10 (де́сять) карбо́ванців, 25 (два́дцять п'ять) карбо́ванців, 50 (п'ятдеся́т) і 100 (сто) карбо́ванців.

Петро́: Так. А тепе́р моне́ти. Це 1 (одна́) копі́йка. Є ще 2 (дві) й 3 (три) копі́йки, по́тім 5 (п'ять) копі́йок, 10 (де́сять), 15 (п'ятна́дцять), 20 (два́дцять), 50 (п'ятдеся́т).

Джейн: О! Як ва́жко. Я повто́рюю: 1 (одна́) копі́йка, 2 (дві), 3 (три) копі́йки, 5 (п'ять), 10 (де́сять), 15 (п'ятна́дцять) копі́йок.

Петро́: А як ви пита́тимете про листі́вки?

Джейн: Я ду́маю так: «Скажі́ть, будь ла́ска, у вас є листі́вки?»

Петро́: А да́лі?

Джейн: «Скі́льки ко́штує одна́ листі́вка?» До́бре?

Петро́: Так. А скі́льки листі́вок ви бу́дете бра́ти?

Джейн: Ма́буть, 3 (три) — 4 (чоти́ри).

Петро́: Приготу́йте 20 (два́дцять) копі́йок.

Джейн: Дя́кую, Пе́тре. До́бре, що я зустрі́ла вас.

•

Ме́рі: Добри́день! Скажі́ть, будь ла́ска, у вас є украї́нські сувені́ри? Я тури́стка. Я хо́чу купи́ти сувені́ри.

Продаве́ць: Будь ла́ска, тут украї́нські сувені́ри. Це фо́то Ки́єва, Ка́нева, Льво́ва, Оде́си, Ха́ркова. Тут малю́нки старови́нних па́м'ятників Ки́єва: Софі́ї, Ла́ври...

Ме́рі: Скі́льки ко́штує одне́ фо́то?

Продаве́ць: Це фо́то — 2 (дві) копі́йки. Це — 3 (три) копі́йки. Малю́нок ко́штує 15 (п'ятна́дцять) копі́йок.

Ме́рі: А мо́жна подиви́тися карти́ни й еста́мпи?

Продавéць: Звичáйно! Будь лáска, подивíться такóж украї́нські сорочки́, рушники́, кравáтки.
Мéрі: Скільки кóштує цей рушни́к?
Продавéць: 10 (дéсять) карбóванців. А ось украї́нська керáміка. Тут глéчики, куманці, чарки́.
Мéрі: О! Керáміка чудóва! А скільки кóштує це нами́сто?
Продавéць: Вонó кóштує 5 (п'ять) карбóванців. Це худóжні ви́роби нарóдних майстрів Закарпáття.
Мéрі: У вас є зáписи украї́нських пісéнь?
Продавéць: Аякже! Тут зáписи украї́нської симфонíчної, естрáдної, нарóдної му́зики. У нас є зáписи майстрів худóжнього слóва. Вони́ читáють вірші Шевчéнка, Лéсі Украї́нки, Івáна Франкá.
Мéрі: Скільки кóштує оди́н зáпис?
Продавéць: Вели́ка грампласти́нка кóштує 1 (оди́н) карбóванець.
Мéрі: Óтже, я хóчу купи́ти: фóто пáм'ятників Ки́єва, сорóчку, кравáтку, 2 (два) куманці, 4 (чоти́ри) зáписи украї́нських нарóдних пісéнь і віршів Шевчéнка.
Продавéць: Будь лáска.

•

Джон: Олéсю, що це?
Олéсь: Це моя́ колéкція. Ось радя́нські мáрки й листівки. Це радя́нські грóші. А це квитки́.
Джон: Які квитки́?
Олéсь: Рíзні. Це квитóк на трамвáй. Він кóштує 3 (три) копíйки.
Джон: А це яки́й квитóк?
Олéсь: Це квитóк на тролéйбус і квитóк на автóбус.
Джон: А скільки кóштує квитóк на автóбус?
Олéсь: Квитóк на автóбус кóштує 5 (п'ять) копíйок. А квитóк на тролéйбус — 4 (чоти́ри) копíйки.
Джон: Прáвильно, си́ну! А квитóк на метрó у тéбе є?
Олéсь: Тáту, в метрó квиткíв немáє. Там автомáти. А проїзд на метрó кóштує 5 (п'ять) копíйок.
Джон: А це, мáбуть, квитóк на пóїзд?
Олéсь: Ні, це квитóк на кінофíльм. Він кóштує 30 (три́дцять) копíйок.
Джон: Так, твоя́ колéкція спрáвді ду́же цікáва.
Олéсь: Я тíльки почáв збирáти квитки́. Це бу́де мій сувенíр. Я ду́же люблю́ ї́здити.
Джон: Дóбре, си́ну. Ти мáтимеш квитóк і на пóїзд, і на літáк.
Олéсь: Чудóво! Я ще хóчу мáти квитóк на пароплáв.
Джон: Неодмíнно мáтимеш. Ми скóро поїдемо до Кáнева.

LESSON 13

DIALOGUES

•

Олéсь: Тáту, що це ти читáєш?
Джон: Це **календáр** (calendar).
Олéсь: О, я такóж хóчу подиви́тися. Павлó багáто розповідáв про свя́та, а я не знáю, коли́ їх **відзначáють** (are celebrated).

Джон: Які са́ме свя́та?

Оле́сь: Жовтне́ве свя́то. Його́ відзнача́ють 7 (сьо́мого) **жо́втня** (of October)?

Джон: Ні, 7 **листопа́да** (of November).

Оле́сь: Я не розумію, **чому́** (why) Жовтне́ве свя́то відзнача́ють 7 листопа́да.

Джон: Слу́хай, си́ну! Жовтне́ва революція **відбула́ся** (took place) 25 (два́дцять п'я́того) жо́втня 1917 (ти́сяча дев'ятсо́т сімна́дцятого) ро́ку. Але́ 1 (пе́ршого) **лю́того** (of February) 1918 (ти́сяча дев'ятсо́т вісімна́дцятого) ро́ку **Радя́нська Росі́я** (Soviet Russia) **перейшла́ на** (turned to; *here:* adopted) нови́й календа́р. Ось **чому́** (that's why) за́раз свя́то Жовтне́вої революції відзнача́ється 7 листопа́да.

Оле́сь: А у нас за́раз тако́ж нови́й календа́р?

Джон: Так.

Оле́сь: Я зрозумі́в, та́ту. А коли́ відзнача́ють **Де́нь Перемо́ги** (Victory Day)?

Джон: 9 (дев'я́того) **тра́вня** (of May). 9 тра́вня 1945 (ти́сяча дев'ятсо́т со́рок п'я́того) ро́ку — це день, коли́ **закінчи́лася** (ended) **Вели́ка Вітчизня́на війна́** (The Great Patriotic War).

Оле́сь: Так. Я бага́то чита́в про війну́ і диви́вся фільм **«Бала́да про солда́та»** («Ballad of a Soldier»).

Джон: Це чудо́вий фільм. **Ми неодмі́нно** (definitely) поди́вимось його́ **ще раз** (once again).

●

Петро́: До́брий ве́чір, дру́зі! До́бре, що я вас зустрі́в.

Джейн: Це ви, Пе́тре? Прие́мна зу́стріч!

Джон: **Звідки** (where from) ви йдете́?

Петро́: **З** (from) ка́си [1].

Джон: А ми йдемо́ **туди́** (there) за́раз. Хо́чемо купи́ти квитки́ на нови́й фільм.

Петро́: Ні, ні. Я йду з вокза́лу. Я купи́в квито́к на поїзд.

Джейн: Куди́ ви ї́дете?

Петро́: Сього́дні вве́чері ї́ду **до** (to) Оде́си. А ви коли́ ї́дете з Ки́єва?

Джон: Спочатку ми пої́демо до Ка́нева, а по́тім до Льво́ва й У́жгорода.

Петро́: Коли́ ви пої́дете до Ка́нева?

Джейн: 6 (шо́стого) **се́рпня** (of August) ми пої́демо до Ка́нева, а 8 (во́сьмого) — до Льво́ва.

Петро́: Звідки ви пої́дете до Кри́му?

Джон: Зі Льво́ва ми пої́демо до У́жгорода, а з У́жгорода 10 (деся́того) се́рпня пої́демо до Кри́му.

Петро́: Ви пої́дете до Я́лти?

Джейн: Так, ми там відпочива́тимемо, а по́тім пої́демо до Оде́си.

Петро́: Коли́ ви при́їдете до Оде́си?

Джейн: 17 (сімна́дцятого) се́рпня.

Петро́: Чудо́во! Ми ра́зом бу́демо відпочива́ти і ра́зом пої́демо з Оде́си до Ки́єва.

---

[1] ка́са = booking office, box office

WORDS AND EXPRESSIONS

календáр calendar
відзначáти to celebrate
чомý why
відбувáтися to take place
Радя́нська Росíя Soviet Russia
перейти́ на (що) to turn to
перемóга victory
вíйна́ war
рік year
неодмíнно definitely
ще раз once again, one more time
звідки? where from?
до *prep* to
з (зі) *prep* from
кáса booking office, box office
День Перемóги Victory Day
Вели́ка Вітчизня́на вíйна́ The Great Patriotic War
«Балáда про солдáта» «Ballad of a Soldier» (a well-known Soviet film)

COMMENTARY AND EXERCISES

Genitive Case of Direction

The genitive case may denote direction of motion answering the questions *кудú?* where to?) and *звíдки?* (where from?).

Кудú він ї́де?
Він ї́де **до Кúєва.**
to Kiev

Звíдки він ї́де?
Він ї́де **з Кúєва.**
from Kiev

	Кудú?	Звíдки?
Nominative	**до** + Genitive	**з** + Genitive
теáтр	до теáтру[1]	з теáтру
університéт	до університéту	з університéту
Москвá	до Москвú	з Москвú
Одéса	до Одéси	з Одéси
Кáнів	до Кáнева	з Кáнева
Львів	до Львóва	зі Львóва

A. Answer the questions using the words given in brackets.

Example: **Кудú** ви ї́дете? (Ýжгород)
Ми ї́демо **до Ýжгорода.**

1. Кудú ї́дуть турúсти? (Кáнів) 2. Кудú ви йдeтé? (інститýт) 3. Кудú вонá поїхала? (Я́лта) 4. Кудú ви поїдете відпочивáти? (Одéса) 5. Кудú йдуть студéнти? (музéй) 6. Кудú приї́хали дрýзі? (Львів) 7. Звíдки приї́хав Павлó? (Донéцьк) 8. Звíдки приї́хав Олéсь? (Канáда) 9. Звíдки прийшлá Джейн? (теáтр) 10. Звíдки прийшóв друг? (кáса) 11. Звíдки ви приї́хали? (Украї́на) 12. Звíдки приї́хав брат? (Кúїв)

[1] До театру (*Gen.*) = у театр (*Acc.*)

B. Make up questions as shown in the example.

Example: Я приїхав **до Києва.**
Куди́ я приїхав?

1. Вони́ приїхали **до Ха́ркова**. 2. Тури́сти поїхали до Москви́ **з Києва**. 3. Ми поїдемо **до Ялти**. 4. Брат приїхав **зі Льво́ва**. 5. Вони́ поїхали **до Кана́ди** з України. 6. Вве́чері дру́зі поїхали **до теа́тру**. 7. **З університе́ту** тури́сти поїхали **на ви́ставку**. 8. Джон приїхав **на Україну з Кана́ди**.

C. Make up dialogues as shown in the examples.

Example: **Джейн і Джон приїхали з Кана́ди.**
Звідки приїхали Джейн і Джон?
Вони́ приїхали **з Кана́ди.**

1. Мико́ла приїхав сього́дні з **Москви́**. 2. Я приїхала з **У́жгорода** тільки вчо́ра. 3. Брат приїхав **з Оде́си** вчо́ра вра́нці. 4. Друг приїхав **з Ялти** вчо́ра вдень. 5. Тітка приїхала з **Ка́нева** уве́чері. 6. Ми приїхали **зі Льво́ва** сього́дні вдень. 7. Ви приїхали **з Доне́цька** вра́нці. 8. Студе́нти приїхали **з Доне́цька** вра́нці. 9. Джон прийшо́в **з університе́ту**. 10. Бабу́ся прийшла́ **з магази́ну**. 11. Ми прийшли́ **з теа́тру**. 12. Дру́зі прийшли́ **з ви́ставки**.

Example: **Джейн приїхала до Києва.**
Куди́ приїхала Джейн?
Вона́ приїхала **до Києва.**

1. Джейн і Джон поїхали **до У́жгорода**. 2. Мико́ла приїхав **до Москви́**. 3. Гнат і Ме́рі поїхали **до Ялти.** 4. Богда́н і Васи́ль поїдуть **до Кри́му**. 5. Я поїду **до Льво́ва**. 6. Ти поїдеш **до Запоріжжя**. 7. Ми поїдемо **до Оде́си**. 8. Інжене́ри поїдуть **до Ха́ркова**. 9. Він поїхав **до Ка́нева**. 10. По́друга поїхала **до Закарпа́ття**. 11. Тури́сти поїхали **до музе́ю**. 12. Дру́зі поїхали **в Карпа́ти**.

Example: **Я приїхав до Києва з Кана́ди.**
Звідки ви приїхали?
Я приїхав **з Кана́ди.**
Куди́ ви приїхали?
Я приїхав **до Києва.**

1. Я приїхав **до Оде́си із Запоріжжя**. 2. Гнат поїхав **до Запоріжжя з Києва**. 3. Оле́на поїхала **до Ка́нева зі Льво́ва**. 4. Дру́зі поїдуть **до Льво́ва з Києва**. 5. Ми поїдемо **до У́жгорода з Оде́си**. 6. Сестра́ приїхала **до Києва з Ялти**. 7. Ми приїхали **на Україну з Аме́рики**. 8. Ви приїхали **до Москви́ з Кана́ди**. 9. Студе́нти приїхали **до Москви́ з Києва**. 10. Тури́сти приїхали **до Аме́рики з України**.

Months of the Year

сі́чень	January	ли́пень	July
лю́тий	February	се́рпень	August
бе́резень	March	ве́ресень	September
кві́тень	April	жо́втень	October
тра́вень	May	листопа́д	November
че́рвень	June	гру́день	December

Genitive Case of Date

The genitive case is used when we speak about dates.

	Яке́ сього́дні число́? What date is it today?	*Коли́?* When?
1/I	пе́рше сі́чня	пе́ршого сі́чня
3/II	тре́тє лю́того	тре́тього лю́того
13/III	трина́дцяте бе́резня	трина́дцятого бе́резня
14/IV	чотирна́дцяте кві́тня	чотирна́дцятого кві́тня
15/V	п'ятна́дцяте тра́вня	п'ятна́дцятого тра́вня
16/VI	шістна́дцяте че́рвня	шістна́дцятого че́рвня
17/VII	сімна́дцяте ли́пня	сімна́дцятого липня
18/VIII	вісімна́дцяте се́рпня	вісімна́дцятого се́рпня
19/IX	дев'ятна́дцяте ве́ресня	дев'ятна́дцятого ве́ресня
20/X	двадця́те жо́втня	двадця́того жо́втня
21/XI	два́дцять пе́рше листопа́да	два́дцять пе́ршого листопа́да
30/XII	тридця́те гру́дня	тридця́того гру́дня

D. Answer the question *яке́ сього́дні число́?* using the given dates.

Example: 12/X — Сього́дні двана́дцяте жо́втня.

1. 16/X; 2. 1/V; 3. 23/II; 4. 8/III; 5. 22/IV; 6. 7/XI.

E. Answer the questions using the dates given in brackets:

1. Коли́ Джон Гра́бар приї́хав на Украї́ну? (25/VII)
2. Коли́ ви пої́дете додо́му? (2/VI)
3. Коли́ ми зустріча́ємо Нови́й рік? (31/XII)
4. Коли́ день наро́дження Тара́са Шевче́нка? (9/III)
5. Коли́ день наро́дження В. І. Ле́ніна? (22/IV)
6. Коли́ відзнача́ють День Перемо́ги? (9/V)
7. Коли́ ді́ти йдуть до шко́ли? (1/IX)
8. Коли́ відзнача́ють Жовтне́ве свя́то? (7/XI)

F. Make up dialogues as shown in the example.

Example: **Сього́дні 1 (пе́рше) ли́пня, понеді́лок. (брат)**
Коли́ приї́хав брат?
Він приї́хав 1 (пе́ршого) ли́пня у понеді́лок.

1. Учо́ра було́ 11 (одина́дцяте) лю́того, вівто́рок. (Іва́н)
2. Позавчо́ра було́ 12 (двана́дцяте) бе́резня, середа́. (ти)
3. Сього́дні 15 (п'ятна́дцяте) кві́тня, четве́р. (ба́тько)
4. Сього́дні 14 (чотирна́дцяте) тра́вня, п'я́тниця. (студе́нти)
5. Учо́ра було́ 20 (двадця́те) че́рвня, субо́та. (ви)
6. За́втра бу́де 17 (сімна́дцяте) ли́пня, понеді́лок. (сестра́)
7. Післяза́втра бу́де 21 (два́дцять пе́рше) се́рпня, неді́ля. (дру́зі)
8. Сього́дні 27 (два́дцять сьо́ме) ве́ресня, середа́. (ти)
9. Учо́ра було́ 2 (дру́ге) сі́чня, п'я́тниця. (син)
10. Позавчо́ра було́ 8 (во́сьме) листопа́да, субо́та. (дочка́)

G. Answer the questions using the dates given in brackets.

Example: Коли́ ви приї́хали? (1, ли́пень, понеді́лок)
Ми приї́хали 1 (пе́ршого) ли́пня у понеді́лок.

1. Коли́ ти приї́хав? (15, сі́чень, вівто́рок)
2. Коли́ приї́хала ма́ти? (11, лю́тий, середа́)

3. Колú ви приї́хали? (14, квíтень, п'я́тниця)
4. Колú приї́хав Джон? (16, чéрвень, четвéр)
5. Колú вонú приї́хали? (17, сéрпень, вівтóрок)
6. Колú ви поїхали на Украї́ну? (18, вéресень, недíля)
7. Колú бáтько поїхав до Кúєва? (19, жóвтень, субóта)
8. Колú вонú поїдуть до Кáнева? (21, листопáд, п'я́тниця)
9. Колú брат поїде до Канáди? (25, грýдень, понедíлок)
10. Колú ви приї́дете додóму? (9, бéрезень, середá)
11. Колú приї́хала сестрá? (26, трáвень, четвéр)

ADDITIONAL READING

●

Мéрі: Івáне Петрóвичу! Я хóчу повторúти дванáдцяту впрáву.
Викладáч: Будь лáска, Мéрі.
Мéрі: «Я ї́ду з Кúєва. Звідки ти ї́деш? Він ї́де зі Львóва. Звідки він ї́де? Вонá ї́де до Одéси. Кудú вонá ї́де? Вонú ї́дуть до Хáркова. Кудú вонú ї́дуть?»
Викладáч: Дóбре, Мéрі! А зáраз пишíть!

З Кúєва	— **Звідки?**
До Кúєва чи в Кúїв	— **Кудú?**

А ви, Джóне, зрозуміли завдáння?
Джон: Так. Мóжна я прочитáю йогó?
Викладáч: Будь лáска.
Джон: «Сьогóдні 11 (одинáдцяте) лúпня, понедíлок.
Колú ви приї́хали? — Я приї́хав одинáдцятого лúпня у понедíлок.
Зáвтра 12 (дванáдцяте) лúпня, вівтóрок.
Колú приї́де друг? — Він приї́де дванáдцятого лúпня у вівтóрок.
Післязáвтра 13 (тринáдцяте) лúпня, середá.
Колú приї́де брат? — Він приї́де тринáдцятого лúпня у середу.»
Викладáч: Дýже дóбре, Джóне. Ви дóбре зрозуміли завдáння. Запишíть, будь лáска!

Якé сьогóдні числó?	— **Сьогóдні 11 (одинáдцяте) лúпня.**
Якúй сьогóдні день?	— **Сьогóдні понедíлок.**
Колú ви приї́хали?	— **Ми приї́хали одинáдцятого лúпня у понедíлок.**

●

Джон: Джейн, я хóчу писáти щодéнник. Допоможú, будь лáска, згадáти, що булó пéршого дня.
Джейн: Ти приї́хав до Кúєва 1 (пéршого) лúпня у понедíлок.
Джон: Ні, у вівтóрок. Я оглянув Хрещáтик, зустрíв дрýзів. А що ще булó?
Джейн: Ти вже забýв, а я пам'ятáю. Ти слýхав концéрт украї́нської мýзики.
Джон: Так, так. А 2 (дрýгого) лúпня у сéреду у мéне був урóк украї́нської мóви.
Джейн: Пóтім ти зустрічáв менé й Олéся і подарувáв чудóві квíти.
Джон: Про це мóжна не писáти в щодéнник?
Джейн: Ні, напишú! 2 (дрýгого) лúпня ми оглянули Лáвру, а ввéчері слýхали óперу «Натáлка Полтáвка».
Джон: Ні, не так. Тепéр ти забýла. Увéчері ми ходúли на студéнтський вéчір.

Джейн: Пра́вильно!

Джон: До́бре. 3 (тре́тього) ли́пня в четве́р ти поі̂хала купува́ти сувені́ри.

Джейн: Ні, ми поі̂хали до дя́дька Степа́на. Як ти забу́в про це!

Джон: Ні, я не забу́в про на́шу по́дорож, я ті́льки ду́мав, що це було́ в п'я́тницю.

Джейн: А мо́же й у п'я́тницю...

Джон: От ба́чиш!

Джейн: Пиши́ да́лі. 5 (п'я́того) ли́пня в субо́ту ми огля́нули музе́й украі̂нського мисте́цтва.

Джон: Так. Які там чудо́ві карти́ни, скульпту́ра, наро́дне мисте́цтво!

Джейн: Вишива́ння, рі́зьблення! Це чудо́во!

Джон: А по́тім ми гуля́ли.

Джейн: Дніпро́! Па́рки! Цьо́го не мо́жна забу́ти!

Джон: Ско́ро ми пої̂демо до Ка́нева. Я ду́маю за́втра 6 (шо́стого).

Джейн: Неодмі́нно! Я ду́же хо́чу поі̂хати туди́. А куди́ ми пі́демо сього́дні вве́чері?

Джон: Нас запроси́ли на студе́нтський ве́чір. Студе́нти бу́дуть чита́ти ві́рші, співа́ти украі̂нських пісе́нь, танцюва́ти.

Джейн: Я хо́чу піти́ на ве́чір. Там бу́дуть ті́льки студе́нти?

Джон: Не зна́ю, лю́ба. До ре́чі, вже час іти́!

●

Богда́н: До́брий ве́чір, дру́зі! До́бре, що я вас зустрі́в!

Джон: До́брий ве́чір, Богда́не! Ми йдемо́ до університе́ту на студе́нтський ве́чір.

Богда́н: А я хо́чу розпові́сти про на́шу по́дорож. 6 (шо́стого) ли́пня ми пої̂демо до Ка́нева.

Джон: Ми теж ї̂демо туди́ за́втра.

Богда́н: Ми пої̂демо ра́зом! Чудо́во! У понеді́лок з Ка́нева ми ї̂демо до Запорі́жжя. А 8 (во́сьмого) вве́чері пої̂демо із Запорі́жжя до Оде́си.

Джон: Це чудо́ва по́дорож! А ми з Ка́нева пої̂демо до Ки́єва.

Богда́н: А ми з Оде́си ї̂демо в Я́лту. По́тім з Кри́му до У́жгорода і Льво́ва. А зі Льво́ва до Ки́єва.

Джейн: Так, це ду́же ціка́ва по́дорож. Ми теж пої̂демо до Льво́ва, а по́тім у Крим.

Богда́н: А Петро́ й Ме́рі теж ї̂дуть?

Джон: Ні, Петро́ ї̂де до Оде́си. Бу́де там відпочива́ти. Ме́рі теж пої̂де туди́.

Джейн: Ви́бачте, Богда́не, вже час іти́. Ході́мо ра́зом на студе́нтський ве́чір.

Богда́н: Дя́кую. Ході́мо!

●

Джон: Ви́бачте, будь ла́ска, тут бу́де студе́нтський ве́чір?

Юрко́: Так, захо́дьте, будь ла́ска. Тут є ві́льні місця́.

Джон: Дя́кую. А ви студе́нт?

Юрко́: Так. Я студе́нт-філо́лог. Юрко́ Мироне́ць. Я з Полта́ви.

Джон: Ду́же прие́мно. А я Джон Гра́бар. Це моя́ дружи́на Джейн. Ми приі̂хали з Кана́ди. За́раз вивча́ємо украі̂нську мо́ву.

Юрко́: Ду́же прие́мно.

Джон: Ви не зна́єте, яка́ програ́ма ве́чора?

Юрко́: Спочатку виступа́тиме ре́ктор університе́ту. По́тім го́сті ве́чора — украі̂нські письме́нники. Вони́ оповіда́тимуть про свої̂ тво́рчі пла́ни.

Джон: Хто ще виступа́тиме?

Юрко́: Співа́тиме хор студе́нтів університе́ту. Анса́мбль «Весня́нка» вико́нуватиме украї́нські та́нці. Студе́нти й акто́ри чита́тимуть ві́рші украї́нських пое́тів.
Джейн: А та́нці сього́дні бу́дуть?
Юрко́: Звича́йно. Гра́тиме студе́нтський орке́стр.
Джон: Джейн ду́же лю́бить танцюва́ти.
Юрко́: Я ду́маю, що сього́дні бу́де ціка́вий ве́чір.
Джон: Тут бага́то студе́нтів і госте́й.
Юрко́: Тут за́вжди ве́село й ціка́во.

LESSON 14

DIALOGUES

●

Петро́: Скажі́ть, будь ла́ска, 21 (два́дцять пе́рше) **мі́сце** (berth) тут?
Іва́н: Так, про́шу, ва́ше мі́сце **внизу́** (below; *here* — lower berth).
Петро́: Дя́кую, ва́ше мі́сце теж тут?
Іва́н: Моє́ мі́сце 22 (два́дцять дру́ге), **нагорі́** (above; *here* — upper berth).
Петро́: **Дозво́льте познайо́митися.** (Allow me to introduce myself.) — Петро́ Лапчу́к з Кана́ди. За́раз живу́ у Ки́єві, вивча́ю украї́нську мо́ву.
Іва́н: Ду́же прие́мно. Іва́н Степа́нович Мироне́ць.
Петро́: **Ра́дий познайо́митися!** (Glad to meet you!) Ви кия́нин?
Іва́н: Так, я живу́ в Ки́єві. А де ви живете́ у Кана́ді?
Петро́: В Торо́нто.
Іва́н: Ва́ші батьки́ тако́ж живу́ть у Кана́ді?
Петро́: Так. Але́ мій дід рані́ше жив на Украї́ні, в селі́.
Іва́н: Я теж **народи́вся** (was born) не в Ки́єві, а в селі́. Там я вчи́вся в шко́лі, а по́тім вчи́вся в Ки́єві, в інститу́ті, за́раз тут живу́ й працю́ю.

●

Андрі́й: До́брий ве́чір. Це 23 (два́дцять тре́тє) мі́сце?
Іва́н: Так, сіда́йте, будь ла́ска. Бу́демо ї́хати ра́зом. Я — Іва́н Степа́нович, а це наш **гість** (guest), кана́дець Петро́ Лапчу́к.

Андрі́й: Ду́же прие́мно! Мене́ зва́ти Андрі́й.
Петро́: А по ба́тькові?
Андрі́й: Фе́дорович. Але́ **мо́жна зва́ти про́сто** [(you) may simple call me] Андрі́й.
Іва́н: Андрі́ю, ви студе́нт?
Андрі́й: Так. Я вчусь в університе́ті в Москві́, а народи́вся я у Ві́нниці.
Іва́н: За́раз ї́дете додо́му?
Андрі́й: Ні, за́раз я **ї́ду в го́сті до сестри́** (pay a visit to my sister). Вона́ працю́є в Оде́сі.
Петро́: А де ви працюва́тимете, Андрі́ю?

Андрій: Звичáйно, вдóма, у Вінниці.
Івáн: Ви бýдете працювáти в шкóлі?
Андрій: Так, я **викладáтиму** (teach) англíйську мóву.
Петрó: Óтже, ми говорúтимемо по-англíйськи?
Андрій: Будь лáска!

•

Ігор: Скажіть, будь лáска, **24** (двáдцять четвéрте) місце тут?
Івáн: Так, захóдьте, будь лáска!
Ігор: Дя́кую, я — Ігор Миколáйович, **москвúч** (Moscovite).
Івáн: Дýже приємно! Я — Івáн Степáнович, киянин. А це Андрій — студéнт, і Петрó з Торóнто.
Ігор: Рáдий познайóмитися!
Петрó: Ви **росія́нин** (Russian), Ігоре Миколáйовичу?
Ігор: Так. Я народúвся **в Сибíру** (in Siberia), там учúвся і працювáв на завóді, а пóтім війнá...
Івáн: А де ви **воювáли** (did you fight)?
Ігор: На Україні.
Андрій: Ви зáраз їдете відпочивáти?
Ігор: Так, спочáтку я відпочивáв у Києві, на Дніпрí. Там живýть мої старí дрýзі. А зáраз їду до Одéси.
Провіднúк (conductor): Дóбрий вéчір, **товаришí** (comrades)! **Ви всі** (all of you) їдете до Одéси?
Івáн: Так.
Провіднúк: Дóбре. А чай бýдете пúти?
Ігор: Звичáйно!
Провіднúк: Прóшу! Чай і тíстечка.
Андрій: Щúро дя́куємо!
Провіднúк: **Бажáю щаслúвої дорóги**! (Have a pleasant trip!)

WORDS AND EXPRESSIONS

місце place, berth
внизý (унизý) below, down below (lower berth)
нагорí above (upper berth)
гість guest
мóжна one may
прóсто simply
москвúч Moscovite
росія́нин Russian (nationality)
Сибíр Siberia
викладáти to teach
воювáти to be at war (with), to fight (against, with)
провіднúк conductor, ticket collector
товáриш comrade
Дозвóльте познайóмитися. Allow (me) to introduce myself.
Рáдий познайóмитися. Glad to meet (you).
Бажáю щаслúвої дорóги. Have a pleasant trip.
Ітú (їхати) в гóсті до (кóго). To pay smb. a visit.

COMMENTARY AND EXERCISES

The Noun. Locative Case of Place

When we speak about location or place of action in Ukrainian we use the locative case, which answers the question *де?* (where?).

Де лежи́ть зо́шит?
Зо́шит лежи́ть **на** (on) столі́.

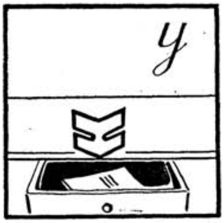

Де лежи́ть зо́шит?
Зо́шит лежи́ть **у** (in) столі́.

Де лежи́ть су́кня? — Су́кня лежи́ть **на** стільці́.
Де лежи́ть олів́ець? — Олів́ець лежи́ть **на** газе́ті.
Де стоя́ть кві́ти? — Кві́ти стоя́ть **на** вікні́.
Де стоя́ть книжки́? — Книжки́ стоя́ть **у** ша́фі.
Де стої́ть стіл? — Стіл стої́ть **у** кімна́ті.

As you noticed, the locative case is used with the prepositions **на** (on) and **у** (in). The majority of nouns in the locative case have the ending **-і**.

A. Make up questions to the following answers.

Example: Олів́ець лежи́ть **на столі́.**
Де лежи́ть олів́ець?

1. Я працю́ю в університе́ті. 2. Я живу́ у Льво́ві. 3. Мій брат народи́вся в Оде́сі. 4. Його́ сім'я́ живе́ в Москві. 5. Мико́ла зустрів Гна́та в університе́ті. 6. Богда́н і Мико́ла познайо́милися в готе́лі. 7. Джейн і Джон учи́лися в коле́джі. 8. Дру́зі сні́дали в ресторá́ні готе́лю. 9. Су́кня виси́ть у ша́фі. 10. Крава́тка лежи́ть на лі́жку. 11. Ка́ва й фру́кти стоя́ть на столі́. 12. Я ча́сто гуля́ю в па́рку.

B. Make up dialogues as shown in the example.

Example: **Кни́жка лежи́ть на столі́.**
Де лежи́ть кни́жка?
Вона́ лежи́ть на столі́.

1. Мій нови́й словни́к лежи́ть у па́пці. 2. Твоя́ стара́ су́кня виси́ть у ша́фі. 3. На́ша га́рна ва́за стої́ть на столі́. 4. Ло́жка, виде́лка й ножі́ лежа́ть у столі́. 5. Мій олів́ець лежи́ть на кни́жці. 6. Ва́ша ру́чка лежи́ть у зо́шиті. 7. Ї́хня кни́жка стої́ть у ша́фі. 8. Її га́рне пальто́ лежи́ть у чемода́ні. 9. Його́ зо́шити лежа́ть у портфе́лі. 10. Мій па́спорт і гро́ші лежа́ть у су́мці. 11. Твій плащ лежи́ть на стільці́. 12. Мій нови́й костю́м лежи́ть у ша́фі.

C. Complete the sentences putting the word given in brackets into the locative case.

Example: Газе́та лежи́ть (стіл).
Газе́та лежи́ть **на столі́.**

1. Кві́ти стоя́ть (вікно́). 2. Студе́нти сидя́ть (кімна́та). 3. Тури́сти живу́ть (готе́ль). 4. Кни́жка лежи́ть (стіле́ць). 5. Ла́мпа стої́ть (стіл). 6. Ді́ти вча́ться (шко́ла).

The preposition **у** alternates with the preposition **в**. Observe the last letter of the word preceding the preposition and the first letter of the word following it:

Я працю́ю **в** магази́ні.	Ти працю́єш **у** магази́ні.
Він вчи́ться **в** шко́лі.	Я вчусь **у** шко́лі.
Я живу́ **в** Ки́єві.	Вони́ живу́ть **у** Ки́єві.
Я працю́ю **в** інститу́ті.	Він живе́ **у** Льво́ві.
Ми живемо́ **в** Оде́сі.	Вона́ живе́ в Москві.

D. Fill in the blanks with the appropriate preposition (*в, у*).

Example: Я живу́ ... Ки́єві.
Я живу́ **в** Ки́єві.

1. Джон живе́ ... Кана́ді. 2. Гали́на працю́є ... шко́лі. 3. Тури́сти обі́дають ... рестора́ні. 4. Сестра́ живе́ ... Оде́сі. 5. Дя́дько живе́ ... селі́. 6. Джейн працю́є ... інститу́ті. 7. Дру́зі вча́ться ... університе́ті. 8. Вчо́ра ми були́ ... музе́ї. 9. Газе́ти лежа́ть ... ша́фі.

In some instances the preposition **на**, when used with the noun in the locative case, has the meaning **at**. Such cases should be memorized so as not to confuse them with those instances when the preposition **на** is used with the accusative case and has the meaning **to**.

Куди́ ви ї́дете?	**Де ви були́?**
на + Accusative	на + Locative
на Украї́ну	на Украї́ні
на мо́ре	на мо́рі
на конце́рт	на конце́рті
на екску́рсію	на екску́рсії
на заво́д	на заво́ді

E. Transform the given sentences using the locative case as shown in the example.

Example: Ми ходи́ли на конце́рт.
Ми були́ на конце́рті.

1. Ми ї́здили на мо́ре. 2. Тури́сти ходи́ли на екску́рсію. 3. Інжене́р ходи́в на заво́д. 4. Дру́зі ї́здили на Украї́ну. 5. Ми ходи́ли на пляж. 6. Ми ходи́ли на демонстра́цію.

F. Make up questions as shown in the example.

Example: Я живу́ **в Ки́єві.**
Де я живу́?

1. Учо́ра Джейн приї́хала з Кана́ди. 2. Позавчо́ра я зустрі́в Джейн на ву́лиці. 3. У готе́лі я зустрі́в дру́га. 4. За́втра я пої́ду до Москви́. 5. З Ка́нева вони́ пої́дуть до Я́лти. 6. Я живу́ в готе́лі «Дніпро́». 7. Гнат і Ме́рі приї́хали з Аме́рики. 8. Післяза́втра я пої́ду до Льво́ва. 9. Я народи́вся в Торо́нто. 10. Він ча́сто хо́дить у ліс. 11. Іва́н приї́хав з У́жгорода вчо́ра. 12. Я за́вжди обі́даю в рестора́ні.

Observe the peculiarity of some nouns in the locative case:

Де?		Де?	
парк	у (в) па́рку	**кни́жка**	у (в) **кни́жці**
сад	у (в) саду́	**рі́чка**	на **рі́чці**
Крим	у (в) Криму́	**ви́ставка**	на **ви́ставці**

G. Add the appropriate ending:

Example: Я відпочива́в у Крим... .
Я відпочива́в у Криму́.

1. Він народи́вся в Канад..., в міст... Торо́нто. 2. Він учи́вся споча́тку в шко́л..., по́тім у коле́дж.... 3. За́раз він живе́ в Ки́єв..., в готе́л... «Дніпро́». 4. Він вивча́є украї́нську мо́ву в університе́т... . 5. Він ча́сто гуля́є в па́рк... . 6. Учо́ра він ї́здив на екску́рсію на авто́бус... . 7. Вона́ за́вжди сні́дає в рестора́н... «Метро́». 8. Я ча́сто зустріча́ю його́ на Володи́мирській гірц... . 9. Позавчо́ра ввече́рі він був в о́перному теа́тр... . 10. Його́ дружи́на купува́ла сувені́ри в універма́з... . 11. Вони́ вже ї́здили до дя́дька й побува́ли в колго́сп... . 12. Вони́ ча́сто відпочива́ють на Дніпр... .

H. Fill in the blanks with the appropriate preposition (*в, у, на*).

1. Ю́рку, Петре́нки за́раз живу́ть ... Ки́єві? 2. Ні, вони́ за́раз живу́ть ... Льво́ві. 3. Семе́н працю́є ... заво́ді, а Оле́на ... фа́бриці. 4.А де вони́ за́вжди відпочива́ють? — ... Кавка́зі. 5. А я люблю́ відпочива́ти ... мо́рі. 6. Ми лю́бимо відпочива́ти ... рі́чці. 7. Наш ба́тько за́вжди відпочива́є ... Дніпрі́. 8. ... які́й ву́лиці ви за́раз живете́? 9. Вони́ живу́ть ... ву́лиці Ле́ніна. 10. А ... яко́му по́версі? — ... дру́гому. 11. Ти за́раз живе́ш ... Кана́ді? 12. Так, я живу́ ... Торо́нто.

I. Answer the questions using the words given in brackets.

E x a m p l e: Де ви живете́? (Ки́їв)
Я живу́ **в Ки́єві.**

1. Де ви відпочива́ли? (парк) 2. Де відпочива́ли ва́ші дру́зі? (рі́чка) 3. Де народи́вся ваш друг? (Крим) 4. Де були́ вчо́ра тури́сти? (ви́ставка) 5. Де живе́ ва́ша сім'я́? (Кана́да). 6. Де живе́ Окса́на? (Украї́на) 7. Де раніше жив Іва́н? (село́) 8. Де ви чита́ли ціка́ве оповіда́ння? (кни́жка) 9. Де живе́ ва́ша сестра́? (Оде́са) 10. Де вча́ться ді́ти? (шко́ла) 11. Де працю́є ва́ша ма́ти? (університе́т)

ADDITIONAL READING

●

Виклада́ч: Дру́зі! Я пишу́ на до́шці, а ви диві́ться і слу́хайте ува́жно!

Кни́жка лежи́ть **тут.** Ла́мпа тако́ж стої́ть **тут.** **Де лежи́ть кни́жка? — Кни́жка лежи́ть тут.**

Джо́не, а де стої́ть ла́мпа?
Джон: Ла́мпа тако́ж стої́ть на столі́.
Виклада́ч: До́бре! Ме́рі, де лежи́ть оліве́ць?
Ме́рі: Оліве́ць лежи́ть на столі́.
Виклада́ч: Де стої́ть ка́ва?
Ме́рі: Вона́ тако́ж стої́ть на столі́.
Виклада́ч: Богда́не, а де стоя́ть кві́ти?
Богда́н: Кві́ти стоя́ть на вікні́.
Виклада́ч: Пра́вильно! Пе́тре, а де лежи́ть моя́ па́пка?
Петро́: Ва́ша па́пка лежи́ть на сті́льці.
Виклада́ч: До́бре! Джо́не, чита́йте завда́ння!
Джон: «Де виси́ть су́кня? — Су́кня виси́ть у ша́фі.
Де лежа́ть зо́шити? — Зо́шити лежа́ть у па́пці.
Де стої́ть стіл? — Стіл стої́ть у кімна́ті.»
Виклада́ч: Пиші́ть, будь ла́ска:

на столі́ — це зве́рху (on the top) у столі́ — це всере́дині (inside)

Тепе́р, Пе́тре, чита́йте впра́ву!
Петро́: Хліб лежи́ть. Tapі́лка стої́ть. Ло́жка, виде́лка й ніж лежа́ть. Рушни́к виси́ть.
Виклада́ч: До́бре! Чита́йте да́лі, Ме́рі!

Мéрі: Хліб лежи́ть на тарíлці. Олівéць лежи́ть на кни́жці.
Викладáч: Прáвильно! Пиші́ть, будь лáска:

тарíлка	— **на тарíлці**
кни́жка	— **у кни́жці**
універмáг	— **в універмáзі**

●

Оксáна: Пéтре, скажíть, будь лáска, де ви вивчáли украї́нську мóву? У шкóлі?
Петрó: Так, я вивчáв украї́нську мóву в шкóлі нáшого Товари́ства в Торóнто.
Оксáна: А пóтім ви вчи́лися в колéджі?
Петрó: Так, спочáтку я вчи́вся у шкóлі, а пóтім у колéджі. Колéдж — це як ваш інститýт. А де ви вивчáли англíйську мóву?
Оксáна: У шкóлі. Я вчи́лася в англíйській шкóлі.
Петрó: Що такé «англíйська шкóла»?
Оксáна: Це шкóла, де дíти вивчáють англíйську мóву вже в пéршому клáсі. Звичáйно дíти починáють вивчáти інозéмну мóву в п'ятому клáсі.
Петрó: Óтже, ви вивчáли англíйську мóву дéсять рóків.
Оксáна: Так. Я мóжу розмовля́ти, читáти книжки́, журнáли, газéти англíйською мóвою.
Петрó: Тепéр я розумíю, чомý ви так дóбре розмовля́єте по-англíйському.
Оксáна: Тепéр я вчи́тиму дітéй. Вони́ такóж дóбре знáтимуть мóву.

●

Оксáна: Пéтре, де ви зáраз вивчáєте украї́нську мóву?
Петрó: Я відвíдую заня́ття в університéті на філологíчному факультéті. Знáєте, Оксáно, ранíше я не дýмав, що Ки́ївський університéт таки́й вели́кий.
Оксáна: Так, наш університéт зáраз мáє 18 факультéтів. У нас багáто світлих аудитóрій, лабораторíй. Є спорти́вні зáли, чудóва бібліотéка.
Петрó: Я багáто чув про музéї університéту, алé ще не був там. А ви булú?
Оксáна: Так. В університéті є зоологíчний, геологíчний, ботанíчний музéї. Там багáто цікáвого. Я дýже люблю́ наш зоологíчний музéй. Пéтре, а ви булú у Ботанíчному садý університéту?
Петрó: Так. Там дýже приє́мно відпочивáти. У садý зáвжди багáто людéй, особли́во дітéй.
Оксáна: Я такóж люблю́ там відпочивáти, готувáтися до заня́ть.
Петрó: Ботанíчний сад — це окрáса університéту і мíста.
Оксáна: Пéтре, а ви відвíдували нáшу астрономíчну обсерватóрію, обчи́слювальний центр? Там розробля́ють дýже цікáві питáння. Наш університéт — центр наукóвої дýмки.
Петрó: Так. Я був у наукóвій лабораторíї, де працю́ють філóлоги. Це дýже цікáво. Наукóві робóти вчéних університéту відóмі в усьóму світі.
Оксáна: Зáраз наш університéт рöстé. Скóро закíнчать будівни́цтво новóго університéтського містéчка. Там ужé працю́ють дéякі факультéти.
Петрó: Так, я бáчив новí будíвлі і проéкт містéчка. Вонó бýде дýже гáрне.
Оксáна: А я люблю́ й старí будíвлі нáшого університéту. Там вчи́лися й працювáли видатнí вчéні, письмéнники, поéти. Ки́ївський університéт має вели́ку істóрію.
Петрó: І сьогóдні в університéті вирýє цікáве твóрче життя́.

LESSON 15

DIALOGUES

●

Джóн: Сьогóдні ми поїдемо до Кáнева.

Джейн: Це чудóво! Я давнó мріяла про **цю** (this) пóдорож. Де **знахóдиться** (is situated) річкóвий вокзáл?

Джон: **Недалéко** (not far). На Поштóвій плóщі. Джейн, ти хóчеш їхати **в каюті** (in a cabin) чи **на пáлубі** (on the deck)?

Олéсь: На пáлубі, на пáлубі. Я хóчу бáчити Дніпрó і **берегú** (banks).

Джон: Дóбре. Ви почекáйте **на цій лáві** (on this bench), а я підý до кáси купúти квиткú.

Джейн: А ми **пóки що** (in the meanwhile) кýпимо **путівнúк** (guide-book)... Скажіть, будь лáска, у вас є путівнúк?

Продавéць: Якúй? У нас є багáто путівникі́в: «Украї́на», «Киї́в», «На Дніпрі́».

Джейн: А путівнúк «Кáнів» у вас є?

Продавéць: На жаль, **цьогó** (this) путівникá немáє. Алé про Кáнів мóжна прочитáти в путівникý «На Дніпрі́». Він кóштує 60 (шістдесят) копі́йок.

Джейн: Дя́кую. Олéсю, слýхай. Я читáтиму. «Кáнів стоїть **на висóкому бéрезі Дніпрá** (on a high bank of the Dnieper). Впéрше **про Кáнів згáдують** (Kaniv is mentioned) **у літóписі** (in a chronicle) **XII** (дванáдцятого) **столі́ття** (century). Рані́ше там жилú **слов'я́нські племенá** (Slavic tribes)».

Олéсь: Мáмо, Шевчéнко народúвся у Кáневі?

Джейн: Ні, сúну, Шевчéнко народúвся в і́ншому мі́сці. Алé він заповів **поховáти** (to bury) йогó над Дніпрóм.

Джон: А ось і я. Я купúв квиткú на «Ракéту» [1].

Джейн: Колú ми їдемо?

Джон: **Чéрез** (in) півгодúни.

●

Джон: Олéсю, ось ми й на Тарáсовій горі́. Тут **могúла** (grave) Тарáса Шевчéнка.

Олéсь: Тáту, Шевчéнко **вмер** (died) у Кáневі?

Джон: Ні, в Петербýрзі, алé дрýзі поховáли йогó тут.

Джейн: Як тут гáрно!

Джон: Так. Це чудóве мі́сце!

> «Як умрý, то поховáйте
> Мені́ на могúлі,
> Сéред стéпу ширóкого
> На Вкраї́ні мúлій...»

---

[1] Hydrofoil boat with underwater wing-like structures.

Олéсь: Я знáю **ці** (these) словá, тáту. Це **«Заповíт»** («My Testament») Шевчéнка. Ми вчи́ли **цей** (this) вірш у шкóлі.

«І мене́ в сім'ї́ вели́кій,
В сім'ї́ вóльній, нóвій,
Не забу́дьте пом'яну́ти
Незли́м ти́хим слóвом».

Джейн: Це спрáвді **вели́кий поéт**! (What a great poet he was!). Я ду́же люблю́ йогó вíрші.

Олéсь: Дивíться, тáту, мáмо! Як тут багáто квітів!

Джон: Так, спрáвді, мóре квітів!

Джейн: Я читáла, що **німéцькі фаши́сти зруйнувáли** (German fascists destroyed) моги́лу і музéй Тарáса, алé нáвіть **у ті чóрні дні** (in those bleak days) **радя́нські лю́ди принóсили** (Soviet people brought) квíти на моги́лу поéта.

Джон: Так, радя́нський нарóд **щи́ро** (sincerely) лю́бить і **шану́є** (honor) Тарáса Шевчéнка.

WORDS AND EXPRESSIONS

пóдорож trip, journey
цей *prn* this
той *prn* that
річкóвий *adj* river
знахóдитися (де) to be situated, found
недалéко not far
каю́та cabin
пáлуба deck
бéрег (river) bank
пóки що in the meanwhile
путівни́к guidebook
висóкий high
згáдувати, згадáти (когó, що) to mention
літóпис chronicle
столíття century
слов'я́нські племенá Slavic tribes
нáвіть even
заповідáти, заповíсти to leave, to bequeath
поховáти to bury
ракéта «Raketa» (hydrofoil boat)
на підвóдних кри́лах on underwater wing-like structures
чéрез in
моги́ла grave
вмирáти, вмéрти to die
заповíт testament
Тарáсова горá Taras' Hill in Kaniv where Shevchenko's grave is
Петербу́рг St. Petersburg (formerly the capital of tsarist Russia, now Leningrad)
німéцькі фаши́сти German fascists
зруйнувáти to destroy, to ruin
чóрні дні bleak days
щи́ро sincerely
шанувáти (когó, що) to honor
принóсити, принéсти (куди́) to bring

COMMENTARY AND EXERCISES

Nouns in the Locative Case Plural

Learn how to form the locative case plural for nouns:

Gender	Nominative singular	Locative Singular	Locative Plural
	Що?	Де?	
Masculine	готéль	у готéлі	у готéл**ях**
	завóд	на завóді	на завóд**ах**
Feminine	шкóла	у шкóлі	у шкóл**ах**
	ву́лиця	на ву́лиці	на ву́лиц**ях**
	екску́рсія	на екску́рсії	на екску́рс**іях**
Neuter	мíсто	у мíсті	у міст**áх**
	селó	у селí	у сéл**ах**
	пóле	у пóлі	у пол**я́х**

A. Change the locative singular into the locative plural.
Example: Ми були́ **на заво́ді.** Ми були́ **на заво́дах.**

1. Тури́сти були́ на екску́рсії. 2. Студе́нти були́ в музе́ї. 3. Брати́ працю́ють у колго́спі. 4. Колго́спники живу́ть у селі́. 5. На́ші дру́зі живу́ть у мі́сті. 6. Ми ба́чили тури́стів на ву́лиці.

B. Add the appropriate ending.
Example: У Ки́єві ми були́ на заво́д... .
У Ки́єві ми були́ на заво́д**ах.**

1. У Ки́єв... вони́ побува́ли в музе́... і теа́тр... . 2. У Ка́нев... вони́ огля́нули музе́й Шевче́нка. 3. У колго́сп... вони́ були́ на пол... . 4. Вони́ подиви́лися, як працю́ють колго́спники на фе́рм... і в сад... . 5. Вони́ до́вго гуля́ли в па́рк... . 6. Стари́й партиза́н побува́в у бо... . 7. Джейн купи́ла путівни́к на вокза́л..., в кіо́ск... . 8. У путівник... пи́шуть про Ка́нів. 9. На стол... лежа́ть книжки́, зо́шити, ручки́. 10. У кімна́т... стоя́ть ме́блі. 11. Учо́ра вони́ були́ на заво́д... . 12. У ша́ф... виси́ть о́дяг і стої́ть взуття́.

ADJECTIVES IN THE LOCATIVE CASE

	Gender	Locative Case		Endings of the adjectives
Singular	Masculine Neuter	У (на) яко́му? київськ**ому** у (на) вели́к**ому** нов**о́му**	 теа́трі мо́рі	**-ому**
Singular	Feminine	У (на) які́й? у (на) київськ**ій** вели́к**ій** нов**і́й**	 ву́лиці шко́лі	**-ій**
Plural	All genders	У (на) яки́х? у (на) київськ**их** вели́к**их** нов**и́х**	 теа́трах ву́лицях моря́х	**-их**

У яко́му готе́лі ти живе́ш? — Я живу́ в нов**о́му** готе́лі.
На яко́му заво́ді ти працю́єш? — Я працю́ю на вели́к**ому** заво́ді.
У яко́му колго́спі ви живете́? — Ми живемо́ в бага́т**ому** колго́спі.
У яко́му мі́сті ви живете́? — Ми живемо́ в стар**о́му** мі́сті.
На яко́му по́лі ви працю́єте? — Ми працю́ємо на колго́спн**ому** по́лі.
На які́й ву́лиці ви живете́? — Ми живемо́ на вели́к**ій** ву́лиці.
У які́й шко́лі ви вчите́сь? — Ми вчимо́сь у нов**і́й** шко́лі.
У яки́х музе́ях ви були́? — Ми були́ в украї́нськ**их** музе́ях.
На яки́х екску́рсіях ви були́? — Ми були́ на ціка́в**их** екску́рсіях.

C. Complete the sentences by putting the word or words given in brackets into the locative case.
Example: Ми були́ на (ціка́ва) екску́рсії.
Ми були́ на **ціка́вій** екску́рсії.

1. Тури́сти були́ на (Тара́сова) горі́. 2. Ми відпочива́ли на (Київське) мо́рі. 3. Ки́їв стої́ть на (висо́кий) бе́резі Дніпра́. 4. У Ки́єві ми були́ в (чудо́ві) теа́трах. 5. Дя́дько живе́ в (га́рне) селі́. 6. Тури́сти були́ в (бага́ті) колго́спах.

Example: **Ми булй (цікáва екскýрсія).**
Ми булй **на цікáвій екскýрсії.**

7. Про Кáнів пйшуть (нові путівникй). 8. Вонй працюють (кйївські завóди). 9. Ми булй (велйкий колгóсп). 10. Він вивчáє украї́нську мóву (Кйївський університéт). 11. Вонй живýть (центрáльна вýлиця). 12. Ми відпочивáли (Чóрне мóре). 13. Брат ýчиться (новйй інститýт). 14. Сестрá живé (Володймирська вýлиця). 15. Шевчéнка поховáли (Чернéча горá). 16. Він дóвго гуляв (Володймирська гірка). 17. Вонй вивчáють украї́нську мóву (Кйївський університéт). 18. Джейн купйла путівнйк (річковйй вокзáл). 19. Я люблю гуляти (Кйївський гідропáрк). 20. Турйсти купувáли сувеніри (центрáльний універмáг). 21. Вонй живýть (новйй велйкий готéль).

(1) D. Answer the questions using the words given in brackets.

Example: **Де** ви булй? (цікáва екскýрсія).
Ми булй на цікáвій екскýрсії.

1. Де відпочивáли дрýзі? (кйївський пляж) 2. Де ви купйли сувеніри? (центрáльний магазйн) 3. Де ви зустріли дрýзів? (річковйй вокзáл) 4. Де ви слýхали концéрт? (велйкий Палáц культýри) 5. Де ви слýхали óперу? (óперний теáтр) 6. Де ви відпочивáли? (гáрне селó) 7. Де ви читáли про Кáнів? (новá цікáва книжка) 8. Де стоїть Кйїв? (висóкий бéрег Дніпрá) 9. Де булй турйсти? (велйка виставка) 10. Де ви булй в Кúєві? (чудóві теáтри).

(2) Example: Де ви вчитéсь? (Кйїв)
Я вчусь **у Кúєві.**

1. Звідки вонй зáраз приї́хали? (Канáда) 2. Кудй вонй хóчуть зáраз поїхати? (Карпáти) 3. Де вонй відпочивáтимуть? (Крим) 4. Кудй Олéна хóче йти ввéчері? (теáтр) 5. Звідки Джон прийшóв обідати? (університéт) 6. Де Васйль купйв квиткй до теáтру? (кáса) 7. Де зáраз працює Данйло? (завóд) 8. Кудй приї́хали турйсти? (Чернéча горá) 9. Звідки приї́хав ваш друг? (Донéцьк) 10. Де вчйться вáша дочкá? (інститýт) 11. Кудй ви хóчете поїхати? (мóре) 12. Де лю́бить відпочивáти мáти? (Дніпрó).

Demonstrative Pronouns *цей, той*

The demonstrative pronouns *цей* (this) and *той* (that) take the number, gender and case of the noun they modify:

Gender	Case				
	Nominative	Accusative		Genitive	Locative
		inanimate	animate		
Masculine	цей той	цей той	цьóго тóго	цьóго тóго	на цьóму на тóму
Feminine	ця та	цю ту	цю ту	цієї тієї	на цій на тій
Neuter	це те	це те	— —	цьóго тóго	на цьóму на тóму
Plural (all genders)	ці ті	ці ті	цих тих	цих тих	на цих на тих

Цей стіл вели́кий, а **той** стіл мале́нький.
Nom. **Ця** ву́лиця вели́ка, а **та** ву́лиця мале́нька.
Це село́ вели́ке, а **те** село́ мале́ньке.
Ці буди́нки вели́кі, а **ті** буди́нки мале́нькі.

Я люблю́ **це** місто, **цю** ву́лицю, цей буди́нок.
Acc. Я зна́ю цьо́го студе́нта, **цю** студе́нтку.
Він зна́є **цих** студе́нтів, а я зна́ю **тих**.

У ме́не нема́є **цьо́го** зо́шита й тіє́ї кни́жки.
Gen. Я не ба́чив **цих** фі́льмів.

Я живу́ на **цій** ву́лиці, у **цьо́му** буди́нку.
Loc. Я чита́ю про Ка́нів **у цих** путівника́х.

E. Answer the questions using the correct form of the word in brackets.

Example: **У яко́му** зо́шиті ти писа́тимеш? (цей)
— Я писа́тиму **в цьо́му** зо́шиті.

1. Яки́й підру́чник лежи́ть на столі́? (той) 2. Яку́ кни́жку купи́в Богда́н? (цей) 3. В яко́му буди́нку живе́ Макси́м? (той) 4. У які́й кімна́ті живу́ть Петро́ й Ме́рі? (цей) 5. Яко́го зо́шита в те́бе нема́є? (той) 6. Яко́ї ру́чки в ньо́го нема́є? (цей) 7. Які́ кві́ти прині́с Юрко́? (той) 8. У яки́х теа́трах ти вже був? (цей) 9. Які́ карти́ни ти купи́ла? (цей) 10. Яки́х книжо́к у те́бе нема́є? (той) 11. Які́ ві́рші ти лю́биш? (той) 12. Яке́ пальто́ ти забу́в? (цей).

F. Insert the correct form of the needed verb:

Example: Я до́вго ... впра́ву і вве́чері ... її́.
(писа́ти, написа́ти)
Я до́вго **писа́в** впра́ву і вве́чері **написа́в** її́.

1. Він до́вго..., але́ не ... цю кни́жку. (чита́ти, прочита́ти) 2. Я ча́сто... му́зику. (слу́хати, прослу́хати) 3. Оле́сь ... кві́ти до па́м'ятника. (прино́сити, прине́сти) 4. Іва́н зра́зу... уро́к. (відповіда́ти, відпові́сти) 5. Ми до́вго... сувені́ри. (купува́ти, купи́ти) 6. Вона́ до́вго... впра́ву, але́ так і не... . (писа́ти, написа́ти) 7. Він за́вжди... у Криму́. (відпочива́ти, відпочи́ти) 8. Вони́ за́вжди до́бре... . (працюва́ти, попрацюва́ти) 9. Він не хо́че..., тому́ що він уже́... . (обі́дати, пообі́дати) 10. Він поча́в..., але́ не... завда́ння. (готува́ти, приготува́ти).

ADDITIONAL READING

●

Виклада́ч: Як ва́ша по́дорож до Ка́нева?

Джон: Дя́куємо, Іва́не Петро́вичу! Це було́ чудо́во! Ми були́ на Черне́чій горі́, на моги́лі вели́кого Кобзаря́, в музе́ї.

Джейн: А на «Раке́ті» ми зустрі́ли Дани́ла Гоцуляка́. Він розпові́в про партиза́нів.

Виклада́ч: О, це ціка́ве знайо́мство! До́бре, дру́зі. За́раз уро́к. Бу́демо чита́ти впра́ви. Джейн, будь ла́ска, чита́йте пе́ршу впра́ву!

Джейн: «Цей підру́чник, ця кни́жка, це завда́ння, ці зо́шити.
Той підру́чник, та кни́жка, те завда́ння, ті зо́шити.
Цей дім тут, а той дім там.
Ця кімна́та тут, а та кімна́та там.
Це вікно́ тут, а те вікно́ там.
Ці кві́ти тут, а ті кві́ти там.»

Викладáч: Прáвильно! Ви дóбре вúконали завдáння. Богдáне, читáйте дрýгу впрáву!

Богдáн: «Я бáчу цей підрýчник. Ти бáчиш той підрýчник.
Вонá бáчить цю книжку. А він бáчить ту книжку.
Ми бáчили це фóто. А ви бáчили те фóто.
Вонú бáчили ці зóшити. Я бáчив ті ручкú.»

Викладáч: Дóбре! Дáлі, будь лáска, Пéтре!

Петрó: «Я бáчив цю кнúжку, лáмпу, рýчку.
Ти бáчив ту кнúжку, лáмпу, рýчку.
Вонú бáчили ці підрýчники, зóшити, фóто.»

Викладáч: А тепéр Мéрі!

Мéрі: «У мéне немáє цьóго (тóго) підрýчника, ціє́ї (тіє́ї) кнúжки, цьóго (тóго) фóто, цих (тих) зóшитів.»

Викладáч: Пишíть, будь лáска, в зóшитах:

Цей будúнок,	ця кнúжка,	це селó,	ці діти
Той будúнок,	та кнúжка,	те селó,	ті діти

•

Джейн: Джóне! Я ніκóли не забýду цьогó дня! Я булá на могúлі велúкого Кобзарá!

Джон: Так, це хвилю́юча пóдорож!

Олéсь: Там дýже цікáвий музéй. А ми пíдемо до музéю Шевчéнка в Кúєві?

Джон: Неодмінно, сúну!

Данúло: Вúбачте, будь лáска, ви інозéмці?

Джон: Так, ми з Канáди. Ми турúсти.

Данúло: Алé ви дóбре знáєте украї́нську мóву. Це вáша рідна мóва?

Джон: Так. Ми украї́нці. Нáші батькú такóж украї́нці. А ми зáраз вивчáємо украї́нську мóву.

Данúло: Вúбачте, містер...?

Джон: Джон Грáбар. А це моя́ дружúна Джейн і мій син Олéсь.

Данúло: Дýже приє́мно. Данúло Гоцуля́к. Інженéр. Я ї́здив до Кáнева на могúлу Тарáса Шевчéнка. А чи знáєте ви, що в Кáневі такóж поховáли Аркáдія Гайдáра.

Джейн: Ми читáли про ньóго. Це письмéнник-вóїн. Він загúнув як герóй у боя́х за рідну краї́ну.

Данúло: Я був у тóму бою́... . Я дóбре знав Гайдáра.

Олéсь: Ви такóж воювáли?

Данúло: Так. Спочáтку я був у Радя́нській Армії, а пóтім у партизáнах.

Джон: А на Украї́ні булú партизáни?

Данúло: На Украї́ні скрізь булú партизáни. Ви читáли про партизáнів?

Олéсь: Так, я читáв про герóїв-партизáнів.

Данúло: Ми воювáли у Вінницькій, Волúнській, Кам'янéць-Подільській областя́х та в Карпáтах. А пóтім допомагáли визволя́ти нарóди Пóльщі, Чехословáччини, Румýнії, Угóрщини.

Олéсь: Тáту! Мáмо! Дивіться, це вже Кúїв! Ось Лáвра!

Данúло: Так, ужé Кúїв.

LESSON 16

DIALOGUES

Олéсь: Тáту, котрá вже годи́на?

Джон: Дев'я́та.

Олéсь: **Не мóже бýти!** (It's impossible!). Твій **годи́нник** (watch), мáбуть, **відстаé** (is slow).

Джон: Не дýмаю.

Олéсь: Зáраз уже, мáбуть, **дéсять хвили́н на деся́ту** (ten minutes past nine). Коли́ мáма пішлá **до перукáрні** (to the hairdresser's), **я чув, як** (heard that) по рáдіо говори́ли: «**Увáга!** (Attention!) Говóрить Ки́їв. Зáраз **дéв'ять годи́н нуль хвили́н** (nine o'clock). Слýхайте **остáнні вíсті** (latest news)!»

Джон: **Не бýдемо сперечáтися.** (We won't argue. Let's not argue). Зáраз **я наберý по телефóну нóмер** (I'll dial number) **28** (**двáдцять вíсім**) і **дізнáюсь** (I'll find out), котрá годи́на.

Олéсь: Я теж хóчу послýхати.

Джон: Будь лáска. (Джон набирáє нóмер).

Олéсь: Він говóрить: «Дéв'ять годи́н вíсім хвили́н». **Бáчиш** (you see), тáту, вже вíсім хвили́н на деся́ту.

Джон: Так, так. Мій годи́нник трóхи відстаé. А куди́ це ти, Олéсю, **так** (so) **поспішáєш** (hurry) сьогóдні?

Олéсь: Сьогóдні я **мáю багáто зроби́ти** (have a lot to do).

Джон: **Цікáво** (that's interesting), а що сáме?

Олéсь: **О десятій годи́ні** (at ten o'clock) мáма, Павлó і я пíдемо до музéю, **о пéршій** (at one o'clock) — екскýрсія до **ботанíчного** (botanical) сáду, **о трéтій** (at three o'clock) ми обíдаємо, **о п'ятій три́дцять** (at half past five) я диви́тимуся **телепередáчу** (TV program) ...

Джон: Так, план чудóвий, алé про мéне ти **забýв** (forgot).

Олéсь: Ні, тáту, не забýв. Алé я не знáю, **о котрíй годи́ні** (at what time) ти при́йдеш з університéту.

Джон: Я прийдý **без чвéрті дванáдцять** (at a quarter to twelve).

Олéсь: Óтже, ми поїдемо до ботанíчного сáду рáзом?

Джон: Так, я ще не був там. А ввéчері ми пíдемо до теáтру Івáна Франкá.

Олéсь: О котрíй годи́ні?

Джон: О сьóмій вéчора. **Чи в тéбе íнші плáни** (or have you other plans)?

Олéсь: Ні, ні. Я хотів написáти листи́ додóму, алé я зроблю́ це зáвтра.

WORDS AND EXPRESSIONS

Не мóже бýти. It's impossible. (It can't be.)
годи́нник watch
відставáти, відстáти to be slow
перукáрня hairdresser's
чýти, почýти to hear
по рáдіо over the radio
увáга attention
остáнні вíсті latest news
Не бýдемо сперечáтися. We will not argue.
набирáти нóмер to dial a number
дізнавáтися, дізнáтися to find out, to learn
Бáчиш. You see.
так so
поспішáти to hurry
мáти *v* to have to
цікáво that's interesting, I wonder
телепередáча TV program
сóрок (40) forty
п'ятдеся́т (50) fifty
Івáн Франкó Ivan Franko, great Ukrainian poet and writer
інозéмець foreigner

COMMENTARY AND EXERCISES

Expression of Time

As was shown in previous lessons *(see Part II, Lesson 4 and Lesson 10),* Ukrainians use ordinal numerals to denote the time of day. Let us summarize.

КОТРА́ ГОДИ́НА?

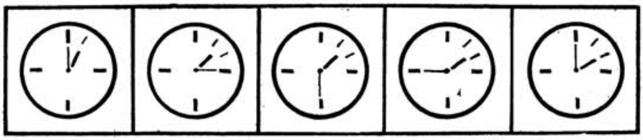

пе́рша годи́на	чверть на дру́гу	пів на дру́гу	за чверть дру́га	дру́га годи́на

Note. The word *годи́на* (hour) is usually omitted.

A. Say in Ukrainian.

Example: 09.45 — за чверть деся́та.

1) 12.00; 2) 07.15; 3) 05.30; 4) 08.45; 5) 02.15; 6) 09.00.

Learn the proper way of telling time:

02.00 — дру́га годи́на **но́чі** (night)
14.00 — дру́га годи́на **дня** (day)

07.00 — сьо́ма годи́на **ра́нку** (morning)
19.00 — сьо́ма годи́на **ве́чора** (evening)

B. Say in Ukrainian:

Example: 02.00 — дру́га годи́на но́чі

1) 01.00, 13.00; 2) 06.00, 18.00; 3) 17.00, 05.00; 4) 11.00, 23.00; 5) 03.00, 15.00; 6) 21.00, 09.00.

Note this synonymic pair:

01.45 — за чверть **дру́га** — без чве́рті **два**
ordinal numeral — cardinal numeral

C. Using both variants say in Ukrainian:

1) 06.45; 2) 03.45; 3) 11.45; 4) 05.45.

(If you have forgotten cardinal numerals *see Lesson 12, 14*)

If you want to be more precise in telling time, i. e. to mention the minutes, you must use cardianl numerals followed by the word *хвили́на* (minute) in the appropriate case:

1 одна́ хвили́на	(the same holds with numerals)				
		21,	31,	41,	51
2 дві	хвили́ни	22,	32,	42,	52
3 три	хвили́ни	23,	33,	43,	53
4 чоти́ри	хвили́ни	24,	34,	44,	54
5, 6, 7, 8, ... хвили́н					

Котра́ годи́на?

01.01 — одна́ хвили́на на дру́гу
01.02 — дві хвили́ни на дру́гу
01.05 — п'ять хвили́н на дру́гу
01.25 — два́дцять п'ять хвили́н на дру́гу
01.35 — за два́дцять п'ять хвили́н дру́га
01.48 — за двана́дцять хвили́н дру́га
01.55 — за п'ять хвили́н дру́га
01.58 — за дві хвили́ни дру́га

D. Say in Ukrainian.

Example: 09.05 — п'ять хвили́н на деся́ту.

1) 02.21; 2) 14.06; 3) 06.48; 4) 10.50; 5) 03.25; 6) 20.02

The precise way of telling time used on radio, TV, at railway stations, airports, etc. is as follows:

00.00 — нуль годи́н нуль хвили́н
02.02 — дві годи́ни дві хвили́ни
10.47 — де́сять годи́н со́рок сім хвили́н
14.50 — чотирна́дцять годи́н п'ятдеся́т хвили́н

As you noticed, the word *годи́на* is used here after the cardinal numeral.

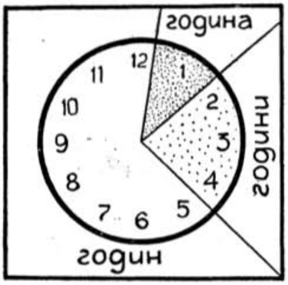

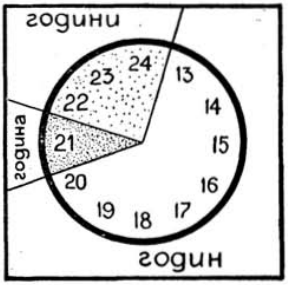

E. Do exercises *A*, *C* and *D* using the above-mentioned way of telling time.

Example: 09.45 — де́в'ять годи́н со́рок п'ять хвили́н.

The question *о котрі́й годи́ні?* (at what time?) is answered in the following manner:

О котрі́й годи́ні?
О + Locative case

01.00 — о пе́ршій годи́ні
10.00 — о деся́тій годи́ні
10.25 — о деся́тій годи́ні два́дцять п'ять хвили́н
10.50 — о деся́тій годи́ні п'ятдеся́т хвили́н
01.15 (о) чверть на дру́гу
01.30 (о) пів на дру́гу
01.45 без чве́рті два

(There is a tendency to omit the preposition **о** before the words *чверть* and *пів*).

F. Make up questions as shown in the example.

Example: Ми поїдемо додо́му **о дру́гій годи́ні.**
О котрі́й годи́ні ми поїдемо додо́му?

1. Джейн пішла́ до перука́рні о пів на во́сьму. 2. Ми бу́демо сні́дати о дев'я́тій. 3. О тре́тій ми бу́демо обі́дати. 4. Вони́ чека́тимуть нас о сьо́мій ве́чора. 5. Я оде́ржав газе́ту без чве́рті де́сять. 6. Чверть на шо́сту ми диви́лись ціка́ву телепереда́чу.

G. Answer the questions using the time given in brackets.

Example: О котрі́й годи́ні ми поїдемо? (07.00)
Ми поїдемо **о сьо́мій ра́нку.**

1. О котрі́й годи́ні ви сні́даєте? (08.00)
2. О котрі́й годи́ні ви обі́даєте? (15.00)
3. О котрі́й годи́ні ви поїхали до теа́тру? (19.30)
4. О котрі́й годи́ні була́ телепереда́ча? (21.20)
5. О котрі́й годи́ні бу́дуть змага́ння? (17.45)
6. О котрі́й годи́ні вони́ приїхали з Ки́єва? (01.15)

H. Make up questions to these answers as shown in the example.

Example: За́раз **пів на п'я́ту.** — **Котра́** за́раз **годи́на?**
Ми при́йдемо **о п'я́тій.** — **О котрі́й годи́ні** ви при́йдете?
Він приїхав **учо́ра.** — **Коли́** він приїхав?

1. Учо́ра вра́нці ми поїхали до Ки́єва. 2. О во́сьмій годи́ні ми приїхали на вокза́л. 3. О пів на дев'я́ту сі́ли на паропла́в. 4. О дев'я́тій годи́ні пішли́ до ресторáну сні́дати. 5. За́раз рі́вно чверть на сьо́му. 6. Гово́рить Ки́їв! За́раз тре́тя годи́на. 7. О п'я́тій годи́ні ми поба́чили Ка́нів. 8. Уде́нь ми були́ в музе́ї Шевче́нка. 9. О сьо́мій годи́ні ми пішли́ на Тара́сову го́ру. 10. Пів на во́сьму. 11. О дев'я́тій годи́ні зно́ву на паропла́в. 12. Ура́нці ми вже були́ в Ки́єві.

I. Make up dialogues as shown in the example.

(1) Example: 0.05
Котра́ за́раз годи́на?
За́раз нуль годи́н п'ять хвили́н,
або́ п'ять хвили́н на пе́ршу.

1) 0.01; 2) 2.02; 3) 3.03; 4) 4.04; 5) 7.30; 6) 8.40; 7) 10.45; 8) 11.15; 9) 5.20; 10) 6.50; 11) 12.05; 12) 12.55.

(2) E x a m p l e: 12.55

О котрі́й годи́ні?

О двана́дцятій годи́ні п'ятдеся́т п'ять хвили́н, або́ за п'ять хвили́н пе́рша.

1) 13.50; 2) 14.45; 3) 15.40; 4) 16.35; 5) 17.30; 6) 18.25; 7) 19.20; 8) 20.15; 9) 21.10; 10) 22.05; 11) 23.02; 12) 24.01.

(3) E x a m p l e: 21.10

Котра́ за́раз годи́на?

За́раз де́сять хвили́н на деся́ту.

О 21.10 я йду вече́ряти.

О котрі́й годи́ні ви йдете́ вече́ряти?

Де́сять хвили́н на деся́ту я йду́ вече́ряти.

1. За́раз 0.03. 2. О 19.30 він приї́хав на вокза́л. 3. Вона́ пішла́ до університе́ту о 18.35. 4. Юрко́ приї́де до зоопа́рку о 14.00. 5. О 14.30 ми пішли́ обі́дати. 6. Вони́ при́йдуть о 20.00. 7. Вже 19.25. 8. За́раз то́чно 15.48. 9. Він поїде до Москви́ о 21.10. 10. Він почне́ чита́ти ле́кцію о 14.15.

ADDITIONAL READING

●

Виклада́ч: До́брого ра́нку, дру́зі!

Студе́нти: До́брого ра́нку, Іва́не Петро́вичу!

Виклада́ч: Яке́ сього́дні число́? Яки́й сього́дні день? Котра́ за́раз годи́на? Богда́не, відповіда́йте, будь ла́ска.

Богда́н: Сього́дні дев'я́те ли́пня, вівто́рок. За́раз де́в'ять годи́н де́сять хвили́н.

Виклада́ч: Або́?

Богда́н: Або́ де́сять хвили́н на деся́ту.

Виклада́ч: До́бре! За́раз бу́демо чита́ти впра́ви. Пе́тре, будь ла́ска!

Петро́: «За́раз три годи́ни п'ятна́дцять хвили́н, або́ п'ятна́дцять хвили́н на четве́рту, або́ чверть на четве́рту.»

Виклада́ч: До́бре! Да́лі, Джо́не!

Джон: «За́раз три годи́ни со́рок п'ять хвили́н. Мо́жна сказа́ти: за чверть четве́рта, або́ без чве́рті чоти́ри.»

Виклада́ч: Чита́йте, Ме́рі, будь ла́ска!

Ме́рі: «За́раз пів на сьо́му. Мо́жна сказа́ти: за́раз шість годи́н три́дцять хвили́н.»

Виклада́ч: Пра́вильно! За́раз пиші́ть, будь ла́ска!

> Котра́ за́раз годи́на?
> Пе́рша, дру́га, тре́тя, четве́рта . . .
> О котрі́й годи́ні уро́к?
> О пе́ршій, о дру́гій, о тре́тій, о четве́ртій . . .

●

Джейн: Оле́сю, що ти ро́биш?

Оле́сь: Пишу́ план. За́втра я хо́чу піти́ до музе́ю Шевче́нка, по́тім на пляж, подиви́тися футбо́л на стаді́оні, а вве́чері подиви́тися телепереда́чу для діте́й.

Джейн: План вели́кий! Прочита́й, а я послу́хаю!

Оле́сь: Так. За́втра 10 (деся́те) ли́пня, середа́. Ура́нці, о дев'я́тій годи́ні я посні́даю. О деся́тій годи́ні піду́ до музе́ю Шевче́нка. О пе́ршій пообі́даю. О дру́гій поїду на пляж. О шо́стій піду́ на футбо́л. Уве́чері о во́сьмій годи́ні диви́тимуся телепереда́чу.

Джейн: Непога́но! А як же та́то й я? Що ми бу́демо роби́ти за́втра? Де наш план? Ти його́ написа́в, Оле́сю?

Олéсь: Я мóжу написáти й ваш план. Так. О дев'ятій ми рáзом снідаємо, о десятій підемо до музéю. А ви поїдете на пляж?
Джейн: Так. Я такóж хóчу відпочи́ти на Дніпрі.
Олéсь: О дрýгій ми підемо на пляж, о шóстій — на футбóл. Ти, мамýсю, що роби́тимеш?
Джейн: Мáбуть, писáтиму листи́.
Олéсь: Ходімо на футбóл! Це дýже цікáво! Ти там дóбре відпочи́неш.
Джейн: Дóбре! Я підý. А в тéбе є квитки́?
Олéсь: Ми зáраз кýпимо. Я дýже рáдий, що ти такóж підеш на футбóл.

●

Олéсь: Мáмо, я не розумію! По рáдіо говóрять: «Увáга! Говóрить Київ! Зáраз тринáдцять годи́н три́дцять хвили́н». Що такé тринáдцять годи́н?
Мáма: Це пéрша годи́на дня.
Олéсь: Алé пéрша годи́на вночі.
Мáма: Так. А вдень після дванáдцятої годи́ни йде тринáдцята, пóтім чотирнáдцята, п'ятнáдцята. Ти підеш на футбóл о вісімнáдцятій годи́ні. Зрозумів?
Олéсь: Тепéр зрозумів! Бáтько при́йде о дрýгій годи́ні...
Мáма: Так, абó о чотирнáдцятій годи́ні. Алé це тільки по рáдіо говóрять так. А в розмóві лю́ди звичáйно говóрять: о дрýгій, о трéтій, о четвéртій.

●

Джейн: Скажіть, будь лáска, як їхати до зоопáрку?
Жінка: Тролéйбусом № (нóмер) 5 (п'ять) абó метрó до стáнції «Політехнічний інститýт».
Джейн: А це далéко?
Жінка: Ні, не дýже.
Олéсь: Мáмо, я хóчу їхати на тролéйбусі й диви́тися у вікнó.
Джейн: Скажіть, будь лáска, по якій вýлиці йде цей тролéйбус?
Жінка: По бульвáру Шевчéнка.
Джейн: Він іде до зоопáрку?
Жінка: Так.
Джейн: Щи́ро дя́кую. Си́нку, ми поїдемо на тролéйбусі.

LESSON 17

DIALOGUES

●

Джейн: Олéсю, **що трáпилось** (what's happened)?
Олéсь: Мáмо, мені **гáряче** (I am hot).
Джейн: **Ти хвóрий** (Are you sick?) **Що в тéбе боли́ть?** (Where does it ache?)
Олéсь: У мéне боли́ть **головá** (head) й **гóрло** (throat).
Джон: **Трéба ви́кликати** (It's necessary to send for) лікаря.
Олéсь: А зáраз **мені хóлодно** (I am cold).
Джейн: Тобі трéба лежáти, си́нку.
Джон: Аллó, скажіть, будь лáска, мóжна ви́кликати

лікаря? Наш син **захворів** (fell ill). У нього **температура** (temperature)... Добре, ми почекаємо.

Джейн: Олесю, ти вчора їв морозиво?

Олесь: Так, воно дуже смачне. Я з'їв дві **порції** (portions, cones).

Джейн: От бачиш! А тепер ти захворів.

Олесь: **Я більше так не робитиму** (I won't do it any more).

●

Джон: А ось і лікар! Заходьте, будь ласка, сідайте!

Лікар: Добрий день! Хто у вас хворий?

Джейн: Наш син.

Лікар: Як тебе звати, **хлопчику** (little boy)?

Олесь: Мене звати Олесь.

Лікар: Дуже приємно! **А скільки тобі років?** (How old are you?)

Олесь: **Майже** (almost) **11** (одинадцять).

Джейн: Йому 10 років і 4 **місяці** (months).

Лікар: Що ж у тебе болить, Олесю?

Олесь: У мене болить голова й горло.

Лікар: А яка в нього температура?

Джейн: **37,5°** (тридцять сім і п'ять). Лікарю, в нього **ангіна** (tonsilitis) **чи грип** (flu)?

Лікар: Зараз подивимося. Олесю, покажи горло! Добре! А **тепер** (now) я тебе послухаю.

Джон: **Що в нього** (What does he have?), лікарю?

Лікар: **Заспокойтеся!** (Calm down, take it easy.) Це **не** (neither) ангіна і **не** (nor) грип. Хлопчик **застудився** (caught a cold). Мабуть, з'їв багато морозива, чи не так, Олесю?

Олесь: Так, але я з'їв тільки дві порції. Лікарю, а **мені можна** (may I) гуляти?

Лікар: Ні, не можна. Тобі треба лежати, пити **гаряче** (hot) молоко й **ліки** (medicine). А це **рецепт** (prescription).

Джейн: Щиро вам дякуємо, лікарю!

Джон: **Дозвольте вам заплатити.** (Allow me to pay you.)

Лікар: **Що ви!** (What ever do you mean!) У нас **медичне** (medical) **обслуговування** (service) **безплатне** (free of charge).

Джон: Вибачте, лікарю, ми не знали цього. Дякуємо вам ще раз!

Лікар: **Нема за що!** (Don't mention it.) Я думаю, що завтра Олесь **видужає** (will recover). До побачення!

●

Олесь: Алло! Хто це говорить?

Павло: Це Павло. Олесю, як ти себе почуваєш?

Олесь: Мені вже добре.

Павло: А що ти робиш зараз? **Тобі не сумно?** (Aren't you sad?)

Олесь: Ні. Я пишу листи **дідові й бабусі** (to grandfather and grandmother). Я пишу **їм** (them) про нашу подорож, про Київ, про Канів і про тебе теж напишу.

Павло: А що ти робитимеш потім?

Олесь: Мені треба написати лист **дядькові** (to uncle) Степану й **тітці** (to aunt) Катерині. Але **мені важко** (it's difficult for me) писати по-українськи.
Павло: Я **допоможу** (I'll help) тобі написати цей лист.
Олесь: **Чекаю на тебе.** (I'll be waiting for you.)

WORDS AND EXPRESSIONS

Як ви себе почуваєте? How are you? How do you feel?
Що у вас болить? Where does it ache?
У мене болить голова. I have a headache.
У мене болить горло. I have a sore throat.
Я більше так не робитиму! I won't do it any more!
Скільки вам років? How old are you?
Заспокойтеся. Calm down! Take it easy!
Що ви! Whatever do you mean!
Нема за що! Don't mention it!
траплятися, трапитися to happen
викликати, викликати to call, to send for
видужувати, видужати to recover
допомагати, допомогти to help
платити, заплатити to pay
захворіти to get sick
застудитися to catch a cold
температура temperature
медичне обслуговування medical service
безплатний free of charge
гаряче *adv* hot
холодно *adv* cold
важко *adv* difficult
сумно *adv* sad
тепер *adv* now
треба one must
можна one may
майже almost
ангіна tonsilitis, angina, quinsy
грип influenza, flu
хлопчик little boy
бабуся granny
місяць month
рік year
хворий *adj* ill, sick
гарячий *adj* hot
порція portion (ice-cream cone)
рецепт prescription
ліки medicine, drugs
боліти to be ill (sick)

COMMENTARY AND EXERCISES

The Noun. Dative Case of Address

When we speak in Ukrainian about a person toward whom the action is directed, we use the dative case, which answers the question *кому?* (to whom?).

Кому вона дає книжку?
Вона дає книжку брат**ові**.

Кому він дає книжку?
Він дає книжку сестр**і**.

Learn how to form the dative case for masculine nouns:

Кому́?

бра́**тові** = бра́**ту**		учи́теле**ві** = учи́тел**ю**	
дру́**гові** = дру́**гу**		лі́каре**ві** = лі́кар**ю**	
Іва́**нові** = Іва́**ну**		това́рише**ві** = това́риш**у**	
Степа́**нові** = Степа́**ну**		викладаче́**ві** = викладач**у́**	

дру́**гові** Макси́му	= дру́**гу** Макси́**мові**
бра́**тові** Степа́ну	= бра́**ту** Степа́**нові**
дя́дь**кові** Іва́ну	= дя́дь**ку** Іва́**нові**
Тара́**сові** Шевче́нку	= Тара́**су** Шевче́н**кові**

A. Answer the questions in the affirmative as shown in the example. (Observe the noun endings in the dative case).

E x a m p l e: Ти купи́в **ба́тькові** газе́ту?
Так, я купи́в **ба́тькові** газе́ту.

1. Марія ча́сто пи́ше листи́ чолові́кові? 2. Він купи́в кни́ги бра́тові Іва́ну? 3. Степа́н розпові́в учи́телеві про Ки́їв? 4. Ви купи́ли това́ришеві квитки́ на конце́рт? 5. Джон пи́ше лист дя́дькові Степа́ну? 6. Ви подарува́ли дружи́ні нами́сто? 7. Ви допомага́єте сестрі Окса́ні? 8. Мико́ла купи́в Марії кві́ти? 9. Га́нна допомага́є ма́тері? 10. Ви подарува́ли кни́жку Катери́ні?

When forming the dative case of nouns observe the following peculiarity for the given group of feminine nouns:

Хто?	*Кому́?*
дочка́	доч**ці́**
ті́тка	ті́т**ці**
студе́нтка	студе́нт**ці**
виклада́чка	виклада́ч**ці**
по́друга	по́дру**зі**

B. Make up questions to the following answers.

E x a m p l e: Це лист **мі́стеру Гра́бареві.**
Кому́ це лист?

1. Це газе́та мі́стеру Гра́бареві. 2. Ці книжки́ тре́ба да́ти това́ришеві Петре́нку. 3. Цей підру́чник да́йте по́друзі. 4. Ма́ти пи́ше листа́ ді́дові. 5. Оле́сь пи́ше листа бабу́сі. 6. Іва́н прині́с кві́ти Окса́ні. 7. Дя́дько подарува́в Оле́севі «Кобза́р» Шевче́нка. 8. Гра́барі подя́кували дя́дькові й ті́тці за хліб-сі́ль.

C. Make up dialogues as shown in the example.

E x a m p l e: **Ма́ти написа́ла листа́ (дід).**
Кому́ написа́ла ма́ти листа́?
Ді́дові.

1. Джейн подя́кувала (дя́дько) за гости́нність. 2. Колго́спники винесли (Гра́бар) хліб-сі́ль. 3. Радя́нські й інозе́мні тури́сти ни́зько вклони́лися (вели́кий Кобза́р). 4. Ця газе́та нале́жить (мі́стер Гра́бар). 5. Цей журна́л нале́жить (това́риш Гоцуля́к). 6. Це фо́то нале́жить (студе́нт). 7. Джейн і Джон були́ вдя́чні (лі́кар) за лікува́ння си́на. 8. (Оле́сь) ду́же сподо́балося в дя́дька. 9. Оле́сь пи́ше листа́ (дід і бабу́ся). 10. (Компози́тор) подарува́ли кві́ти.

D. Answer the questions using the words given in brackets.

Example: Комý ви дали́ газéту? **(брат)**
Я дав газéту **брáтові** (брáту).

1. Комý ви пи́шете лист? (сестрá Гáнна) 2. Комý мáти купýє лíки? (син Олéсь) 3. Комý ви подарувáли вáзу? (студéнтка Катери́на) 4. Комý дíти подарувáли квíти? (учи́тель) 5. Комý гід розповідáв про Ки́їв? (тури́стка) 6. Комý дя́кують Джон і Джейн? (лíкар) 7. Комý ви дали́ словни́к? (товáриш Іванéнко) 8. Комý ви розповідáєте про Канáду? (пóдруга Натáлка) 9. Комý ви купи́ли íграшки? (дочкá Марíя).

Personal Pronouns in the Dative Case

Хто?	я	ти	він	вонá	ми	ви	вони́
Комý?	**мені́**	**тобі́**	**йомý**	**їй**	**нам**	**вам**	**їм**

E. Complete the sentences by forming the dative case of the personal pronouns given in brackets:

Example: Він дав **(я)** цю кни́жку.
Він дав **мені́** цю кни́жку.

1. Бáтько подарувáв (я) годи́нник. 2. Студéнти розповіли́ (він) про університéт. 3. Гід покáзує (вони́) наш завóд. 4. Мáти купи́ла (вонá) гáрну сýкню. 5. Що (ти) подарувáв брат? 6. Він зáвжди даé (ми) газéти й журнáли. 7. Нáші дрýзі допомóжуть (ви).

Learn the cardinal numerals:

10 — дéсять	60 — шістдеся́т
20 — двáдцять	70 — сімдеся́т
30 — три́дцять	80 — вісімдеся́т
40 — сóрок	90 — дев'янóсто
50 — п'ятдеся́т	100 — сто

F. Read the numerals:

23, 42, 63, 72, 37, 54, 121, 96, 15, 85.

Dative Case of Age

The dative case is used when speaking about someone's age:

Скíльки вам рóків?	**Мені́** 20 (двáдцять) **рóків.**
How old are you?	I am 20.
Скíльки рóків брáтові?	**Йомý** 21 рік.
Скíльки рóків сестрí?	**Їй** 18 рóків.
Скíльки рóків бáтькові?	**Йомý** 60 рóків.
Скíльки рóків мáтері?	**Їй** 54 рóки.

G. Make up questions as shown in the example.

Example: Студéнтові **двáдцять рóків.**
Скíльки рóків студéнтові?

1. Інженéрові три́дцять рóків. 2. Колгóспникові двáдцять три рóки. 3. Викладачéві сóрок п'ять рóків. 4. Агронóмові п'ятдеся́т п'ять рóків. 5. Гíдові двáдцять два рóки. 6. Студéнтці дев'ятнáдцять рóків. 7. Письмéнникові шістдеся́т вісім рóків.

8. Композиторові сімдесят шість років. 9. Старому партизанові вісімдесят років. 10. Дідові дев'яносто років. 11. Університету сто двадцять п'ять років. 12. Заводу сорок років.

H. Add the appropriate ending.

Example: Студент... двадцять років.
Студентові двадцять років.

1. Офіцер... було двадцять сім років. 2. Дід... було дев'яносто років. 3. Студентц... тільки дев'ятнадцять років. 4. Бабус... зараз вісімдесят років. 5. Онук... вісімнадцять років. 6. Партизан... сімдесят років. 7. Студент... сімнадцять років. 8. Тітц... Оксан... шістдесят років. 9. А дочц... тільки шістнадцять років. 10. Дядьк... п'ятдесят років. 11. А його син... п'ятнадцять років. 12. Олен... тридцять п'ять років.

I. Complete the sentences as shown in the example.

Example: Студент... 20 (рік).
Студентові двадцять років.

1. Письменник... 60 (рік). 2. Композитор... 70 (рік). 3. Дочц... тільки 16 (рік). 4. Онук... 1 (рік). 5. Друг... 25 (рік). 6. Артист... 21 (рік). 7. Перекладач... 30 (рік). 8. Викладач... 45 (рік). 9. Колгоспниц... 33 (рік). 10. Колгоспник... 42 (рік). 11. Олес... 10 (рік). 12. Васил... 18 (рік).

J. Make up dialogues as shown in the examples.

Example I: 20 — сестра
Кому 20 років?
Сестрі 20 років.

Example II: 20 — сестра
Скільки років сестрі?
Їй 20 років.

1) 60 — дід; 2) 2 — син; 3) 29 — подруга; 4) 43 — дядько; 5) 10 — Олесь.

Dative Case in Impersonal Sentences

The dative case is used when speaking about the state of being of a person:

Dative + adverb

Мені холодно (гаряче, тепло). I am cold (hot, warm).

Мені приємно (цікаво, важко, легко). It is pleasant (interesting, difficult, easy) for me.

Мені можна (не можна, треба) + infinitive I may (may not, must) + infinitive

K. Transform the given sentences into the Past and Future Tenses as shown in the examples.

Example: Мені гаряче. Мені **було** гаряче. Мені **буде** гаряче.

1. Нам **приємно** бачити вас. 2. Йому **цікаво** читати про Україну. 3. Мені **важко** говорити по-українськи. 4. Їй тут **холодно**.

Example: Мені треба іти. Мені треба **було** іти.
Мені треба **буде** іти.

5. Вам треба пити ліки. 6. Дідові не можна працювати. 7. Сестрі треба вивчати українську мову. 8. Нам можна їхати додому.

ADDITIONAL READING

●

Викладач: Джоне, ви приготували завдання?
Джон: На жаль, ні, Іване Петровичу.
Викладач: Ви нездужаєте?

Джон: Так. Я трóхи захворíв.
Викладáч: Що у вас болúть? Головá, гóрло?
Джон: Ні, зýби.
Викладáч: О! Кéпська спрáва! Трéба зáраз же йти до лікаря.
Джон: Мені сóромно булó не прийтú на урóк.
Викладáч: Що ви! Вам зáраз же трéба до лікáрні. Ідіть до лікаря!
Джон: Дя́кую вам!
Викладáч: А ввéчері неодмíнно подзвоніть мені. Я хóчу знáти, як ви себé почувáтимете.
Джон: Дя́кую! До побáчення!
Викладáч: До побáчення, Джóне! А тепéр нáші впрáви. Будь лáска, Богдáне!
Богдáн: «Комý ти пúшеш листá? Бáтькові, брáтові, дíдові, дрýгові, товáришеві, викладачéві, учúтелеві.»
Викладáч: Дóбре, Богдáне! Дáлі, будь лáска, Мéрі!
Мéрі: «Комý він пúше листá? Мáтері, сестрі, тíтці, дочці, пóдрузі, бабýсі.»
Викладáч: Гнáте, будь лáска, читáйте дрýгу впрáву!
Гнат: «Мені хóлодно. Тобі теж хóлодно. Їй гáряче. Йомý такóж гáряче. Нам тéпло. Вам же тéпло. Їм дóбре. Мені теж дóбре.»
Викладáч: Прáвильно! Трéтю впрáву, будь лáска, Мéрі!
Мéрі: «Скільки вам рóків? — Мені двáдцять п'ять рóків.
Скільки рóків сúнові? — Йомý одúн рік.
Скільки рóків дочці? — Їй два рóки.
Скільки рóків дíдові? — Йомý шістдеся́т рóків.»
Викладáч: Пишіть, будь лáска!

Скільки рóків?
Одúн рік, два, три, чотúри рóки, п'ять, шість рóків.
Комý двáдцять рóків? — Петрóві.

●

Олéсь: Матýсю, комý ти пúшеш листá?
Джейн: Дíдові й бáбі. Я пишý їм про нáшу пóдорож, про Кúїв, про Кáнів, про могúлу велúкого Кобзаря́.
Олéсь: Ти напишú дíдові й бáбі, що я приніс Шевчéнкові квіти, що я читáв велúкому Кобзарéві вірші, що я сказáв йомý: «Низькúй уклін тобі, наш рíдний Тарáсе».
Джейн: Я обов'язкóво напишý про це дíдові. Алé й ти мóжеш написáти йомý листá. Сідáй, сúнку, пишú!
Олéсь: Дóбре, матýсю! А бабýсі я напишý про колгóсп, про дя́дька й тíтку, про селó. Я напишý, як нас вітáли, як дарувáли хліб-сіль.
Джейн: Ти мóжеш написáти листá дя́донькові Степáну.
Олéсь: Звичáйно, напишý! Я передáм привітáння братáм і сéстрам: Оксáні, Микóлі, Катерúні, Марíї.
Джейн: Ти їх пам'ятáєш? Молодéць!

●

Павлó: Добрúдень, Олéсю! Мóжна до тéбе?
Олéсь: О, це ти, Пáвле! Захóдь, будь лáска!
Павлó: Як ти себé почувáєш?
Олéсь: Дя́кую, дóбре. Трóхи болúть головá й гóрло. Лікар сказáв, що я застудúвся. Мені тепéр трéба пúти гаря́че молокó й ліки.

Павло́: А я ось тобі́ цуке́рки приніс і я́блука. Пригоща́йся!
Оле́сь: Дя́кую, Па́вле! Ти теж бери́!
Павло́: А як же ти захворі́в?
Оле́сь: Е-е, про́сто! Я вчо́ра на пля́жі їв моро́зиво й пив холо́дну во́ду. А було́ ду́же жа́рко. Ма́ма мені́ каза́ла: «Не їж», а я не послу́хав її. А тепе́р лежу́ в ліжку.
Павло́: А де за́раз ма́ма?
Оле́сь: Вона́ пішла́ купи́ти лі́ки й молоко́. А та́то пішо́в до ліка́рні.
Павло́: Чому́?
Оле́сь: У нього боля́ть зу́би. Уночі він не спав.
Павло́: Ду́же пога́но, коли́ боля́ть зу́би.
Оле́сь: Я тако́ж не люблю́ хворі́ти. За́раз при́йде ма́ма й лікува́тиме мене́. Тре́ба бу́де пи́ти гаря́че молоко́ й лі́ки. А я їх ба́чити не мо́жу!
Павло́: Що ж поро́биш! Тре́ба тобі лікува́тися. За́втра бу́де ціка́ва екску́рсія.
Оле́сь: Куди́?
Павло́: До Пала́цу піоне́рів.
Оле́сь: Спра́вді! Я ду́же хо́чу піти́ туди́. Я за́втра бу́ду вже здоро́вий!
Павло́: До́бре, Оле́сю. Мені тре́ба йти. Я прийду́ ще вве́чері.
Оле́сь: Я чека́тиму тебе́. До поба́чення!
Павло́: До ве́чора! Бажа́ю тобі ви́дужати!

LESSON 18

DIALOGUES

●

Джейн: Джо́не, на цей фільм є квитки́?
Джон: На жаль, ні. Я був у ка́сі, але́ квиткі́в вже немає. Ми пізно прийшли́.
Джейн: **Що ж тепе́р поро́биш**. (We can't help it now). Тре́ба було́ нам купи́ти квитки́ вчо́ра.
Джон: Ви́бачте, будь ла́ска, у вас є **за́йвий** (extra) кви́то́к?
Богда́н: Так. Я купи́в квитки́ **своїм дру́зям** (to my friends; *here* — for...), але́... О, Джо́не, Джейн! Яка́ прие́мна зу́стріч!
Джон: Добри́день, Богда́не! Ра́ді вас ба́чити!
Богда́н: У вас немає квиткі́в?
Джон: На жаль! Але́ ми ду́же хо́чемо подиви́тися цей фільм.
Богда́н: Цей фільм **ва́рто подиви́тися** (worth seeing). Мої дру́зі сього́дні **за́йняті** (are busy). У ме́не є за́йві квитки́. Запро́шую вас, дру́зі!
Джейн: Та невже́! Це чудо́во!
Джон: Щи́ро вам дя́куємо, Богда́не! **Нам каза́ли** (We were told), що фільм **«Зачаро́вана Десна́»** ("The Enchanted Desna River") тре́ба подиви́тися. А **хто написа́в сцена́рій?** (Who wrote the screen-play?)

Богда́н: Сцена́рій написа́в **видатни́й** (prominent) український **письме́нник** (writer) й **кінорежисе́р** (film director) Довже́нко[1]. **Мені ду́же подо́баються** (I like very much) його́ фі́льми: **«Зе́мля»** (Earth) і **«Пое́ма** (poem) **про мо́ре»**.

Оле́сь: А що таке́ «Десна́»?

Богда́н: Це річка.

Оле́сь: Ми бу́демо диви́тися **документа́льний** (documentary) фільм?

Богда́н: Ні, «Зачаро́вана Десна́» — це **худо́жній** (feature) фільм. Але́ сього́дні у програ́мі тако́ж кіножурна́л «Радя́нська Украї́на» і документа́льний фільм «Карпа́ти». Ході́мо, дру́зі! У нас деся́тий **ряд** (row).

•

Оле́сь: Ма́мо, **що тобі подо́бається** (What do you like) **більше** (more) футбо́л **чи хоке́й** (hockey)?

Джейн: Мені більше подо́бається **те́ніс** (tennis).

Оле́сь: А я ду́мав, що ти лю́биш футбо́л!

Джейн: А хто сього́дні **гра́є** (is playing, plays)?

Оле́сь: Кома́нди (teams) «Дина́мо» (Ки́їв) і «Шахта́р» (Доне́цьк).

Джейн: Кому́ це **аплоду́ють** (are they applauding)?

Джон: Звича́йно, кия́нам. Вони́ чудо́во гра́ють!

Джейн: Кому́ це **заби́ли гол** (scored the goal against)?

Оле́сь: На жаль, кия́нам.

Джон: А тепе́р заби́ли гол «Шахтарю́». **Молодці́** (nice going), кия́ни!

Оле́сь: Молодці́!

Джейн: Кия́ни спра́вді чудо́во гра́ють.

Оле́сь: **Ура́!** (Hurrah!) Зно́ву гол! Здо́рово!

Джейн: Хто переміг?

Джон: **Ти ще пита́єш!** (You should ask!) Звича́йно, кия́ни!

Джейн: **Яки́й раху́нок?** (What was the score?)

Оле́сь: 2 (два) : 1 (один).

Джон: Тобі сподо́балась **гра** (game), Джейн?

Джейн: Так, я не ду́мала, що це **так** (so) ціка́во.

Оле́сь: Тепе́р я розповім своїм дру́зям у Кана́ді про український футбо́л, про київських спортсме́нів.

WORDS AND EXPRESSIONS

Що ж поро́биш! We can't do anything now!
за́йвий extra
свій one's own
ва́рто worth
нам каза́ли we were told
«Зачаро́вана Десна́» The Enchanted Desna River
подо́батися, сподо́батися to like
видатни́й prominent
сцена́рій screen-play, scenario
письме́нник writer
кінорежисе́р film director
земля́ land, earth
документа́льний documentary
худо́жній feature
ряд row
більше more
хоке́й hockey
те́ніс tennis
кома́нда team
гра́ти to play
гра game
аплодува́ти (кому́) to applaud
заби́ти гол to score a goal (against)
Ти ще пита́єш! You should ask!
Яки́й раху́нок? What's the score?
зайня́тий busy

[1] Олекса́ндр Довже́нко (1894—1956).

COMMENTARY AND EXERCISES

Nouns in the Dative Case Plural

Learn how to form the dative case plural for nouns:

Singular	Plural	Plural	Endings
Хто?		Кому́?	
брат	брати́	Я пишу́ листи́ брата́м.	-ам
сестра́	се́стри	Я купи́в подару́нки се́страм.	
учи́тель	учителі́	Ми подарува́ли квіти вчителя́м.	-ям
друг	дру́зі	Вони́ допомага́ють дру́зям.	
дити́на	ді́ти	Я купи́в і́грашки ді́тям.	

A. Change the words in bold faced type from the dative singular to the dative plural.

Example: Я написа́в лист **бра́тові.**
Я написа́в лист **брата́м.**

1. Студе́нти подарува́ли квіти **викладаче́ві**. 2. Ба́тько написа́в **си́нові** про колго́сп. 3. Ми до́вго аплодува́ли **акто́рові**. 4. Вона́ ціка́во розповіда́ла **по́друзі** про по́дорож. 5. Учо́ра ми написа́ли **вчи́телеві** про наш університе́т. 6. Вони́ купи́ли подару́нки **дру́гові**.

Adjectives in the Dative Case

Learn how to form the dative case for adjectives:

Gender	Nominative singular	Dative Singular	Dative Plural	
Masculine	моло́дший брат	моло́дшому бра́тові (яко́му?)	моло́дшим (яки́м?)	брата́м
Feminine	моло́дша сестра́	моло́дшій сестрі́ (які́й?)		се́страм

B. Make up questions as shown in the example.

Example: Він написа́в листа́ **старо́му** дру́гові.
Яко́му дру́гові він написа́в листа́?

1. Вона́ купи́ла ліки **мале́нькій** дочці́. 2. Тури́сти подарува́ли квіти **украї́нським** співака́м. 3. Ми аплодува́ли **ки́ївським** спортсме́нам. 4. Діду́сь розповіда́в про село́ **мале́нькому** хло́пчикові. 5. Гід пока́зував місто **інозе́мній** тури́стці. 6. Діти написа́ли про свя́то **старо́му** вчи́телеві.

Possessive Pronouns in the Dative Case

	чий?	мій	твій	наш	ваш	і́хній	його́	її
Masculine, Neuter	чиє́му?	моє́му	твоє́му	на́шому	ва́шому	і́хньому	його́	
Feminine	чиї́й?	мої́й	твої́й	на́шій	ва́шій	і́хній		
Plural (all genders)	чиї́м?	мої́м	твої́м	на́шим	ва́шим	і́хнім		

C. Answer the questions using the words given on the right.

Example: **Кому́** він написа́в листа́? (стари́й друг)
Він написа́в листа́ **старо́му дру́гові.**

1. Кому́ ма́ти купи́ла подару́нки?	(моя́ моло́дша сестра́)
2. Кому́ він написа́в листа́?	(на́ші украї́нські дру́зі)
3. Кому́ вона́ розповіда́ла про Кана́ду?	(її́ стара́ по́друга)
4. Кому́ нале́жить цей годи́нник?	(мій ста́рший брат)
5. Кому́ аплодува́ли на стадіо́ні?	(киї́вські спортсме́ни)
6. Кому́ аплодува́ли студе́нти на конце́рті?	(видатни́й украї́нський співа́к)

Possessive Pronoun *свій* (one's own)

The possessive pronoun *свій* (one's own) is used in place of *мій, твій, наш, ваш,* etc. in certain cases:

Я люблю́ **моє́** мі́сто. = **Я** люблю́ **своє́** мі́сто.
Ми лю́бимо **на́ше** мі́сто. = **Ми** лю́бимо **своє́** мі́сто.

This pronoun indicates possession of the doer of the action expressed by the verb.

Він (he) лю́бить **мій** (my) сад.	**Він** (he) лю́бить **свій** (his) сад.
Я (I) люблю́ **свій** (my) сад.	**Я** (I) люблю́ **його́** (his) сад.

Nom.	Хто це?	Це **моя́** по́друга.
Acc.	Кого́ ви зустрі́ли?	Я зустрі́в **свою́** по́другу.
Dat.	Кому́ ви пи́шете?	Я пишу́ **свої́й** по́друзі.
Acc.	Про ко́го ви ду́маєте?	Я ду́маю про **свою́** по́другу.
Gen.	Чиє́ це фо́то?	Це фо́то **моє́ї** по́други.

D. Complete the sentences using the pronoun *свій* in the appropriate form:

1. У ме́не є брат. Я люблю́ ... бра́та. 2. Це на́ше мі́сто. Ми пока́жемо вам ... мі́сто. 3. У Степа́на є ба́тько. Степа́н за́вжди допомага́є ... ба́тькові. 4. Це наш заво́д. Ми розповіли́ тури́стам про ... заво́д. 5. У ме́не є сестра́. Я ча́сто пишу́ листа́ ... сестрі́. 6. У нас є дру́зі. Ми ча́сто запро́шуємо ... дру́зів на ве́чір.

E. Bearing in mind the use of the pronoun *свій*, answer the questions using the words given to the right:

1. Хто вивча́є украї́нську мо́ву?	
2. Кому́ ви ча́сто пи́шете листи́?	моя́ украї́нська по́друга
3. Чиє́ це фо́то?	мій украї́нський друг
4. Про ко́го ви хо́чете розпові́сти?	мої́ украї́нські дру́зі
5. Кого́ ви давно́ не ба́чили?	

Learn the use of the verb *подо́батися, сподо́батися* (to like):
Я люблю́ му́зику. = **Мені́** подо́бається му́зика.
Хто лю́бить му́зику? Кому́ подо́бається му́зика?
Dative *кому́?* + *подо́батися, сподо́батися* + Nominative *хто? що?*

F. Make up questions as shown in the example.

Example: **Мені́** подо́бається спорт.
Кому́ подо́бається спорт?

1. Мені́ подо́бається футбо́л. 2. Тури́стам сподо́бався Ки́їв. 3. Йому́ не подо́бається цей фільм. 4. Дру́зям сподо́бався конце́рт украї́нської пі́сні. 5. Ді́тям спо́до́балась екску́рсія на ви́ставку. 6. Нам сподо́балося киї́вське метро́. 7. Мені́ подо́баються ві́рші Шевче́нка. 8. Студе́нтам подо́бається цей співа́к.

G. Answer the questions in the affirmative using the verb *подобатися*.

Example: Ви лю́бите пісні?
Так, мені подо́баються пісні.

1. Ви лю́бите худо́жні фільми? 2. Він лю́бить хоке́й? 3. Вона́ лю́бить українські вірші? 4. Ви лю́бите футбо́л? 5. Вони́ лю́блять о́перу? 6. Ви лю́бите Ки́їв?

H. Using the words given in brackets, answer the questions as shown in the example.

Example: Яка́ **му́зика** вам подо́бається? (о́перна)
Я люблю́ о́перну **му́зику.**

1. Яка́ пісня вам подо́бається? (ця українська)
2. Яки́й ко́лір вам подо́бається? (зеле́ний)
3. Які фільми вам подо́баються? (худо́жні)
4. Які стра́ви вам подо́баються? (українські)

I. Make questions to these answers:

(1) Example: Я розповіла́ про це **молоді́й жінці.**
Які́й жінці я розповіла́ про це?
Кому́ я розповіла́ про це?

1. Джон подзвони́в старо́му това́ришеві. 2. Цей сцена́рій нале́жить видатно́му кінорежисе́рові. 3. Він показа́в інститу́т ново́му студе́нтові. 4. Цей фільм сподо́бався старо́му партиза́нові. 5. Усі аплодува́ли ки́ївським спортсме́нам. 6. Ми передали́ низьки́й уклін дороги́м брата́м. 7. Пе́рший гол заби́ли доне́цьким спортсме́нам. 8. Ми прине́сли ці квіти видатній актри́сі. 9. У Ка́неві є па́м'ятник вели́кому Кобза́реві. 10. Він написа́в листи́ всім дру́зям. 11. Молоді́й колго́спниці присво́єно звання́ Геро́я Соціалісти́чної Пра́ці. 12. Діти прине́сли квіти старі́й учи́тельці.

(2) Example: Студе́нтові **два́дцять ро́ків.**
Скільки студе́нтові **ро́ків?**

1. Моє́му ону́кові оди́н рік. 2. Моє́му си́нові три ро́ки. 3. Моі́й дочці чоти́ри ро́ки. 4. Моі́й дружи́ні со́рок п'ять ро́ків. 5. Моє́му ба́тькові шістдеся́т ро́ків. 6. Моі́й ма́тері п'ятдеся́т оди́н рік. 7. Мені три́дцять два ро́ки. 8. Тобі сімна́дцять ро́ків. 9. Їй шістна́дцять ро́ків. 10. Йому́ дев'ятна́дцять ро́ків. 11. Вам вісімна́дцять ро́ків. 12. Моє́му дру́гові два́дцять ро́ків.

J. Make up dialogues as shown in the example.

(1) Example: **Цей студе́нт. 20 ро́ків.**
Кому́ два́дцять ро́ків?
Цьому́ студе́нтові два́дцять ро́ків.

1. Цей інжене́р. 40 ро́ків. 2. Той агроно́м. 35 ро́ків. 3. Цей виклада́ч. 31 рік. 4. Той переклада́ч. 26 ро́ків. 5. Та арти́стка. 23 ро́ки. 6. Цей письме́нник. 50 ро́ків. 7. Ця дівчина. 16 ро́ків. 8. Той колго́спник. 21 рік. 9. Ця вчи́телька. 30 ро́ків. 10. Та колго́спниця. 47 ро́ків. 11. Цей учи́тель. 35 ро́ків. 12. Ця студе́нтка. 22 ро́ки.

(2) Example: **Ваш друг. 18 ро́ків.**
Скільки ро́ків ва́шому дру́гові?
Йому́ вісімна́дцять ро́ків.

1. Ва́ша по́друга. 19 ро́ків. 2. Ва́ша ма́ма. 43 ро́ки. 3. Моя́ ма́ма. 32 ро́ки. 4. Мій ба́тько. 40 ро́ків. 5. Ва́ша сестра́. 21 рік. 6. Моя́ бабу́ся. 59 ро́ків. 7. Мій дід. 63 ро́ки. 8. Твій брат. 24 ро́ки. 9. Твоя́ дружи́на. 23 ро́ки. 10. Її чоловік. 29 ро́ків. 11. Його́ друг. 48 ро́ків. 12. Твоя́ тітка. 54 ро́ки.

(3) Example: **Моя́ сестра́. 19 (рік)**
Скі́льки ро́ків твоїй сестрі?
Моїй сестрі дев'ятна́дцять ро́ків.

1. Мій син. 3 (рік). 2. Його́ дочка́. 1 (рік). 3. Мій брат. 17 (рік). 4. Наш викладáч. 33 (рік). 5. Його́ друг. 23 (рік). 6. Її перекладáч. 26 (рік). 7. Наш дід. 80 (рік). 8. Їхній товáриш. 29 (рік). 9. Нáша тітка. 45 (рік). 10. Мій дя́дько. 41 (рік). 11. Їхня бабу́ся. 75 (рік). 12. Моя́ сестрá. 17 (рік).

K. Change the sentences from singular into plural.

Example: Він розповів про Ки́їв **студе́нтові.**
Він розповів про Ки́їв **студе́нтам.**

1. Ми подарувáли карти́ну письме́нникові. 2. Джейн і Джон подя́кували колго́спникові. 3. Ми прине́сли квіти актóрові. 4. Вони́ аплодувáли спортсме́нові. 5. Тури́сти розповідáли про Ки́їв дру́гові. 6. Він написáв вели́кого листá товáришеві. 7. Гра сподóбалася тури́стові. 8. Вонá показáла місто пóдрузі. 9. Ми побажáли здорóв'я учи́телеві. 10. Вонá подарувáла хусткú сестрí. 11. Я написáв святкóве привітáння вчи́тельці. 12. Колгóспники показáли своє́ господáрство гóстеві.

L. Answer the questions using the words in brackets.

Example: Кому́ у́чні написáли листá? (молодá вчи́телька)
У́чні написáли листá молодíй вчи́тельці.

1. Якóму дя́дькові Олéсь написáв листá? (стари́й)
2. Кому́ аплодувáли на стадіóні? (ки́ївські спортсмéни)
3. Кому́ присвóєно звання́ Герóя? (стари́й партизáн)
4. Кому́ сподóбався Ки́їв? (канáдські тури́сти)
5. Якíй актри́сі аплодувáли глядачí? (видатнá)
6. Якóму лíкареві ми подя́кували? (молоди́й)
7. Кому́ бáтько купи́в мáрки? (мали́й син)
8. Якóму університéту присвóєно ім'я́ Тарáса Шевчéнка? (ки́ївський)
9. Кому́ тури́сти подя́кували за гости́нність? (ки́ївські робітники́)

M. Rewrite these sentences using the words in brackets in the correct form.

Example: **Ми приї́хали до (Ки́їв) о 19.30.**
Ми приї́хали до **Ки́єва** о дев'ятнáдцятій годи́ні
три́дцять хвили́н, абó о пів на вóсьму.

1. Вони́ приї́хали до (Львів) о 20.45. 2. Він прийшóв до (теáтр) о 19.15. 3. Ми приї́хали з (екску́рсія) о 22.20. 4. Він подзвони́в (викладáч) о 14.30. 5. Ми пішли́ на (стадіóн) о 17.25. 6. Ми пообíдали в (ресторáн) о 14.30. 7. Микóла прийшóв до (ми) об 11.45. 8. Гра почалáся на (стадіóн) о 18.00. 9. Ми були́ вже на (пляж) о 8.30. 10. Гра закінчи́лась у (басéйн) о 15.50.

ADDITIONAL READING

●

Джон: Олéсю, покажи́ білетéрові нáші квиткú.
Олéсь: Будь лáска. Тут чоти́ри квиткú.
Джон: Нáші місця́ в партéрі. Здає́ться, у нас деся́тий ряд. Подиви́сь, си́нку, яки́й у нас ряд.

Олéсь: Деся́тий ряд, сьóме, вóсьме, дев'я́те й деся́те місця́.
Богдáн: Нам бýде тут дóбре. Це не бли́зько до екрáну й не далéко.
Джейн: Олéсю, піди́ до білетéра й попроси́ прогрáму.
Джон: Богдáне, що вам подóбається бíльше: ходи́ти до кінотеáтру чи диви́тися фільми по телебáченню?
Богдáн: Я люблю́ диви́тися фільми в кінотеáтрі.
Олéсь: Ось прогрáма. А я люблю́ диви́тися фільми і в кінотеáтрі, і по телебáченню. Я впéрше подиви́вся фільм у кінотеáтрі, коли́ мені булó п'ять рóків.
Джейн: Так, ти лáден диви́тися фільми з рáнку до вéчора.
Олéсь: Ні, мáмо! Мені не тíльки кінó подóбається. Це не цікáво диви́тися тíльки кінофільми. А футбóл, спорти́вні змагáння? А мáрки?
Джон: Дóбре, си́ну. Не бýдемо сперечáтися. Ужé трéтій дзвóник. Богдáне, сідáйте! Вжé почáток!
Богдáн: Я ще хóчу купи́ти морóзиво. Вам такóж купи́ти, Джейн?
Джейн: Ні, дя́кую, Олéсеві не мóжна, а я не хóчу.
Олéсь: Я теж не хóчу. Я ж не малéнький!

●

Джон: Микóло Івáновичу, скажíть, будь лáска, сьогóдні є футбóл?
Микóла: Так, на центрáльному стадіóні о 18.00 (о вісімнáдцятій годи́ні) бýде цікáва зýстріч.
Джон: А хто грáє сьогóдні?
Микóла: Кия́ни й москвичí.
Джон: А які комáнди?
Микóла: «Динáмо» (Ки́їв) — «Спартáк» (Москвá). Це дýже си́льні комáнди. Ви хóчете подиви́тися цей мáтч?
Джон: Так, дýже. А квиткú ще є?
Микóла: У кáсі, мáбуть, немáє. Кия́ни дýже лю́блять футбóл. Алé в мéне є три квиткú. Джейн лю́бить футбóл?
Джон: Ні, не дýже. Алé я дýмаю, що вонá такóж пíде.
Микóла: У мéне є ще оди́н квитóк на стадіóн «Динáмо». Там ідýть цікáві змагáння: тéніс, волейбóл, гандбóл.
Джон: Це теж дýже цікáво, алé я хóчу подиви́тися футбóл.
Микóла: Дóбре, ось вáші квиткú. Мені теж футбóл подóбається бíльше.
Джон: О, вже п'я́та годи́на! Трéба поспішáти!
Микóла: Так, скóро почáток. До зýстрічі на стадіóні!
Джон: Дя́кую вам, Микóло Івáновичу, за квиткú. До зýстрічі!

●

Джейн: Ось ми в украї́нському драмати́чному теáтрі íмені Івáна Франкá. Це той теáтр, у якóму я мрíяла побувáти.
Джон: Тут грáли видатнí актóри: Гнат Юрá, Амврóсій Бýчма. Я бáчив фільми за ї́хньою ýчастю.
Джейн: Так, найкрáщі тради́ції украї́нської сцéни склáлися завдяки́ цим митця́м. Теáтр мáє слáвну істóрію!
Джон: Тут стáвлять класи́чні твóри. Бáчиш, у репертуáрі є твóри Шекспíра, украї́нських клáсиків, сучáсних драматýргів.

Джейн: У цьóму теáтрі стáвили п'є́си Кропивни́цького і Корнійчукá, Лéсі Украї́нки і зóвсім молоди́х драматýргів. Це вели́ка насолóда — чýти рíдне украї́нське слóво, пíсню, бáчити нарóдне життя́!

Джон: Джейн, я ніóли не дýмав, що ти так лю́биш і знáєш украї́нський теáтр.

Джейн: Це теáтр вели́кого мистéцтва!

Джон: А комý ти принéсла квíти?

Джейн: Теáтрові! Украї́нським митця́м! Я хóчу подя́кувати актóрам, режисéрові, худóжникові і всім учáсникам сьогóднішнього вéчора!

Джон: Я такóж хóчу побажáти їм вели́ких твóрчих ýспіхів!

LESSON 19

DIALOGUES

Джон: Джейн, нам трéба подýмати про нáшу пóдорож.

Джейн: Так. Чéрез два дні ми поїдемо з Ки́єва. **Як шви́дко лети́ть час!** (How time flies!)

Олéсь: Тáту, ми поїдемо **чи полетимó** (or fly)?

Джон: Я дýмаю, що з Ки́єва до Львóва ми поїдемо **пóїздом** (by train). Із Львóва до Ýжгорода **автóбусом** (by bus) абó **маши́ною** (by car). До Одéси **полетимó літакóм** (shall go by plane). А з Одéси до Я́лти попливемó **теплохóдом** (by ship).

Джейн: Це бýде чудóва пóдорож!

Джон: Так. Це, спрáвді, чудóво! Ми бýдемо ї́хати **пóлем** (along field), **лíсом** (forest), **стéпом** (steppe), бýдемо бáчити містá, сéла, гóри, річки́, мóре...

Олéсь: А я хóчу летíти тíльки літакóм.

Джейн: Це не цікáво, си́нку.

Олéсь: Мáмо, це дýже цікáво! Я хóчу **літáти** (to fly) **все життя́** (all my life).

Джон: Ти **хóчеш бýти льóтчиком?** (want to be a pilot?) Це новинá. (That's news.)

Олéсь: Я хóчу бýти **космонáвтом** (cosmonaut). Я хóчу полетíти **до зірóк** (to the stars).

Джон: Це дýже вáжко, си́нку. Космонáвтові трéба багáто знáти.

Олéсь: Так, так. **Я займáтимуся спóртом, математи́кою, фíзикою, астронóмією.** (I shall go in for sports, study mathematics, physics, astronomy.)

Джейн: А що ти вже знáєш про космонáвтів?

Олéсь: Зáраз я читáю кни́жку про радя́нських космонáвтів. Я вже знáю, що Ю́рій Гагáрін — це пéрший космонáвт **свíту** (in the world).

Джон: А коли́ він полетíв у **кóсмос** (into the cosmos)?

Олéсь: Це булó 12 квíтня 1961 (ти́сяча дев'ятсóт шістдеся́т пéршого) рóку. А пóтім у кóсмосі були́ і радя́нські й **америкáнські** (American) космонáвти.

Джейн: А є космонáвти-украї́нці?

Олéсь: Так. Оди́н із них Павлó Попóвич, космонáвт № 4 (нóмер **чоти́ри**). Він народи́вся у місті Узині́ **під Ки́євом** (near Kiev).

Джейн: Як він став льóтчиком?

Олéсь: Він ходи́в до **аероклу́бу** (flying club) і там почáв літáти. Він багáто **вчився**, займáвся спóртом і став космонáвтом.

Джейн: А що він роби́в у кóсмосі?

Олéсь: Він **керувáв кораблéм** (piloted the ship), вивчáв кóсмос і **Зéмлю** (Earth).

Джон: І співáв українських пісéнь, **чи не так?**

Олéсь: Так. Український **нарóд пишáється** (people are proud of) Павлóм Попó**вичем**. У кни́жці пи́шуть, що Попóвич — **зóряний** (starry) син України.

WORDS AND EXPRESSIONS

автóбус bus
маши́на car
літáк plane
теплохíд ship
трамвáй tram (streetcar)
математика mathematics
фізика physics
астронóмія astronomy
бокс boxing
зóряний starry, starlight
летíти, літáти to fly (verb of motion)
плисти́, плáвати to swim, to navigate (verb of motion)
користувáтися to make use of
займáтися to study, to engage in, to go in for
цікáвитися to be interested in
ставáти, стáти to become
пишáтися to be proud of
керувáти to direct, to operate, to control
малювáти, намалювáти to draw
все життя́ all my life
Як шви́дко лети́ть час! How time flies!
кóсмос cosmos
космонáвт cosmonaut
Мíсяць Moon
Земля́ Earth
льóтчик pilot
аероклу́б flying club
зíрка star
нови́й new
нарóд people

COMMENTARY AND EXERCISES

The Noun. Instrumental Case

When Ukrainians speak of the means or kind of transport with which or by means of which the action is carried out, they use the instrumental case answering the question *чим?* (with, by what?).

Чим він пи́ше?
Він пи́ше **олівцéм**
(with a pencil).

Чим вонá пи́ше?
Вонá пи́ше **ру́чкою**
(with a pen).

Чим він ї́де?
Він ї́де **авто́бусом**
(by bus).

Чим вона́ ї́де?
Вона́ ї́де **маши́ною**
(by car).

A. Answer the questions in the affirmative and negative.

E x a m p l e: Ви лю́бите ї́здити авто́бусом?
Так, я люблю́ ї́здити авто́бусом.
Ні, я не люблю́ ї́здити авто́бусом.

1. Ви за́вжди ї́здите маши́ною? 2. Ви пливли́ до Оде́си пароплá́вом? 3. Петро́ ча́сто літа́є літако́м? 4. Ви лю́бите ї́здити по́їздом? 5. Ви лю́бите малюва́ти олівце́м? 6. Ви за́вжди пи́шете ру́чкою?

The instrumental case may answer the question *де?* (where?) if it denotes the place of action.

Де він іде́?
Він іде́ **па́рком**
(along the park).

Де вона́ йде́?
Вона́ йде́ **ву́лицею**
(along the street).

B. Make up questions using the nouns given in the instrumental case.

E x a m p l e: Він іде́ па́рком. Де він іде́?

1. Пароплá́в пливе́ **рі́чкою**. 2. Авто́бус ї́де **ву́лицею**. 3. Хло́пчик малю́є **олівце́м**. 4. Тури́сти йдуть **лі́сом**. 5. Мої́ дру́зі приї́хали до Ки́єва **по́їздом**. 6. Колго́спники ї́дуть **по́лем**. 7. Ба́тько ї́здить на заво́д **авто́бусом**. 8. Спортсме́ни йдуть **стадіо́ном**. 9. Мій друг лю́бить літа́ти **літако́м**. 10. Брат ї́здить до шко́ли **трамва́єм**.

Learn how to form the instrumental case singular for nouns:

Gender	Nominative	Instrumental	Endings
Masculine	Що? автóбус олівéць трамвáй	Чим? автóбус**ом** олівц**éм** трамвá**єм**	**-ом** **-ем**
Neuter	селó пóле	сел**óм** пóл**ем**	**-єм**
Feminine	машúна вýлиця	машúн**ою** вýлиц**ею**	**-ою** **-ею**

C. Complete the sentences by putting the word given in brackets into the instrumental case.

Example: Я ї́ду (автóбус).— Я ї́ду **автóбусом.**

1. До Одéси ми пливлú (мóре). 2. На Україну ми приї́хали (пóїзд). 3. Він намалювáв цю картúну (олівéць). 4. Мáти ї́здить до інститýту (трамвáй). 5. Я люблю ї́здити (машúна). 6. Турúсти йшли (ліс), а пóтім (пóле).

Certain verbs require the instrumental case:

керувáти займáтися користувáтися пишáтися цікáвитися	**ким? чим?** (with whom? with what?)	працювáти бýти ставáти	**ким?**

Він цікáвиться спóртом.
He is interested in sports.

Він працює інженéром.
He works as an engineer.

D. Make up questions using the words given in the instrumental case.

Example: Він працює **інженéром.** Ким він працює?

1. Наш бáтько керýє **завóдом.** 2. Я чáсто користýюся **словникóм.** 3. Моя пóдруга цікáвиться **теáтром.** 4. Павлó Попóвич керувáв **кораблéм** у кóсмосі. 5. Олéсь займáється **спóртом.** 6. Мій бáтько працює **лікарем.** 7. Наш друг став **інженéром.** 8. Бáтько пишáється **сúном.** 9. Хлóпчик хóче бýти **космонáвтом.** 10. Я чáсто користýюсь **автóбусом.**

E. Change the given sentences into the Past and Future Tenses.

Example: Він студéнт. — Він **був** студéнтом.
Він **бýде** студéнтом.

1. Моя сестрá — студéнтка. 2. Наш син — інженéр. 3. Ї́хня дочкá — вчúтелька. 4. Мій брат — лікар. 5. Ця дівчина — ученúця.

F. Complete the sentences by putting the word given in brackets into the instrumental case:

1. Рáніше сестрá булá (студéнтка), а тепéр вонá стáла (лікар). 2. Рáніше він працювáв (учúтель), а тепéр він керýє (шкóла). 3. Павлó Попóвич хотів бýти (робітнúк), а став (льóтчик-космонáвт). 4. Мій дідýсь був (колгóспник), а тепéр він став (пенсіонéр). 5. Мій друг цікáвився (бокс), а тепéр займáється (футбóл).

The instrumental case may be used with the preposition **з** (**із**), **зі** before groups of consonants) meaning with, in the company of.

З ким гуляє батько?
Батько гуляє з сином
(with his son).

З чим вона п'є каву?
Вона п'є каву **з тортом**
(with cake).

G. Make up questions using the underlined words:

1. Ми ходили до театру з **подругою**. 2. Батько любить гуляти **з дочкою**. 3. Мати розмовляє **з братом**. 4. Дівчина п'є каву **з молоком**. 5. Я люблю вареники **з м'ясом**.

H. Answer the questions using the words given in brackets:

1. З ким він познайомився? (лікар). 2. З ким він приїде до Києва? (дружина й син). 3. З чим хлопчик п'є молоко? (хліб). 4. З ким вона живе? (батько й сестра). 5. З чим ти любиш їсти хліб? (масло й сир). 6. З ким зараз розмовляє батько? (студент).

I. Answer the questions using the word combination *брат* і *сестра*:

1. Хто приїхав до Києва? 2. Кого зустріли на вокзалі? 3. Кому ви подарували квіти? 4. Чиї це діти? 5. З ким ви розмовляли? 6. Ким ви пишаєтесь? 7. Про кого ви розповідаєте?

J. Make up questions to these answers as shown in the example.

Example: Я буду **космонавтом.**
Ким ти будеш?

1. Олесь пише ручкою, а малює олівцем. 2. Звичайно я їду трамваєм. 3. Він прилетів з Москви літаком. 4. Ми попливемо до Ялти пароплавом. 5. Олесь займається тепер боксом. 6. Джейн захоплюється музикою і театром. 7. Олесь хотів бути лікарем. 8. Учора ми познайомилися з письменником. 9. Іван працював разом з Максимом. 10. Він любить борщ з м'ясом. 11. Я п'ю каву тільки з молоком.

K. Make up questions to the words in the instrumental case and answer them.

(1) Example: **Я буду космонавтом.**
Ким ви будете?
Космонавтом.

1. Вона стане артисткою. 2. Гнат буде викладачем. 3. Юрко стане композитором. 4. Мері захоплюється філологією. 5. Джон захоплюється математикою і фізикою. 6. Ми захоплюємося музикою. 7. Я займаюсь волейболом. 8. Олесь займається боксом. 9. З Києва до Одеси ми попливемо пароплавом по Дніпру.

10. По Закарпа́ттю ми бу́демо ї́хати авто́бусом. 11. У Ка́неві ми познайо́милися з партиза́ном. 12. Уве́чері ми зустрі́немось з письме́нником Ю́рієм Смо́личем. 13. Джейн ду́же лю́бить варе́ники із смета́ною. 14. Джон лю́бить варе́ники з м'я́сом.

(2) Example: Я люблю́ пи́ти ка́ву ... молок... .
З чим ти лю́биш пи́ти ка́ву?
Я люблю́ пи́ти ка́ву з **молоко́м.**

1. Джейн п'є чай ... цитри́н... . 2. Джон їсть варе́ники ... смета́н... . 3. Вони́ познайо́милися ... компози́тор... . 4. Вона́ познайо́милася ... учи́тельк... . 5. У па́рку ми зустрі́лися ... колго́спниц... . 6. Оле́сь бу́де космона́вт... . 7. Гнат ста́не лі́кар... . 8. Ме́рі була́ студе́нтк..., а за́раз вона́ вже ста́ла вчи́тельк... . 9. Ті́тка Га́нна була́ колго́спн... . 10. З Москви́ до Ки́єва я леті́тиму літак... . 11. До Оде́си я пої́ду пої́зд... . 12. Оле́сь пи́ше в зо́шиті ру́чк..., а малю́є олівц... .

ADDITIONAL READING

●

Викладáч: До́брого ра́нку. Сіда́йте, будь ла́ска. Скажі́ть, Джо́не, які́ впра́ви ви приготува́ли сього́дні?

Джон: Тре́тю, четве́рту, п'я́ту і во́сьму.

Викладáч: До́бре. Гна́те, будь ла́ска, чита́йте.

Гнат: «Чим я пишу́? Я пишу́ олівце́м або́ ру́чкою. Яки́м тра́нспортом ви пої́дете? — Він пої́де пої́здом. Вона́ пої́де авто́бусом. Я пої́ду маши́ною. Ти пої́деш тролейбусом. Ми пої́демо трамва́єм. Вони́ полетя́ть літако́м.»

Викладáч: Четве́рту впра́ву чита́є Петро́.

Петро́: «Чим ти займа́єшся? — Я займа́юсь спо́ртом. Яки́м спо́ртом ти займа́єшся? — Я займа́юсь бо́ксом. Вона́ займа́ється гімна́стикою. Він займа́ється футбо́лом. Вони́ займа́ються волейбо́лом.»

Викладáч: Да́лі, Ме́рі, будь ла́ска.

Ме́рі: «Чим ви захо́плюєтеся? — Я захо́плююсь му́зикою. Вона́ захо́плюється теа́тром. Він захо́плюється матема́тикою і фі́зикою, астроно́мією. Ми захо́плюємося літерату́рою, істо́рією, філосо́фією.»

Викладáч: Ду́же до́бре, Ме́рі. П'я́ту впра́ву, будь ла́ска, Джейн.

Джейн: «Ким ви бу́дете? — Я бу́ду викладаче́м. Ти бу́деш агроно́мом. Він бу́де спортсме́ном. Вона́ ста́не арти́сткою. Оле́сь хо́че бу́ти космона́втом. Петро́ ста́не письме́нником.»

Викладáч: Джейн, скажі́ть, будь ла́ска, ким хо́че бу́ти ваш син?

Джейн: Він хо́че бу́ти лі́карем, спортсме́ном, учи́телем, космона́втом, піло́том ... Час пока́же, ким він ста́не.

Викладáч: Так. А ви, Джо́не, ким хоті́ли бу́ти в дити́нстві?

Джон: Я вже не пам'ята́ю. Здає́ться, я хоті́в бу́ти піло́том, але́ став інжене́ром. Я ду́же люблю́ свою́ профе́сію.

Викладáч: Так. Головне́ — це люби́ти свою́ профе́сію, свою́ робо́ту.

Ме́рі: Іва́не Петро́вичу, ми ще не прочита́ли во́сьму впра́ву.

Викладáч: Так, так. Про́шу, Ме́рі, чита́йте.

Ме́рі: «З ким ви познайо́милися? — Я познайо́милася з інжене́ром. Він познайо́мився з робітнико́м. Вона́ познайо́милася з компози́тором. Ми познайо́милися з викладаче́м. Вони́ познайо́милися із студе́нтами. Ви познайо́милися з учи́телькою. Ми познайо́милися з актри́сою.»

Викладáч: Мéрі, ви зрозуміли нову́ тéму?
Мéрі: Так.
Викладáч: Дóбре. Зáраз трóхи відпочи́немо, а пóтім читáтимемо тéксти.

●

Джон: Олéсю, це íграшка? Ти ще бáвишся íграшками?
Олéсь: Ні, тáту, це сувенíр. Це мáма купи́ла. Вонá захóплюється рíзьбленням. А я вже дорóслий. Я захóплююся спóртом: футбóлом, бейсбóлом, волейбóлом ...
Джон: А гімнáстикою?
Олéсь: Ні, це для дівчáт. А от бокс! Це для юнакíв. Я починáю займáтися бóксом.
Джóн: А що скáже мáма, юнáче?
Олéсь: А ти не кажи́ мáмі. Це бу́де мій секрéт. Коли́ я стáну чемпіóном, тоді́ ми скáжемо мáмі.
Джóн: Цьогó дóвго чекáти. А от спóртом тобí трéба займáтися, бо ти не ду́же си́льний.
Олéсь: Ти ду́маєш, що я слабки́й? Давáй позмагáємося: хто когó!
Джон: Давáй! Чия́ рукá сильнíша? Так, так. А ти, спрáвді, си́льний!
Олéсь: Си́льний, алé не ду́же. Ти менé перемíг!
Джон: Не засму́чуйся! У тéбе все попéреду!
Олéсь: Я все однó стáну чемпіóном! Ти тíльки мáмі не кажи́.
Джон: Дóбре, не скажу́. Я рáдий, що ти хóчеш займáтися спóртом.

●

Богдáн: Олéсю, ким ти хóчеш бу́ти?
Олéсь: Космонáвтом.
Богдáн: Огó! Що ж ти рóбиш зáраз для цьóго?
Олéсь: Я почáв рáзом з тáтом займáтися спóртом: бóксом, тéнісом, гімнáстикою.
Богдáн: А як ти у́чишся у шкóлі?
Олéсь: Дóбре. Я ду́же захóплююся математи́кою, фíзикою, астронóмією.
Богдáн: Я згадáв, що ранíше ти хотíв бу́ти лíкарем, чи не так?
Олéсь: Так. Я ду́же хотíв бу́ти лíкарем, щоб лікувáти мáму, тáтка, дідуся́. Я й зáраз ще хóчу бу́ти лíкарем.
Богдáн: А космонáвтом?
Олéсь: І космонáвтом. Мóжна бу́ти лíкарем і космонáвтом.
Богдáн: А для чóго ти хóчеш бу́ти космонáвтом?
Олéсь: Щоб полетíти на Мíсяць, на Марс, на Венéру...
Богдáн: А для чóго тобí летíти так далéко? На Землí такóж цікáво.
Олéсь: Я хóчу знáти, що там і як. А мóже там такóж є лю́ди?
Богдáн: Це ду́же цікáво. Бажáю тобí стáти космонáвтом. Трéба тíльки дóбре вчи́тися і займáтися спóртом.
Олéсь: Я знáю.

●

Олéсь: Пáвле, розкажи́ менí, будь лáска, як Павлó Попóвич став космонáвтом. Він учи́вся в шкóлі?
Павлó: Ая́кже! Спочáтку він учи́вся в шкóлі, алé не закінчи́в її́.
Олéсь: Як не закінчи́в? Чому́?
Павлó: Тому́, що почалáся війнá. Фаши́сти хотíли зни́щити Радя́нський Сою́з, Радя́нську Украї́ну.

Олéсь: А як же він став льóтчиком?

Павлó: Колú він учúвся в тéхнікумі, він ходúв до аероклýбу. Там він почáв літáти. Закíнчивши тéхнікум, він пішóв в авіáцію. Спочáтку він був льóтчиком, а пóтім почáв готувáтися до польóтів у кóсмос.

Олéсь: А як Попóвич готувáвся стáти космонáвтом? Ти знáєш?

Павлó: Так, я читáв про це. Він дýже багáто працювáв, учúвся, займáвся спóртом у шкóлі космонáвтів.

Олéсь: Як дóвго був він у кóсмосі?

Павлó: 71 (сімдесят однý) годúну.

Олéсь: А скільки разів він облетíв Зéмлю?

Павлó: 48 (сóрок вíсім) разів. Зáраз космонáвти літáють у кóсмосі дóсить тривáлий час. Трéба бýти дýже сúльним, дóбре знáти корабéль.

Олéсь: Павлó Попóвич був одúн у кораблí?

Павлó: Ні, рáзом з Андріяном Ніколáєвим.

Олéсь: Ніколáєв — росіянин?

Павлó: Ні, він чувáш. Украї́нець Попóвич і чувáш Ніколáєв — зóряні побратúми. Ми пишáємося космонáвтами. Це спрáвжні герóї.

Олéсь: Павлó Попóвич — Герóй Радянського Союзу?

Павлó: Так, йомý двíчі присвóєно висóке звання Герóя Радянського Союзу.

LESSON 20

DIALOGUES

Екскурсовóд (excursion guide): **Шанóвні гóсті** (Dear guests)! Зáраз ми з **вáми** (with you) оглянемо музéй Тарáса Григóровича Шевчéнка, **велúкого** (great) украї́нського поéта. Йогó бáтько був **селянúном-кріпакóм** (peasant-serf) [1].

Олéсь: Шевчéнко такóж був кріпакóм?

Екскурсовóд: Так. Він був **сільськúм** (village) хлóпчиком-кріпакóм. Він дýже любúв малювáти, він мріяв стáти викладачéм **малювáння** (drawing). Це украї́нське селó Мóринці. Тут народúвся Тарáс Шевчéнко.

Джейн: Скажíть, будь лáска, чи є фóто Шевчéнка **в дитúнстві** (in childhood).

Екскурсовóд: Ні, немáє, алé є багáто картúн худóжників, які зображáють малóго Тарáса. Він був **бідним пастухóм** (poor shepherd), пóтім **козачкóм у пáна** (a master's boy-servant). Тарáс був **сиротóю** (orphan).

Джон: А це сестрá поéта?

Екскурсовóд: Ні, це Оксáна Ковалéнко. Вонá булá пéршою пóдругою поéта. А це Ядвíга Гусикóвська. Вонá пéрша познайóмила йогó **з пóльською мóвою** (with the Polish language).

Джейн: Шевчéнко **володíв пóльською мóвою** (knew the Polish language)?

Екскурсовóд: Звичáйно. Тарáс Григóрович володíв украї́нською, російською і пóльською мóвами. Він писáв свої́ твóри такóж російською мóвою.

---

[1] кріпáк — serf. (Up to 1861 Russian peasants were ,,owned'' by their landlords).

Джон: Це ду́же ціка́во. Скажі́ть, будь ла́ска, це стари́й Ки́їв?

Екскурсово́д: Ні, це Петербу́рг. Тут Шевче́нко познайо́мився з украї́нським **худо́жником** (painter) Соше́нком. Соше́нко став **ві́рним** (devoted) дру́гом поéта.

Джейн: У Петербу́рзі Шевче́нко став **ві́льним** (free)?

Екскурсово́д: Так. У Петербу́рзі дру́зі **ви́купили** (bought) Шевче́нка **з нево́лі** (out of slavery). А це листи́ Шевче́нка. Тара́с Григо́рович **листува́вся** (corresponded) зі свої́ми дру́зями, з худо́жниками, з украї́нськими та росі́йськими письме́нниками.

Джейн: **Чим це ти захопи́вся** (With what are you delighted), Джо́не?

Джон: **Карти́ною** (With the painting) **«Голова́** (head) **жі́нки»**. Я не знав, що Шевче́нко був не ті́льки вели́ким поéтом, а й талановѝтим (talented) худо́жником.

Екскурсово́д: Так. Шевче́нко займа́вся і **скульпту́рою** (sculpturing), коли́ на **засла́нні** (in exile) **йому́ заборони́ли** (he was forbidden) малюва́ти й писа́ти ві́рші.

Джейн: А скі́льки ро́ків він був на засла́нні **та в солда́тчині** (and in the army)?

Екскурсово́д: Де́сять ро́ків. Ці де́сять ро́ків він ду́мав про Украї́ну, в дале́кому засла́нні він жив одни́м життя́м з Украї́ною, з її́ наро́дом.

Джон: У нас тако́ж бага́то люде́й зна́ють і лю́блять Шевче́нка. Ми ча́сто співа́ємо «Запові́т» та «Ду́ми мої́», чита́ємо його́ ві́рші.

Екскурсово́д: Так, Шевче́нко був вели́ким поéтом, **полум'я́ним** (ardent) **революціоне́ром-демокра́том** (revolutionary democrat). Його́ ім'я́ зна́ють у всьо́му сві́ті.

WORDS AND EXPRESSIONS

екскурсово́д excursion guide
шано́вний respected, dear
гість guest
вели́кий great
селяни́н-кріпа́к peasant-serf
сі́льський *adj* village, rural
малюва́ння drawing, painting
дити́нство childhood
бі́дний *adj* poor
пасту́х shepherd
козачо́к boy-servant
пан master
сирота́ orphan
володі́ти, оволоді́ти to master
по́льський *adj* Polish
худо́жник painter, artist
ві́рний *adj* devoted
ві́льний *adj* free
викупа́ти, ви́купити to ransom, to buy
нево́ля slavery
листува́тися to correspond
захо́плюватися, захопи́тися to be carried away
карти́на painting, picture
голова́ head
таланови́тий talented
скульпту́ра sculpture
засла́ння exile
забороня́ти, заборони́ти to forbid
солда́тчина soldiering
пра́пор banner
полум'я́ний flaming, ardent
боре́ць fighter
революціоне́р-демокра́т revolutionary democrat

COMMENTARY AND EXERCISES

Nouns in the Instrumental Case Plural

Learn how to form the instrumental case plural for nouns:

Gender	Nominative singular	Instrumental Singular	Instrumental Plural	Endings
	Хто? Що?	Ким? Чим?		
Masculine	студе́нт учи́тель	студе́нтом учи́телем	студе́нт**ами** учителя́**ми**	

Gender	Nominative singular	Instrumental Singular	Instrumental Plural	Endings
Neuter	селó пóле	селóм пóлем	сéл**ами** пол**я́ми**	**-ами**
Feminine	студéнтка учени́ця	студéнткою учени́цею	студéнтк**ами** учени́ц**ями**	**-ями**
	мáти друг дити́на	мáтір'ю дрýгом дити́ною	матеря́ми дрýзями дíтьми	

A. Change the instrumental singular into the instrumental plural.

Example: Він гуля́є з **дрýгом**. Він гуля́є з **дрýзями**.

1. Шевчéнко листувáвся з дрýгом. 2. Ми зустрíлися з худóжником. 3. Сестрá цікáвиться картиною. 4. Тури́сти ї́хали лíсом. 5. Студéнти розмовля́ють з учи́телем. 6. Я пишáюсь дрýгом. 7. Тури́сти познайóмилися з колгóспницею.

Adjectives in the Instrumental Case

Learn how to form the instrumental case of adjectives:

Number	Gender	Instrumental Case	Endings of adjectives
Singular	Masculine Neuter	(з) яки́м? українськ**им** дрýгом си́н**ім** мóрем	**-им** **-ім**
	Feminine	(з) якóю? українськ**ою** пóдругою си́нь**ою** хýсткою	**-ою**
Plural	All genders	(з) яки́ми? українськ**ими** дрýзями, пóдругами си́н**іми** моря́ми, хусткáми	**-ими** **-іми**

B. Make up questions using the adjectives in bold faced type.

Example: Він був **вели́ким** поéтом. **Яки́м** поéтом він був?

1. Шевчéнко був вели́ким украї́нським поéтом. 2. Батьки́ поéта були́ бíдними селя́нами-кріпакáми. 3. Шевчéнко володíв пóльською мóвою. 4. Сошéнко був вíрним дрýгом поéта. 5. Тарáс Григóрович листувáвся з украї́нськими та росíйськими письмéнниками. 6. Шевчéнко володíв росíйською мóвою і написáв нéю багáто твóрів.

C. Complete the sentences by putting the word or words given in brackets into the instrumental case.

Example: Шевчéнко був (вели́кий) поéтом.
Шевчéнко був **вели́ким** поéтом.

1. Шевчéнко був (сíльський) хлóпчиком-кріпакóм, а став (вели́кий) поéтом, (полум'я́ний) революціонéром. 2. Тури́сти захопи́лися (чудóві) карти́нами худóжника. 3. Джон володíє (англíйська) й (украї́нська) мóвами. 4. Ми познайóмилися з (молоди́й) лíкарем. 5. Олексáндр Довжéнко був (видатни́й) кінорежисéром.

Example: Шевче́нко став (вели́кий пое́т).
Шевче́нко став **вели́ким пое́том.**

6. Ми познайо́милися з (нові карти́ни) худо́жника. 7. Сестра́ листу́ється з (українська по́друга). 8. Ба́тько до́бре володіє (українська мо́ва). 9. Вони́ захопи́лися (ціка́вий фільм). 10. Ба́тько розмовля́є з (моло́дший син).

Possessive Pronouns in the Instrumental Case

Learn how to form the instrumental case of the possessive pronouns:

		мій	твій	свій	її	його́	наш	ваш	їхній
Masculine, Neuter	чиї́м?	моїм	твоїм	своїм			на́шим	ва́шим	їхнім
Feminine	чиє́ю?	моє́ю	твоє́ю	своє́ю	її	його́	на́шою	ва́шою	їхньою
Plural (all genders)	чиї́ми?	моїми	твоїми	своїми			на́шими	ва́шими	їхніми

D. Answer the questions using the words given in brackets.

Example: З **ким** він розмовля́є? (мій стари́й друг)
Він розмовля́є з **моїм стари́м дру́гом.**

1. З ким познайо́милася сестра́? (мої старі дру́зі). 2. З ким вони́ ходи́ли на конце́рт? (на́ші товариші́). 3. З ким вона́ живе́? (свої старі батьки́). 4. Чим ви захо́плюєтеся? (ва́ша ціка́ва ви́ставка). 5. З ким розмовля́є виклада́ч? (твій моло́дший брат). 6. З ким вони́ зустрілися? (моя́ по́друга).

Personal Pronouns in the Instrumental Case

Learn how the instrumental case of personal pronouns is formed:

(з) ким?						
я	ти	він	вона́	ми	ви	вони́
зі мно́ю	з тобо́ю	з ним	з не́ю	з на́ми	з ва́ми	з ни́ми

E. Answer the questions using the personal pronouns given in brackets.

Example: З **ким** він розмовля́є? (вони́)
Він розмовля́є **з ни́ми.**

1. З ким ви відпочива́ли на Чо́рному мо́рі? (вони́). 2. З ким розмовля́є ма́ти? (вона́). 3. З ким ми вчи́лися ра́зом у шко́лі? (він). 4. З ким ба́тько ча́сто розмовля́є? (ми). 5. З ким мій брат хо́че познайо́митися? (ви). 6. З ким вона́ зустрілася на вокза́лі? (я і ти).

F. Complete the sentences by putting the words given in brackets into the correct form:

1. За́втра до Ки́єва при́йдуть (мої старі дру́зі). 2. Я ду́же хо́чу зустріти (вони́) на вокза́лі. 3. Раніше мої дру́зі були́ (студе́нти), а тепе́р вони́ працю́ють (інжене́ри). 4. Я не зна́ю, чим при́йдуть мої дру́зі, (поїзд чи авто́бус). 5. Я поїхав на (вокза́л) і там чека́в (дру́зі). 6. Вони́ приїхали (3 годи́на) і ми ра́зом з (вони́) поїхали додо́му.

G. Make up dialogues as shown in the example.

(1) Example: **Я зустрівся з Оле́сем.**
З ким зустрівся Оле́сь?
Зі мно́ю.

1. Він розмовля́в з відо́мим письме́нником. 2. Вона́ зустрілася з худо́жниками. 3. Я обідав з Джейн. 4. Ми відпочива́ли зі стари́ми дру́зями. 5. Вони́ працюва́ли

з колгóспниками. 6. Ви дружи́ли з украї́нськими спортсмéнами. 7. Ти подорожувáв з кия́нином. 8. Я познайóмився зі стари́м вчéним. 9. Він розмовля́в з відóмим кінорежисéром. 10. Вонá зустрíлася з відóмою арти́сткою. 11. Вони́ живу́ть з батькáми.

(2) E x a m p l e: **Мій брат зустрíвся з Олéсем.**
З ким зустрíвся Олéсь?
З моḯм брáтом.

1. Моя́ сестрá розмовля́є з викладачéм. 2. Твій бáтько зустрíвся з Макси́мом. 3. Наш виклада́ч обíдав з дружи́ною. 4. Ваш гід працю́є з Василéм. 5. Йогó брат листу́ється з Мéрі. 6. Ї́ї друг відпочивáв з Петрóм. 7. Ї́хня сім'я́ приятелю́є з Івáном Петрóвичем. 8. Мій товáриш живé зáраз з Івáном. 9. Твоя́ пóдруга снíдала зі мнóю. 10. Наш лíкар розмовля́в із студéнтом.

H. Change the instrumental singular into instrumental plural.

E x a m p l e: Спочáтку ми ї́хали **пóлем,** пóтім **лíсом.**
Спочáтку ми ї́хали **поля́ми,** пóтім **лісáми.**

1. Мáлий Тарáс грáвся **з хлóпцем і дíвчиною.** 2. Шевчéнко листувáвся **з худóжником і письмéнником**. 3. Шевчéнко зустрíвся **з сестрóю і брáтом**. 4. Чáсто він малювáв **олівцéм**. 5. Ми захóплюємося **цим вíршем і цíєю карти́ною**. 6. Ми зустрíлися в теáтрі **з видатни́м митцéм**. 7. Ми жили́ на Днíпрі **з нáшим дóбрим товáришем**. 8. Ми познайóмилися **з колгóспником і колгóспницею**. 9. Ми відпочивáли рáзом **з відóмою арти́сткою**. 10. Він працювáв **з вáшим студéнтом**. 11. Я дóвго розмовля́ла **з канáдським тури́стом**.

I. Answer the questions using the words given in brackets.

E x a m p l e: **Чим** він малю́є? (червóний олівéць)
Він малю́є **червóним олівцéм.**

1. Чим вонá пи́ше? (си́ня ру́чка) 2. Ким вонá булá? (відóма арти́стка) 3. З ким листувáвся Шевчéнко? (украї́нський худóжник) 4. З ким товаришувáв мали́й Тарáс? (простá кріпáчка Оксáна) 5. З ким грáвся мали́й Тарáс? (сíльські хлóпчики) 6. З ким Шевчéнко зустрíвся на Украї́ні? (рíдні брати́ й сéстри) 7. З ким вони́ були́ в Кáневі? (нáші дру́зі) 8. З ким вони́ зустрíлися в теáтрі? (видатнí митцí) 9. З ким вони́ були́ на концéрті? (нáші дóбрі товариші) 10. З ким вони́ листу́ються? (моḯ батьки́) 11. З ким він зáраз товаришу́є? (твій брат)

ADDITIONAL READING

●

Олéсь: Микóло Івáновичу, ми пíдемо сьогóдні до музéю Тарáса Григóровича Шевчéнка?
Микóла: Звичáйно. Це чудóвий музéй. Там багáто цікáвого.
Олéсь: А музéй вели́кий?
Микóла: Так. Там ти побáчиш не тíльки рéчі поéта, а й йогó карти́ни.
Олéсь: У музéї я побáчу карти́ни Шевчéнка?
Микóла: Так, там ду́же багáто карти́н. Шевчéнко був вели́ким худóжником.
Олéсь: Я читáв, що Шевчéнко був кріпакóм. А ким був бáтько поéта?
Микóла: Бáтько поéта був прости́м бíдним селяни́ном-кріпакóм.
Олéсь: Óтже, Шевчéнко був сíльськи́м хлóпцем?
Микóла: Так, він, як і йогó бáтько, був селяни́ном-кріпакóм. Він налéжав пáнові, був влáсністю пáна.
Олéсь: А хто ж дав йому́ вóлю?

Микóла: Шевчéнка ви́купили з невóлі дрýзі. Російський худóжник Брюллóв намалювáв портрéт відóмого поéта Жукóвського. Цей портрéт продали́ за вели́кі грóші. І тільки за грóші пан відпусти́в Шевчéнка на вóлю.

Олéсь: А я побáчу в музéї цю карти́ну?

Микóла: Якý карти́ну?

Олéсь: Карти́ну, якá допомоглá звільни́ти поéта?

Микóла: Ти побáчиш портрéт Жукóвського в музéї.

Олéсь: А ким мрíяв стáти Тарáс Шевчéнко?

Микóла: Він мрíяв стáти викладачéм малювáння в університéті. Коли́ Шевчéнко став вíльним, він почáв учи́тися в акадéмії худóжеств. Він був ýчнем відóмого російського худóжника Брюллóва.

Олéсь: Це дýже цікáво. Я дýже хóчу побáчити карти́ни Шевчéнка й портрéт, яки́й намалювáв Брюллóв, щоб ви́купити Тарáса.

●

Екскурсовóд: Це українське селó Мóринці. Тут народи́вся вели́кий український поéт-революціонéр Тарáс Григóрович Шевчéнко.

Джейн: А це що за місто?

Екскурсовóд: Це місто Вільно. У Вільно Шевчéнко приїхав з пáном, у якóго він був козачкóм.

Джейн: А це, мáбуть, Петербýрг?

Екскурсовóд: Так. Це Літній сад у Петербýрзі. Молоди́й Тарáс чáсто прихóдив сюди́ і малювáв скульптýри, які стоя́ли на алéях цьогó сáду. Тут Шевчéнко однієї літньої нóчі зустрівся з українським худóжником Сошéнком, яки́й став йогó вíрним дрýгом на все життя́.

Джейн: А з ким ще товаришувáв Шевчéнко?

Екскурсовóд: У Тарáса Григóровича булó дýже багáто вірних дрýзів і на Україні, і в Росії. Найбли́жчими дрýзями були́ лíкар Козачкóвський, актóр Михáйло Семéнович Щéпкін, яки́й такóж був коли́сь кріпакóм, пóльський революціонéр-демокрáт Сігізмýнд Сєракóвський...

Джон: Ви́бачте, будь лáска, а чий це портрéт?

Екскурсовóд: Це відóмий негритя́нський арти́ст-трáгік Áйра Óлдрідж, щи́рий друг Шевчéнка.

Олéсь: А це, мáбуть, портрéт поéта Жукóвського?

Екскурсовóд: Прáвильно. Це портрéт, яки́й намалювáв видатни́й російський худóжник Карл Брюллóв...

Олéсь: ... щоб ви́купити Шевчéнка.

Джейн: Олéсю, ти вже мóжеш працювáти екскурсовóдом.

Олéсь: Що ти, матýсю. Я ще так мáло знáю.

●

Джон: Якá тобі карти́на тут сподóбалася?

Джейн: У цьóму зáлі мені подóбається карти́на «Портрéт дівчини з собáкою».

Екскурсовóд: Це рáння робóта Шевчéнка. А це карти́ни «Козáцький бенкéт» та «Дари́ в Чигирині», які відображáють епізóди з історії України. Шевчéнко захóплювався героїчним мину́лим свогó нарóду.

Джейн: Які чудóві карти́ни!

Екскурсовóд: Це «Вдовинá хáта», «Селя́нська роди́на», «Старости́», «Катери́на». Шевчéнко пишáвся Україною, її чудóвою прирóдою та душéвною красóю українського нарóду.

Джон: А пра́вда, що Шевче́нко був акаде́міком?

Екскурсово́д: Так. За видатні граве́рні робо́ти Шевче́нкові було́ присво́єно звання́ акаде́міка. Ви мо́жете поба́чити тут його́ граве́рні робо́ти.

Джейн: Так, це робо́ти вели́кого ма́йстра. Я зна́ла, що Шевче́нко видатни́й худо́жник, але́ тільки тепе́р зрозумі́ла, яки́й це вели́кий тала́нт.

Екскурсово́д: Так, у музе́ї ма́йже 1000 (ти́сяча) його́ карти́н. І які́ це чудо́ві карти́ни!

Оле́сь: Скажі́ть, будь ла́ска, а коли́ Шевче́нко намалюва́в ці карти́ни?

Екскурсово́д: Це робо́ти, які́ Шевче́нко писа́в на засла́нні.

●

Оле́сь: Скажі́ть, будь ла́ска, за що Шевче́нка засла́ли?

Екскурсово́д: Росі́йський цар засла́в Шевче́нка за те, що пое́т боро́вся за звільнення свої́х братів з кріпа́цької нево́лі. Шевче́нко писа́в революці́йні ві́рші, в яки́х заклика́в украї́нський наро́д боро́тися за свобо́ду, за ща́стя.

Джейн: А на засла́нні Тара́с Григо́рович листува́вся з ким-не́будь?

Екскурсово́д: Так, він листува́вся з письме́нниками, худо́жниками.

Оле́сь: Шевче́нко, ма́буть, бага́то чита́в. Скільки в ньо́го було́ книжо́к!

Екскурсово́д: Це тільки части́на книжо́к Шевче́нка.

Джейн: Це книжки́ з бібліоте́ки пое́та?

Екскурсово́д: Так. Ще до ви́купу з нево́лі Шевче́нко чита́в тво́ри Сковороди́, Міцке́вича, Пу́шкіна, Го́голя...

Оле́сь: А Шевче́нко зустрі́вся пі́сля засла́ння з рі́дними: брата́ми, се́страми?

Екскурсово́д: Так, він зустріча́вся з ни́ми. Але́ пое́тові не дозво́лили жи́ти на Украї́ні. А він мрі́яв жи́ти на Украї́ні, над Дніпро́м. Тому́ й похова́ли його́ на Черне́чій горі́ під Ка́невом.

Джейн: Так, ми були́ в Ка́неві на моги́лі Кобзаря́.

Екскурсово́д: Мільйо́ни люде́й зна́ють і лю́блять його́ ві́рші. У 1964 (ти́сяча дев'ятсо́т шістдеся́т четве́ртому) ро́ці в усьо́му сві́ті відзна́чили 150 (сто п'ятдеся́т) ро́ків з дня наро́дження Тара́са Шевче́нка, вели́кого пое́та, худо́жника, борця́ за во́лю й ща́стя наро́ду.

Оле́сь: О, скі́льки тут книжо́к!

Екскурсово́д: Це тво́ри Тара́са Шевче́нка всіма́ мо́вами сві́ту. А тут подару́нки трудя́щих Тара́сові, портре́ти, килими́, карти́ни, рі́зьблення, вишива́ння...

Оле́сь: А хто намалюва́в цей портре́т?

Екскурсово́д: У́чні сі́льської шко́ли.

Джейн: Чудо́ві подару́нки!

Екскурсово́д: Ми пиша́ємося на́шим Кобзаре́м, шану́ємо його́.

Джон: Дозво́льте подя́кувати вам за ціка́ву екску́рсію, за ро́зповідь про вели́кого Кобзаря́! Це незабу́тні вра́ження!

LESSON 21

DIALOGUES

●

Виклада́ч: Дорогі́ дру́зі! Сього́дні ваш оста́нній уро́к украї́нської мо́ви. Я **сподіва́юсь** (hope), що ви й **да́лі** (continue) вивча́тимете украї́нську мо́ву. Ви тільки **почали́** (have begun) її́ вивча́ти. На́ша рі́дна мо́ва ду́же бага́та. Я її́ вивча́ю все життя́. Ви за́раз тільки́ познайо́милися з на́шою мо́вою. **Любі́ть і вивча́йте її́!** (Love and

learn it!) **Хай за́вжди вам щасти́ть в усьо́му!** (May you always be lucky! May you always succeed in everything!)

Джон: Шано́вний Іва́не Петро́вичу! Ми вивча́ли з ва́ми украї́нську мо́ву. Щодня́ ми слу́хали, повто́рювали, чита́ли, писа́ли й розповіда́ли діало́ги й те́ксти **украї́нською мо́вою** (in Ukrainian). Ми вже тро́хи розумі́ємо й **розмовля́ємо** вашою **рі́дною мо́вою** (speak your native language). Ми розумі́ємо, що це ті́льки **поча́ток** (beginning), тре́ба ще бага́то працюва́ти, **щоб мо́жна було́ сказа́ти** (to make it possible to say): «Я зна́ю украї́нську мо́ву». Дозво́льте подя́кувати вам, Іва́не Петро́вичу, **за нау́ку** (for the knowledge)! **Ми ніко́ли не забу́демо** (We'll never forget) вас — на́шого пе́ршого вчи́теля!

Джейн: Щи́ро дя́куємо! До поба́чення, дороги́й Іва́не Петро́вичу!

Виклада́ч: До поба́чення, дру́зі! **Усього́ вам найкра́щого!** (All the best to you.)

●

Мико́ла: Дорогі́ дру́зі! Ви хоті́ли **попроща́тися** (to part) з Ки́євом. Запро́шую вас на оста́нню екску́рсію.

Джейн: Дя́куємо, Мико́ло! Нам су́мно ї́хати з Ки́єва! Ми ще ті́льки почали́ знайо́митися з Ки́євом, але́ вже щи́ро полюби́ли це чудо́ве мі́сто. Я ніко́ли не забу́ду ці дні!

Джон: Так. Ми ба́чили бага́то: **істори́чні місця́** (historical places) — **Софі́йський собо́р** (St. Sophia's Cathedral), **Ла́вру** (The Lavra), **Золоті́ воро́та** (The Golden Gates), **пам'ятники геро́ям** (monuments to the heroes) револю́ції і Вели́кої Вітчизня́ної війни́.

Джейн: Ми відві́дали заво́ди, колго́сп, інститу́ти, шко́лу...

Оле́сь: І дитя́чий садо́к. Ми ще ходи́ли на стадіо́н, **до зоопа́рку** (to the zoo), ї́здили на метро́, пла́вали у Дніпрі́, ї́ли смачне́ ки́ївське моро́зиво.

Джейн: І не ті́льки це. Ми ще огля́нули ціка́ві музе́ї, ви́ставки, були́ в теа́трах, на конце́ртах, диви́лись кінофі́льми. Не мо́жна забу́ти украї́нську му́зику, пісні́, мо́ву!

Оле́сь: А в ме́не тепе́р є бага́то дру́зів.

Джейн: А по́дорож до Ка́нева! Я запам'ята́ю її́ на все життя́!

Джон: Так, все це чудо́во! Але́ ще ми познайо́милися з на́шими украї́нськими дру́зями, поба́чили ї́хнє життя́, **пра́цю** (work), тво́рчість.

Джейн: Ми полюби́ли Ки́їв — **се́рце** (heart) Украї́ни. Але́ я хо́чу поба́чити Ки́їв не ті́льки **влі́тку** (in summer), а й **восени́** (in autumn), коли́ в **зо́лоті** (golden) па́рки й сади́, **взи́мку** (in winter), коли́ мі́сто **в сніґу́** (in snow), і **навесні́** (in spring), коли́ в Ки́єві **кві́тнуть кашта́ни** (in blossoming chestnut trees).

Оле́сь: О, вже вокза́л! Ми приї́хали.

Джон: Дороги́й Мико́ло! Ви були́ на́шим гі́дом. Ви ста́ли на́шим вели́ким дру́гом! Дя́куємо вам **за ува́гу й допомо́гу** (for the attention and help)!

Джейн: До поба́чення, Мико́ло! До поба́чення, Ки́єве!

Мико́ла: До поба́чення, дру́зі! **Щасли́вої доро́ги!** (Have a nice trip.) **До ново́ї зу́стрічі!** (Till we meet again.)

WORDS AND EXPRESSIONS

сподіва́тися / *conj* to hope
да́лі continue
починáти, почáти / *conj* to begin
нікóли (не + verb) never
прощáтися (з ким, з чим) to part
істори́чний *adj* historical
мі́сце place
пáм'ятник monument
герóй hero
прáця work, labor
сéрце heart
влі́тку in summer
восени́ in autumn
зóлото gold
взи́мку in winter
сніг snow
навесні́ in spring
кві́тнути to blossom
каштáн chestnut (tree)
увáга attention
допомóга help
Хай завжди́ вам щасти́ть в усьóму! May you always succeed in everything!
Усьогó вам найкрáщого! All the best!
Щасли́вої дорóги! Have a nice trip!
До новóї зу́стрічі! Till we meet again!

SUMMARY

Cases and how they are Used in the Ukrainian Language

Case	Chief use	Example
Nominative	1. As the subject of a sentence.	**Студéнт** пи́ше. (хто?) **Кни́жка** лежи́ть. (що?)
	2. As a simple nominative predicate.	Петрó — **студéнт.**
	3. With the numerals 1, 2, 3, 4.	Тут 2 (два) **студéнти.**
Genitive	1. To denote possession.	Це кни́жка **студéнта.** (чия́?)
	2. To replace the nominative as the subject when the verb is used in the negative.	Тут немáє **студéнта.** (когó?) Там не булó **книжóк.** (чогó?)
	3. With the numerals 5, 6, etc. and words like *багáто, мáло, скі́льки.*	Тут 5 (п'ять) **студéнтів.** (когó?) Там багáто **книжóк.** (чогó?)
	4. To denote dates.	Це булó **пéршого сі́чня.** (коли́?)
	5. To denote direction.	Він ї́де **до мі́ста.** (куди́?) Він ї́де **з мі́ста.** (звідки?)
Dative	1. To denote the person toward whom the action is directed.	Я пишу́ лист **студéнтові.** (кому́?)
	2. To denote the person or object to whom or which a certain age or state is ascribed or attributed.	**Студéнтові** 20 (двáдцять) рóків. (кому́?) **Кві́там** тут хóлодно. (чому́?)
Accusative	1. As the object of an action.	Я бáчу **студéнта.** (когó?) **Я бáчу книжку.** (що?)
	2. As an object of speech or thought.	Він пи́ше **про студéнта.** (про кóго?)
	3. To denote direction.	Ми ї́демо **на Украї́ну.** (куди́?)
	4. To denote time.	Він приї́хав **у сéреду.** (коли́?)

Case	Chief use	Example
Instrumental	1. To denote the instrument by means of which the action is completed. 2. To denote the participant of an action. 3. As part of a compound nominative predicate. 4. To denote place. 5. To denote the means of communication.	Я пишу́ **олівце́м.** (чим?) Я розмовля́ю **із студе́нтом.** (з ким?) Він був **студе́нтом** (ким?) Ми гуля́емо **містом.** (де?) Ми ї́хали **по́їздом.** (чим?)
Locative	1. To denote the location where the action takes place. 2. To denote the time of action.	Він живе́ **на Украї́ні.** (де?) Він приї́хав **у січні.** (коли́?)
Vocative	1. As a form of address.	До поба́чення, **Ки́єве!**

Declension of Main Groups of Nouns and Adjectives which Modify them

Masculine gender:

Number	Case	Hard group	Soft group
Singular	*Nom.*	рідний брат	си́ній олівéць
	Gen.	рідного бра́та	си́нього олівця́
	Dat.	рідному бра́тові (-у)	си́ньому олівцю́ (-е́ві)
	Acc.	рідного бра́та	си́ній олівéць
	Instr.	рідним бра́том	си́нім олівцéм
	Loc.	на рідному бра́тові	си́ньому олівці́
	Voc.	рідний бра́те	си́ній олівцю́
Plural	*Nom.*	рідні брати́	си́ні олівці́
	Gen.	рідних браті́в	си́ніх олівці́в
	Dat.	рідним брата́м	си́нім олівця́м
	Acc.	рідних браті́в	си́ні олівці́
	Instr.	рідними брата́ми	си́німи олівця́ми
	Loc.	на рідних брата́х	си́ніх олівця́х
	Voc.	рідні брати́	си́ні олівці́

1. The *hard group* includes masculine nouns whose stem ends in a hard consonant except **ж, ч, ш, щ,** and the majority of nouns in **р**.

2. The *soft group* includes masculine nouns ending in a soft consonant or **-й** and some nouns ending in **-ар, -ир** *(лікар, шахта́р, багати́р)*.

3. Masculine nouns ending in **ж, ч, ш, щ** belong to the *mixed group*. In the dative and instrumental singular and in the nominative and vocative form plural they coincide with the *soft group*. In all other cases, singular and plural, they have the same ending as the *hard group: (това́риш, плащ, ніж, програва́ч)*.

Feminine gender:

Number	Case	Hard group	Soft group
Singular	*Nom.*	рідна сестра́	си́ня су́кня
	Gen.	рідної сестри́	си́ньої су́кні
	Dat.	рідній сестрі́	си́ній су́кні
	Acc.	рідну сестру́	си́ню су́кню
	Instr.	рідною сестро́ю	си́ньою су́кнею
	Loc.	на рідній сестрі́	си́ній су́кні
	Voc.	рідна се́стро	си́ня су́кне
Plural	*Nom.*	рідні се́стри	си́ні су́кні
	Gen.	рідних сесте́р	си́ніх су́конь
	Dat.	рідним се́страм	си́нім су́кням
	Acc.	рідних сесте́р	си́ні су́кні
	Instr.	рідними се́страми	си́німи су́княми
	Loc.	на рідних се́страх	си́ніх су́княх
	Voc.	рідні се́стри	си́ні су́кні

1. The *hard group* includes feminine nouns ending in **-а**.
2. The *soft group* includes feminine nouns ending in **-я**.
3. Feminine nouns ending in **-а** after **ж, ч, ш, щ** (such as *пло́ща*) belong to the *mixed group*. In the genitive and instrumental singular and in the nominative and vocative form plural they coincide with the *soft group*. In all other cases, singular and plural, they have the same endings as the *hard group*.

Neuter gender:

Number	Case	Hard group	Soft group
Singular	*Nom.*	рідне село́	си́нє мо́ре
	Gen.	рідного села́	си́нього мо́ря
	Dat.	рідному селу́	си́ньому мо́рю
	Acc.	рідне село́	си́нє мо́ре
	Instr.	рідним село́м	си́нім мо́рем
	Loc.	у рідному селі́	си́ньому мо́рі
	Voc.	рідне село́	си́нє мо́ре
Plural	*Nom.*	рідні се́ла	си́ні моря́
	Gen.	рідних сел	си́ніх морі́в
	Dat.	рідним се́лам	си́нім моря́м
	Acc.	рідні се́ла	си́ні моря́
	Instr.	рідними се́лами	си́німи моря́ми
	Loc.	у рідних се́лах	си́ніх моря́х
	Voc.	рідні се́ла	си́ні моря́

1. The *hard group* includes neuter nouns ending in **-о**.
2. The *soft group* includes neuter nouns ending in **-е**.

3. Neuter nouns ending in **-е** after **ж, ч, ш, щ** (such as *прізвище*) belong to the *mixed group*. In the nominative, accusative and instrumental case and vocative form singular they coincide with the *soft group*. In all other cases, singular and plural, they have the same endings as the *hard group*.

Declension of Personal Pronouns

Nom.	я	ти	він, вонó	вонá	ми	ви	вонѝ
Gen.	менé	тебé	йогó	її	нас	вас	їх
Dat.	мені	тобі	йомý	їй	нам	вам	їм
Acc.	менé	тебé	йогó	її	нас	вас	їх
Instr.	мнóю	тобóю	ним	нéю	нáми	вáми	нѝми
Loc.	на мені	тобі	ньóму	ній	нас	вас	них

Note. After prepositions in the genitive and accusative cases the pronoun **йогó** changes to **ньóго** (Я дýмаю **про ньóго**); **її** to **нéї** (Він розповідáє **про нéї**); **їх** to **них** (Ми багáто знáємо **про них**).

EXERCISES

A. Put the words in brackets in the correct form:

(1)

1. Джейн полюбѝла пáрки (Кѝїв). 2. Грабарі відвідали музéй (В. І. Лéнін). 3. Учóра вонѝ булѝ в університéті імені (Т. Г. Шевчéнко). 4. Джон оглянув наукóвий центр (Кѝївський держáвний університéт). 5. Сьогóдні в нас остáнній урóк (українська мóва). 6. Вонѝ хóчуть вивчáти мóву (український нарóд). 7. Джон і Джейн побáчили, що Радянська Украïна є краïною (велѝка культýра). 8. На Украïні видаéться блѝзько 240 (двохсóт сорокá) (журнáли). 9. Турѝсти оглянули в Кѝєві багáто (історѝчні пáм'ятники).

(2)

1. Словнѝк кóштує 6 (карбóванець). 2. Журнáл кóштує 40 (копíйка). 3. Ця сорóчка кóштує 13 (карбóванець) 28 (копíйка). 4. Сестрá сьогóдні не купѝла (квитóк) на концéрт. 5. Олéсь не мáє (фотоапарáт). 6. У студéнтів немáє (зóшити). 7. У турѝстів немáє (час). 8. Джон мáє зáписи (нарóдна мýзика). 9. Турѝсти приïхали до (Кáнів). 10. Богдáн поïхав до (Амéрика).

B. Add the appropriate ending:

1. Богдáн... сподóбалась екскýрсія в університéт. 2. Турѝст... показáли геологíчний і ботанíчний музéї. 3. Канáдці дякували викладáч... за наýку. 4. Микóл... двáдцять вíсім рóків. 5. Моéму дрýг... сóрок рóків. 6. Турѝсти дякували киян... за гостѝнність. 7. Дружѝн... Джóна двáдцять п'ять рóків. 8. Джон і Джейн розповілѝ дрýз... про Украïну. 9. Ми побажáли товáриш... щаслѝвої дорóги. 10. Ми подарувáли сестр... квíти.

C. Answer the questions using the words in brackets:

(1)

1. Комý 50 рóків? (ваш бáтько). 2. Комý 38 рóків? (йогó мáти). 3. Комý 42 рóки? (наш друг). 4. Комý 18 рóків? (вáша сестрá). 5. Комý 75 рóків? (моя бабýся). 6. Комý присвóєно звання Герóя Радянського Сою́зу? (українська партизáнка). 7. Комý розповілѝ про Кѝїв? (ми). 8. Комý дрýзі побажáли дóброї пóдорожі? (ви). 9. Комý гід показáв мíсто? (вонѝ).

(z)

1. Що ба́чили тури́сти сього́дні? (музе́й). 2. Кого́ ви зустрі́ли в університе́ті? (студе́нти, викладачі́). 3. Що поба́чили тури́сти на Украї́ні? (міста́, се́ла, заво́ди). 4. Що лю́блять дру́зі? (украї́нська му́зика). 5. Куди́ йдуть ді́ти? (екску́рсія). 6. Куди́ хо́че поїхати ба́тько? (Крим). 7. Кого́ ви зустрі́ли на ву́лиці? (Степа́н). 8. Кого́ віта́ли студе́нти? (виклада́ч).

D. Make up dialogues as shown in the example.

Example: Це студе́нтка (ба́чити).
Кого́ ви **ба́чили?**
Ми ба́чили **студе́нтку.**

1. Це лі́кар (забува́ти). 2. Це вчи́тель (згада́ти). 3. Це друг (віта́ти). 4. Це дочка́ (зустрі́ти). 5. Це дружи́на (проводжа́ти). 6. Це по́дорож (мрі́яти). 7. Це ба́тько (розповіда́ти). 8. На́ша ма́ти (люби́ти). 9. Нови́й студе́нт (зна́ти). 10. Нова́ ву́лиця (ба́чити). 11. Нове́ мі́сто (огля́нути). 12. Ціка́вий музе́й (відві́дати).

E. Put the words in brackets in the correct form:

1. Джон ціка́виться (Ки́ївський університе́т). 2. Ме́рі ціка́виться (екску́рсія). 3. Ми пиша́ємося (наш університе́т). 4. Університе́т є (центр нау́ки). 5. Ми познайо́милися з (на́ші земляки́, інжене́ри, робітники́, колго́спники, письме́нники, вче́ні). 6. Тури́сти познайо́милися з (симфоні́чна, естра́дна й наро́дна му́зика). 7. Ра́да Міні́стрів Радя́нської Украї́ни є (найви́щий викона́вчий о́рган) респу́бліки. 8. Джейн була́ (студе́нтка). 9. Оле́сь хо́че бу́ти (космона́вт). 10. Мико́ла пи́ше (ру́чка).

F. Make up dialogues as shown in the example:

Example: Оле́сь пи́ше (оліве́ць).
Чим пи́ше Оле́сь?
Він пи́ше **олівце́м.**

1. Богда́н хо́че ста́ти (лі́кар). 2. Брат ї́де на робо́ту (трамва́й). 3. Я бу́ду (інжене́р). 4. Окса́на була́ в конце́рті з (Іва́н). 5. Ба́тько розмовля́є з (гід-переклада́ч). 6. Ми розмовля́ли з (письме́нник). 7. Я люблю́ ка́ву з (молоко́). 8. Тури́сти були́ в Ка́неві з (нові́ дру́зі). 9. Шевче́нко був близьки́й з (прості́ лю́ди). 10. Ба́тько пиша́ється (син).

G. Put the words in brackets in the correct form:

1. Джейн і Джон сього́дні оста́нній день у (Ки́їв). 2. Вони́ були́ в (університе́т) на (екску́рсія). 3. Тури́сти сього́дні були́ на (факульте́т). 4. Оста́нній день вони́ були́ на (уро́к) украї́нської мо́ви. 5. Дру́зі вча́ться на (філологі́чний факульте́т). 6. На́ші дру́зі відві́дали (колго́сп), (інститу́т), побува́ли в (шко́ла) й (дитя́чий садо́к). 7. Джейн лю́бить гуля́ти в (ки́ївські па́рки). 8. У (Ки́їв) вони́ побува́ли в (чудо́ві музе́ї). 9. Тури́сти побува́ли на (вели́кий заво́д). 10. Дру́зі відпочива́ли на (бе́рег Дніпра́).

H. Insert the needed preposition:

1. Він народи́вся ... Москві́. 2. Джон народи́вся ... Торо́нто. 3. Брат живе́ ... селі́. 4. Джейн працю́є ... шко́лі. 5. Колго́спники працю́ють ... саду́. 6. Кни́га лежи́ть ... столі́. 7. Студе́нти відпочива́ли ... Карпа́тах. 8. ... путівника́х пи́шуть про істо́рію мі́ста. 9. Учо́ра ми гуля́ли ... па́рку. 10. Ми зустрі́ли дру́га ... ву́лиці.

I. Put the verbs in brackets into the correct tense form:

1. За́раз Джон (зна́ти), що в університе́ті навча́ються бли́зько 20 (двадцяти́) ти́сяч студе́нтів. 2. Мої́ дру́зі рані́ше (вивча́ти) украї́нську мо́ву. 3. Тури́сти вчо́ра

(огля́нути) наш університе́т. 4. Сього́дні ми (огля́нути) музе́й, а за́втра (огля́нути) ви́ставку. 5. За́втра тури́сти (ї́хати) у по́дорож. 6. Учо́ра ми (слу́хати) конце́рт украї́нської пі́сні. 7. За́втра ми (слу́хати) о́перу «Ната́лка Полта́вка». 8. Рані́ше я (захо́плюватися) футбо́лом, а за́раз я (захо́плюватися) волейбо́лом. 9. Мій брат (бу́ти) учи́телем, коли́ закінчи́ть інститу́т. 10. Раніше сестра́ (бу́ти) студе́нткою, а тепе́р вона́ (ста́ти) лікарем.

J. Add the appropriate endings:

1. Він студе́нт. За́раз він вивч... украї́нську мо́ву. 2. Моя́ сестра́ пи́ш... нове́ завда́ння. 3. Ми гово́рим... про на́шу екску́рсію. 4. Ми вчо́ра поба́чил... нові заво́ди. 5. Учо́ра Гнат див... футбо́л, а за́втра він див... фільм. 6. За́раз Джон слу́ха... ра́діо, а вве́чері він слу́ха... конце́рт. 7. Рані́ше я люб... бокс. 8. Ми за́вжди купу́... ціка́ві книжки́. 9. Він хо́ч... вчи́тися в університе́ті. 10. За́втра ми зустрі́н... на́шого викладача́.

K. Use the verb of needed aspect in the correct form:

1. Джон до́вго ... слова́. Коли́ він ... їх, він написа́в впра́ви.	(вчи́ти, ви́вчити)
2. Що ти ро́биш? — Я ... листа́ додо́му. Оди́н лист я вже	(писа́ти, написа́ти)
3. Ми ... квитки́ й пішли́ до кінотеа́тру.	(купува́ти, купи́ти)
4. Ми ... ка́ву і пішли́ на уро́к.	(пи́ти, ви́пити)
5. За́втра я піду́ в універма́г і ... плащ.	(купува́ти, купи́ти)
6. Учо́ра він до́вго ... листа́ бра́тові. Коли́ він ... його́, він пішо́в на по́шту.	(писа́ти, написа́ти)
7. Джон не прийшо́в на уро́к, бо він...	(хворі́ти, захворі́ти)
8. Мій брат уже́ ... в шко́лу.	(кінчи́ти, закінчи́ти)
9. Я ча́сто ... цей журна́л. Учо́ра я тако́ж ... оста́нній но́мер.	(чита́ти, прочита́ти)
10. Ми ча́сто ... його́ в університе́ті. Сього́дні вра́нці ми знову ... його́.	(зустріча́ти, зустрі́ти)
11. Ми шви́дко ... й пої́хали на екску́рсію. Він за́вжди ... в рестора́ні.	(обідати, пообідати)
12. Я хо́чу тро́хи ... . Я люблю́ ... в саду́.	(відпочива́ти, відпочи́ти)

Part I

Lesson 1

C. —́ мак, дуб, так, тут

—́ — буква, мама, кава, папка, баба, тато, фото

— —́ кавун, кафе, онук, вода, фонтан

D. 1. Тут та́то. 2. Там па́пка. 3. Там дуб. 4. Тут ба́ба. 5. Вода́ тут. 6. Там мак.

E. **(1)** 1. Ба́ба там? Так, ба́ба там. 2. Мак тут? Так, мак тут. 3. Ка́ва там? Так, ка́ва там. 4. Дуб тут? Так, дуб тут. 5. Па́пка тут? Так, па́пка тут. 6. Фонта́н там? Так, фонта́н там.

(2) 1. Де ону́к? Ону́к тут. 2. Де фонта́н? Фонта́н тут. 3. Де фо́то? Фо́то тут. 4. Де вода́? Вода́ там. 5. Де каву́н? Каву́н тут. 6. Де та́то? Та́то там.

G. 1. Ма́ма тут. 2. Та́то тут. 3. Ба́ба там. 4. Ону́к там. 5. Так, кафе́ тут. 6. Фонта́н там. 7. Мак тут. 8. Так, ка́ва тут. 9. Так, вода́ там.

H. Тут кафе́. Тут та́то. Тут ма́ма. Тут ка́ва. Там фонта́н. Там вода́. Там ба́ба. Там ону́к.

Lesson 2

C. —́ сад, син, клас

—́ — ваза, пиво, лава, масло, булка, сало, лампа

— —́ завод, студент, Максим, Семен

— —́ — студентка, дитина, будинок, Оксана, Олена

— — —́ молоко

D. 1. фонта́ни; 2. студе́нти; 3. папки́; 4. ма́ки; 5. сади́; 6. заво́ди; 7. бу́кви; 8. ва́зи; 9. студе́нтки; 10. кавуни́; 11. буди́нки; 12. ла́ви; 13. кла́си; 14. дуби́; 15. ону́ки.

E. 1. Це буди́нок? Так, буди́нок. Де буди́нок? Буди́нок там. 2. Це студе́нт? Так, студе́нт. Де студе́нт? Студе́нт тут. 3 Це син? Так, син. Де син? Син там. 4. Це заво́д? Так, заво́д. Де заво́д? Заво́д тут. 5. Це сад? Так, сад. Де сад? Сад там. 6. Це клас? Так, клас. Де клас? Клас тут. 7. Це ла́ва? Так, це ла́ва. Де ла́ва? Ла́ва там. 8. Це ла́мпа? Так, ла́мпа. Де ла́мпа? Ла́мпа там. 9. Це бу́лка? Так, бу́лка. Де бу́лка? Бу́лка тут. 10. Це ма́сло? Так, ма́сло. Де ма́сло? Ма́сло там. 11. Це молоко́? Так, молоко́. Де молоко́? Молоко́ тут.

F. 1. Де студе́нт? Студе́нт тут. А студе́нтка? Студе́нтка там. Тут студе́нт? Так, тут студе́нт. А там? Там студе́нтка. 2. Де бу́лка? Бу́лка тут. А молоко́? Молоко́ там. Тут бу́лка? Так, тут бу́лка. А там? Там молоко́. 3. Де буди́нок? Буди́нок тут. А сад? Сад там. Тут буди́нок? Так, тут буди́нок. А там? Там сад. 4. Де ла́ви? Ла́ви тут. А фонта́н? Фонта́н там. Тут ла́ви? Так, тут ла́ви. А там? Там фонта́н. Де папки́? Папки́ тут. А сумки́? Сумки́ там. Тут папки́? Так, тут папки́. А там. Там сумки́. Де Макси́м? Макси́м тут. А Окса́на? Окса́на там. Тут Макси́м? Так, тут Макси́м. А там? Там Окса́на.

H. **(1)** 1. Так, це сад. 2. Так, тут кафе́. 3. Фонта́н там. 4. Так, ла́ви там. 5. Та́то тут. 6. Студе́нт там. 7. Так, це Макси́м. 8. Молоко́ тут. 9. Бу́лка тут.

(2) 1. Студе́нти тут. 2. Семе́н тут. 3. Окса́на там.

Lesson 3

C. —́ дід, стіл, день, ні, не

—́ — діти, тітка, батько, фізик, місто, мати

— —́ стілець, Іван, пілот, село, вікно

— —́ — кімната, сніданок

— — —́ інститут, стадіон

E. 1. Ні, це не ла́ва. Це стіл. 2. Ні, це не дід. Це та́то. 3. Ні, це не студе́нти. Це ді́ти. 4. Ні, це не ма́сло. Це бу́лка. 5. Ні, це не заво́д. Це інститу́т. 6. Ні, це не ті́тка. Це студе́нт. 7. Ні, це не ва́зи. Це ма́ки. 8. Ні, це не сад. Це кафе́. 9. Ні, це не село́. Це мі́сто. 10. Ні, це не кафе́. Це клас. 11. Ні, це не студе́нт. Це піло́т. 12. Ні, це не обі́д. Це сніда́нок.

F. він: ба́тько, стіле́ць, дід, буди́нок, сніда́нок, син, інститу́т, день, заво́д
вона́: кімна́та, ма́ти, ті́тка, ла́ва, бу́лка, студе́нтка, дити́на
воно́: кафе́, мі́сто, молоко́, село́, ма́сло

G. 1. він; 2. вона́; 3. вони́; 4. вона́; 5. він; вона́; 6. він, вони́; 7. воно́, воно́.

H. 1. Ні, він там. 2. Так, він там. 3. Так, він тут. 4. Ні, воно́ тут. 5. Так, вони́ тут. 6. Ні, вона́ тут. 7. Так, воно́ тут. 8. Ні, вона́ тут.

I. 1. Це ма́ти? Так, ма́ти. Де вона́? Вона́ тут. 2. Це ба́ба? Так, ба́ба. Де вона́? Вона́ там. 3. Це дід? Так, дід. Де він? Він тут. 4. Це ді́ти? Так, ді́ти. Де вони́? Вони́ там. 5. Це піло́т? Так, піло́т. Де він? Він там. 6. Це фі́зик? Так, фі́зик. Де він? Він там. 7. Це студе́нт? Так, студе́нт. Де він? Він тут. 8. Це мі́сто? Так, мі́сто. Де воно́? Воно́ тут. 9. Це кімна́та? Так, кімна́та. Де вона́? Вона́ тут. 10. Це кафе́? Так, кафе́. Де воно́? Воно́ там. 11. Це заво́ди? Так, заво́ди. Де вони́? Вони́ там. 12. Це стіл? Так, стіл. Де він? Він тут.

K. 1. Ні, це село́. 2. Ні, він там. 3. Так, вони́ там. 4. Ні, вони́ там. 5. Так, він тут. 6. Ні, вона́ тут. 7. Так, він тут. 8. Ні, це не сніда́нок. Це обі́д. 9. Так, він тут. 10. Так, воно́ тут. 11. Ні, він тут.

Lesson 4

C. —́ я, мій, твій, ти, дім

—́ — Київ, сукня, м'ясо, дядько

— —́ музей, водій, моя, костюм, басейн, мої, сім'я, твоя, мої, твої, свої, Москва, юнак

—́ — — яблуко, вулиця

— —́ — киянин

— — —́ музикант

D. він: Ки́їв, музе́й, юна́к, басе́йн, водíй, дя́дько, кия́нин, музика́нт, костю́м
вона́: су́кня, Москва́, сім'я́, ву́лиця, кия́нка
воно́: м'я́со, я́блуко

E. 1. й; 2. і; 3. і; 4. й; 5. й; 6. і; 7. і; 8. і.

F. (1) 1. мій; 2. моя́; 3. мій; 4. моя́; 5. моє́; 6. мої́; 7. моя́; 8. мій; 9. моє́; 10. моя́; 11. мій; 12. мої́; 13. мій; 14. моя́; 15. моє́; 16. мій.

(2) 1. твій; 2. твоя́; 3. твій; 4. твоя́; 5. твоє́; 6. твої́; 7. твоя́; 8. твій; 9. твоє́; 10. твоя́; 11. твій; 12. твої́; 13. твій; 14. твоя́; 15. твоє́; 16. твій.

G. 1. Це твій обі́д? Так, це мій обі́д. Ні, це не мій обі́д. Це твій обі́д. 2. Там моя́ кімна́та? Так, там твоя́ кімна́та. Ні, там не твоя́ кімна́та. 3. Це твоє́ я́блуко? Так, це моє́ я́блуко. Ні, це не моє́ я́блуко. Це твоє́ я́блуко. 4. Це моє́ фо́то? Так, це твоє́ фо́то. Ні, це не твоє́ фо́то. Це моє́ фо́то. 5. Тут моя́ ка́ва? Так, тут твоя́ ка́ва. Ні, тут не твоя́ ка́ва. Тут моя́ ка́ва. 6. Це твій стіле́ць? Так, це мій стіле́ць. Ні, це не мій стіле́ць. Це твій стіле́ць. 7. Тут мої́ ва́зи? Так, тут твої́ ва́зи. Ні, тут не твої́ ва́зи. Тут мої́ ва́зи. 8. Там твої́ папки́? Так, там мої́ папки́. Ні, там не мої́ папки́. Там твої́ папки́.

H. (1) 1.— Де твої́ дід і ба́ба?
— Мої́ дід і ба́ба тут.
2.— Де твої́ ті́тка й дя́дько?
— Мої́ ті́тка й дя́дько там.
3.— Де твої́ ба́тько й ма́ти?
— Мої́ ба́тько й ма́ти тут.

(2) 1.— Де мої́ ба́ба й дід?
— Твоя́ ба́ба тут, а твій дід там.
2.— Де мої́ дя́дько й ті́тка?
— Твій дя́дько тут, а твоя́ ті́тка там.
3.— Де мої́ ба́тько й ма́ти?
— Твій ба́тько тут, а твоя́ ма́ти там.

I. 1.— Це твоє́ мі́сто?
— Так, моє́.
— Де воно́?
— Воно́ тут.

2.— Це твій дім?
— Так, мій.
— Де він?
— Він тут.

3.— Це твої́ ді́ти?
— Так, мої́.
— Де вони́?
— Вони́ там.

K. 1. Ні, це село́. 2. Ні, він там. 3. Ні, він там. 4. Вони́ тут. 5. Так, вони́ тут. 6. Вони́ там. 7. Ні, це обі́д. 8. Так, тут суп. 9. Воно́ тут.

Lesson 5

C. —́ хто, що, теж, наш, чий, ми, ви, плащ

—́ — шафа, шуба, ложка, школа, хата, площа, наша, їхній, зошит, шапка, чашка, учень, пишуть, книжка

— —́ піджак, дочка, чия, пишу

—́ — — дівчина, слухаю, пишете

— —́ — виделка, писати, читати, читаю

— — —́ викладач

D. він: зóшит, піджáк, плащ, викладáч, ніж, ýчень
вонá: шáфа, шýба, книжка, дівчина, дочкá, лóжка, чáшка, хáта, плóща, шкóла, видéлка, шáпка
вонó: місто, селó, кафé

E. (1) 1. нáше; 2. нáша; 3. наш; 4. наш; 5. наш; 6. нáші; 7. нáша; 8. наш; 9. нáші; 10. наш,
E нáша.

(2) 1. вáша; 2. ваш; 3. вáше; 4. вáша; 5. вáші; 6. вáша; 7. вáші; 8. ваш; 9. вáша; 10. вáші.
(3) 1. їхні; 2. їхнє; 3. їхня; 4. їхній; 5. їхнє; 6. їхня; 7. їхній; 8. їхнє; 9. їхні; 10. їхня.

G. 1. Це мої шапки́. 2. Це їхні буди́нки. 3. Тут нáші хати́. 4. Там твої сини́. 5. Це вáші дóчки. 6. Це мої ложки́. 7. Тут твої книжки́. 8. Це нáші шкóли. 9. Це вáші інститýти. 10. Це їхні стільці́.

H. 1. Це ваш буди́нок? Так, це мій (наш) буди́нок. Ні, це не мій (наш) буди́нок. 2. Це вáша шáфа? Так, це моя́ (нáша) шáфа. Ні, це не моя́ (нáша) шáфа. 3. Це вáша шýба? Так, це моя́ (нáша) шýба. Ні, це не моя́ (нáша) шýба. 4. Це ваш стіл? Так, це мій (наш) стіл. Ні, це не мій (наш) стіл. 5. Це вáша шáпка? Так, це моя́ (нáша) шáпка. Ні, це не моя́ (нáша) шáпка. 6. Це вáша сýкня? Так, це моя́ (нáша) сýкня. Ні, це не моя́ (нáша) сýкня. 7. Це ваш зóшит? Так, це мій (наш) зóшит. Ні, це не мій (наш) зóшит. 8. Це вáша шкóла? Так, це моя́ (нáша) шкóла. Ні, це не моя́ (нáша) шкóла. 9. Це вáше фóто? Так, це моє́ (нáше) фóто. Ні, це не моє́ (нáше) фóто. 10. Це ваш костю́м? Так, це мій (наш) костю́м. Ні, це не мій (наш) костю́м. 11. Це вáша книжка? Так, це моя́ (нáша) книжка. Ні, це не моя́ (нáша) книжка. 12. Це ваш клас? Так, це мій (наш) клас. Ні, це не мій (наш) клас.

I. 1. чиї? 2. чия́? 3. чиє́? 4. чий? 5. чий? 6. чий? 7. чия́? 8. чия́? 9. чиї? 10. чиє́?

J. (1) 1. чия́? моя́ шýба; 2. чия́? моя́ шáпка; 3. чий? мій плащ; 4. чий? мій піджáк; 5. чия́? моя́ шкóла; 6. чий? мій зóшит; 7. чия́? моя́ дóшка; 8. чия́? моя́ книжка; 9. чий? мій ніж; 10. чия́? моя́ лóжка; 11. чия́? моя́ чáшка; 12. чия́? моя́ видéлка.

(2) 1. хто? дівчина; 2. що? лáмпа; 3. хто? дід; 4. що? чáшка; 5. хто? ді́ти; 6. хто? юнáк; 7. що? зóшити; 8. хто? студéнти; 9. що? шýба; 10. хто? бáтько; 11. що? костю́м; 12. хто? бáба.

K. 1. а; 2. теж; 3. а; 4. а; 5. теж; 6. а; 7. а; 8. а; 9. теж; 10. теж.

L. 1. Так, він читáє. 2. Так, вони́ читáють. 3. Ні, вонá читáє. 4. Ні, вонá пи́ше. 5. Ні, він слýхає. 6. Ні, вонá пи́ше. 7. Ні, вони́ слýхають. 8. Так, вони́ пи́шуть.

M. Хто читáє? 1, 5, 9. Хто пи́ше? 2, 4, 7. Хто слýхає? 3, 6, 8, 10.

N. 1. пи́ше, читáє; 2. читáє, слýхає; 3. пи́шуть, читáють; 4. читáєш, слýхаю; 5. читáю, слýхаєте; 6. слýхаємо, пи́шемо, читáємо.

P. (1) 1. Так. 2. Так, він тут. 3. Тут ді́ти. 4. Вонó там. 5. Вонá там. 6. Ні, вони́ слýхають. 7. Ýчень пи́ше. 8. Так, вонá читáє. 9. Вони́ тут. 10. Вони́ там.

(2) 1. Це кімнáта. 2. Вонó тут. 3. Він тут. 4. Вонá там. 5. Тут студéнти. 6. Вони́ тут. 7. Вони́ там. 8. Студéнт читáє. 9. Студéнтки слýхають. 10. Студéнт пи́ше.

Lesson 6

C. —́ брат, сир, шарф, текст

—́ — риба, карта, парта, ручка, слово, вікна, села, жити, стійте

— —́ сестра, взуття, журнал, стою, сиджу, лежу, урок, читай, міста, живу

—́ — — радіо, яблуко

— —́ — стояти, сидіти, лежати, завдання, читайте

— — —́ робітник, інженер, живемо

— — — —́ — оповідання, відповідати, розповідати

D. він: сир, брат, робітни́к, інжене́р, шарф, уро́к, текст
вона́: сестра́, ка́рта, па́рта, ру́чка, ри́ба
воно́: оповіда́ння, ра́діо, взуття́, сло́во, завда́ння

E. (1) 1. мій; 2. моя́; 3. моє́; 4. мої́; 5. мій; 6. моє́.
(2) 1. наш; 2. наш; 3. на́ша; 4. на́ші; 5. на́ші; 6. на́ша.

F. 1. На́ші брати́ — робітники́. 2. Це твої́ оповіда́ння. 3. Ї́хні се́стри — інжене́ри. 4. Мої́ сини́ живу́ть тут. 5. Ва́ші се́ла там. 6. Це мої́ журна́ли. 7. Тут ї́хні вікна. 8. На́ші до́чки — студе́нтки. 9. Мої́ брати́ пи́шуть. 10. Твої́ зо́шити лежа́ть тут.

G. Що це? 1, 2, 4, 6, 7, 8, 10, 12.
Хто це? 3, 5, 9, 11.

1. ру́чка; 2. сир; 3. сестра́; 4. ка́рта; 5. брат; 6. шарф; 7. па́рта; 8. журна́л; 9. інжене́р; 10. ра́діо; 11. робітни́к; 12. ча́шка.

H. 1. я; 2. він; 3. вона́; 4. вони́; 5. ми; 6. ви, я; 7. воно́; 8. вона́; 9. вони́; 10. ти.

I. (1) 1. лежи́ть; 2. лежа́ть, лежи́ть; 3. лежи́ш; 4. лежи́ть; лежи́ть; 5. лежите́; 6. лежу́.
(2) 1. сиди́ть; 2. сидя́ть; 3. сиди́ть; 4. сидите́, сидимо́; 5. сиджу́; 6. сиди́ш.
(3) 1. стої́ть; 2. стої́ть; 3. стої́ть, стоя́ть; 4. стої́ш; 5. стоїте́, стоїмо́; 6. стоя́ть.

J. 1. Що стої́ть? Ча́шка стої́ть. 2. Хто стої́ть? Студе́нти стоя́ть. 3. Хто сиди́ть? Ді́ти сидя́ть. 4. Що лежи́ть? Зо́шит лежи́ть. 5. Що стої́ть? Ма́ки стоя́ть. 6. Хто стої́ть? Дівчина стої́ть. 7. Що лежи́ть? Ніж лежи́ть. 8. Хто сиди́ть? Дід сиди́ть.

K. 1. стої́ть, лежи́ть; 2. лежа́ть, лежи́ть; 3. стої́ть, стоя́ть; 4. стої́ть; 5. лежа́ть; 6. стої́ть, стої́ть; 7. лежи́ть, лежи́ть; 8. лежа́ть.

L. 1. сиди́ть, чита́є; 2. стої́ть, слу́хає; 3. сидя́ть, слу́хають; 4. живемо́, живу́ть; 5. пи́шуть, чита́ють; 6. розповіда́ю, слу́хаєш; 7. лежи́ть, лежа́ть; 8. сиджу́, стої́ть; 9. відповіда́є; 10. сиди́ш; 11. чита́є; 12. пи́ше, пи́шете.

M. 1. Сиди́! Сиді́ть! Сиді́мо! 2. Слу́хай! Слу́хайте! Слу́хаймо! Пиши́! Пиші́ть! Пиші́мо! 3. Розповіда́й! Розповіда́йте! Розповіда́ймо! 4. Відповіда́й! Відповіда́йте! Відповіда́ймо! 5. Лежи́ і чита́й! Лежі́ть і чита́йте! Лежі́мо і чита́ймо! 6. Стій! Сті́йте! Сті́ймо!

Lesson 7

C.
—́ друг, хліб
—́ — гудзик, ганок, ліжко, одяг, лікар, робиш, Ганна, любить
— —́ люблю, пальто, його, роблю, її, Василь
—́ — — подруга, робимо, робите, любите
— —́ — газета, купую, книгарня
— — —́ магазин, гастроном
— —́ — — купуємо, гуртожиток
— — — —́ універмаг

D. він: Васи́ль, хліб, магази́н, учи́тель, друг, ґу́дзик
вона́: газе́та, по́друга, книга́рня, учи́телька
воно́: пальто́, лі́жко

E. 1. його́; 2. його́; 3. ї́ї; 4. його́; 5. ї́ї; 6. ї́ї; 7. його́; 8. його́.

F. 1. його́; 2. ї́хній; 3. його́; 4. ї́ї; 5. наш; 6. моє́; 7. його́; 8. твої́, 9. ва́ше, 10. ї́ї.

G. Хто це? 1, 3, 6, 7. Що це? 2, 4, 5, 8, 9.
1. лі́кар; 2. взуття́; 3. робітни́к; 4. кни́жка; 5. газе́та; 6. інжене́р; 7. учи́тель; 8. магази́н; 9. о́дяг.

H. 1. вчи́тель; 2. учи́телька; 3. учи́тель; 4. учи́тель; 5. вчи́телька; 6. вчи́тель; 7. вчи́телька.

I. (1) 1. купу́є; 2. купу́ю; 3. купу́є; 4. купу́ємо; 5. купу́єте; 6. купу́ють; 7. купу́єш, купу́ю.
(2) 1. люблю́; 2. лю́бить; 3. лю́бить; 4. лю́бить; 5. лю́биш, лю́бить; 6. лю́блять; 7. лю́бите; 8. лю́бить.

J. 1. Ви лю́бите це мі́сто? Так, я ду́же люблю́ це мі́сто. 2. Ви лю́бите оповіда́ння? Так, я ду́же люблю́ оповіда́ння. 3. Ви лю́бите книжки́? Так, я ду́же люблю́ книжки́. 4. Ви лю́бите село́? Так, я ду́же люблю́ село́. 5. Ви лю́бите молоко́? Так, я ду́же люблю́ молоко́. 6. Ви лю́бите кавуни́? Так, я ду́же люблю́ кавуни́.

K. 1. Ні, я не люблю́ слу́хати ра́діо. 2. Ні, вони́ не лю́блять чита́ти те́ксти. 3. Ні, він не лю́бить розповіда́ти. 4. Ні, вона́ не лю́бить відповіда́ти уро́к. 5. Ні, він не лю́бить купува́ти о́дяг. 6. Ні, я не люблю́ писа́ти.

L. **(1)** 1. Що ми ро́бимо? 2. Що ви ро́бите? 3. Що він ро́бить? 4. Що вона́ ро́бить? 5. Що я роблю́? 6. Що ти ро́биш? 7. Що вони́ ро́блять?

(2) 1. Що ро́бить ма́ти? 2. Що ро́бить ба́тько? 3. Що ро́бить ді́вчина? 4. Що ро́бить юна́к? 5. Що ро́блять ді́ти? 6. Що ро́бить дід? 7. Що ро́бить ба́ба? 8. Що ро́блять студе́нти?

M. 1. Що вона́ ро́бить? Вона́ чита́є кни́жку. 2. Що він ро́бить? Він пи́ше. 3. Що вони́ ро́блять? Вони́ купу́ють взуття́. 4. Що вона́ ро́бить? Вона́ купу́є м'я́со. 5. Що вони́ ро́блять? Вони́ чита́ють кни́жку. 6. Що він ро́бить? Він купу́є книжки́. 7. Що вона́ ро́бить? Вона́ слу́хає ра́діо. 3. Що вони́ ро́блять? Вони́ пи́шуть.

Lesson 8

B.

—́ чай, міст, вчусь, вже, ще

—́ — річка, вчишся, добре, поряд, трохи, вдома

— —́ Дніпро

—́ — — вчитися, дякую, вибачте

— —́ — вечеря, тарілка, погано, працюю, добридень, будь ласка, канадець

— — —́ лікарі

— —́ — — учитися, працюємо

— — —́ — працювати, розмовляти, українець, росіянин

— — — —́ — по-українськи

C. **він:** Дніпро́, міст, чолові́к, англі́єць, украї́нець, готе́ль, пенсіоне́р

вона́: рі́чка, книга́рня, вече́ря, тарі́лка, Украї́на, дружи́на

воно́: мі́сто, село́, пальто́

D. 1. шарфи́; 2. міста́; 3. олівці́; 4. викладачі́; 5. я́блука; 6. ша́фи; 7. столи́; 8. лі́жка; 9. су́кні; 10. у́чні; 11. ка́рти; 12. се́ла; 13. учителі́; 14. плащі́; 15. ві́кна; 16. ву́лиці; 17. сі́м'ї; 18. шко́ли; 19. стільці́; 20. музе́ї; 21. пло́щі.

E. 1. Ні, це ча́шка. 2. Ні, це обі́д. 3. Ні, це рі́чка. 4. Ні, це стіле́ць. 5. Ні, це ву́лиця. 6. Ні, це мі́сто. 7. Ні, це сік. 8. Ні, це буди́нок.

F. Хто це? 1, 2, 4, 6, 10, 14. Що це? 3, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16.

1. інжене́р; 2. лі́кар; 3. стіл; 4. учени́ця; 5. ла́мпа; 6. учи́телька; 7. виде́лка; 8. ча́шка; 9. ніж; 10. та́то; 11. ло́жка; 12. стіле́ць; 13. тарі́лка; 14. робітни́к; 15. лі́жко; 16. дзво́ник.

G. **(1)** 1. ваш; 2. ва́ша; 3. ва́ші; 4. ва́ша; 5. ваш; 6. ва́ша; 7. ваш; 8. ва́ші.

(2) 1. чия́? 2. чиє́? 3. чиї́? 4. чий? 5. чия́? 6. чиє́? 7. чия́? 8. чия́? 9. чий? 10. чиє́?

(3) 1. ва́ша; 2. ва́ша; 3. ва́ші; 4. ва́ше; 5. ваш; 6. ва́ші; 7. ваш; 8. ва́ші; 9. ваш; 10. ва́ші.

(4) 1. сиди́ть, чита́є; 2. працю́є; 3. чита́є; 4. у́читься; 5. слу́хають; 6. розмовля́ють; 7. купу́є; 8. розповіда́є.

H. **(1)** 1. працю́є; 2. працю́єш, працю́ю; 3. працю́є; 4. працю́ють; 5. працю́єте; працю́ємо.

(2) 1. у́читься; 2. у́читься; 3. вчимо́сь; 4. у́читься; 5. у́чишся, вчусь; 6. вчите́сь.

(3) 1. розмовля́ю; 2. розмовля́є; 3. розмовля́є; 4. розмовля́ють; 5. розмовля́єте; 6. розмовля́ємо.

J. **(1)** 1. вчи́ться, у́читься; 2. вчимо́ся, вча́ться; 3. вчи́ться; 4. вчи́ться.

(2) 1. вже; 2. уже́; 3. вже; 4. уже́.

(3) 1. вдо́ма; 2. удо́ма; 3. удо́ма; 4. вдо́ма.

K. 1. розмовля́ю; 2. працю́є, вчу́ся; 3. розповіда́є, слу́хають; 4. сидимо́, розмовля́ємо; 5. купу́є, купу́ють; 6. сиджу́, пишу́; 7. лежи́ть, чита́є; 8. люблю́; 9. лю́бимо; 10. розмовля́ють.

L. 1. розмовля́йте; 2. працю́йте, вчі́ться; 3. купу́йте; 4. слу́хайте; 5. любі́ть.

Review

Lesson 9

II. 1. місто Ки́їв; 2. рі́чка Дніпро́; 3. міст; 4. ву́лиця Хреща́тик; 5. мій дім; 6. вікно́; 7. кімна́та; 8. стіл, стіле́ць; 9. лі́жко; 10. інжене́р; 11. мій син; 12. він; 13. інститу́т; 14. університе́т; 15. мій, вчи́тель; 16. мій дід — лі́кар.

IV. 1. друг Тара́с; 2. студе́нт; 3. завда́ння; 4. чита́є оповіда́ння; 5. по́друга; стої́ть сніда́нок; 7. вода́; 8. газе́та; 9. ма́ти чита́є газе́ти; 10. учи́тель чита́є текст «Заво́д»; 11. відповіда́ємо; 12. та́то, робітни́к.

VI. 1. живу́ть, дя́дько, ті́тка; 2. у́чаться, ді́ти; 3. дід, стіл, стіле́ць; 4. скажі́ть, будь ла́ска, о́дяг; 5. по́ряд, дя́кую.

VIII. [л] ла́мпа, клас, шко́ла, молоко́, ма́сло, стіле́ць, ву́лиця, слу́хати, стіл.

[лʲ] лі́кар, ме́блі, хліб, люби́ти, лі́жко, оліве́ць.

X. [р] Украї́на, уро́к, тури́ст, Тара́с, ри́ба, ру́чка, рестора́н, сестра́, друг, лі́кар.

[рʲ] вече́ря, рі́чка, тарі́лка.

XII. 1. Хреща́тик; 2. магази́н «О́дяг»; 3. магази́н, хліб; 4. ха́та; 5. друг; 6. слу́хає; 7. газе́ти; 8. слу́хають.

XIV. —́ — текст, стіл, брат, клас, хліб, син, друг, міст, дім, шарф

—́ — — буква, фото, місто, лампа, школа, фізик, діти, шапка, хата, річка, шуба

— —́ — онук, вода, студент, сім'я, обід, дочка, кафе, стілець, готель

XVI. —́ — — — вулиця, подруга, радіо

— —́ — — студентка, сніданок, кімната, виделка, завдання

— — —́ — інженер, ковбаса, ресторан, олівець, інститут, магазин, молоко, чоловік

Part II

Lesson 1

A. Хто це? 1, 4, 8, 10.
Що це? 2, 3, 5, 6, 7, 9.

B. **він:** сусі́д, Дніпро́, но́мер, Ки́їв, гід;
вона́: краї́на, валі́за, анке́та, тури́стка, профе́сія;
воно́: знайо́мство, прі́звище, таксі́.

D. 1. тури́сти; 2. готе́лі; 3. су́кні; 4. ключі́; 5. валі́зки; 6. олівці́; 7. інжене́ри; 8. се́стри; 9. музе́ї; 10. сусі́ди; 11. сім'ї́; 12. пло́щі; 13. плащі́; 14. перекладачі́; 15. лікарі́; 16. украї́нці; 17. у́чні; 18. дру́зі; 19. матері́; 20. ді́ти; 21. поля́; 22. се́ла; 23. моря́; 24. прі́звища.

E. 1. учи́телька, вчителі́; 2 росія́нка, росія́ни; 3. учени́ця, у́чні; 4. студе́нтка, студе́нти; 5. робітни́ця, робітники́; 6. украї́нка, украї́нці; 7. кия́нка, кия́ни; 8. інжене́р, інжене́ри.

F. 1. Петро́вич; 2. Іва́нович; 3. Макси́мович; 4. Семе́нович; 5. Микола́йович; 6. Петрі́вна; 7. Іва́нівна; 8. Макси́мівна; 9. Микола́ївна.

G. 1. Іва́не, ти пи́шеш? 2. Тара́се Іва́новичу, ви працю́єте? 3. Окса́но Петрі́вно, ви відпочива́єте? 4. Мико́ло, ти слу́хаєш ра́діо? 5. Оле́но, ти повто́рюєш завда́ння? 6. Гали́но Семе́нівно, ви розповіда́єте? 7. Джо́не, ти чита́єш газе́ти? 8. Гна́те Макси́мовичу, ви живете́ тут?

H. 1. ім'я́, по ба́тькові, прі́звище; 2. ім'я́, прі́звище; 3. ім'я́, по ба́тькові; 4. ім'я́, прі́звище.

J. 1. юна́че; 2. се́стро; 3. дру́же; 4. това́ришу; 5. юна́че; 6. ба́тьку; 7. ді́вчино; 8. Украї́но; 9. до́чко; 10. Ки́єве.

Lesson 2

C. **(1)** 1. працюва́ла; 2. купува́ли; 3. слу́хала; 4. писа́в; 5. огляда́ли; 6. лежа́в; 7. сиді́в, чита́в; 8. стоя́ло; 9. слу́хала; 10. лежа́ли.

(2) 1. був; 2. було́; 3. була́; 4. були́; 5. було́; 6. була́; 7. були́; 8. був.

D. 1. слу́хав, була́; 2. писа́ла; 3. стоя́ло, лежа́в; 4. вивча́в; 5. чита́в, слу́хали; 6. роби́в, купува́в; 7. писа́ли; 8. працюва́ла; 9. приї́хав; 10. огляда́в.

E. 1. лю́бите, люблю́; 2. лю́бить; 3. лю́бить; 4. лю́бить; 5. лю́блять.

F. 1. лю́бить писа́ти; 2. лю́бить слу́хати; 3. люблю́ огляда́ти; 4. лю́бимо купува́ти; 5. лю́бить працюва́ти; 6. лю́блять чита́ти; 7. лю́биш писа́ти; 8. лю́бить купува́ти.

G. 1. Коли́ ми відпочива́ємо? 2. Коли́ вони́ працюва́ли? 3. Як він розмовля́є по-англі́йськи? 4. Коли́ ми сні́дали? 5. Як сестра́ чита́є? 6. Як слу́хали студе́нти уро́к? 7. Як він пи́ше? 8. Як вона́ лю́бить розповіда́ти? 9. Коли́ я вивча́в украї́нську мо́ву? 10. Як брат працю́є?

Lesson 3

B. 1. обі́датимемо; 2. слу́хатимуть; 3. купува́тиме; 4. диви́тиметься; 5. огляда́тиме; 6. відпочива́тиму.

C. 1. огляда́в, бу́де огляда́ти, огляда́тиме; 2. писа́ла, бу́де писа́ти, писа́тиме; 3. купува́в, бу́де купува́ти, купува́тиме; 4. відпочива́ли, бу́демо відпочива́ти, відпочива́тимемо; 5. чита́ли, бу́дуть чита́ти, чита́тимуть; 6. вивча́ли, бу́дуть вивча́ти, вивча́тимуть.

D. 1. бу́де огляда́ти, огляда́тиме; 2. бу́ду писа́ти, писа́тиму; 3. бу́деш обі́дати, обі́датимеш; 4. бу́дете роби́ти, роби́тимете; 5. бу́де слу́хати, слу́хатиме; 6. бу́дете ї́сти, ї́стимете; 7. бу́демо пи́ти, пи́тимемо; 8. бу́дуть відпочива́ти, відпочива́тимуть.

E. 1. хо́чу; 2. хо́че; 3. хо́че; 4. хо́че; 5. хо́чете; 6. хо́чуть; 7. хо́чемо; 8. хо́чеш.

Lesson 4

A. 1. яка́; 2. які́; 3. яке́; 4. яки́й; 5. яка́; 6. яки́й; 7. яке́; 8. які.

B. 1. нови́й; 2. нова́; 3. нове́; 4. нові́; 5. нові́; 6. га́рні; 7. га́рне; 8. га́рний; 9. га́рна; 10. вели́ке; 11. вели́кі; 12. вели́ка; 13. вели́кий, вели́кий; 14. вели́кий; 15. вели́кий.

D. 1. яки́й, вели́кий чи мале́нький; 2. які́, нові́ чи старі́; 3. яке́, вели́ке чи мале́ньке; 4. яки́й, га́рний чи нега́рний; 5. яка́, стара́ чи нова́; 6. яки́й, вели́кий чи мале́нький; 7. яке́, старе́ чи нове́; 8. які́, нові́ чи старі́.

E. 1. котра́; 2. котри́й; 3. котра́; 4. котра́; 5. котрі́; 6. котре́.

F. 1. пе́рші; 2. пе́рший; 3. пе́рша; 4. пе́рше; 5. пе́рша.

G. 1. тре́тя; 2. дев'я́та; 3. двана́дцята; 4. шо́ста; 5. сьо́ма.

Lesson 5

A. 1. написа́ти; 2. купи́ти; 3. приготува́ти; 4. поча́ти; 5. пообі́дати; 6. прочита́ти; 7. відпочи́ти; 8. зрозумі́ти.

B. 1. приготува́ла; 2. прочита́в; 3. купи́ли; 4. зрозумі́в; 5. закінчи́ли.

D. 1. напишу́; 2. пообі́даємо; 3. прочита́ють; 4. послу́хає; 5. приготу́єш; 6. почне́; 7. відпочи́немо; 8. закі́нчите; 9. куплю́, ку́пиш; 10. почну́ть.

E. 1. чита́ю, бу́ду чита́ти (чита́тиму); 2. напи́ше; 3. огляда́ють, бу́дуть огляда́ти (огляда́тимуть); 4. огля́нуть; 5. сні́даємо, бу́демо сні́дати (сні́датимемо); 6. пообі́даємо; 7. закінчи́ть; 8. купу́є, бу́де купува́ти (купува́тиме); 9. відпочива́ємо, бу́демо відпочива́ти (відпочива́тимемо); 10. відпочи́нуть; 11. почне́; 12. слу́хають, бу́дуть слу́хати (слу́хатимуть).

F. 1. роби́в; 2. зроби́в; 3. зроби́ли; 4. роби́ла; 5. роби́в; 6. зроби́в; 7. зроби́в; 8. роби́ли; 9. зроби́ли; 10. зроби́ли; 11. роби́ли; 12. зроби́ли.

H. 1. обі́дали; 2. слу́хає; 3. прочита́в (прочита́ла); 4. купу́ють; 5. вече́ряє; 6. закінчи́в; 7. пи́ше.

I. 1. купува́в, купи́в; 2. написа́ла, прочита́є; 3. розумі́в, зрозумі́в; 4. закінчи́в; 5. куплю́, послу́хаємо; 6. готува́ли; 7. поча́в; 8. обі́дають.

Lesson 6

A. 1. кни́жку; 2. вече́рю; 3. листи́; 4. сувені́р; 5. пі́сню; 6. моро́зиво; 7. впра́ву; 8. музе́й.

E. 1. ї́мо́, ї́сть, ї́ли, ї́в; 2. ї́си́, ї́м, ї́ла, ї́ла; 3. п'є, п'ють, пив, пили́; 4. ї́сть, п'ю; ї́ла, пив; 5. ї́сть, ї́сть, п'є; ї́в, ї́в, пила́; 6. ї́м, ї́сть, ї́в (ї́ла), ї́в; 7. ї́дя́ть, ї́ли; 8. ї́си́, ї́м, ї́в (ї́ла), ї́в (ї́ла).

F. 1. борщ, м'я́со, яє́чню; 2. ка́ву; 3. варе́ники, смета́ну; 4. ковбасу́; 5. ря́жанку, молоко́; 6. ку́рку; 7. ри́бу, сала́т; 8. чай, сік; 9. фру́кти, ті́стечка; 10. ху́стку, нами́сто; 11. кни́жку, журна́л.

Lesson 7

A. 1. яке́ нами́сто; 2. які́ ма́ки; 3. яку́ су́мку; 4. яку́ ху́стку; 5. яки́й костю́м; 6. яки́й ко́лір; 7. яку́ мо́ву; 8. яки́й фі́льм.

B. 1. нови́й ціка́вий фільм; 2. си́нє нами́сто й бі́лу су́мку; 3. украї́нську мо́ву; 4. украї́нські стра́ви; 5. нови́й ціка́вий журна́л; 6. украї́нську пі́сню; 7. Ки́ївський університе́т; 8. га́рну су́мку; 9. ціка́ві оповіда́ння; 10. ціка́вий музе́й.

C. **(1)** 1. га́рні кві́ти; 2. га́рну су́мку; 3. га́рний костю́м; 4. га́рне нами́сто; 5. га́рну су́кню; 6. га́рна ву́лиця.

(2) 1. ціка́вий фільм; 2. ціка́ві книжки́; 3. ціка́ве оповіда́ння; 4. ціка́ву кни́жку; 5. ціка́вий музе́й; 6. ціка́ва газе́та.

D. 1. чию́ кни́жку; 2. чиє́ оповіда́ння; 3. чиє́ мі́сто; 4. чий музе́й; 5. чиї́ ві́рші; 6. чию́ ву́лицю; 7. чию́ шко́лу; 8. чиї́ журна́ли.

E. 1. моє́; 2. ї́хню; 3. твій; 4. його́; 5. на́ше; 6. ва́ші.

F. **(1)** 1. смачни́й, смачни́й; 2. смачну́; 3. смачне́; 4. смачні́, смачни́й; 5. нові́, нову́, нови́й, нове́; 6. нове́; 7. нову́; 8. бі́лі, бі́лу, бі́лу, бі́лий; 9. бі́ле; 10. бі́лу, бі́лий; 11. украї́нську, украї́нські; 12. украї́нську; 13. украї́нське; 14. украї́нських.

(2) 1. моє́; 2. мі́й; 3. мою́; 4. мої́; 5. твоє́; 6. твою́; 7. твою́; 8. твої́; 9. ї́ї; 10. ї́ї; 11. його́; 12. його́, його́, його́, його́; 13. на́ше; 14. на́ші; 15. наш, на́шу; 16. наш; 17. на́шу; 18. ї́хній, ї́хню; 19. ї́хнє; 20. ї́хні.

H. 1. дивлю́ся; 2. ди́виться, ди́виться; 3. ди́вляться; 4. ди́виться; 5. ди́вляться; 6. ди́витеся, ди́вимося.

Lesson 8

B. 1. ба́тька й бра́та; 2. дружи́ну й си́на; 3. дру́га; 4. учи́теля; 5. по́другу; 6. дочку́; 7. колго́спницю; 8. кана́дця.

D. 1. тебе́; 2. мене́; 3. його́; 4. їх; 5. нас; 6. її; 7. його́; 8. вас.

E. 1. його́; 2. її; 3. її; 4. їх; 5. його́; 6. їх.

F. 1. чийо́го; 2. чию́; 3. яки́й; 4. яко́го; 5. чийо́го; яко́го; 6. чийо́го; 7. чийо́го; 8. яко́го; 9. чию́; 10. яки́й.

G. 1. мого́ ба́тька; 2. мій нови́й журна́л; 3. на́шого старо́го викладача́; 4. ї́хнього дя́дька; 5. наш га́рний дім; 6. ва́шого мале́нького си́на; 7. його́ вчи́теля; 8. ї́хній нови́й інститу́т; 9. твого́ старо́го дру́га; 10. наш музе́й; 11. її стару́ ма́тір; 12. твого́ бра́та.

Lesson 9

A. 1. йдемо́, йшли; 2. йдуть, йшли; 3. іде́, ішо́в; 4. йдеш, йшов (йшла), йду, йшов (йшла); 5. іде́, ішла́; 6. йдете́, йшли; 7. ї́ду, ї́хав; 8. ї́дете, ї́хали, ї́демо, ї́хали; 9. ї́де, ї́хав; 10. ї́де, ї́хала; 11. ї́деш, ї́хав; 12. ї́дуть, ї́хали.

B. 1. пішли́, пі́демо; 2. пішли́, пі́дуть; 3. пішо́в, пі́де; 4. пішо́в (пішла́), пі́деш, пішо́в (пішла́), піду́; 5. пішла́, пі́де; 6. пішли́, пі́дете; 7. пої́хав (пої́хала), пої́ду; 8. пої́хали, пої́дете, пої́хали, пої́демо; 9. пої́хав, пої́де; 10. пої́хала, пої́де; 11. пої́хав (пої́хала), пої́деш; 12. пої́хали, пої́дуть.

F. 1. йду в університе́т; 2. йдемо́ в рестора́н; 3. ї́дете в парк або́ на пляж; 4. йдуть, йдуть на конце́рт, йдемо́ в кіно́; 5. ї́де на робо́ту; 6. ї́демо на екску́рсію; 7. ї́дуть на ви́ставку; 8. ї́хав, ї́хав; 9. пішли́ в рестора́н; 10. пішо́в у кафе́; 11. пі́де в університе́т; 12. пішла́ на стадіо́н; 13. пої́хали на екску́рсію; 14. пої́хали в Крим; 15. пої́ду на пляж; 16. пої́хав у го́ри; 17. пої́деш на заво́д; 18. пої́хала на по́шту.

G. 1. ходжу́, ходи́в (ходи́ла); 2. хо́димо, ходи́ли; 3. хо́дить, ходи́ла; 4. хо́дить, ходи́в; 5. хо́дять, ходи́ли; 6. ї́здимо, ї́здили; 7. ї́здить, ї́здив; 8. ї́здить, ї́здила; 9. ї́жджу, ї́здив (ї́здила); 10. ї́здите, ї́здили, ї́здимо, ї́здили.

H. 1. ходжу́; 2. йшов (йшла); 3. ходи́ти; 4. йшли; 5. ходи́ти; 6. хо́дять; 7. ї́здимо; 8. ї́хали; 9. ї́здити; 10. ї́здять; 11. ї́жджу; 12. ї́здити.

I. 1. на Украї́ну; 2. в го́ри; 3. на Чо́рне мо́ре; 4. в Карпа́ти; 5. на конце́рт; 6. у парк; 7. на ви́ставку; 8. на стадіо́н; 9. у Крим; 10. в музе́й.

Lesson 10

A. 1. про ко́го; 2. про ко́го; 3. про що; 4. про що; 5. про що; 6. про ко́го; 7. про ко́го; 8. про що.

B. 1. кого́; 2. про що; 3. про ко́го; 4. про що; 5. кого́; 6. про що; 7. що.

D. 1. про ме́не; 2. його́; 3. вас; 4. її; 5. про не́ї; 6. про ньо́го; 7. його́; 8. тебе́; 9. про них; 10. їх.

E. 1. сесте́р; 2. синів; 3. учени́ць; 4. про до́чок; 5. про матері́в; 6. викладачі́в; 7. про шахтарі́в; 8. браті́в; 9. студе́нток; 10. кия́н.

F. 1. у вівто́рок; 2. у п'я́тницю; 3. в субо́ту; 4. у неді́лю; 5. в четве́р; 6. у понеді́лок; 7. в се́реду.

G. (1) 1. пів на шо́сту; 2. двана́дцята; 3. пів на деся́ту; 4. тре́тя; 5. чверть на п'я́ту; 6. чверть на во́сьму; 7. пів на двана́дцяту.

(2) 1. пів на дев'я́ту; 2. п'я́та; 3. чверть на одина́дцяту; 4. пів на сьо́му.

Exercises *Review*

A. 1. молоди́й співа́к; 2. про молодо́го співака́; 3. молодо́го співака́; 4. моя́ нова́ по́друга; 5. мою́ нову́ по́другу; 6. про мою́ нову́ по́другу; 7. на́ших дру́зів; 8. на́ші дру́зі; 9. про на́ших дру́зів.

B. 1. Так, він розповіда́в про не́ї. 2. Так, вони́ чита́ли про ньо́го. 3. Так, вона́ написа́ла про них. 4. Так, він проводжа́в їх. 5. Так, вона́ зна́є його́. 6. Так, вони́ чека́ли її.

D. 1. ходжу́; 2. хо́дять; 3. йшов; 4. іде́ш; іду́; 5. ходи́ти; 6. ї́здили; 7. ї́здили; 8. ї́здить; 9. ї́демо; 10. ї́здити.

E. 1. прочита́ю; 2. розповіда́тиме (бу́де розповіда́ти); 3. куплю́; 4. приготу́є, запро́сить; 5. закінчи́ть; 6. відпочива́тимемо (бу́демо відпочива́ти).

F. 1. писа́в, написа́в; 2. написа́в (написа́ла); 3. зустріча́ю; 4. зустрі́ли; 5. розповіда́ти; 6. розпові́в; 7. прочита́в (прочита́ла); чита́є; 8. купи́ли; 9. купува́ти; куплю́.

Lesson 11

A. 1. Чиє́ це село́? 2. Чийо́го бра́та? 3. Чий це журна́л? 4. Чиї́х по́друг? 5. Чий це буди́нок? 6. Чий буди́нок? 7. Чия́ це дочка́? 8. Чию́ кни́жку? 9. Чиї́х дру́зів? 10. Чиї́ ві́рші? 11. Чиї́х по́друг? 12. Чиє́ фо́то?

B. 1. на ко́го; 2. чия́; 3. чию́; 4. кого́; 5. чиї́х; 6. чий; 7. кого́; 8. чия́; 9. кого́; 10. хто.

C. 1. мого́ ба́тька; 2. твоє́ї сестри́; 3. Джо́на; 4. ї́хнього дя́дька; 5. Гали́ни; 6. його́, молодо́ї дружи́ни; 7. украї́нської колго́спниці; 8. на́шого старо́го учи́теля; 9. молоди́х кана́дців; 10. молоди́х украї́нських співакі́в.

D. 1. украї́нської пі́сні; 2. украї́нських пое́тів; 3. на́шого теа́тру, на́шого інститу́ту; 4. ново́го заво́ду; 5. украї́нської мо́ви; 6. Украї́ни; 7. вели́кого колго́спу; 8. старо́го села́; 9. ново́го мі́ста; 10. на́шого старо́го музе́ю; 11. культу́ри; 12. на́шого дя́дька.

F. 1. молоди́х украї́нських співакі́в; 2. мого́ бра́та; 3. на́шого колго́спу; 4. культу́ри й відпочи́нку; 5. украї́нської му́зики; 6. на́шого кана́дського дру́га; 7. на́шого старо́го дя́дька; 8. ва́шого гі́да й перекладача́; 9. мого́ ба́тька; 10. моє́ї сестри́; 11. Оле́ся Гончара́; 12. Тара́са Григо́ровича Шевче́нка; 13. Ки́єва; 14. украї́нської мо́ви; 15. Гна́та; 16. моє́ї по́други.

G. 1. мого́ бра́та; 2. твого́ дя́дька; 3. мого́ си́на; 4. на́шого дру́га; 5. моє́ї дружи́ни; 6. твоє́ї дочки́; 7. ва́шої бабу́сі; 8. ї́хньої по́други; 9. на́шого колго́спу; 10. ва́шого заво́ду; 11. ї́хнього колго́спу; 12. мого́ інститу́ту.

Lesson 12

B. 1. Тут нема́є кни́жки. 2. Там нема́є су́кні. 3. Тут нема́є олівця́. 4. Там нема́є нами́ста. 5. Тут нема́є журна́лу. 6. Там нема́є студе́нтів.

D. 1. у сестри́; 2. у дружи́ни; 3. у ба́тька; 4. у ді́да; 5. у дру́зів; 6. у студе́нтів.

E. 1. у ме́не; 2. у те́бе; 3. у нього; 4. у нас; 5. у них.

F. 1. нема́є ціка́вої кни́жки; 2. нема́є га́рного нами́ста; 3. нема́є ново́го словника́; 4. нема́є квиткі́в; 5. нема́є нови́х ві́ршів; 6. нема́є украї́нської соро́чки; 7. нема́є украї́нської кера́міки.

I. 1. одна́ сестра́; 2. дві сестри́; 3. п'ять зо́шитів; 4. чоти́ри квитки́; 5. три брати́; 6. ві́сім студе́нтів; 7. де́сять студе́нток.

Lesson 13

A. 1. до Ка́нева; 2. до інститу́ту; 3. до Я́лти; 4. до Оде́си; 5. до музе́ю; 6. до Льво́ва; 7. з Доне́цька; 8. з Кана́ди; 9. з теа́тру; 10. з ка́си; 11. з Украї́ни; 12. з Ки́єва.

B. 1. куди́; 2. зві́дки; 3. куди́; 4. зві́дки; 5. куди́; 6. куди́; 7. зві́дки, куди́; 8. куди́, зві́дки.

D. 1. шістна́дцяте жо́втня; 2. пе́рше тра́вня; 3. два́дцять тре́тє лю́того; 4. во́сьме бе́резня; 5. два́дцять дру́ге кві́тня; 6. сьо́ме листопа́да.

E. 1. два́дцять п'я́того ли́пня; 2. дру́гого че́рвня; 3. три́дцять пе́ршого гру́дня; 4. дев'я́того бе́резня; 5. два́дцять дру́гого кві́тня; 6. дев'я́того тра́вня; 7. пе́ршого ве́ресня; 8. сьо́мого листопа́да.

G. 1. п'ятна́дцятого сі́чня, у вівто́рок; 2. одина́дцятого лю́того, у се́реду; 3. чотирна́дцятого кві́тня, у п'я́тницю; 4. шістна́дцятого че́рвня, у четве́р; 5. сімна́дцятого се́рпня, у вівто́рок; 6. вісімна́дцятого ве́ресня, у неді́лю; 7. дев'ятна́дцятого жо́втня, у субо́ту; 8. два́дцять пе́ршого листопа́да, у п'я́тницю; 9. два́дцять п'я́того гру́дня, у понеді́лок; 10. дев'я́того бе́резня, у се́реду; 11. два́дцять шо́стого тра́вня, у четве́р.

Lesson 14

C. 1. на вікні́; 2. у кімна́ті; 3. у готе́лі; 4. на сті́льці; 5. на столі́; 6. у шко́лі.

D. 1. в; 2. в; 3. у; 4. в; 5. в; 6. в; 7. в; 8. в; 9. у.

G. 1. в Кана́ді, в мі́сті; 2. в шко́лі, у коле́джі; 3. в Ки́єві, в готе́лі; 4. в університе́ті; 5. в па́рку; 6. на авто́бусі; 7. в ресторані; 8. на гі́рці; 9. у теа́трі; 10. в універма́зі; 11. в колго́спі; 12. на Дніпрі́.

H. 1. у; 2. у; 3. на, на; 4. на; 5. на; 6. на; 7. на; 8. на; 9. на; 10. на, на; 11. у; 12. в.

I. 1. в па́рку; 2. на рі́чці; 3. у Криму́; 4. на ви́ставці; 5. в Кана́ді; 6. на Украї́ні; 7. у селі́; 8. в кни́жці; 9. в Оде́сі; 10. у шко́лі; 11. в університе́ті.

Lesson 15

A. 1. на екску́рсіях; 2. в музе́ях; 3. у колго́спах; 4. у се́лах; 5. у міста́х; 6. на ву́лицях.

B. 1. у Ки́єві, в музе́ях і теа́трах; 2. у Ка́неві; 3. у колго́спі, на по́лі; 4. на фе́рмах і в сада́х; 5. в па́рку; 6. у боя́х; 7. на вокза́лі, в кіо́ску; 8. у путівнику́; 9. на столі́; 10. у кімна́ті; 11. на заво́дах; 12. у ша́фах.

C. 1. на Тара́совій горі́; 2. на Ки́ївському мо́рі; 3. на висо́кому бе́резі; 4. в чудо́вих теа́трах; 5. в га́рному селі́; 6. в бага́тих колго́спах; 7. у нови́х путівника́х; 8. на ки́ївських заво́дах; 9. у вели́кому колго́спі; 10. в Ки́ївському університе́ті; 11. на центра́льній ву́лиці; 12. на Чо́рному мо́рі; 13. у ново́му інститу́ті; 14. на Володи́мирській ву́лиці; 15. на Черне́чій горі́; 16. на Володи́мирській гі́рці; 17. в Ки́ївському університе́ті; 18. на рі́чковому вокза́лі; 19. в Ки́ївському гідропа́рку; 20. в центра́льному універма́зі; 21. у ново́му вели́кому готе́лі.

D. **(1)** 1. на київському пля́жі; 2. в центра́льному універма́зі; 3. на річково́му вокза́лі; 4. у вели́кому Пала́ці культу́ри; 5. в о́перному теа́трі; 6. в га́рному селі́; 7. у нові́й ціка́вій кни́жці; 8. на висо́кому бе́резі Дніпра́; 9. на вели́кій ви́ставці; 10. в чудо́вих теа́трах.

(2) 1. з Кана́ди; 2. в Карпа́ти; 3. у Криму́; 4. в теа́тр ; 5. з університе́ту; 6. в ка́сі; 7. на заво́ді; 8. до Черне́чої гори́; 9. з Доне́цька; 10. в інститу́ті; 11. на мо́ре; 12. на Дніпрі́.

E. 1. той; 2. цю; 3. в то́му; 4. у цій; 5. то́го; 6.ціє́ї; 7. ті; 8. у цих; 9. ці; 10. тих; 11. ті; 12. це.

F. 1. чита́в, прочита́в; 2. слу́хаю; 3. прині́с; 4. відпові́в; 5. купува́ли; 6. писа́ла, написа́ла; 7. відпочива́є; 8. працю́ють; 9. обі́дати, пообі́дав; 10. готува́ти, приготува́в.

Lesson 16

A. 1. двана́дцята; 2. чверть на во́сьму; 3. пів на шо́сту; 4. за чверть дев'я́та; 5. чверть на тре́тю; 6. дев'я́та.

B. 1. пе́рша годи́на но́чі, пе́рша годи́на дня; 2. шо́ста годи́на ра́нку, шо́ста годи́на ве́чора; 3. п'я́та годи́на дня, п'я́та годи́на ра́нку; 4. одина́дцята годи́на ра́нку, одина́дцята годи́на ве́чора; 5. тре́тя годи́на но́чі, тре́тя годи́на дня; 6. дев'я́та годи́на ве́чора, дев'я́та годи́на ра́нку.

C. 1. за чверть сьо́ма, без чве́рті сім; 2. за чверть четве́рта, без чве́рті чоти́ри; 3. за чверть двана́дцята, без чве́рті двана́дцять; 4. за чверть шо́ста, без чве́рті шість.

D. 1. два́дцять одна́ хвили́на на тре́тю; 2. шість хвили́н на тре́тю (п'ятна́дцяту); 3. за двана́дцять хвили́н сьо́ма; 4. за де́сять хвили́н одина́дцята; 5. два́дцять п'ять хвили́н на четве́рту; 6. дві хвили́ни на дев'я́ту.

E. (A) 1. двана́дцять годи́н нуль хвили́н; 2. сім годи́н п'ятна́дцять хвили́н; 3. п'ять годи́н тридцять хвили́н; 4. ві́сім годи́н со́рок п'ять хвили́н; 5. дві годи́ни п'ятна́дцять хвили́н; 6. де́в'ять годи́н нуль хвили́н.

(C) 1. шість годи́н со́рок п'ять хвили́н; 2. три годи́ни со́рок п'ять хвили́н; 3. одина́дцять годи́н со́рок п'ять хвили́н; 4. п'ять годи́н со́рок п'ять хвили́н.

(D) 1. дві годи́ни два́дцять одна́ хвили́на; 2. чотирна́дцять годи́н шість хвили́н; 3. шість годи́н со́рок ві́сім хвили́н; 4. де́сять годи́н п'ятдеся́т хвили́н; 5. три годи́ни два́дцять п'ять хвили́н; 6. два́дцять годи́н дві хвили́ни.

H. 1. коли́; 2. о котрі́й годи́ні; 3. о котрі́й годи́ні; 4. о котрі́й годи́ні; 5. котра́ годи́на; 6. котра́ годи́на; 7. о котрі́й годи́ні; 8. коли́; 9. о котрі́й годи́ні; 10. котра́ годи́на; 11. о котрі́й годи́ні; 12. коли́.

Lesson 17

D. 1. сестрі́ Га́нні; 2. си́нові Оле́сю; 3. студе́нтці Катери́ні; 4. учи́телеві; 5. тури́стці; 6. лі́карю; 7. това́ришеві Іване́нку; 8. по́друзі Ната́лці; 9. дочці́ Марі́ї.

E. 1. мені́; 2. йому́; 3. їм; 4. їй; 5. тобі́; 6. нам; 7. вам.

H. 1. офіце́рові; 2. ді́дові; 3. студе́нтці; 4. бабу́сі; 5. ону́кові; 6. партиза́нові; 7. студе́нтові; 8. ті́тці Окса́ні; 9. дочці́; 10. дя́дькові; 11. си́нові; 12. Оле́ні.

I. 1. Письме́нникові шістдеся́т ро́ків. 2. Компози́торові сімдеся́т ро́ків. 3. Дочці́ ті́льки шістна́дцять ро́ків. 4. Ону́кові оди́н рік. 5. Дру́гові два́дцять п'ять ро́ків. 6. Арти́стці два́дцять оди́н рік. 7. Перекладаче́ві три́дцять ро́ків. 8. Викладаче́ві со́рок п'ять ро́ків. 9. Колго́спниці три́дцять три ро́ки. 10. Колго́спнику со́рок два ро́ки. 11. Оле́севі де́сять ро́ків. 12. Василе́ві вісімна́дцять ро́ків.

Lesson 18

A. 1. викладача́м; 2. сина́м; 3. акто́рам; 4. по́другам; 5. вчителя́м; 6. дру́зям.

B. 1. які́й; 2. яки́м; 3. яки́м; 4. яко́му; 5. які́й; 6. яко́му.

C. 1. моїй моло́дшій сестрі́; 2. на́шим украї́нським дру́зям; 3. її старі́й по́друзі; 4. моє́му ста́ршому бра́тові; 5. киї́вським спортсме́нам; 6. видатно́му украї́нському співако́ві.

D. 1. свого́; 2. своє́; 3. своє́му; 4. свій; 5. своїй; 6. своїх.

J. **(1)** 1. Цьому́ інжене́рові со́рок ро́ків. 2. Тому́ агроно́мові три́дцять п'ять ро́ків. 3. Цьому́ викладаче́ві три́дцять оди́н рік. 4. Тому́ перекладаче́ві два́дцять шість ро́ків. 5. Тій арти́стці два́дцять три ро́ки. 6. Цьому́ письме́нникові п'ятдеся́т ро́ків. 7. Цій ді́вчині шістна́дцять ро́ків. 8. Тому́ колго́спникові два́дцять оди́н рік. 9. Цій учи́тельці три́дцять ро́ків. 10. Тій колго́спниці со́рок сім ро́ків. 11. Цьому́ вчи́телеві три́дцять п'ять ро́ків. 12. Цій студе́нтці два́дцять два ро́ки.

K. 1. письме́нникам; 2. колго́спникам; 3. арти́стам; 4. спортсме́нам; 5. дру́зям; 6. товариша́м; 7. тури́стам; 8. по́другам; 9. учителя́м; 10. се́страм; 11. вчителька́м; 12. гостя́м.

L. 1. старо́му дя́дькові; 2. киї́вським спортсме́нам; 3. старо́му партиза́нові; 4. кана́дським тури́стам; 5. видатні́й актри́сі; 6. молодо́му лі́кареві; 7. мало́му си́нові; 8. киї́вському університе́ту; 9. киї́вським робітника́м.

Lesson 19

C. 1. мо́рем; 2. по́їздом; 3. олівце́м; 4. трамва́єм; 5. маши́ною; 6. лі́сом, по́лем.

E. 1. була́ студе́нткою; 2. був інжене́ром; 3. була́ вчи́телькою; 4. був лі́карем; 5. була́ учени́цею.

F. 1. студе́нткою, лі́карем; 2. учи́телем, шко́лою; 3. робітнико́м, льо́тчиком-космона́втом; 4. колго́спником, пенсіоне́ром; 5. бо́ксом, футбо́лом.

G. з ким; 2. з ким; 3. з ким; 4. з чим; 5. з чим.

H. 1. з лі́карем; 2. з дружи́ною й си́ном; 3. з хлі́бом; 4. з ба́тьком і сестро́ю; 5. з ма́слом і си́ром; 6. зі студе́нтом.

I. 1. брат і сестра́; 2. бра́та й сестру́; 3. бра́тові й сестрі́; 4. бра́та й сестри́; 5. з бра́том і сестро́ю; 6. бра́том і сестро́ю; 7. про бра́та й сестру́.

K. **(1)** 1. ким; 2. ким; 3. ким; 4. чим; 5. чим; 6. чим; 7. чим; 8. чим; 9. чим; 10. чим; 11. з ким; 12. з ким; 13. з чим; 14. з чим.

(2) 1. з чим, з цитри́ною; 2. з чим, зі смета́ною; 3. з ким, з компози́тором; 4. з ким, з учителькою; 5. з ким, з колго́спницею; 6. ким, космона́втом; 7. ким, лі́карем; 8. ким, студе́нткою, вчителькою; 9. ким, колго́спницею; 10. чим, літако́м; 11. чим, по́їздом; 12. чим, ру́чкою, олівце́м.

Lesson 20

A. 1. з дру́зями; 2. з худо́жниками; 3. карти́нами; 4. ліса́ми; 5. з учителя́ми; 6. дру́зями; 7. з колго́спницями.

C. 1. сільськи́м, вели́ким, полум'я́ним; 2. чудо́вими; 3. англі́йською, украї́нською; 4. молоди́м; 5. видатни́м; 6. нови́ми карти́нами; 7. украї́нською по́другою; 8. украї́нською мо́вою; 9. ціка́вим фі́льмом; 10. з моло́дшим си́ном.

D. 1. з мої́ми стари́ми дру́зями; 2. з на́шими товариша́ми; 3. зі свої́ми стари́ми батька́ми; 4. ва́шою ціка́вою ви́ставкою; 5. з твої́м моло́дшим бра́том; 6. з моє́ю по́другою.

E. 1. з ни́ми; 2. з не́ю; 3. з ним; 4. з на́ми; 5. з ва́ми; 6. зі мно́ю і тобо́ю.

H. 1. з хло́пцями і дівча́тами; 2. з худо́жниками і письме́нниками; 3. з се́страми й брата́ми; 4. олівця́ми; 5. ци́ми ві́ршами, ци́ми карти́нами; 6. з видатни́ми митця́ми; 7. з на́шими до́брими товариша́ми; 8. з колго́спниками й колго́спницями; 9. з відо́мими арти́стками; 10. з ва́шими студе́нтами; 11. з кана́дськими тури́стами.

I. 1. си́ньою ру́чкою; 2. відо́мою арти́сткою; 3. украї́нським худо́жником; 4. з просто́ю кріпа́чкою Окса́ною; 5. з сільськи́ми хло́пчиками; 6. з рі́дними брата́ми й се́страми; 7. з на́шими дру́зями; 8. з видатни́ми митця́ми; 9. з на́шими до́брими товариша́ми; 10. з мої́ми батька́ми; 11. з твої́ми брата́ми.

Lesson 21

A. **(1)** 1. Ки́єва; 2. В. І. Ле́ніна; 3. Т. Г. Шевче́нка; 4. Ки́ївського держа́вного університе́ту; 5. украї́нської мо́ви; 6. украї́нського наро́ду; 7. вели́кої культу́ри; 8. журна́лів; 9. істори́чних пам'ятників.

(2) 1. карбо́ванців; 2. копі́йок; 3. карбо́ванців, копі́йок; 4. квитка́; 5. фотоапара́та; 6. зо́шитів; 7. ча́су; 8. наро́дної му́зики; 9. до Ка́нева; 10. до Аме́рики.

B. 1. Богда́нові; 2. тури́стам; 3. викладаче́ві; 4. Мико́лі; 5. дру́гові; 6. кия́нам; 7. дружи́ні; 8. дру́зями; 9. товариша́м; 10. сестрі́.

C. **(1)** 1. ва́шому ба́тькові; 2. його́ ма́тері; 3. на́шому дру́гові; 4. ва́шій сестрі́; 5. мої́й бабу́сі; 6. украї́нській партиза́нці; 7. нам; 8. вам; 9. їм.

(2) 1. музе́й; 2. студе́нтів, викладачі́в; 3. міста́, се́ла, заво́ди; 4. украї́нську му́зику; 5. на екску́рсію; 6. в Крим; 7. Степа́на; 8. викладача́.

E. 1. Ки́ївським університе́том; 2. екску́рсією; 3. на́шим університе́том; 4. це́нтром нау́ки; 5. з на́шими земляка́ми, інжене́рами, робітника́ми, колго́спниками, письме́нниками, вче́ними; 6. з симфоні́чною, естра́дною й наро́дною му́зикою; 7. найви́щим викона́вчим о́рганом; 8. студе́нткою; 9. космона́втом; 10. ру́чкою.

G. 1. у Ки́єві; 2. в університе́ті, на екску́рсії; 3. на факульте́ті; 4. на уро́ці; 5. на філологі́чному факульте́ті; 6. колго́сп, інститу́т, в шко́лі, дитя́чому садку́; 7. в ки́ївських па́рках; 8. у Ки́єві, в чудо́вих музе́ях; 9. на вели́кому заво́ді; 10. на бе́резі Дніпра́.

H. 1. у; 2. у; 3. в; 4. в; 5. у; 6. на; 7. в; 8. у; 9. в; 10. на.

I. 1. зна́є; 2. вивча́ли; 3. огля́нули; 4. огля́нули, огля́немо; 5. ї́дуть; 6. слу́хали; 7. бу́демо слу́хати, слу́хатимемо; 8. захо́плювався, захо́плююсь; 9. був; 10. була́, ста́ла.

J. 1. вивча́є; 2. пи́ше; 3. гово́римо; 4. поба́чили; 5. диви́вся, диви́тиметься; 6. слу́хає, слу́хав; 7. люби́в; 8. купу́ємо; 9. хо́че; 10. зустрі́немо.

K. 1. вчив, ви́вчив; 2. пишу́, написа́в; 3. купи́ли; 4. ви́пили; 5. куплю́; 6. писа́в, написа́в; 7. захворі́в; 8. закі́нчив; 9. чита́ю, прочита́в; 10. зустріча́ємо, зустрі́ли; 11. пообі́дали, обі́дає; 12. відпочи́ти, відпочива́ти.

Ukrainian Alphabet

Аа Бб Вв Гг Дд Ее Єє Жж Зз Ии Іі
Її Йй Кк Лл Мм Нн Оо Пп Рр Сс Тт
Уу Фф Хх Цц Чч Шш Щщ Юю Яя ь

Abbreviations Used in this Text-book

abbr — abbreviation
acc — accusative
adj — adjective
adv — adverb
conj — conjunction
dat — dative
dem — demonstrative
excl — exclamation
f — feminine gender
gen — genitive
imp — imperative
instr — instrumental
int — interjection
inter — interrogative
m — masculine gender
n — neuter gender
nom — nominative
num — numeral
part — particle
phr — phrase
pl — plural
pos — possessive
pres — Present Tense
prn — pronoun
prop n — proper noun
sing — singular
v — verb
p — perfective verb

А

абó *conj* or
авіáція *f* aviation, aircraft
автóбус *m* autobus, bus
агá *excl* aha, ah, so, oh, well
агронóм *m* agronomist
аджé *conj* nevertheless, however, yet, still
адрéса *f* address
аероклýб *m* flying club
Áзія *f* Asia
академíк *m* academician
акадéмія *f* academy; **А. Наýк** Academy of Science; **А. худóжеств** Academy of Arts
актóр *m* actor
алé *conj* but
алфавíт *m* alphabet
альбóм *m* album
амáтор *m* amateur
Амéрика *f* America
ангíна *f* angina, quinsy, tonsilitis
англíєць *m* Englishman
англíйка *f* Englishwoman
анкéта *f* questionnaire, form
ансáмбль *m* ensemble
аплодувáти (аплод‖ýю, -єш; -ють) *vi* to applaud
áрмія *f* army
астрономíчний *adj* astronomic(al)
астронóмія *f* astronomy
аудитóрія *f* lecture hall, lecture-room
аякже *excl* certainly, of course, naturally, yes, so it is

Б

бáба, бабýся *f* grandmother, granny
бáвитися II (бáвлюся, бáвишся; бáвляться) to amuse oneself
багáт‖ий, -а, -е; -і *adj* rich
багáто *adv* much, many, a lot
бажáти (бажá‖ю, -єш; -ють), *p* **побажáти** to desire, to wish; **бажáю вам ýспіхів** I wish you success; **бажáю щаслúвої дорóги** have a pleasant trip
балáда *f* ballad
балéт *m* ballet
басéйн *m* swimming pool
бáтько *m* father
батькú *pl* parents
бáчити II (бáч‖у, -иш; -ать), *p* **побáчити** to see
безкоштóвн‖ий, -а, -е; -і *adj* gratuitous, free of charge
бейсбóл *m* baseball
бенкéт *m* feast, banquet
бéрег *m* bank, shore
бéрезень *m* March
бібліотéка *f* library
бíдн‖ий, -а, -е; -і *adj* poor, miserable
бій *pl* **бої** *m* battle; action
білетéр *m* ticket collector, usher
біл‖ий, -а, -е; -і *adv* white
бíля (+*gen*) *prep* beside, by, nearby, about
бíльше more, most; **бíльше ніж** more than
біóлог *m* biologist
блúзько *adv* near, not far, about
бокс *m* boxing
болíти *v i* to pain, to ache, be sore; **що у вас болúть?** where does it ache?
борéць *m* (*pl* **борцí**) fighter (for); wrestler
боротьбá *f* fight, struggle
борщ *m* borshch, Ukrainian soup dish
ботанíчн‖ий, -а, -е; -і *adj* botanic(al)
брат *m* brother
брáти I (бер‖ý, -éш; -ýть), *p* **взяти** to take
бригадúр *m* brigade-, team-leader
бувáти I (бувá‖ю, -єш; -ють), *p*, **побувáти** to be; be sometimes; to pass, to occur; to visit
будúнок *m* (*pl* **будúнки**) house, building
будóва *f* construction, ediface; structure
будувáти I (будý‖ю, -єш; -ють), *p* **збудувáти** to build
бýква *f* letter (of the alphabet)
бýлка *f* bread roll
бульвáр *m* boulevard, avenue
бýти I (бýд‖у, -еш; -уть) to be; **не мóже бýти** it's impossible, it can't be
буфéт *m* cupboard; refreshment room, buffet
бюрó *n* bureau, office; **бюрó обслугóвування** service bureau

В

в *prep* (+ *loc* + *acc*) in, at; to *(direction)*
важк‖úй, -á, -é; -í *adj* heavy; hard, difficult
вáжко *adv* heavily, with difficulty
вáза *f* vase
валíза *f* suitcase
варéник *m* varenik *(curd or fruit dumpling)*
вáрто *adv* worth
ваш, -а, -е; -і *prn* your, yours
ввéчері *adv* in the evening, at night
вдень *adv* in the afternoon
вдовá *f* widow
вдóвина *adj* widow's
вдóма *adv* at home
вдя́чн‖ий, -а, -е; -і *adj* thankful, grateful
велúк‖ий, -а, -е; -і *adj* great, big, large
Венéра *prop n* Venus
весéл‖ий, -а, -е; -і *adj* merry, gay, cheerful, joyful
вéсело *adv* merrily, cheerfully, joyfully
вéресень *m* September
верхóвн‖ий, -а, -е; -і *adj* supreme; **Верхóвна Рáда** *prop n* the Supreme Soviet
вечéря *f* supper
вечéряти (вечéря‖ю, -єш; -ють), *p* **повечéряти** to have supper
вéчір *m* (*pl* **вечорú**) evening, evening party
вже *adv* already
вживáти (вживá‖ю, -єш; -ють), *p* **вжúти** to use, to make use of
взúмку *adv* in winter
взуття́ *n* footwear
взя́ти *see* **брáти** to take
вибачáти I (вибачá‖ю, -єш; -ють), *p* **вúбачити** to excuse; **вúбач, -те** *int* excuse (me)
вúбір *m* choice, selection

вивча́ти I (вивча́||ю, -єш; -ють), *p* **ви́вчити** to learn, to study
видава́ти I (вида||ю́, -є́ш; -ю́ть), *p* **ви́дати** to publish; to distribute; to give out
видатн || и́й, -а́, -е́; -і́ *adj* prominent, outstanding
виде́лка *f* fork
виду́жувати I (виду́жу||ю, -єш; -ють), *p* **ви́дужати** to recover, to become well
визволя́ти I (визволя́||ю, -єш; -ють), *p* **ви́зволити** to liberate, to free
виклада́ти (виклада́||ю, -єш; -ють), *v i* to teach, to lecture
виклада́ч *m* teacher (at a college)
виклада́чка *f* teacher (woman)
виклика́ти I (виклика́||ю, -єш; -ють), *p.* **ви́кликати** to call for, to call up
викона́вч||ий, -а, -е; -і *adj* executive; **в. о́рган** executive organ (body)
ви́куп *t* ransom, redemption
викупа́ти I (викупа́||ю, -єш; -ють), *p* **ви́купити** to ransom, to buy up
ви́лікуватися *see* **лікува́тися**
вино́ *n* wine
ви́пити *see* **пи́ти**
ви́ріб *m* manufactured article
ви́роби *pl* goods, products
ви́рости *see* **рости́**
вирува́ти (виру́||ю, -єш; -ють) *v i* to swirl, to eddy
висі́ти (вишу́, виси́ш, craft вися́ть) *v i* to hang
висо́к||ий, -а, -е; -і *adj* high, tall
ви́ставка *f* exhibition, show
виступа́ти I (виступа́||ю, -єш; -ють), *p* **ви́ступити** to perform, to make a speech
вишива́ння *n* needlework
ви́шивка *f* embroidery
ви́щ||ий, -а, -е; -і *adj* higher; **ви́щий учбо́вий за́клад** higher educational institution
вівто́рок *m* Tuesday
відбува́тися I (відбува́ється), *p* **відбу́тися** to take place
відві́дувати I (відві́ду||ю, -єш; -ють), *p* **відві́дати** to visit, to go to see, to call on, to attend
відзнача́ти I (відзнача́||ю, -єш; -ють), *p* **відзна́чити** to denote, to honor, to celebrate
відобра́ження *n* reflection, depiction
відповіда́ти I (відповіда́||ю, -єш; -ють), *p* **відпові́сти** to answer; **в. на запита́ння** to answer the question
ві́дповідь *f* answer
відпочива́ти I (відпочива́||ю, -єш; -ють), *p* **відпочи́ти** to have a rest
відпочи́нок *m* rest, repose; **буди́нок відпочи́нку** rest home
відстава́ти I (відста||ю́, -є́ш; -ю́ть), *p* **відста́ти** to be slow, to lag behind
війна́ *f* war; **Вели́ка Вітчизня́на в.** The Great Patriotic War
військо́в||ий, -а, -е; -і *adj* military
вікно́ *n* window
ві́льн||ий, -а, -е; -і *adj* free, at liberty, vacant
ві́льно *adv* freely, fluently, easily
він *prn* he
ві́рн||ий, -а, -е; -і *adj* devoted, true, faithful
вірш *m* verse, poem
ві́сім *num* eight
ві́сті *pl* news; **оста́нні в.** the latest news
віта́ти (віта́ || ю, -єш; -ють) *v* to greet, to welcome
вітчизня́н||ий, -а, -е; -і *adj* native, home
вла́сність *f* property
влашто́вувати (влашто́ву||ю, -єш; -ють) *v* to arrange, to make, to organize
влі́тку *adv* in summer
вмира́ти (вмира́||ю, -єш; -ють) *v i* to die
внизу́ *adv* below, down below, beneath
вночі́ *adv* at night
вода́ *f* water
воді́й *m* driver
во́їн *m* warrior, soldier
вокза́л *m* railway station
волейбо́л *m* volleyball
Володи́мирська гі́рка *prop n* Volodimir's Hill *(in Kiev)*
володі́ти (володі́||ю, -єш; -ють) *v* to master
воло́сся *n* hair
воло́шка *f* cornflower
во́ля *f* will, liberty, freedom
во́льн||ий, -а, -е; -і *see* вільний *adj*
вона́ *prn* she
воно́ *prn* it
восени́ *adv* in autumn
воюва́ти (вою́||ю, -єш; -ють) *v i* to be at war, to fight
впе́рше *adv* for the first time
впра́ва *f* exercise
вра́нці *adv* in the morning
всере́дині *adv* insides in
встига́ти I (встига́||ю, -єш; -ють) *p* **встиѓнути** to have time, to come in time, to succeed
ву́лиця *f* street
вчи́тель *m* teacher (at school)
вчи́телька *f*
вчи́ти I (вч||у, -иш; -ать), *p* **ви́вчити** to learn, to study
вчи́тися (вч||усь, -и́шся; -а́ться) *v i* to study, to teach oneself
вчо́ра *adv* yesterday
вшанува́ти *see* **шанува́ти**

Г

газ *m* gas
газе́та *f* newspaper
гамане́ць *m* (*pl* **гаманці́**) purse, bag for money
гандбо́л *m* handball
га́нок *m* porch
гардеро́б *m* cloak-room, checkroom
га́рн||ий, -а, -е; -і *adj* good, nice, fine, pretty
гастроно́м *m* grocery
гаря́ч||ий, -а, -е; -і *adj* hot
геологі́чн||ий, -а, -е; -і *adj* geologic(al)
геро́й *m* hero; **Геро́й Радя́нського Сою́зу** Hero of the Soviet Union; **Геро́й Соціалісти́чної Пра́ці** Hero of Socialist Labor

ги́нути I (ги́н‖у, -еш; -уть), *p* **заги́нути** to perish, to be lost
гід *m* guide
гідропа́рк *m* hydropark (park situated along a river or canal)
гімна́стика *f* gymnastics, exercises
гірничодобувн‖и́й, -а́, -е́; -і́ *adj* mining
гірчи́ця *f* mustard
гість *m* (*pl* **го́сті**) guest
гле́чик *m* pitcher, jug
гно́блен‖ий, -а, -е; -і *adj* oppressed
говори́ти II (говор‖ю́, -иш; -ять), *p* **сказа́ти** to speak, to say, to talk
годи́на *f* hour; **котра́ годи́на?** what time is it? **п'я́та годи́на** it's five o'clock
годи́нник *m* watch, clock
гол *m* goal; **заби́ти г.** to score a goal
голова́ head, chairman, president, chief
головн‖и́й, -а́, -е́; -і́ *adj* chief, principal, main
гора́ *f* mountain
го́рло *n* throat
господ́ар *m* master, host, owner, farmer
господа́рка *f* mistress, hostess, landlady, housewife
господа́рство *n* economy, household; **колекти́вне г. (колго́сп)** collective farm
гости́нність *f* hospitality
готе́ль *m* hotel
готува́ти I (готу́‖ю, -єш; -ють), *p* **приготува́ти** to prepare, to make ready, to cook
гра *f* (*pl* **і́гри**) game
граве́рн‖ий, -а, -е; -і *adj* engraving
грампласти́нка *f* gramophone record
гра́ти I (гра́‖ю, -єш; -ють) *v* to play
грип *m* influenza, flu
гро́ші *pl* money
гру́день *m* December
гу́дзик *n* button
гуля́ти I (гуля́‖ю, -єш; -ють), *p* **погуля́ти** to walk, to go for a walk
гурто́житок *m* (*pl* **гурто́житки**) dormitory

Д

дава́ти (да‖ю́, -є́ш; -ю́ть) *v* to give
давно́ *adv* long ago
дале́ко *adv* far, far off
да́лі *adv* continue
дар *f* gift
дарува́ти (дару́‖ю, -єш; -ють) *v* to give, to make a present
два *num* two
дві́чі *adv* twice; **д. на день** twice a day
де *inter prn* where
де́в'ять *num* nine
демокра́т *m* democrat
демонстра́ція *f* demonstration
день *m* (*pl* **дні**) day; **до́брий день** good afternoon; **День Перемо́ги** Victory Day; **день наро́дження** birthday
десе́рт *m* dessert
Десна́ *prop n* the Desna (river)
де́сять *num* ten
де́шево *adv* cheaply, inexpensively
де́що *prn* something, a little, somewhat
дзво́ник *m* bell
дзвони́ти II (дзвон‖ю́, -иш; -ять), *p* **подзвони́ти** to telephone, to ring up, to ring
диви́тися II (дивлю́сь, ди́вишся, ди́вляться), *p* **подиви́тися** to watch
дипло́м *m* diploma
дити́на *f* (*pl* **ді́ти**) child
дити́нство *n* childhood
дитя́ч‖ий, -а, -е; -і *adj* child's; **д. садо́к** kindergarten; **д. я́сла** nurseries
діало́г *m* dialogue
ді́вчина *f* (*pl* **дівча́та**) girl, lass, maid
дід, діду́сь *m* old man, grandfather
дізнава́тися I (дізна‖ю́сь, -є́шся; -ю́ться), *p* **дізна́тися** to learn, to come to know, to find out
дім *m* house, home
дістава́ти I (діста‖ю́, -є́ш; -ю́ть), *p* **діста́ти** to get, to obtain
Дніпро́ *m prop n* the Dnieper (river)
дніпро́вськ‖ий, -а, -е; -і *adj* Dnieper's
до (+ *gen*) *prep* to, up to, till; **до за́втра** till tomorrow; **до зу́стрічі** till we meet again; **до ре́чі** to the point, by the way
до́бре *adv* good, well
добри́день good day
до́бр ‖ ий, -а, -е; -і *adj* good, kind; **до́брого ра́нку** good morning; **до́брий день** good afternoon; **до́брий ве́чір** good evening
до́вг ‖ ий, -а, -е; -і *adj* long, lengthy
до́вго *adv* long, for a long time
догляда́ти I (догляда́‖ю, -єш; -ють), *p* **догля́нути** to look after
додо́му *adv* home, homewards
дозволя́ти I (дозволя́ ‖ ю, -єш; -ють), *p* **дозво́лити** to allow, to permit, to let; **дозво́льте познайо́митися** allow me to introduce myself
документа́льн ‖ ий, -а, -е; -і *adj* documental, documentary
допомо́га I help, assistance
допомага́ти I (допомага́ ‖ ю, -єш; -ють), *p* **допомогти́** to help, to assist
доро́га *f* way, road, trip
дорог‖и́й, -а́, -е́; -і́ *adj* dear, expensive; darling
до́рого *adv* expensive(ly), costly
доро́сл‖ий, -а, -е; -і *adj* grown-up, adult
дочка́ *f* daughter
дощ *m* rain
драмати́чн‖ий, -а, -е; -і *adj* dramatic
драмату́рг *m* playwright
друг *m* (*pl* **дру́зі**) friend
дру́г‖ий, -а, -е; -і *num* second
дру́жба *f* friendship
дружи́на *f* wife
дуб *m* oak-tree
ду́же *adv* very
ду́мати II (ду́ма‖ю, -єш; -ють), *p* **поду́мати** to think
ду́мка *f* thought, Idea; opinion

дя́дько *m* uncle
дя́кувати I (дя́ку||ю, -еш; -ють), *p* **подя́кувати** to thank, to give thanks

Е

екску́рсія *f* excursion, trip
екскурсово́д *m* excursion guide
експортува́ти I (експорту́||ю, -еш; -ють) to export
екра́н *m* screen
еле́ктрика *f* electricity, electric light
еста́мп *m* print, plate, engraving
естра́дн||ий, -а, -е; -і *adj* variety, music hall

Є

є (*pres* of **бу́ти** to be) am, is, are; there is (are)
Євро́па *prop n* Europe

Ж

жаль *m* pity, sorrow; **на жаль** to my regret, it's a pity, unfortunately
жа́рко *adv* hot
жи́ти I (жив||у́, -е́ш; -у́ть), *p* **пожи́ти** to live
життя́ *n* life
жі́нка *f* woman
жо́втень *m* October
жо́вт||ий, -а, -е; -і *adj* yellow
жовтне́в||ий, -а, -е; -і *adj* October
журна́л *m* magazine

З

з (із) *prep* (+ *gen*) from, out of ; (+ *instr*) with
за *prep* (+ *acc*) for
забива́ти I (забива́||ю, -еш; -ють), *p* **заби́ти** to hammer; **заби́ти гол** to score a goal
забороня́ти I (забороня́||ю, -еш; -ють), *p* **заборони́ти** to forbid, to prohibit; to ban
забува́ти I (забува́||ю, -еш; -ють), *p* **забу́ти** to forget
завда́ння *n* task
завдяки́ *prep* (+ *dat*) thanks to, owing to
за́вжди *adv* always
завзя́т||ий, -а, -е; -і *adj* enthusiastic
заво́д *m* plant, factory, mill
за́втра *adv* tomorrow
заги́нути *v p see* **ги́нути**
за́йв || ий, -а, -е; -і *adj* extra
займа́тися I (займа́ || юсь, -єшся; -ються), *p* **зайня́тися** to study, to work at; to busy oneself with; to be engaged in; to go in for
за́йнят || ий, -а, -е; -і *adj* busy; occupied
зал *m* hall
Закарпа́ття *prop n* Transcarpathian region
закарпа́тськ || ий, -а, -е; -і *adj* Transcarpathian
закі́нчувати I (закі́нчу||ю, -єш; -ють), *p* **закінчи́ти** to end, to finish; to graduate

за́клад *m* institution
заклика́ти I (заклика́||ю, -еш; -ють), *p* **закли́кати** to call, to appeal
законода́вч||ий, -а, -е; -і *adj* legislative; **з. о́рган** legislative organ (body)
заку́ска *f* snack; appetizer
залиша́ти I (залиша́||ю, -еш; -ють), *p* **зали́шити** to leave, to forsake, to desert
замовля́ти I (замовля́||ю, -еш; -ють), *p* **замо́вити** to order
запита́ння *n* question
запи́тувати I (запи́ту||ю, -еш; -ють), *p* **запита́ти** to ask
за́пис *m* record, note
запі́знюватися I (запі́зню||юсь, -єшся; -ються), *p* **запізни́тися** to be late, to come late
заплати́ти *p* **(заплачу́, запла́тиш, запла́тять)** to pay
заповіда́ти I (заповіда́||ю, -еш; -ють), *p* **заповісти** to leave, to bequeath
запові́т *m* will, testament
запропонува́ти *p* **(запропону́||ю, -еш; -ють)** to offer, to propose
запро́шення *n* invitation
запро́шувати I (запро́шу||ю, -еш; -ють), *p* **запроси́ти** to invite
за́раз *adv* now
зарубі́жн||ий, -а, -е; -і *adj* foreign; beyond the border
засила́ти I (засила́||ю, -еш; -ють), *p* **засла́ти** to exile, to send away
засла́ння *n* exile, banishment
засму́чуватися (засму́чу||юсь, -єшся; -ються), *p* **засмути́тися** to be distressed (pained, grieved)
заспоко́юватися (заспоко́ю||юсь, -єшся; -ються), *p* **заспоко́їтися** to calm down, to take smth. easy
за́хід *m* west, measure
захо́дити II (захо́д||жу, -иш; -ять), *p* **зайти́** to come in, to enter
захо́плюватися (захо́плю||юсь, -єшся; -ються), *p* **захопи́тися** to be enthusiastic (over about); to be absorbed (by); to admire
захоті́ти *p see* **хоті́ти**
зачаро́ван||ий, -а, -е; -і *adj* enchanted; fascinated
за́чіска *f* hairdo, coiffure
збира́ти I (збира́||ю, -еш; -ють), *p* **зібра́ти** to gather, to collect
звання́ *n* title; rank
зва́ти I (зв||у, -еш; -уть), *p* **назва́ти** to name; to call; **мене́ звуть** my name is
зверта́ти I (зверта́||ю, -еш; -ють), *p* **зверну́ти** to turn aside, to draw, to pay; **зверта́ти ува́гу на** to pay attention to
зве́рху *adv* from the top
звича́йно *adv* usually, as a rule; of course, certainly, sure
зві́дки *inter prn* where from
звільня́ти I (звільня́||ю, -еш; -ють), *p* **звільни́ти** to set free, to liberate
звук *m* sound

зв'язо́к *m* (*pl* **зв'язки́**) tie, bond; connection; relation
зга́дувати I (зга́ду||ю, -єш; -ють), *p* **згада́ти** to recollect, to recall
здо́рово *adv* splendid; well done
здоро́в'я *n* health; **як ва́ше здоро́в'я?** how are you?
зеле́н||ий, -а, -е; -і *adj* green
земля́ *f* earth; land, *prop n* Earth
земля́к *m* fellow countryman
зі́рка *f* star
зл||и́й, -а, -е; -і *adj* cruel, wicked, malicious; angry
змага́ння *n* competition
змі́ст *m* contents
змогти́ (змо́ж||у, -еш; -уть) to be able to, can, may
знайо́митися II (знайо́м||люся, -ишся; -ляться), *p* **познайо́митися** to get acquainted; **знайо́мтесь, будь ла́ска** meet ..., please
знайо́мство *n* acquaintance
зна́ти I (зна́||ю, -єш; -ють), *p* **взна́ти** to know, to learn
знахо́дитися II (знахо́д||жусь, -ишся; -яться), *p* **знайти́ся** to be situated, found
зни́щувати I (зни́щу||ю, -єш; -ють) *p* **зни́щити** to destroy; to demolish; to abolish
зо́всім *adv* quite, absolutely, entirely
зо́лото *n* gold
зоологі́чн||ий, -а, -е; -і *adj* zoological
зоопа́рк *m* zoo
зо́рян||ий, -а, -е; -і *adj* starry
зо́шит *m* notebook, copybook
зра́зу *adv* at once
зроби́ти *p* **(зроблю́, зро́биш, зро́блять)** to make
зрозумі́ти (зрозумі́||ю, -єш; -ють) to understand
зруйнува́ти *p* **(зруйну́||ю, -єш; -ють)** to destroy, to ruin
зручн||и́й, -а́, -е́; -і́ *adj* convenient, handy; comfortable, cosy
зуб *m* tooth
зупи́нка *f* stop
зу́стріч *f* meeting, encounter
зустріча́ти I (зустріча́||ю, -єш; -ють), *p* **зустрі́ти** to meet; to greet; to welcome

І

і *conj* and
Іва́н *prop n* man's name
і́грашка *f* toy, plaything
і́гри *pl* (*sing* **гра**) games
ім'я́ *n* name
інжене́р *m* engineer
іноземе́ць *m* (*pl* **інозе́мці**) foreigner
інозе́мка *f* foreigner (woman)
інозе́мн||ий, -а, -е; -і *adj* foreign
інститу́т *m* institute; college
інтеліге́нція *f* intelligentsia
інш||ий, -а, -е; -і *adj* other; different
істо́рія *f* history
істори́чн||ий, -а, -е; -і *adj* historical
іти́ I (ід||у́, -е́ш; -у́ть), *p* **піти́** to go (on foot)

Ї

ї́здити II (ї́жджу, ї́здиш; ї́здять) to ride, to drive; to travel, to go (generally)
її́ *prn* her
ї́сти (ї́м, ї́си́, ї́сть; ї́мо́, ї́сте́, ї́дя́ть) *v* to eat
ї́хати I (ї́д||у, -еш; -уть), *p* **поїхати** to go, to ride, to drive (by transport)
ї́хній (ї́хня, ї́хне, ї́хні) *prn* their

Й

й *conj* and
його́ *prn* his

К

ка́ва *f* coffee
каву́н *m* watermelon
каза́ти I (каж||у́, -еш; -уть), *p* **сказа́ти** to say, to tell; **мені́ (нам) каза́ли** I was (we were) told
календа́р *m* calendar
Кана́да *prop n* Canada
кана́дець *m* (*pl* **кана́дці**) Canadian *(man)*
кана́дка *f* Canadian (*woman*)
кана́па *f* sofa, divan
Ка́нів *prop n* Kaniv *(town on the Dnieper)*
карбо́ванець *m* (*pl* **карбо́ванці**) rouble *(monetary unit in the USSR)*
Карпа́ти *pl prop n* the Carpathians *(mountains)*
ка́рта *f* map
карти́на *f* picture; painting
ка́ртка *f* card
ка́са *f* cash box, money drawer; box office, booking office
кафе́ *n* café
кашта́н *m* chestnut
каю́та *f* cabin
квадра́тн||ий, -а, -е; -і *adj* square
квито́к *m* (*pl* **квитки́**) ticket
кві́тень *m* April
кві́ти *pl* (*sing* **кві́тка**) flowers
кві́тка *f* (*pl* **кві́ти**) flower
кві́ту́ч||ий, -а, -е; -і *adj* blossoming
кера́міка *f* ceramics
керува́ти I (керу́||ю, -єш; -ють) to govern, to operate, to manage
кефі́р *m* kefir (kind of fermented milk)
ки́дати I (ки́да||ю, -єш; -ють), *p* **ки́нути** to throw; to leave
Ки́їв *prop n* Kiev *(capital of the Ukraine)*
ки́ївськ||ий, -а, -е; -і *adj* Kiev
ки́лим *m* carpet
кия́нин *m* Kievite *(man)*
кия́нка *f* Kievite *(woman)*
кімна́та *f* room
кіломе́тр *m* kilometer
кіно́ *n* cinema, movie
кінотеа́тр *m* cinema theater, movie house
кінорежисе́р *m* film director
кінофі́льм *m* film
кінча́ти I (кінча́||ю, -єш; -ють), *p* **кінчити** to finish, to end; to graduate from

кіóск *m* kiosk, booth
клас *m* class, form, grade; classroom
клáсик *m* classic
класи́чн||ий, -а, -е; -і *adj* classic(al)
клíмат *m* climate
клуб *m* club
ключ *m* key
кни́га *f see* **кни́жка**
книгáрня *f* book shop
кни́жка *f* book
кобзáр *m* singer of the lay who also played on the Kobza *(a kind of lute)*
ковбасá *f* sausage
кóжн||ий, -а, -е; -і *adj* every
козáцьк||ий, -а, -е; -і *adj* Cossack
козачóк *m* (*pl* **козачки́**) *archaic* boy-servant; a Ukrainian folk dance
колгóсп *m* Kolhosp (collective farm)
колгóспник *m* collective farmer *(man)*
колгóспниця *f* collective farmer *(woman)*
колéкція *f* collection
колéдж *m* college
колекти́вн||ий, -а, -е; -і *adj* collective
коли́ *inter prn* when
кóлір *m* (*pl* **кольори́**) color
комáнда *f* team; crew
команди́р *m* commander
комбáйн *m* combine
комбáйнер *m* combine operator
компози́тор *m* composer
компóт *m* compote (stewed fruit)
конвéрт *m* envelope
консерватóрія *f* conservatory
континентáльн||ий, -а, -е; -і *adj* continental
концéрт *m* concert
копíйка *f* kopeck *(monetary unit in the USSR)*
корабéль *m* (*pl* **кораблí**) ship, boat, vessel
користувáтися I (користý||юсь, -єшся; -ються), *p* **скористáтися** to make use of
космонáвт *m* cosmonaut
кóсмос *m* cosmos
костю́м *m* suit
котлéта *f* cutlet; chop
котр||и́й, -á, -é; -í *inter prn* which; **котрá годи́на?** what time is it?
кохáння *n* love; affection
кохáти I (кохá||ю, -єш; -ють), *p* **покохáти** to love, to be fond of, to fall in love
кóштувати I (кóшту||ю, -єш; -ють) to cost
кравáтка *f* tie, necktie
країна *f* country, land
красá *f* beauty
краси́в||ий, -а, -е; -і *adj* beautiful, fine
Крим *prop n* Crimea
крилó *n* wing
кріпáк *n* serf *(man)*
кріпáчка *f* serf *(woman)*
культýра *f* culture
культýрн||ий, -а, -е; -і *adj* cultural
куманéць *m* (*pl* **куманцí**) ceramic jug for wine
купувáти I (купý||ю, -єш; -ють), *p* **купи́ти** to buy
кýрка *f* hen; fowl; chicken

Л

лабораторія *f* laboratory
лáва *f* bench
Лáвра *prop n* Lavra *(historical place in Kiev)*
лáмпа *f* lamp
ласкáво *adv* favorably; **ласкáво прóсимо** welcome
легк||и́й, -á, -é; -í *adj* easy; light; simple
лежáти II (леж||ý, -и́ш; -áть), *p* **полéжати** to lie
летíти II (леч||ý, -и́ш; -я́ть), *p* **полетíти** to fly
ли́пень *m* July
лист *m* letter; sheet
листíвка *f* postcard
листопáд *m* November
листувáння *n* correspondence
листувáтися I (листý||юсь, -єшся; -ються) to correspond
лишáтися I (лишá||юсь, -єшся; -ються), *p* **ли-ши́тися** to remain; to stay
ліво́руч *adv* to the left, at the left
лíжко *n* bed
лíкар *m* doctor, physician
лікáрня *f* hospital
лíки *pl* medicine
лікувáтися I (лікý||юсь, -єшся; -ються), *p* **ви́лікуватися** to be treated, to undergo a cure, to recover
лікувáння *n* medical treatment
лілéя *f* lily
ліс *m* forest, wood
літáк *m* plane
літáти I (літá||ю, -єш; -ють) *see* **летíти** to fly *(repeated action)*
літóпис *m* chronicle, annals
ліфт *m* lift, elevator
лóжка *f* spoon
лю́б||ий, -а, -е; -і *adj* dearest, nice, dear, sweat-heart, love
люби́ти II (люблю́, лю́биш, лю́блять), *p* **полю-би́ти** to love, to like, to be fond of
лю́ди *pl see* **люди́на** people
люди́на *f pl* **лю́ди** man, person, individual, human being
льóтчик *m* pilot, aviator, flier, airman

М

мáбуть *adv* maybe, probably, most likely
магази́н *m* shop, store
магнітофóн *m* tape recorder
майдáн *m* square
мáйже *adv* almost, nearly
мáйстер *m* master; expert; skilled workman
мак *m* poppy
Макси́м *prop n* man's name
мáма, мамýся *f* mother
мáло *adv* a little, a few
малéньк||ий, -а, -е; -і *adj* little, small, tiny
мал||и́й, -á, -é; -í *adj see* **малéнький**
малю́нок *m* (*pl* **малю́нки**) picture, drawing, illustration
малювáти I (малю́||ю, -єш; -ють), *p* **намалювáти** to draw, to paint

малюва́ння *n* drawing, painting
ма́сло *n* butter; oil
ма́рка *f* stamp
Марс *prop n* Mars
матема́тика *f* mathematics
ма́ти *f* mother
ма́ти I (ма́‖ю, -єш; -ють) to have
маши́на *f* machine; automobile
машинобудівн‖и́й, -а́, -е́; -і́ *adj* mashine-building, mechanical-engineering
меди́чн‖ий, -а, -е; -і *adj* medical; **меди́чне обслуго́вування** medical service
меню́ *n* menu, bill of fare
металургі́йн‖ий, -а, -е; -і *adj* metallurgical
метро́ *n* underground, metro, subway
Мико́ла *prop n* man's name
ми́л‖ий, -а, -е; -і *adj* nice, dear, beloved, darling
мину́ле *n* past, bygone
мисте́цтво *n* art; skill
мите́ць *m* (*pl* **митці́**) master, artist, skillful person
міжнаро́дн‖ий, -а, -е; -і *adj* international
мій, мо‖я́, -, є́; -ї *pos prn* my
міні́стр *m* Minister, Secretary of State
мільйо́н *num* million
міст *m* bridge
мі́стер *m* mister
місте́чко *n* small town
мі́сто *n* city, town
мі́сце *n* place; berth; seat
мі́сяць *m* month
Мі́сяць *prop n* Moon
мо́ва *f* language; **рі́дна мо́ва** mother tongue
моги́ла *f* grave; tomb
могти́ II (мо́ж‖у, -еш; -уть), *p* **змогти́** to be able to can, may
мо́же *adv* perhaps, maybe, possibly
мо́жна it is possible, one may, one can
молоде́ць *m* (*pl* **молодці́**) fine fellow *excl* well done
молод‖и́й -а́, -е́; -і́ *adj* young
молоко́ *n* milk
мо́ре *n* sea
моро́зиво *n* ice cream
Москва́ *f prop n* Moscow *(capital of the USSR)*
москви́ч *m* Muscovite *(man)*
москви́чка *f* Muscovite *(woman)*
мрі́я *f* dream
мрі́яти I (мрі́‖ю, -єш; -ють) to dream, to muse
музе́й *m* museum
музика́нт *m* musician *(man)*
музика́нтка *f* musician *(woman)*
м'я́со *n* meat

Н

на *prop* (+*loc* + *acc*) on, at, to; **на жаль** unfortunately; **на все до́бре** all the best; **на добра́ніч** good night
набира́ти I (набира́‖ю, -єш; -ють), *p* **набра́ти** to take, to collect, to pick up; **набира́ти но́мер** to dial a number
навесні́ *adv* in spring
на́віть *adv* even
навча́тися I (навча́‖юсь, -єшся; -ються), *p* **навчи́тися** to study
нагорі́ *adv* above, aloft, upstairs, on the top
над *prep* (+ *ins*) above
наді́я *f* hope
найви́щ‖ий, -а; -е; -і *adj* highest, topmost
найкра́щ‖ий, -а, -е; -і *adj* best
назива́тися I (називá‖юсь, -єшся; -ються), *p* **назва́тися** to be called
нале́жати II (нале́ж‖у, -иш; -ать) to belong
намалюва́ти I (намалю́‖ю, -єш; -ють) *see* **малюва́ти**
нами́сто *n* necklace
напи́сано is written
написа́ти I (напиш‖у́, -еш; -уть) *see* **писа́ти**
наро́д *m* people; nation
наро́дження *n* birth; **день наро́дження** birthday
наро́джувати I (наро́джу‖ю, -єш; -ють), *p* **народи́ти** to bear, to give birth
наро́джуватися I (наро́джу‖юсь, -єшся; -ються), *p* **народи́тися** to be born
наро́дн‖ий, -а, -е; -і *adj* national, popular; people's
насе́лення *n* population
насоло́да *f* pleasure, delight, enjoyment
натхне́ння *n* inspiration
нау́ка *f* science
науко́в‖ий, -а, -е; -і *adj* scientific
націона́льність *f* nationality
наш, -а, -е; -і *prn* our
не́бо *n* sky
нево́ля *f* slavery, captivity
невже́ is it possible? really? indeed?
не *part* not
негритя́нськ‖ий, -а, -е; -і *adj* Negro
недале́ко *adv* not far, near
неді́ля *f* Sunday
нездужати I (нездужа‖ю, -єш; -ють) to be ill, to be sick
незру́чно *adv* inconveniently; uncomfortable
некраси́в‖ий, -а, -е; -і *adj* not pretty, not handsome, plain
нема́ за що *phr* not at all, don't mention it
нема́є there is (are) no, have (has) no; **у ме́не нема́є си́на** I have no son; **тут нема́є зо́шита** there is no copy-book here
неодмі́нно definitely
низьк‖и́й, -а́, -е́; -і́ *adj* low
ни́зько *adv* low; basely
ні no; **ні ... , ні** either ... , nor
ніж *m* knife
ніко́ли *adv* never; **я ніко́ли не ба́чив його́** I never saw him
ні́мець *m* German *(man)*
німе́цьк‖ий, -а, -е; -і *adj* German
німке́ня *f* German *(woman)*
Німе́ччина *f prop n* Germany
ніч *f* (*pl* **но́чі**) night
нов‖и́й, -а́, -е́; -і́ *adj* new
новина́ *f* news
но́мер *m* number

О

обід *m* dinner
обідати I (обіда‖ю, -єш; -ють), *p* **пообідати** to have dinner, to dine
óбласть *f* region
облітáти I (облітá‖ю, -єш; -ють), *p* **облетíти** to fly around
оборóна *f* defence
обсерваторíя *f* observatory
обслугóвування *n* service; accomodation
обчи́слювальн‖ий, -а, -е; -і *adj* calculation, computer
оволодíти I (оволодí‖ю, -єш; -ють) *see* **володíти**
оглядáти I (оглядá‖ю, -єш; -ють), *p* **огля́нути** to go sightseeing; to examine
огó! *excl* oho! *(surprise)*
одéржувати II (одéржу‖ю, -єш; -ють), *p* **одéржати** to receive
оди́н *num* one
óдяг *m* clothes, clothing, dress
Оксáна *prop n* woman's name
óко *n* (*pl* **óчі**) eye
Олéсь *m prop n* man's name
Олéна *f prop n* wonan's name
олівéць *m* (*pl* **олівцí**) pencil
ону́к *m* grandson
ону́ка *f* grandaughter
óпера *f* opera
óперн‖ий, -а, -е; -і *adj* opera; **óперний теáтр** Opera House
оповідáння *n* story
óрган *m* organ; body
освíта *f* education
остáнн‖ій, -я, -є; -і *adj* last
ось here, there
от here, there; **от бáчиш (бáчите)** you see! well I declare!
óтже thus; now; now then
офіціáнт *m* waiter
офіціáнтка *f* waitress
офіцéр *m* officer
óчі *pl see* **óко** eyes

П

палáц *m* palace; **Палáц культу́ри** Palace of Culture
пальтó *n* coat
пáлуба *f* deck
пам'ятáти I (пам'ятá‖ю, -єш; -ють), *p* **запам'ятáти** to remember, to keep in mind
пáм'ятник *m* monument
пан *m* master, mister
пáпка *f* case for documents; folder, filer
парáд *m* parade
пароплáв *m* steamboat
пáрта *f* desk
пáртер *m* orchestra, stall
партизáн *m* partisan *(man)*
партизáнка *f* partisan *(woman)*
пáспорт *m* passport
пасту́х *m* herdsman, cowboy
пенсіонéр *m* pensioner *(man)*
повечéряти I *p see* **вечéряти**
повíтря *n* air
повтóрювати I (повтóрю‖ю, -єш; -ють), *p* **повтори́ти** to repeat
погáн‖ий, -а, -е; -і *adj* bad
погáно *adv* bad(ly)
поговори́ти *p see* **говори́ти**
подиви́тися *p* see **диви́тися**
подару́нок *m* (*pl* **подару́нки**) present, gift
подзвони́ти *p see* **дзвони́ти**
подóбатися I (подóба‖юсь, -єшся; -ються), *p* **сподóбатися** to please, to be liked
пóдорож *f* tour; trip; voyage; journey
подорожувáти I (подорожу́‖ю, -єш; -ють) to travel
пóдруга *f* girl friend
подя́кувати *p see* **дя́кувати**
поéма *f* poem
поéт *m* poet
поздоровля́ти I (поздоровля́‖ю, -єш; -ють), *p* **поздорóвити** to congratulate
познайóмитися *p see* **знайóмитися**
пóїзд *m* train
поїхати *p see* **ї́хати**
покáзувати I (покáзу‖ю, -єш; -ють), *p* **показáти** to show
покладáтися I (покладá‖юсь, -єшся; -ються), *p* **поклáстися** to rely on; **п. на смак** to defer to somebody's taste
пóки while; **п. що** in the meanwhile
по-ки́ївськи *adv* á la Kiev
поки́нути *p see* **ки́нути**
покохáти *p see* **кохáти**
пóле *n* field
пенсіонéрка *f* pensioner *(woman)*
пéнсія *f* pension; **бу́ти на пéнсії** to be on pension; **піти́ на пéнсію** to retire on pension
перевóзити II (перевóж‖у, перевóз‖иш; -ять), *p* **перевéзти** to transport
передавáти I (переда‖ю́, -єш; -ю́ть), *p* **передáти** to hand over, to pass over
перекладáч *m* interpreter *(man)*
перекладáчка *f* interpreter *(woman)*
перемагáти (перемагá‖ю, -єш; -ють), *p* **перемогти́** to win; to overcome, to conquer
перемóга *f* victory
перéрва *f* interval
пéрець *m* (*pl* **пéрці**) pepper
перехóдити (перехóдж‖у, -иш; -ять), *p* **перейти́** to cross; to get across; to move up
перукáрня *f* hairdresser's; barber shop
пéрш‖ий, -а, -е; -і *num* first
Петербу́рг *m prop n* Petersburg *(now Leningrad)*
п'éса *f* play
пи́во *n* beer
пирíг *m* (*pl* **пироги́**) pie
писáти I (пиш‖у́, -еш; -уть), *p* **написáти** to write
письмéнник *m* writer
питáння *n* question; problem
питáти I (питá‖ю, -єш; -ють), *p* **запитáти** to ask
пи́ти I (п'ю, п'єш; п'ють) to drink

пишáтися I (пишá||юся, -єшся; -ються) to be proud
пів *num* half; **півгодúни** half an hour
пíвдень *m* South
пíвніч *f* North
під *prep* (+ *inst*) under; not far
підвóдн||ий, -а, -е; -і *adj* underwater
піджáк *m* suit jacket
піднімáти I (піднімá||ю, -єш; -ють), *p* **підня́ти** to raise; підняти тост (за що?) to give a toast
пíзно *adv* late(ly)
пілóт *m see* **льóтчик** pilot
піонéр *m* young pioneer
пíсля *prep* (+ *gen*) after
післязáвтра *adv* the day after tomorrow
пíсня *f* song
плáвати I (плáва||ю, -єш; -ють) to swim; to navigate
плáкати I (плáч||у, -еш; -уть) to cry, to weep, to sob
план *m* plan
платúти II (плач||ý, -иш; -ять), *p* **заплатúти** to pay
плащ *m* raincoat
плéм'я *n* (*pl* **племенá**) tribe; generation; breed
пливтú (плив||ý, -еш; -уть) to swim, to navigate
плóща *f* square
пляж *m* beach
по *prep* (+ *loc*) along, over
по-англíйськи, по-англíйському *adv* in English
побажáти *p see* **бажáти**
побáчити *p see* **бáчити**
по бáтькові patronymic name
побратúм *m* sworn brother; friend
повертáтися I (повертá||юсь, -єшся; -ються), *p* **повернýтися** to return, to come back
пóверх *m* floor, storey
полíт *m* (*pl* **польóти**) flight
політехнíчн||ий, -а, -е; -і *adj* polytechnic; **п. інститýт** polytechnic college
половúна *f* half
полум'я́н||ий, -а, -е; -і *adj* ardent
полюбúти *p see* **любúти**
пóльськ||ий, -а, -е; -і *adj* Polish
Пóльща *prop n* Poland
помíрн||ий, -а, -е; -і *adj* moderate, temperate
пом'янýти (пом'ян||ý, -éш; -ýть) to mention; **п. дóбрим слóвом** to speak well of (smb.)
понедíлок *m* Monday
пообíдати *p see* **обíдати**
попéреду *adv* in front; before
по-росíйськи, по-росíйському *adv* in Russian
порт *m* port
пóруч *adv* beside; next to; close by
пóрція *f* portion, helping
пóряд *adv* nearby, beside, next
поспішáти I (поспішá||ю, -єш; -ють), *p* **поспішúти** to be in a hurry, to make haste, to do smth. quickly
постáвити *p see* **стáвити**
пóтім *adv* then; afterwards; later on
по-украї́нськи, по-украї́нському *adv* in Ukrainian
поховáти *p see* **ховáти**
початок *m* beginning
почекáти *p see* **чекáти**
починáти I (починá||ю, -єш; -ють), *p* **почáти** to start; to begin
почувáти I (почувá||ю, -єш; -ють) to feel; **як ви себé почувáєте?** how do you feel?
почýти *p see* **чýти**
пóшта *f* post office
поштáмт *m* central post office
пощастúти *p see* **щастúти**
прáвильно *adv* right(ly); correct(ly); exactly; that's right; right you are
правлíння *n* management, administration
правóруч *adv* to the right, on the right
прáпор *m* banner; flag
працювáти I (працю́||ю, -єш; -ють) to work
прáця *f* work, labor
привíт *m* regard(s); welcome, compliments
привітáти *p see* **вітáти**
приготувáти *p see* **готувáти**
приє́мно *adv* pleasantly
приїжджáти I (приїжджá||ю, -єш; -ють), *p* **приї́хати** to arrive, to come
приймáти I (приймá||ю, -єш; -ють), *p* **прийня́ти** to take; to accept; **приймáти хліб-сіль** to be welcomed
принóсити II (принóшу, принóс||иш; -ять), *p* **принéсти** to bring
прирóда *f* nature
присвóювати I (присвóю||ю, -єш; -ють), *p* **присвóїти** to confer (to, on); to award
прíзвище *n* surname, family name
про *prep* (+ *acc*) about
пробáчте excuse (me)
провіднúк *m* conductor; ticket collector; guide
провóдити II (провóд||жу, -иш; -ять), *p* **провéсти** to spend, to pass, to while away
проводжáти I (проводжá||ю, -єш; -ють) *p* **провéсти** to accompany; to see off
програвáч *m* record player
прогрáма *f* program
продавáти I (прода||ю́, -є́ш; -ю́ть), *p* **продáти** to sell
продавéць *m* (*pl* **продавці́**) salesman
продýкція *f* production, output
проéкт *m* project, plan, design
прожúти *p see* **жúти**
промислóвість *f* industry
пропонувáти I (пропонý||ю, -єш; -ють), *p* **запропонувáти** to propose; to suggest
просúти II (прошý, прóс||иш; -ять), *p* **попросúти** to ask, to beg, to request,
проспéкт *m* avenue
прóст||ий, -а, -е; -і *adj* simple, common, ordinary
прóсто *adv* simply, easily
прóти *prep* (+ *gen*) against
профéсія *f* profession, trade; occupation
процéнт *m per* cent
прочитáти *p see* читáти

прóшу *phr* please, what did you say?
прощáтися II (прощá||юся -єшся; -ються), *p* **попрощáтися** to part, to say good-bye
путівни́к *m* guidebook
п'ятдеся́т *num* fifty
п'я́тниця *f* Friday
п'ять *num* five

Р

рáда *f* council; Soviet
рáд||ий, -а, -е; -і *adj* glad; **рáдий (рáда) познайóмитися** glad to meet you
рáдіо *n* radio; **по рáдіо** by radio
радя́нськ||ий, -а, -е; -і *adj* Soviet; **Р. Сою́з** Soviet Union
раз *adv* once, one time; **ще раз** once more; **одногó рáзу** once upon a time
рáзом *adv* together
ракéта *f* rocket
раніше *adv* earlier; before
рáнн||ій, -я, -є; -і *adj* early
рáнок *m* morning
рахýнок *m* (*pl* **рахýнки**) accounts; score
революціонéр *m* revolutionary *(man)*
революціонéрка *f* revolutionary *(woman)*
револю́ція *f* revolution; **Вели́ка Жовтнéва революція** Great October Revolution
рéктор *m* rector, principal, president *(of an University)*
реміснúч||ий, -а, -е; -і *adj* industrial, vocational; **реміснúче учи́лище** vocational school
репертуáр *m* repertoire, repertory
респýбліка *f* republic
ресторáн *m* restaurant
рецéпт *m* prescription
ри́ба *f* fish
рибáк *m* fisherman
рибáлка *f* fisherman
рівни́на *f* plain
рíдко *adv* seldom, rarely
рíдн||ий, -а, -е; -і *adj* native, own, dear
рік *m* (*pl* **рóки**) year
річ *f* (*pl* **рéчі**) thing, object
рíчка *f* river
річков||и́й, -á, -é; -í *adj* river; **р. порт (вокзáл)** river port (station)
роби́ти II (роб||лю́, -иш, -лять), *p* **зроби́ти** to do, to make
робітни́к *m* worker
роди́на *f* family
розмóва *f* conversation, talk
розмовля́ти I (розмовля́||ю, -єш; -ють) to speak, to talk; **р. по-українському (українською мóвою)** to speak Ukrainian
розповідáти I (розповідá||ю, -єш; -ють), *p* **розповíсти** to tell, to relate, to narrate
рóзповідь *f* narration; story; tale
розпоря́дч||ий, -а, -е; -і *adj* directing; **р. óрган** directing organ
розробля́ти I (розробля́||ю, -єш; -ють), *p* **розроби́ти** to work out, to treat; to elaborate

розумíти I (розумí||ю, -єш; -ють), *p* **зрозумíти** to understand
роль *f* part, role; **грáти р.** to play a part
ромéн *m* daisy
Росíя *f prop n* Russia
росíйськ||ий, -а, -е; -і *adj* Russian
росія́нин *m* Russian *(man)*
росія́нка *f* Russian *(woman)*
рости́ I (рост||ý, -éш; -ýть), *p* **ви́рости** to grow (up)
руйнувáти I (руйнý||ю, -єш; -ють), *p* **зруйнувáти** to destroy, to ruin
рýчка *f* ball-point
рушни́к *m* towel
ряд *m* row
ря́жанка *f* ryazhanka *(fermented milk)*

С

сад *m* garden; orchard
сам *prn* oneself
салáт *m* salad
сáло *n* fat
салю́т *m* fireworks display
свій, сво||я́, -é; -ї *pos prn* one's own
свíж||ий -а, -е; -і *adj* fresh
світ *m*, world
свíтл||ий, -а, - е; -і *adj* light
свобóда *f* freedom, liberty
святкóв||ий, -а, -е; -і *adj* festive
свя́то *n* holiday; festival
священн||ий, -а, -е; -і *adj* sacred
себé *prn* oneself
секрéт *m* secret
селó *n* village; country
селяни́н *m* peasant *(man)*
селя́нка *f* peasant *(woman)*
складáтися I, *p* **склáстися** to form; to turn out; to arise; **склáлися тради́ції** the traditions formed
скóро *adv* soon, before long
скрізь *adv* everywhere
скульптýра *f* sculpture
слабк||и́й, -а, -е; -і *adj* weak, feeble
слáвн||ий, -а, -е; -і *adj* glorious, famous, renowned
словни́к *m* dictionary, vocabulary
слóво *n* word; **с. чéсті** word of honor
слов'я́нськ||ий, -а, -е; -і *adj* Slav, Slavic
слýхати I (слýха||ю, -єш; -ють), *p* **прослýхати** to listen to
смак *m* taste
смачн||и́й, -á, -é; -í *adj* tasty
смáчно *adv* with good taste; relishable
смачнóго *phr* good appetite
сметáна *f* sour cream
сніг *m* snow
снідáнок *m* breakfast
снíдати I (снíда||ю, -єш; -ють), *p* **поснíдати** to have breakfast
собóр *m* cathedral; **Софíйський с.** St. Sophia Cathedral *(in Kiev)*

солда́т *m* soldier
солда́тчина *f* soldiering
со́нце *n* sun
со́рок *num* forty
соро́чка *f* shirt, chemise
соціалісти́чн‖ий, -а, -е; -і *adj* socialist
СРСР *abbr* USSR; **Сою́з Радя́нських Соціалісти́чних Респу́блік** Union of Soviet Socialist Republics
Семе́н *prop n* man's name
сестра́ *f* sister
серде́чн‖ий, -а, -е; -і *adj* hearty, cordial
се́ред *prep* (+ *gen*) among, amidst
середа́ *f* Wednesday
се́рпень *m* August
се́рце *n* heart
Сибі́р *f prop n* Siberia
сиді́ти II (сид‖жу́, -и́ш; -я́ть) to sit; to be seated
симфоні́чн‖ий, -а, -е; -і *adj* symphonic; **с. орке́стр** symphonic orchestra
симфо́нія *f* symphony
си́льн‖ий, -а, -е; -і *adj* strong, powerful
син *m* son
си́н‖ій, -я, -е; -і *adj* blue; dark blue
сир *m* cheese
сирота́ *m* orphan
сіда́ти I (сіда́‖ю, -єш; -ють), *p* **сі́сти** to sit down, to take a seat
сік *m* (*pl* **со́ки**) juice
сіль *f* (*pl* **со́лі**) salt
сім'я́ *f* family
сі́чень *m* January
сказа́ти *p see* **говори́ти, каза́ти; скажі́ть** tell (me)
скате́рка *f* tablecloth
скі́льки *inter prn* how much, how many; **с. ко́штує?** how much does it cost?
спаси́бі thank you; **вели́ке спаси́бі** thank you very much
спа́ти II (сп‖лю, -иш; -лять) to sleep
сперечáтися I (сперечá‖юся, -єшся; -ються) to argue, to debate, to contest
спів *m* singing
співа́к *m* singer
співа́ти I (співа́‖ю, -єш; -ють), *p* **проспіва́ти** to sing
сподіва́тися I (сподіва́‖юсь, -єшся; -ються) to hope
сподо́батися *p see* **подо́батися**
спорт *m* sport, sports; **займа́тися спо́ртом** to go in for sports
спорти́вн‖ий, -а, -е; -і *adj* sport, sporting
спортсме́н *m* sportsman
спортсме́нка *f* sportswoman
спочáтку *adv* at first, at the beginning
спра́ва *f* affair, business; matter
спра́вді *adv* actually, truly, indeed, sure enough, really
спра́вжн‖ій, -я -є; -і *adj* original, real, true, genuine
став *m* pond
ста́вити II (ста́в‖лю, -иш; -лять), *p* **поста́вити** to put, to place, to stand, to set
ставáти I (ста‖ю́, -є́ш; -ю́ть), *p* **стáти** to become, to get, to grow, to turn
ставо́к *m* (*pl* **ставки́)** little pond
стадіо́н *m* stadium
ста́нція *f* station
стар‖и́й, -а́, -е́; -і́ *adj* old
станови́нн‖ий, -а, -е; -і *adj* ancient, old, antique
староdáвн‖ій, -я, -є; -і *adj* ancient, time-honored
ста́роста *m* monitor, village chairman *(archaic)*, churchwarden
стаття́ *f* article
створи́ти *p see* **твори́ти**
степ *m* steppe
Степа́н *prop n* man's name
стіл *m* table
стіле́ць *m* (*pl* **стільці́)** chair
сто́млюватися I (сто́млю‖юся, -єшся; -ються), *p* **стоми́тися** to be tired, become tired
столі́ття *n* century, hundred years
сторі́ччя *n* century, hundred years
стоя́ти II (сто‖ю́, -ї́ш; -я́ть) to stand
студе́нт *m* student
студе́нтка *f* girl student
студе́нтськ‖ий, -а, -е; -і *adj* student
стра́ва *f* dish; course
сфотографува́тися *p see* **фотографува́тися**
схвилюва́тися *p see* **хвилюва́тися**
субо́та *f* Saturday
сувені́р *m* souvenir, keepsake
су́кня *f* dress
су́мка *f* bag; shopping bag; wallet
су́мно *adv* sadly
суп *m* soup
сусі́д *m* neighbor *(man)*
сусі́дка *f* neighbor *(woman)*
сучáсн‖ий, -а, -е; -і *adj* modern
схід *m* East
схоті́ти *p see* **хоті́ти**
сце́на *f* stage, scene
сцена́рій *m* scenario, screenplay
сього́дні *adv* today
сього́дняшн‖ій, -я, -є; -і *adj* today's
сюди́ *adv* here *(direction)*

Т

та́бір *m* (*pl* **табори́)** camp
так *adv* yes, so
так‖и́й, -а́, -е́; -і́ *adj* such
таксі́ *n* taxi
талано́вит‖ий, -а, -е; -і *adj* talanted
там *adv* there
та́нець *m* (*pl* **та́нці)** dance
танцюва́ти I (танцю́‖ю, -єш; -ють), *p* **потанцюва́ти** to dance
Тара́с *prop n* man's name
тарі́лка *f* plate
та́то *m* daddy, father
твій, твоя́, твоє́; твої́ *pos prn* your *(II person singular)*
твір *m* (*pl* **тво́ри)** production, work, creation; composition

творúти II (твор||ю́, -иш; -ять), *p* **створúти** to create, to make
твóрч||ий, -а, -е; -і *adj* creative
твóрчість *f* creative works, creations
теáтр *m* theater
теж also, too
текст *m* text
телевíзор *m* TV set
телебáчення *n* television
телепередáча *f* TV broadcast (transmission)
телефóн *m* telephone
тéмн||ий, -а, -е; -і *adj* dark
температýра *f* temperature
тéніс *m* tennis
тепéр *adv* now, at present
теритóрія *f* territory
тéхнікум *m* technical school
тúх||ий, -а, -е; -і *adj* calm, quiet, gentle
ти *pers prn* you *(II person singular)*
тíльки *adv* only
тíстечко *n* pastry
тíтка *f* aunt
товарúство *n* society, association; **Товарúство дрýжби і культýрних зв'язків з зарубíжними країнами** the Society for Friendship and Cultural Relations with Foreign Countries
товáриш *m* comrade *(man)*
товáришка *f* comrade *(woman)*
тодí *adv* then, at that time
той, та, те; ті *prn* that
томý що *conj* because
тост *m* toast
трáвень *m* May
традúція *f* tradition
трáгік *m* tragedian, tragic actor
трагíчн||ий, -а, -е; -і *adj* tragic
трагíчно *adv* tragically
трáктор *m* tractor
трактóрист *m* tractor driver *(man)*
трактóристка *f* tractor driver *(woman)*
трамвáй *m* tram
трáнспорт *m* transport
траплятися I to happen, to chance; **що трáпилося?** what happened?
трéба it is necessary, one must, should, ought
трéт||ій, -я, -є; -і *num* third
три *num* three
тролéйбус *m* trolleybus
трóхи *adv* a little; somewhat
троя́нда *f* rose
трудя́щ||ий, -а, -е; -і *adj* working; worker
тудú *adv* there *(direction)*
турúст *m* tourist *(man)*
турúстка *f* tourist *(woman)*
тут *adv* here

У

увáга *f* attention
увáжно *adv* attentively
увéчері *adv see* **ввéчері**
удóма *adv see* **вдóма**
удéнь *adv see* **вдень**
ужé *adv see* **вже; у. час** it's time to
узúмку *adv see* **взúмку**
узя́ти *p see* **взя́ти**
уклíн *m* bow
Украї́на *f prop n* Ukraine
украї́нець *m* Ukrainian *(man)*
украї́нськ||ий, -а, -е; -і *adj* Ukrainian
украї́нка *f* Ukrainian *(woman)*
улюблен||ий, -а, -е; -і *adj* favorite
умирáти *see* **вмирáти**
унизý *adv see* **внизý**
універмáг *m* department store
університéт *m* university
університéтськ||ий, -а, -е; -і *adj* university
уночí *adv see* **вночí**
упéрше *adv see* **впéрше**
урáнці *adv see* **врáнці**
урóк *m* lesson
усé *prn see* **все**
усерéдині *adv see* **всерéдині**
ýспіх *m* success
учáсник *m* member; participant *(man)*
учáсниця *f* member; participant *(woman)*
ýчасть *f* part, partnership
ученúця *f* pupil *(girl)*
ýчень *m (pl* **ýчні)** pupil *(boy)*
учúлище *n* school; collegiate
учúтель *m* see **вчúтель**
учúти *see* **вчúти**
учúтися *see* **вчúтися**
учóра *adv see* **вчóра**

Ф

факультéт *m* faculty
фашúст *m* fascist
фéрма *f* farm
фíзик *m* physicist
фíзика *f* physics
філармóнія *f* philharmonic
філосóфія *f* philosophy
фільм *m* film
фонтáн *m* fountain
фóто *n* photo
фотографувáти I (фотографý||ю, -еш; -ють), *p* **сфотографувáти** to photograph, to take a photo
фруктóв||ий, -а, -е; -і *adj* fruit; **ф. сад** orchard
фрукт *m* fruit
футбóл *m* soccer

Х

хай let, may; **хай завждú вам щастúть в усьóму** may you always succeed in everything
Хáрків *prop n* Kharkiv
харків'я́нин *m* Kharkivite *(man)*
харків'я́нка *f* Kharkivite *(woman)*
хáта *f* house *(in a village)*, hut, cottage
хвилúна *f* minute
хвилювáтися I (хвилю́||юсь, -ешся; -ються), *p* **схвилювáтися** to be excited, to be alarmed
хвилюю́ч||ий, -а, -е; -і *adj* exciting, thrilling, stirring

хворі́ти I (хворі́||ю, -єш; -ють), *p* **захворі́ти** to ail, to be ill, to be sick
хі́мік *m* chemist
хімі́чн||ий, -а, -е; -і *adj* chemical
хі́мія *f* chemistry
хліб *m* bread
хло́пець *m* (*pl* **хло́пці**) boy, youngster; fellow, lad
хло́пчик *m* little boy
хова́ти I (хова́||ю, -єш; -ють), *p* **похова́ти** to bury
хова́ти (хова́||ю, -єш; -ють), *p* **схова́ти** to hide
ходи́ти II (ходж||у́, -иш; -ять) to go (on foot) *(repeated action)*
хоке́й *m* hockey
холоде́ць *m* jellied meat
холо́дн||ий, -а, -е; -і *adj* cold
хо́лодно *adv* coldly
хор *m* chorus; choir
хоро́ш||ий, -а, -е; -і *adj* good
хоті́ти I (хо́ч||у, -еш; -уть), *p* **захоті́ти** to want, to wish, to desire
Хреща́тик *m prop n* Khreshchatik (Kiev's main thoroughfare)
хто *inter prn* who; **хто кого́?** who will win?
худо́ба *f* cattle
худо́жник *m* painter, artist
худо́жн||ій, -я, -е; -і *adj* artistic
ху́стка *f* kerchief; shawl; plaid

Ц

цар *m* tsar, king
це *part* this (is)
цей, ця, це, ці *prn* this, *pl* **ці** these
центр *m* center
центра́льн||ий, -а, -е; -і *adj* central
цига́рка *f* cigarette
цитри́на *f* lemon
ци́фра *f* numeral
ціка́в||ий, -а, -е; -і *adj* interesting
ціка́во *adv* interesting; I wonder
ціл́ком *adv* quite; completely; entirely; fully
цуке́рка *f* candy

Ч

чай *m* tea
ча́рка *f* small glass
час *m* time
ча́сто *adv* often, frequently
ча́шка *f* cup
чверть *f* a (one) fourth, quarter
чека́ти I (чека́||ю, -єш; -ють), *p* **зачека́ти** to wait for
чемпіо́н *m* champion
че́рвень *m* June
черво́н||ий, -а, -е; -і *adj* red
че́рез *prep* (+ *acc*) in; across; **че́рез рік (день, мі́сяць)** in a year (day, month); **че́рез ву́лицю** across the street
четве́р *m* Thursday
четве́рт||ий, -а, -е; -і *num* fourth
чи *conj* or; if, whether
чий, чия́, чиє́, чиї́ *prn* whose
чита́ти I (чита́||ю, -єш; -ють), *p* **прочита́ти** to read
чолові́к *m* man; husband
чому́ *prn* why
чоти́ри *num* four
чо́рн||ий, -а, -е; -і *adj* black
чува́ш *m* Chuvash *(nationality)*
чудо́во *adv* wonderfully; marvellously; lovely; nice
чума́к *m* tchoomak *(Ukrainian or-driver, who brought salt and other goods from the Crimea).*
чу́ти I (чу́||ю, -єш; -ють), *p* **почу́ти** to hear

Ш

шампа́нське *n* champagne
шано́вн||ий, -а, -е; -і *adj* honorable; honored; respected; dear
шанува́ти I (шану́||ю, -єш; -ють) *p* **вшанува́ти** to honor, to respect; to venerate
ша́пка *f* cap, fur cap
шарф *m* scarf
ша́фа *f* cupboard; dresser; wardrobe; bookcase
ша́хта *f* mine
шахта́р *m* miner
шви́дко *adv* quickly, rapidly; soon, before long
шість *num* six
шко́ла *f* school
школя́р *m* schoolboy
шу́ба *f* fur coat

Щ

щасли́в||ий, -а, -е; -і *adj* happy; **щасли́вої доро́ги** have a nice trip
щасти́ти II, *p* **пощасти́ти** to be lucky, to succeed; **мені пощасти́ло** I'm lucky
ща́стя *n* happiness
ще *adv* still, yet, again, else; **ще раз** once more
щи́ро *adv* sincerely, frankly; **щи́ро дя́кую** thank you ever so much
що *prn* what; **що й каза́ти** what can be said
щоде́нник *m* diary

Ю

юна́к *m* young man, youth
Юрко́, Ю́рій *prop n* man's name

Я

я *pe*, *prn* I
я́блуко *n* apple
яє́чня *f* omelet, fried eggs
яйце́ *n* egg
як *inter prn* how; **як спра́ви?** how are things going with you? **як вас зва́ти?** what's your name? **як ви себе́ почува́єте?** how do you feel?
як||и́й, -а́ -е́; -і́ *prn* what kind, which
ясн||и́й, -а́, -е́; -і́ *adj* clear, bright
я́сно *adv* clearly, brightly

Days of the Week

понеділок Monday	**четвéр** Thursday
вівтóрок Tuesday	**п'ятниця** Friday
середá Wednesday	**субóта** Saturday
неділя Sunday	

Seasons. Months of the Year

грýдень December **сíчень** January **лютий** February	**зимá** winter	**чéрвень** June **ли́пень** July **сéрпень** August	**літо** summer
бéрезень March **квітень** April **трáвень** May	**веснá** spring	**вéресень** September **жóвтень** October **листопáд** November	**óсінь** autumn

Ukrainian Names Used in the Text

Men's names		Women's names
Богдáн	**Михáйло**	**Гали́на**
Васи́ль	**Олéсь**	**Гáнна**
Гнат	**Павлó**	**Катери́на**
Дмитрó	**Петрó**	**Марíя**
Івáн	**Семéн**	**Оксáна**
Макси́м	**Степáн**	**Олéна**
Микóла	**Тарáс**	**Натáлка**
		Тетя́на

Colors

білий white	**си́ній** blue
жóвтий yellow	**червóний** red
тéмно-жóвтий dark yellow	**чóрний** black
зелéний green	

Numerals

Ordinal numerals	Cardinal numerals	Ordinal numerals	Cardinal numerals
1 оди́н	пéрший	13 тринáдцять	тринáдцятий
2 два	дрýгий	14 чотирнáдцять	чотирнáдцятий
3 три	трéтій	15 п'ятнáдцять	п'ятнáдцятий
4 чоти́ри	четвéртий	16 шістнáдцять	шістнáдцятий
5 п'ять	п'я́тий	17 сімнáдцять	сімнáдцятий
6 шість	шóстий	18 вісімнáдцять	вісімнáдцятий
7 сім	сьóмий	19 дев'ятнáдцять	дев'ятнáдцятий
8 вíсім	вóсьмий	20 двáдцять	двадця́тий
9 дéв'ять	дев'я́тий	21 двáдцять оди́н	двáдцять пéрший
10 дéсять	деся́тий	30 три́дцять	тридця́тий
11 одинáдцять	одинáдцятий	40 сóрок	сорокóвий
12 дванáдцять	дванáдцятий	50 п'ятдеся́т	п'ятдеся́тий

60 шістдеся́т	шістдеся́тий	700 сімсо́т	семисо́тий
70 сімдеся́т	сімдеся́тий	800 вісімсо́т	восьмисо́тий
80 вісімдеся́т	вісімдеся́тий	900 дев'ятсо́т	дев'ятисо́тий
90 дев'яно́сто	дев'яно́стий	1000 ти́сяча	ти́сячний
100 сто	со́тий	2000 дві ти́сячі	двохти́сячний
101 сто оди́н	сто пе́рший	3000 три ти́сячі	трьохти́сячний
121 сто два́дцять оди́н	сто два́дцять пе́рший	4000 чоти́ри ти́сячі	чотирьохти́сячний
200 двісті	двохсо́тий	5000 п'ять ти́сяч	п'ятити́сячний
300 три́ста	трьохсо́тий	6000 шість ти́сяч	шестити́сячний
400 чоти́риста	чотирьохсо́тий	7000 сім ти́сяч	семити́сячний
500 п'ятсо́т	п'ятисо́тий	8000 ві́сім ти́сяч	восьмити́сячний
600 шістсо́т	шестисо́тий	9000 де́в'ять ти́сяч	дев'ятити́сячний

10 000 де́сять ти́сяч	десятити́сячний
20 000 два́дцять ти́сяч	двадцятити́сячний
100 000 сто ти́сяч	стоти́сячний
200 000 двісті ти́сяч	двохсотти́сячний
1 000 000 мільйо́н	мільйо́нний
2 000 000 два мільйо́ни	дво́хмільйо́нний
3 000 000 три мільйо́ни	трьо́хмільйо́нний
4 000 000 чоти́ри мільйо́ни	чотирьо́хмільйо́нний
5 000 000 п'ять мільйо́нів	п'яти́мільйо́нний
6 000 000 шість мільйо́нів	шести́мільйо́нний
10 000 000 де́сять мільйо́нів	десяти́мільйо́нний
100 000 000 сто мільйо́нів	стомільйо́нний
200 000 000 двісті мільйо́нів	двохсо́тмільйо́нний
1 000 000 000 мілья́рд	мілья́рдний